Agatha Christie

MĖLYNOJO TRAUKINIO PASLAPTIS

Agata Kristi žinoma visame pasaulyje kaip detektyvų karalienė. Visais laikais ir visose šalyse ji buvo ir tebėra labiausiai publikuojama rašytoja. Jos kūrinių, išverstų daugiau kaip į 100 kalbų, tiražus lenkia tik Biblijos ir Šekspyro leidimai. Anglų kalba A. Kristi knygų išleista daugiau kaip milijardas egzempliorių.

Agata Kristi

„Mėlynojo traukinio“ paslaptis

LEIDYKLA
sirokoš
VILNIUS

UDK 820-3
CH 525

Agatha Christie

The Mystery of The Blue Train

First published in Great Britain by Collins 1928
HarperCollins*Publishers* 2005

Iš anglų kalbos vertė *Lina Bucevičienė*

ISSN 1822-7376 ; 40
ISBN 978-9955-740-10-0

Turinys

1. Vyras žilais plaukais 5
2. Mesjė le Markizas 10
3. Ugnies širdis 14
4. Kerzon Stryte 19
5. Naudingas džentelmenas 25
6. Mirelė 34
7. Laiškai 40
8. Ledi Templin rašo laišką 48
9. Atmestas pasiūlymas 55
10. „Mėlynajame traukinyje" 60
11. Žmogžudystė 70
12. Viloje „Margarita" 81
13. Van Aldinas gauna telegramą 88
14. Ados Meison pasakojimas 92
15. Grafas de la Rošas 97
16. Puaro aptaria bylą 103
17. Aristokratiškas džentelmenas 110
18. Derekas pietauja 119
19. Netikėta lankytoja 122
20. Katarina įsigyja draugę 129
21. Teniso aikštelėje 135
22. Mesjė Papopolus pusryčiauja 144
23. Nauja versija 150
24. Puaro duoda patarimą 154
25. Iššūkis 160
26. Įspėjimas 166
27. Susitikimas su Mirele 173
28. Puaro persikūnija į voverę 184
29. Laiškas iš namų 193
30 Mis Vainer pareiškia savo nuomonę 202
31. Misteris Aronsas pietauja 209
32. Katarina ir Puaro lygina savo pastebėjimus 213
33. Nauja versija 218
34. Vėl „Mėlynasis traukinys" 222
35 Paaiškinimai 227
36. Prie jūros 236

1 SKYRIUS

VYRAS ŽILAIS PLAUKAIS

Buvo jau beveik vidurnaktis, kai Konkordo aikštę kirto vyras. Nors jo liesą figūrą gaubė puošnūs kailiniai, jis atrodė tikrai apgailėtinai.

Mažas žmogelis žiurkės veidu. Žvelgdamas į jį pašalietis pasakytų, kad šis žmogus yra visai nereikšmingas ir negali užimti aukštos padėties jokioje srityje. Tačiau padaręs tokią skubotą išvadą būtų suklydęs. Nes šis vyras, nors ir atrodė niekuo neišsiskiriantis ir nereikšmingas, vaidino svarbų vaidmenį pasaulio likime. Imperijoje, kurią valdė žiurkės, jis buvo karalius.

Netgi dabar ambasada laukė jo sugrįžtant. Tačiau pirmiausiai jis turėjo sutvarkyti vieną reikalą, apie kurį ambasada oficialiai nebuvo informuota. Mėnulio šviesoje jo blyškiame veide gerai matėsi siaura pakumpusi nosis. Jo tėvas buvo Lenkijos žydas, patyręs siuvėjas. Tas reikalas, dėl kurio jis šiąnakt atvyko į Paryžių, tėvui būtų patikęs.

Vyras priėjo prie Senos, perėjo tiltą ir atsidūrė viename iš pačių nerespektabiliausių Paryžiaus rajonų. Jis sustojo priešais aukštą apšiurusį namą ir pakilo į penktą aukštą. Ilgai belsti nereikėjo – duris atidarė moteris, kuri, matyt, jo jau laukė. Ji nepasisveikino, tik padėjo nusivilkti kailinius ir nuvedė į neskoningai apstatytą svetainę. Apšvietimą temdė drumzlinai rausvos drapiruotės, kurios šiek tiek švelnino, tačiau negalėjo paslėpti nei ryškiai išdažyto merginos veido, nei plačių mongoliškų jos skruostikaulių. Nekilo jokių abejonių nei dėl Olgos Demirovos profesijos, nei dėl jos tautybės.

– Viskas gerai, mažute?

– Viskas gerai, Borisai Ivanovičiau.

Jis linktelėjo ir sumurmėjo:

– Nemanau, kad buvau sekamas.

Tačiau jo balse girdėjosi nerimas. Priėjęs prie lango šiek tiek praskleidė užuolaidas, atsargiai pažvelgė laukan ir greitai atšoko.

– Kitoje gatvės pusėje stovi du vyrai. Man atrodo... – staiga jis nutilo ir ėmė graužti nagus – visuomet taip darydavo, kai nerimaudavo.

Rusė, norėdama jį nuraminti, lėtai papurtė galvą.

– Jie čia stovėjo dar prieš jums ateinant.

– Vis tiek man atrodo, kad jie stebi šį namą.

– Galimas daiktas, – abejingai sutiko ji.

– Bet tuomet...

– Na, ir kas? Net jei jie *žino*... juk iš čia jie seks ne *jus*.

Jo lūpose atsirado žiauri šypsenėlė.

– Taip, – sutiko jis, – tai tiesa.

Akimirką jis mąstė, o po to pasakė:

– Tas prakeiktas amerikietis – jis sugebės pasirūpinti savimi kaip niekas kitas.

– Manau, taip.

Jis vėl priėjo prie lango.

– Banditai, – sumurmėjo jis tyliai juokdamasis, – ir, neabejoju, gerai žinomi policijai. Ką gi, linkiu broliams banditams geros medžioklės.

Olga Demirova papurtė galvą.

– Jeigu amerikietis yra toks, kaip šnekama, norint jį įveikti reikės daugiau nei poros bailių banditų.

Ji patylėjo.

– Įdomu...

– Kas?

– Nieko. Tiesiog šįvakar šia gatve dukart praėjo vyras žilais plaukais.

– Ir kas iš to?

– O tas, kad praeidamas pro tuos du vyrus jis numetė pirštinę. Vienas iš jų pakėlė ir padavė ją žilaplaukiui. Tai visiems žinomas triukas.

– Norite pasakyti, kad tas žilaplaukis juos pasamdė?

– Kažkas panašaus.

Rusė atrodė išsigandusi ir sunerimusi.

– Esate tikra, kad paketas saugus? Prie jo niekas nekišo nagų? Buvo per daug kalbų... pernelyg daug kalbų.

Jis vėl ėmė kramtyti nagus.

– Spręskite pats.

Ji pasilenkė prie židinio ir mikliai ėmė išiminėti anglis. Apačioje, tarp laikraščio lapų gniužulų, gulėjo suodinu laikraščiu apvyniotas pailgas paketas, kurį ištraukė ir padavė vyrui.

– Išradinga, – pasakė jis pritariamai linktelėjęs.

– Butas buvo apieškotas du kartus. Net mano lovos čiužinys buvo prapjautas.

– Aš juk sakiau, – sumurmėjo jis, – kad buvo pernelyg daug kalbų. Tos derybos dėl kainos... Tai buvo klaida.

Jis išvyniojo suodiną laikraštį. Viduje buvo mažas rudo popieriaus paketas. Išvyniojęs patikrino jo turinį ir greitai vėl suvyniojo. Tuo metu šaižiai suskambėjo skambutis.

– Amerikietis punktualus, – tarė Olga pažvelgusi į laikrodį.

Ji išėjo iš kambario ir po minutės grįžo su atvykėliu – aukštu, plačiapečiu vyru, kurio užatlantės kilmė buvo akivaizdi. Jis skvarbiu žvilgsniu nužvelgė moterį, paskui vyrą.

– Mesjė Krasninas? – mandagiai pasiteiravo jis.

– Taip, tai aš, – patvirtino Borisas. – Turiu atsiprašyti dėl netradicinės susitikimo vietos. Tačiau slaptumas yra būtinas. Negaliu leisti, kad mano vardas būtų susietas su šiuo reikalu.

– Štai kaip? – mandagiai tarė amerikietis.

– Jūs man davėte žodį, kad jokios mūsų sandorio detalės nebus atskleistos viešai. Argi ne taip? Tai viena iš pardavimo sąlygų.

Amerikietis pritariamai linktelėjo.

– Dėl to jau susitarėme, – abejingai priminė jis. – O dabar gal parodysite prekę?

– Turite grynųjų?

– Taip, – atsakė šis, tačiau nė nepamėgino jų parodyti.

Akimirką padvejojęs Krasninas gestu nurodė į paketą ant stalo.

Amerikietis paėmė paketą ir nuėmė vyniojamąjį popierių. Paketo turinį jis nusinešė prie lempos ir ėmė labai kruopščiai tyrinėti. Patenkintas išsitraukė iš kišenės storą odinę piniginę ir, išėmęs pluoštą banknotų, padavė rusui, kuris atidžiai juos perskaičiavo.

– Viskas gerai?

– Dėkoju, mesjė. Viskas teisingai.

– A! – ištarė anas. Nerūpestingai įsikišęs rudo popieriaus paketą į kišenę jis nusilenkė Olgai. – Viso geriausio, madmuazele. Viso geriausio, mesjė Krasninai.

Jis išėjo ir uždarė paskui save duris. Kambaryje likusiųjų akys susitiko. Vyras apsilaižė perdžiūvusias lūpas.

– Įdomu, ar jam pavyks grįžti į savo viešbutį? – sumurmėjo jis.

Tarytum susitarę, abu pažvelgė pro langą. Kaip tik tuo metu amerikietis išėjo į gatvę. Jis pasuko į kairę ir sparčiai nužingsniavo, nė sykio neatsigręžęs. Du šešėliai iššėlino iš tarpdurio ir tyliai nusekė iš paskos. Persekiotojai ir persekiojamasis dingo naktyje.

Pirmoji prabilo Olga Demirova:

– Jis laimingai sugrįš. Kad ir kaip būtų, jums nereikia bijoti... ar tikėtis...

– Kodėl manote, kad jis laimingai sugrįš? – smalsiai pasiteiravo Krasninas.

– Žmogus, sugebėjęs užsidirbti tiek pinigų, negali būti kvailas, – paaiškino Olga.

– O jeigu jau prakalbome apie pinigus... – ji reikšmingai pažvelgė į Krasniną.

– Ką?

– Mano dalis, Borisai Ivanovičiau.

Krasninas nelabai noriai padavė du banknotus. Ji be jokių emocijų dėkodama linktelėjo ir paslėpė juos savo kojinėje.

– Puiku, – patenkinta pasakė.

– Jūs nesigailite, Olga Vasiljevna?

– Dėl ko gailėtis?

– Dėl to, ką saugojote. Mano manymu, moterys – dauguma moterų – yra tiesiog pamišusios dėl tokių dalykų.

Ji susimąsčiusi linktelėjo.

– Taip, jūs teisus. Daugelis moterų dėl to pametusios galvą. Bet aš – ne. Įdomu... – ištarė ji ir nutilo.

– Kas? – smalsiai paklausė Krasninas.

– Esu tikra, kad amerikiečiui dėl jų nieko nenutiks, tačiau po to...

– Kas? Apie ką jūs galvojate?

– Savaime suprantama, kad jis padovanos juos kokiai nors moteriai, – susimąsčiusi pasakė Olga. – Įdomu, kas atsitiks tuomet?

Ji nekantriai nusipurtė ir nuėjo prie lango. Staiga šūktelėjo ir pakvietė savo kompanioną.

– Žiūrėkite, gatve eina tas vyras, apie kurį kalbėjau!

Jie abu įdėmiai pažvelgė žemyn. Lieknas, elegantiškas vyras su cilindru ir apsiaustu neskubėdamas ėjo gatve. Kai jis praėjo pro gatvės žibintą, šviesa išryškino kupetą tankių žilų plaukų.

2 SKYRIUS

MESJĖ LE MARKIZAS

Vyras žilais plaukais neskubėdamas, retsykiais paniūniuodamas toliau ėjo savo keliu. Atrodė, kad jis visiškai nesidomi aplinka.

Iš pradžių jis pasuko į dešinę, po to – į kairę. Staiga sustojo ir atidžiai įsiklausė. Jis kažką girdėjo – tai galėjo būti sprogusios padangos arba šūvio garsas. Akimirką jo lūpose žaidė keista šypsenėlė. Po to jis vėl neskubėdamas nužingsniavo toliau.

Pasukęs už kampo jis išvydo štai tokį vaizdą: policininkas kažką žymėjosi savo užrašų knygelėje, o keletas vėlyvų praeivių stoviniavo šalia. Žilaplaukis vyras mandagiai kreipėsi į vieną iš jų:

– Kažkas atsitiko, tiesa?

– *Mais oui, Monsieur*[1]. Du banditai užpuolė pagyvenusį amerikietį džentelmeną.

– Tikiuosi, jis nesužalotas?

– Ne, nesužalotas, – vyriškis nusijuokė. – Amerikietis kišenėje turėjo revolverį ir, banditams vos spėjus prisiartinti, iššovė – anie išsigando ir pabėgo. Policija, kaip visuomet, atvyko per vėlai.

– A! – teištarė užklausęs vyras ir, neparodęs jokių emocijų, ramiai ir nerūpestingai tęsė savo naktinį pasivaikščiojimą. Netrukus tiltu perėjęs per Seną atsidūrė turtingesniame miesto rajone. Maždaug po dvidešimties minučių sustojo priešais kažkokį namą ramioje, aristokratiškoje gatvėje.

Tai buvo parduotuvė – paprasta ir niekuo neišsiskirianti. Prekiautojas antikvariniais daiktais D. Papopolus buvo toks garsus, kad jam nereikėjo reklamos, o daugelis jo sandorių

[1] O taip, mesjė (pranc.)

buvo sudaromi ne už prekystalio. Mesjė Papopolus gyveno labai prabangiame bute, iš kurio atsivėrė vaizdas į Eliziejaus laukus. Buvo galima pagrįstai tikėtis, kad tokiu metu jis yra namie, o ne parduotuvėje, tačiau vyras žilais plaukais atrodė įsitikinęs, kad jam pasiseks: skubiai nužvelgęs ištuštėjusią gatvę, jis paspaudė beveik nepastebimą skambutį.

Jo įsitikinimas buvo pagrįstas. Atsivėrė durys ir tarpduryje pasirodė tamsaus gymio vyro galva su auksiniais žiedais, įvertais į ausis.

– Labas vakaras, – pasisveikino atvykėlis. – Jūsų šeimininkas čia?

– Šeimininkas yra, tačiau jis nepriima atsitiktinių lankytojų tokiu laiku, – suniurnėjo tas.

– Manau, kad mane priims. Pasakykite jam, kad tai jo draugas mesjė le Markizas.

Vyras plačiau pravėrė duris ir leido lankytojui įeiti.

Žmogus, prisistatęs mesjė le Markizu, kalbėdamas su tarnu savo veidą pridengė ranka. Kai tarnas grįžo pasakyti, jog mesjė Papopolus bus malonu priimti svečią, atvykėlio išvaizda buvo pasikeitusi. Tarnas turbūt buvo visiškai nepastabus arba labai gerai išdresuotas, nes neparodė jokios nuostabos išvydęs nedidelę juodo atlaso kaukę, slepiančią lankytojo veidą. Nuvedęs jį prie prieškambario gale esančių durų, tarnas atidarė jas ir tyliu balsu pagarbiai pranešė:

– *Mesjė le Markizas.*

Žmogus, kuris atsistojo sutikti šį keistą svečią, buvo impozantiškas. Mesjė Papopolus patriarchališkas stotas kėlė pagarbą. Aukšta kupolo formos kakta, graži žila barzda, dvasingos ir didingos manieros.

– Mano brangus drauge, – prabilo mesjė Papopolus.

Jis kalbėjo prancūziškai, o jo balso tonas buvo sodrus ir saldus.

– Turiu atsiprašyti dėl tokio vėlyvo vizito, – pasakė svečias.

– Nieko tokio, nieko tokio, – užtikrino mesjė Papopolus. – Įdomus vakaro metas. Gal ir jums šis vakaras buvo įsimintinas?

– Ne man asmeniškai, – tarė mesjė le Markizas.

– Ne jums asmeniškai, – pakartojo mesjė Papopolus. – O ne, žinoma, ne jums. Ar yra kokių nors naujienų?

Jis metė skvarbų, įkypą žvilgsnį į pašnekovą. Tas žvilgsnis nebuvo nė trupučio dvasingas ar didingas.

– Naujienų nėra. Pasikėsinimas nepavyko. Bet aš ir nesitikėjau nieko kita.

– Visiškai teisingai, – sutiko mesjė Papopolus. – Bet koks šiurkštumas... – jis numojo ranka, tuo parodydamas, kad nepakenčia jokio šiurkštumo.

Iš tiesų, nei mesjė Papopolus, nei jo parduodamos prekės neturėjo su tuo nieko bendra. Jis buvo gerai žinomas Europos karališkuosiuose rūmuose, o karaliai jį draugiškai vadino Demetrijumi. Jis garsėjo kaip labai apdairus žmogus. Visa tai, taip pat ir respektabili išvaizda, padėjo jam įvykdyti keletą labai abejotinų sandorių.

– Tiesioginis užpuolimas... – tarė mesjė Papopolus ir papurtė galvą. – Kartais pasiteisina, tačiau labai retai.

Pašnekovas gūžtelėjo pečiais.

– Bet sutaupo laiko, – pastebėjo jis, – ir nepasisekus nieko arba beveik nieko nekainuoja. Kitas sumanymas nežlugs.

– O! – šūktelėjo mesjė Papopolus įdėmiai žiūrėdamas į Markizą.

Pastarasis lėtai linktelėjo.

– Aš labai pasikliaunu jūsų... hm... geru vardu, – tarė antikvarinių daiktų pirklys.

Mesjė le Markizas šyptelėjo.

– Galiu patikinti, kad nenuvilsiu jūsų.

– Jūs turite unikalių galimybių, – pasakė Papopolus su pavydo gaidele balse.

– Ir aš jomis pasinaudosiu, – patikino mesjė le Markizas.

Jis pakilo ir paėmė apsiaustą, kurį buvo nerūpestingai numetęs ant kėdės atlošo.

– Aš jus informuosiu, mesjė Papopolus, mums įprastais kanalais, tačiau jūs turite laikytis susitarimo.

Mesjė Papopolus įsižeidė.

– Aš *visuomet* laikausi susitarimo, – nepatenkintas pareiškė jis.

Markizas nusišypsojo ir neatsisveikinęs išėjo iš kambario.

Akimirką mesjė Papopolus stovėjo susimąstęs ir glostė savo žilą barzdą, po to nuėjo prie kitoje kambario pusėje esančių durų. Kai jis truktelėjo už rankenos, jauna moteris, kuri neabejotinai buvo pasilenkusi ir prikišusi ausį prie rakto skylutės, stačia galva įvirto kambarin. Mesjė Papopolus neišreiškė nei nuostabos, nei susirūpinimo. Matyt, jam tai buvo savaime suprantama.

– Na, Zija? – paklausė jis.

– Negirdėjau, kaip jis išėjo, – paaiškino Zija.

Tai buvo graži jauna moteris, primenanti Junoną, tamsiomis švytinčiomis akimis ir tokia panaši į mesjė Papopolus, kad buvo nesunku suprasti, jog tai tėvas ir dukra.

– Kaip apmaudu, kad pro rakto skylutę tuo pačiu metu negalima ir žiūrėti, ir klausytis, – susierzinusi toliau kalbėjo ji.

– Ir mane tai dažnai erzina, – atviraširdiškai pastebėjo mesjė Papopolus.

– Tai čia ir yra mesjė le Markizas, – lėtai ištarė Zija. – Ar jis visuomet dėvi kaukę, tėve?

– Visuomet.

Abu nutilo.

– Tikriausiai kalbėjote apie rubinus? – paklausė Zija.

Jos tėvas linktelėjo.

– Ką manai, mažute? – pasiteiravo jis ir jo mažos juodos akutės linksmai sublizgėjo.

– Apie mesjė le Markizą?

– Taip.

– Manau, kad retai galima sutikti tikrą anglą, kuris taip gerai kalbėtų prancūziškai, kaip jis.

– A! – ištarė mesjė Papopolus. – Štai ką tu manai.

Kaip paprastai, jis neišsakė savo nuomonės, tik pritariamai pažvelgė į Ziją.

– Taip pat manau, kad jo galva keistos formos, – pareiškė Zija.

– Didžiulė, – pasakė tėvas, – neįprastai didelė. Kita vertus, tokį įspūdį sukelia ant galvos uždėtas perukas.

Jie abu pažvelgė vienas į kitą ir nusišypsojo.

3 SKYRIUS

UGNIES ŠIRDIS

Rufas Van Aldinas praėjo pro viešbučio sukamąsias duris ir pasuko registratūros link. Administratorius sutiko jį pagarbiai šypsodamasis.

– Malonu jus vėl matyti, misteri Van Aldinai, – pasakė jis.

Amerikietis milijonierius atsakydamas atsainiai linktelėjo galvą.

– Viskas gerai? – paklausė jis.

– Taip, sere. Majoras Naitonas viršuje, kambaryje.

Van Aldinas vėl linktelėjo.

– Ar yra laiškų? – teikėsi pasiteirauti jis.

– Jie jau nunešti į viršų, misteri Van Aldinai. Ak! Luktelėkite minutėlę.

Jis įkišo ranką į korespondencijai skirtą skyrelį ir išėmė laišką.

– Ką tik atnešė, – paaiškino jis.

Rufas Van Aldinas paėmė laišką. Kai ant voko pamatė dailią moterišką rašyseną, jo veidas staiga pasikeitė: griežti bruožai sušvelnėjo, kietai sučiauptos lūpos atsileido. Jis tapo visai kitu žmogumi. Laikydamas laišką rankoje nuėjo prie lifto, o jo lūpose vis dar švietė šypsena.

Viešbučio numerio svetainėje prie rašomojo stalo sėdėjo jaunuolis, kuris mikliai ir įgudusiai rūšiavo korespondenciją. Įėjus Van Aldinui jis pašoko.

– Sveiki, Naitonai!

– Malonu jus vėl matyti, sere. Ar gerai praleidote laiką?

– O taip! – abejingai atsakė milijonierius. – Dabar

Paryžiuje gana nuobodu, tačiau aš gavau tai, dėl ko ten važiavau.

Jis niūriai šyptelėjo.

– Kaip visuomet, – pasakė sekretorius juokdamasis.

– Tai jau tikrai, – sutiko šis.

Jis tai ištarė abejingai, tarytum sakytų visiems gerai žinomą faktą. Nusimetęs sunkų apsiaustą, žengė prie rašomojo stalo.

– Ar yra kas nors skubaus?

– Nemanau, sere. Daugiausia įprasti reikalai. Aš dar nebaigiau rūšiuoti...

Van Aldinas vos pastebimai linktelėjo. Jis retai pareikšdavo papeikimą ar pagyrimą. Samdomus darbuotojus patikrindavo paprastai: duodavo jiems rimtą išbandymą, o tuos, kurie nesusidorodavo, nedelsdamas atleisdavo. Žmones rinkosi neįprastai. Pavyzdžiui, Naitoną prieš du mėnesius jis atsitiktinai sutiko viename Šveicarijos kurorte. Vyrukas jam patiko, todėl peržiūrėjo jo karo tarnybos lapą ir rado paaiškinimą, kodėl šis šlubuoja. Naitonas neslėpė, kad ieško darbo, ir net droviai paklausė milijonieriaus, ar pastarasis nežino apie kokią nors laisvą vietą. Niūriai šypsodamasis Van Aldinas prisiminė jaunuolio nuostabą, kai jam buvo pasiūlytos milijonieriaus sekretoriaus pareigos.

– Bet... bet aš neturiu jokios patirties tokiuose reikaluose, – išlemeno jis.

– Tai visai nesvarbu, – atsakė Van Aldinas. – Aš jau turiu tris sekretorius tokiems reikalams. Tačiau artimiausius šešis mėnesius ketinu praleisti Anglijoje, todėl man reikia anglo, kuris pažįsta šią šalį ir gali pasirūpinti visuomenine reikalų dalimi.

Lig šiol Van Aldinui neteko gailėtis savo pasirinkimo. Naitonas pasirodė esąs guvus, protingas ir sumanus, be to, puikių manierų.

Sekretorius parodė į tris ar keturis laiškus, padėtus ant rašomojo stalo.

– Būtų gerai, sere, jei žvilgtelėtumėte į šiuos laiškus, – pasiūlė jis. – Svarbiausias iš jų yra apie Koltono susitarimą...

Tačiau Rufas Van Aldinas protestuodamas iškėlė ranką.

– Šį vakarą nieko nežiūrėsiu, – pareiškė jis. – Visi laiškai gali palaukti iki ryto. Išskyrus šitą, – pridūrė jis žvelgdamas į laišką, kurį laikė rankoje.

Jo veide vėl atsirado ta keista, jį neatpažįstamai pakeičianti šypsena.

Ričardas Naitonas supratingai šyptelėjo.

– Misis Ketering? – tyliu balsu paklausė jis. – Ji skambino vakar ir šiandien. Atrodo, kad labai trokšta jus kuo greičiau išvysti, sere.

– Tikrai?

Staiga šypsena pranyko nuo milijonieriaus veido. Jis atplėšė rankoje laikytą voką ir išėmė viduje buvusį lapą. Skaitant laišką jo veidas patamsėjo, lūpos susispaudė į plonytę niūrią liniją, taip gerai žinomą Volstryte, o antakiai grėsmingai susiraukė.

Naitonas taktiškai nusisuko ir toliau atplėšinėjo bei rūšiavo korespondenciją. Milijonierius tyliai nusikeikė ir smarkiai trenkė kumščiu į stalą.

– Aš to nepakęsiu, – sumurmėjo panosėje. – Vargšė mergaitė! Gerai, kad ji dar turi seną tėvą, kuris neleis jos skriausti.

Keletą minučių jis rūsčiai susiraukęs vaikščiojo po kambarį pirmyn ir atgal. Naitonas vis dar buvo uoliai palinkęs virš rašomojo stalo. Staiga Van Aldinas sustojo kaip įkaltas. Jis paėmė apsiaustą nuo kėdės, ant kurios jį buvo numetęs.

– Jūs vėl išeinate, sere?

– Taip, užsuksiu pas savo dukterį.

– O jei paskambins Koltono žmonės?

– Pasakykite jiems, kad eitų velniop! – sušuko Van Aldinas.

– Gerai, – ramiai atsakė sekretorius.

Van Aldinas jau buvo apsivilkęs apsiaustą ir dėdamasis skrybėlę ėjo durų link. Paėmęs už rankenos sustojo.

– Jūs puikus vyrukas, Naitonai, – pasakė jis. – Neerzinate manęs, kai esu susinervinęs.

Naitonas šyptelėjo, tačiau nieko neatsakė.

– Ruta – mano vienintelis vaikas, – kalbėjo Van Aldinas, – ir šiame pasaulyje niekas nežino, ką ji man reiškia.

Blanki šypsena nušvietė jo veidą. Jis įkišo ranką į kišenę.

– Norite kai ką pamatyti, Naitonai?

Jis grįžo prie sekretoriaus ir iš kišenės ištraukė paketą, nerūpestingai suvyniotą į rudą popierių. Numetęs vyniojamąjį popierių, parodė didelę apšiurusią raudono aksomo dėžutę, kurios centre buvo išraityti kažkokie inicialai ir juos vainikuojanti karūna. Jis atidarė dėžutę, ir sekretorius neteko amo. Dėžutės viduje, ant patamsėjusio balto aksomo, spindėjo kraujo spalvos brangakmeniai.

– Dieve mano! – sušuko Naitonas. – Sere, ar jie... ar jie tikri?

Van Aldinas patenkintas sukikeno.

– Nesistebiu, kad manęs to klausiate. Tarp jų yra trys patys didžiausi pasaulyje rubinai. Juos nešiojo Rusijos imperatorienė Jekaterina. Viduryje esantis rubinas žinomas kaip „Ugnies širdis". Jis tobulas – be jokių trūkumų.

– Bet jie tikriausiai kainuoja pasakiškus pinigus, – sumurmėjo sekretorius.

– Keturis ar penkis šimtus tūkstančių dolerių, – nerūpestingai paaiškino Van Aldinas, – žinoma, neįskaitant jų istorinės vertės.

– Ir jūs taip paprastai nešiojatės juos savo kišenėje?

Van Aldinas patenkintas nusijuokė.

– Taip. Suprantate, tai mano maža dovanėlė Rutai.

Sekretorius diskretiškai nusišypsojo.

– Dabar aš suprantu, kodėl misis Ketering buvo tokia susirūpinusi, kai skambino, – sumurmėjo jis.

Tačiau Van Aldinas papurtė galvą. Jo veido išraiška vėl tapo atšiauri.

– O štai dėl to jūs klystate, – pareiškė jis. – Ji nieko nežino apie rubinus. Tai mano nedidelė staigmena jai.

Jis uždarė dėžutę ir neskubėdamas vėl ją suvyniojo.

– Tai sudėtingas dalykas, Naitonai, – tarė jis. – Kaip mažai mes galime pa[illegible]ų, kuriuos mylime. Galė-

čiau Rutai nupirkti didelę žemės dalį, jeigu iš to jai būtų kokios nors naudos, bet jai to nereikia. Galiu užsegti šiuos brangakmenius jai ant kaklo ir taip galbūt suteikti akimirkos malonumą, tačiau...

Jis papurtė galvą.

– Kai moteris nėra laiminga savo šeimoje...

Jis nebaigė sakinio. Sekretorius supratingai linktelėjo galva. Jis geriau už visus žinojo gerbiamojo Dereko Keteringo reputaciją. Van Aldinas atsiduso. Kišdamas paketą atgal į apsiausto kišenę, linktelėjo Naitonui ir išėjo iš kambario.

4 SKYRIUS

KERZON STRYTE

Gerbiamoji misis Derek Ketering gyveno Kerzon Stryte. Duris atidaręs vyresnysis liokajus iš karto atpažino Rufą Van Aldiną ir malonėjo nusišypsoti. Jis nuvedė svečią į didžiulę svetainę antrajame aukšte.

Moteris, sėdėjusi prie lango, pašoko ir sušuko:

– Ach, tėti, kaip gerai, kad tu čia! Aš visą dieną skambinau majorui Naitonui mėgindama tave surasti, tačiau jis tiksliai negalėjo pasakyti, kada tu grįši.

Rutai Ketering buvo dvidešimt aštuoneri. Nors ji nebuvo graži ar tiesiogine to žodžio prasme daili, atrodė įspūdingai. Jaunystėje Van Aldinas buvo vadinamas raudonplaukiu, o Ruta buvo tamsiaakė šatenė labai juodomis blakstienomis (įspūdį, matyt, sustiprino ir makiažas). Ji buvo aukšta, liekna ir grakšti. Iš pirmo žvilgsnio jos veidas atrodė panašus į Rafaelio Madonos atvaizdą. Tik įsižiūrėjus buvo galima pastebėti, kad tvirtumą ir ryžtingumą liudijančios skruostų bei smakro linijos yra tokios pat kaip Van Aldino. Vyrui tai tiko, o moteriai – nelabai. Nuo pat vaikystės Ruta Van Aldin buvo įpratusi elgtis kaip tinkama, ir kiekvienas, kuris jai pasipriešindavo, greitai suprasdavo, kad Rufo Van Aldino dukra niekada nenusileidžia.

– Naitonas sakė, kad skambinai jam. Aš tik prieš pusvalandį grįžau iš Paryžiaus. Kas čia dedasi su Dereku?

Ruta Ketering iš pykčio paraudo.

– Tai neapsakoma! Jis peržengė visas ribas! – sušuko ji. – Jis... jis net nesiklauso, ką jam sakau!

Jos balse girdėjosi ne tik pyktis, bet ir sutrikimas.

– Manęs jis išklausys, – niūriai pareiškė milijonierius.

– Pastarąjį mėnesį aš jo beveik nemačiau. Jis visur vaikšto su ta moterimi, – tęsė Ruta.

– Su kokia moterimi?

– Su Mirele, kuri šoka „Partenone“.

Van Aldinas linktelėjo.

– Praeitą savaitę nuvažiavau į Lekonberio dvarą. Viską papasakojau lordui Lekonberiui. Jis buvo nepaprastai malonus, mane labai užjautė ir pasakė, kad pasikalbės su Dereku.

– Tikrai? – tepasakė Van Aldinas.

– Ką reiškia tas tavo „tikrai“, tėti?

– Tik tai, ką tu ir pagalvojai, Ruta. Vargšas Lekonberis yra menkysta. Savaime aišku, kad jis tave užjautė ir mėgino nuraminti. Juk jo sūnus ir paveldėtojas yra vedęs vieno iš turtingiausių Amerikos žmonių dukrą, todėl jis nenori visko sugadinti. Tačiau visi žino, kad jis jau viena koja karste, be to, kad ir ką jis pasakytų, Dereko tai nepaveiks.

– Nejaugi *tu* nieko negali padaryti, tėti? – akimirką patylėjusi paklausė Ruta.

– Galiu, – atsakė milijonierius. Akimirką susimąstęs patylėjo, o po to tarė: – Yra keletas dalykų, kuriuos galiu padaryti, tačiau tik vienas iš jų turi prasmę. Kiek turi drąsos, Ruta?

Ji įdėmiai pažvelgė į tėvą. Patvirtindamas mintį jis linktelėjo.

– Turiu omenyje būtent tai, ką pasakiau. Ar turi tvirtybės pripažinti, kad suklydai? Tai vienintelė išeitis, Ruta. Užbaik tai ir pradėk viską iš naujo.

– Turi omenyje...

– Skyrybas.

– Skyrybas?!

Van Aldinas šaltai nusišypsojo.

– Ruta, šį žodį ištarei taip, tarytum anksčiau jo niekada nebūtum girdėjusi, nors tavo draugai daro tai vos ne kas dieną.

– O! Žinau, tačiau...

Ji nutilo ir ėmė kandžioti lūpą. Tėvas supratingai linktelėjo.

– Žinau, Ruta. Tu tokia kaip ir aš – tau nelengva paleisti. Tačiau aš supratau ir tu turi suvokti, kad kartais tai – vienintelė išeitis. Galiu rasti būdų, kaip tau sugrąžinti Dereką, bet galų gale viskas baigsis taip pat. *Jis blogas*, visiškai sugedęs žmogus, Ruta. Keikiu save už tai, kad leidau tau už jo tekėti. Tačiau tu taip to troškai, o jis atrodė pasiryžęs pasitaisyti... Be to, mieloji, vienąsyk jau buvau tau sutrukdęs...

Tardamas paskutinius žodžius jis nežiūrėjo į ją. Jei būtų žiūrėjęs, būtų pamatęs, kaip staiga išraudo jos veidas.

– Taip, sutrukdei, – atšiauriu balsu patvirtino ji.

– Pernelyg minkšta širdis man neleido padaryti to antrąkart. O, kad būčiau sutrukdęs ir šįkart! Keletą pastarųjų metų tavo gyvenimas buvo pasigailėtinas, Ruta.

– Taip, jis nebuvo labai... malonus, – sutiko misis Ketering.

– Todėl ir sakau, kad visa tai reikia *užbaigti*! – jis trenkė kumščiu į stalą. – Galbūt tam vyrukui tu vis dar jauti švelnius jausmus? Išmesk jį iš galvos. Pažvelk tiesai į akis. Derekas Keteringas tave vedė dėl pinigų, ir tiek. Atsikratyk jo, Ruta.

Keletą akimirkų Ruta Ketering žvelgė į grindis, o paskui nepakeldama galvos tarė:

– O jeigu jis nesutiks?

Van Aldinas nustebęs pažvelgė į ją.

– Jis neturi teisės reikšti savo nuomonę.

Ji išraudo ir prikando lūpą.

– Žinoma, ne. Aš tik norėjau pasakyti...

Ji nutilo. Tėvas skvarbiu žvilgsniu pažvelgė į ją.

– Ką?

– Norėjau pasakyti, kad... – ji nutilo kruopščiai rinkdama žodžius, – jis gali tam priešintis.

Milijonierius nuožmiai atkišo smakrą.

– Nori pasakyti, kad jis kovos teisme? Lai kovoja! Bet, tiesą sakant, tu klysti. Jis nesiryš. Bet kuris advokatas pasakys, kad tam jis neturi jokio pagrindo.

– Ar nemanai, kad... – ji užsikirto. – Grynai iš pykčio jis gali pamėginti pridaryti man nemalonumų?

Nustebęs tėvas pažvelgė į dukrą.

– Manai, jis ryšis teismams? – jis papurtė galvą. – Vargiai. Supranti, jis turėtų kažkuo remtis.

Misis Ketering neatsakė. Van Aldinas griežtai į ją pažvelgė.

– Nagi, Ruta, neslėpk. Dėl ko tau neramu?

– Nieko, visiškai nieko.

Tačiau jos balsas nuskambėjo neįtikinamai.

– Baiminiesi viešumo, tiesa? Palik tai man. Aš viską sutvarkysiu taip, kad nebus jokio triukšmo.

– Gerai, tėti, jei iš tiesų manai, kad tai bus geriausia išeitis.

– Tu vis dar myli tą vyruką, Ruta?

– Ne.

Šį žodį ji ištarė neabejodama. Van Aldinas atrodė patenkintas. Jis patapšnojo dukrai per petį.

– Viskas bus gerai, mažute. Nesijaudink. O dabar pamirškime visa tai. Atvežiau tau dovaną iš Paryžiaus.

– Man? Kažką labai gražaus?

– Tikiuosi, kad taip ir įvertinsi, – pasakė Van Aldinas šypsodamasis.

Jis išsiėmė iš apsiausto kišenės paketą ir padavė jai. Ruta nekantriai jį išvyniojo ir atidarė dėžutę. Iš jos lūpų išsprūdo ilgesingas „Ak!“ Ruta Ketering dievino brangakmenius.

– Tėti, kaip nuostabu!

– Jie neprilygstami, ar ne? – su pasitenkinimu pasakė milijonierius. – Tau jie patinka?

– Patinka?! Tėti, šie brangakmeniai unikalūs! Kaip tu juos gavai?

Van Aldinas nusišypsojo.

– O, tai mano paslaptis! Savaime suprantama, įsigijau juos konfidencialiai. Jie labai garsūs. Matai tą didžiulį brangakmenį viduryje? Galbūt esi apie jį girdėjusi – tai istorinė „Ugnies širdis“.

– „Ugnies širdis“! – pakartojo misis Ketering.

Ji buvo išėmusi brangakmenius iš dėžutės ir laikė prispaudusi juos prie krūtinės. Milijonierius žvelgė į ją ir galvojo apie moteris, kurios nešiojo šiuos brangakmenius, apie

sielvartą, neviltį ir pavydą. Kaip ir kiti garsūs brangakmeniai, „Ugnies širdis“ paliko tragedijų ir smurto pėdsakus. Tačiau Van Aldinui atrodė, kad savimi pasitikinčios Rutos Ketering rankose ji neteko pikta lemiančios galios. Šios vakarietiškos moters šaltakraujiška ir rami laikysena nesisiejo su tragizmu ar pavydu. Ruta padėjo brangakmenius atgal į dėžutę, o tada pašokusi rankomis apsivijo tėvo kaklą.

– Ačiū, ačiū, ačiū, tėti! Jie puikūs! Tu visuomet man dovanoji pačias nuostabiausias dovanas.

– Tai tiesa, – patvirtino Van Aldinas, tapšnodamas jai per petį. – Bet juk žinai, Ruta, kad tu esi mano didžiausias turtas.

– Pasiliksi pietų, tėti?

– Nemanau. Tu ketinai išeiti, ar ne?

– Taip, tačiau galiu lengvai viską atidėti. Nesitikiu kažko įdomaus.

– Ne, – paprieštaravo Van Aldinas. – Laikykis susitarimo. Be to, ir aš turiu daug kuo pasirūpinti. Pasimatysime rytoj, brangioji. Paskambinsiu tau. Gal galėtume susitikti pas Galbraitą?

„Galbraitas, Galbraitas, Katbertsonas ir Galbraitas“ buvo Van Aldino advokatai Londone.

– Labai gerai, tėti, – ji užsikirto. – Tikiuosi, kad tai... nesutrukdys man išvykti į Rivjerą?

– Kada ruošiesi išvažiuoti?

– Keturioliktą dieną.

– A, tuomet viskas gerai. Tokius reikalus sutvarkyti prireikia daug laiko. Tarp kitko, Ruta, patarčiau nesivežti rubinų. Verčiau palik juos banke.

Misis Ketering linktelėjo.

– Nenoriu, kad būtum apiplėšta ir nužudyta dėl „Ugnies širdies“, – žaismingai pasakė milijonierius.

– Tačiau pats nešiojaisi juos kišenėje, – juokdamasi atšovė dukra.

– Taip...

Jos dėmesį patraukė dvejonė, nuskambėjusi tėvo balse.

– Kas atsitiko, tėti?

– Nieko, – jis nusišypsojo. – Prisiminiau nedidelį nuotykį Paryžiuje.

– Nuotykį?

– Taip. Tai atsitiko tą naktį, kai nupirkau juos.

Jis gestu parodė į brangakmenių dėžutę.

– Ak, prašau, papasakok man!

– Nėra ko pasakoti, Ruta. Kažkokie banditai pamėgino mane užpulti, aš šoviau ir jie pabėgo. Štai ir viskas.

Ruta su pasididžiavimu pažvelgė į tėvą.

– Tu esi kietas riešutėlis, tėti.

– Be abejo, Ruta.

Jis švelniai ją pabučiavo ir išėjo. Grįžęs į „Savojos“ viešbutį davė trumpus nurodymus Naitonui.

– Suraskite žmogų, vardu Gobis – jo adresą rasite mano užrašų knygelėje. Tegul ateina čia rytoj pusę dešimtos ryto.

– Taip, sere.

– Taip pat noriu matyti misterį Ketteringą. Pamėginkite paieškoti jo klube. Kaip nors suraskite ir pasirūpinkite, kad jis ateitų čia rytoj ryte. Geriau vėliau, maždaug apie dvyliktą. Tokie žmonės kaip jis anksti nesikelia.

Sekretorius linktelėjo, patvirtindamas, kad suprato nurodymus. Van Aldinas atsidavė į savo kamerdinerio rankas. Vonia buvo paruošta. Jis atsigulė ir, mėgaudamasis karštu vandeniu, prisiminė pokalbį su savo dukra. Apskritai paėmus, jis buvo patenkintas. Jo įžvalgus protas jau seniai pripažino tą faktą, kad skyrybos yra vienintelė išeitis. Ruta sutiko su pasiūlytu problemos sprendimu daug greičiau, nei jis tikėjosi. Tačiau, nepaisant jos sutikimo, jis pajuto neaiškų nerimą – ji elgėsi ne visai natūraliai. Jis susiraukė.

– Galbūt turiu pernelyg lakią vaizduotę, – sumurmėjo jis, – tačiau esu tikras, kad ji man kažko nepasakė.

5 SKYRIUS

NAUDINGAS DŽENTELMENAS

Rufas Van Aldinas buvo ką tik baigęs valgyti negausius pusryčius – kavą su skrebučiu (tai buvo viskas, ką jis sau leisdavo), kai į kambarį įėjo Naitonas.

– Misteris Gobis – apačioje, sere, laukia, kada jį priimsite.

Milijonierius žvilgtelėjo į laikrodį. Buvo lygiai pusė dešimtos.

– Gerai, – atžariai pratarė jis. – Tegul užlipa į viršų.

Po minutėlės misteris Gobis įžengė į kambarį.

Tai buvo nudėvėtais drabužiais vilkintis nedidelio ūgio senyvas vyriškis, kurio akys nuolat atidžiai apžiūrinėdavo kambarį, bet ne pašnekovą.

– Labas rytas, Gobi, – pasisveikino milijonierius. – Sėskitės.

– Dėkoju, misteri Van Aldinai.

Misteris Gobis atsisėdo, pasidėjo rankas ant kelių ir rimtai įsispoksojo į radiatorių.

– Turiu jums darbo.

– Klausau, misteri Van Aldinai.

– Tikriausiai jūs žinote, kad mano dukra yra ištekėjusi už gerbiamojo Dereko Keteringo.

Misteris Gobis nukreipė žvilgsnį nuo radiatoriaus į kairįjį rašomojo stalo stalčių ir leido sau pašaipiai šyptelėti. Misteris Gobis žinojo labai daug, tačiau niekuomet nemėgo to pripažinti.

– Man patarus, ji ketina paduoti prašymą skyryboms. Savaime aišku, tai advokatų kompetencija. Tačiau dėl asme-

ninių priežasčių norėčiau gauti kiek įmanoma išsamesnės informacijos.

Misteris Gobis pažvelgė į karnizą ir sumurmėjo:

– Apie misterį Keteringą?

– Apie misterį Keteringą.

– Puiku, sere.

Misteris Gobis atsistojo.

– Kada tikitės ją turėti?

– Jums skubu, sere?

– Man visuomet skubu, – atsakė milijonierius.

Misteris Gobis supratingai nusišypsojo židinio grotelėms.

– Ar bus gerai šiandien antrą valandą popiet, sere? – paklausė jis.

– Puiku, – patvirtino Van Aldinas. – Iki pasimatymo, Gobi.

– Iki pasimatymo, misteri Van Aldinai.

– Tai labai naudingas žmogus, – pasakė milijonierius, kai Gobis išėjo ir pasirodė sekretorius. – Jis – savo srities specialistas.

– Kokios srities?

– Informacijos. Duok jam dvidešimt keturias valandas ir jis išklos visus Kenterberio arkivyskupo asmeninio gyvenimo faktus.

– Išties naudingas vyrukas, – šypsodamasis pritarė Naitonas.

– Kartą ar du jis man pasitarnavo, – pasakė Van Aldinas. – Na, o dabar, Naitonai, esu pasiruošęs darbui.

Per kitas kelias valandas buvo sutvarkyta daug reikalų. Pusę pirmos suskambo telefonas ir misteriui Van Aldinui buvo pranešta, kad atėjo misteris Keteringas. Naitonas pažvelgė į Van Aldiną ir suprato jo linktelėjimą.

– Prašau paprašyti misterį Keteringą pakilti į viršų.

Sekretorius susirinko savo dokumentus ir jau ruošėsi išeiti. Tarpduryje jis susidūrė su Dereku Keteringu, kuris pasitraukė į šalį, leisdamas sekretoriui išeiti. Tuomet įėjo į kambarį ir uždarė paskui save duris.

– Labas rytas, sere. Girdėjau, kad labai trokštate mane matyti.

Tingus balsas su šiek tiek ironiška intonacija Van Aldinui kai ką priminė. Jis turėjo savotiško žavesio – visuomet toks buvo. Van Aldinas veriamai pažvelgė į savo žentą. Derekas Keteringas buvo trisdešimt ketverių metų vyras – liekno sudėjimo, tamsaus siauro veido, kuriame buvo išlikę kažkas berniokiško.

– Užeikite, – tarstelėjo Van Aldinas. – Sėskitės.

Keteringas lengvai klestelėjo į fotelį. Jis žvelgė į savo uošvį su tolerantiška nuostaba.

– Ilgai nemačiau jūsų, sere, – maloniu balsu pastebėjo jis. – Turbūt kokius dvejus metus. Su Ruta jau buvote susitikęs?

– Mačiau ją vakar vakare, – atsakė Van Aldinas.

– Ji atrodo puikiai, ar ne? – nerūpestingai pareiškė Keteringas.

– Nežinau, ar turėjote pakankamai progų padaryti tokią išvadą, – šaltai atsakė Van Aldinas.

Derekas Keteringas kilstelėjo antakius.

– O! Žinote, mes kartais susitinkame tame pačiame naktiniame klube, – nerūpestingai pareiškė jis.

– Neketinu išsisukinėti, – išrėžė Van Aldinas. – Patariau Rutai pateikti prašymą skyryboms.

Derekas Keteringas atrodė ramus.

– Kaip drastiška! – sumurmėjo jis. – Sere, ar jūs neprieštarausite, jei užsirūkysiu?

Jis prisidegė cigaretę, išpūtė dūmų debesį ir nerūpestingai pridūrė:

– O ką pasakė Ruta?

– Ruta ketina pasinaudoti mano patarimu, – atsakė jos tėvas.

– Tikrai?

– Ir tai viskas, ką turite pasakyti? – griežtai paklausė Van Aldinas.

Keteringas sprigtelėjo pelenus į židinį.

– Manau, jūs suprantate, – prabilo jis, nutaisęs nešališką miną, – kad ji daro didžiulę klaidą.

– Jūsų požiūriu – ji neabejotinai daro klaidą, – niūriai pasakė Van Aldinas.

– Klausykite! – prabilo Keteringas. – Nepereikime prie asmeniškumų. Šiuo metu aš tikrai negalvoju apie save. Aš galvoju apie Rutą. Žinote, mano vargšas senasis tėvas tikrai ilgai negyvens – taip sako gydytojai. Geriau lai Ruta palaukia dar keletą metų, ir aš tapsiu Lekonberio lordu, o ji galės būti Lekonberio rūmų šeimininkė – juk dėl to ji ir tekėjo už manęs.

– Daugiau nepakęsiu jokių jūsų bjaurių įžūlybių! – išrėkė Van Aldinas.

Nė kiek nesusijaudinęs Derekas Keteringas jam nusišypsojo.

– Sutinku su jumis. Tai atgyvenusi idėja, – pasakė jis. – Šiais laikais titulas nieko nereiškia. Vis dėlto Lekonberis – puikūs seni rūmai ir, šiaip ar taip, mes esame viena seniausių šeimų Anglijoje. Rutai bus labai apmaudu, jeigu ji išsiskirs su manimi, o aš vėl vesiu ir vietoj jos Lekonberyje viešpataus kokia nors kita moteris.

– Jaunuoli, aš kalbu rimtai, – pasakė Van Aldinas.

– Aš taip pat, – pareiškė Keteringas. – Mano finansinė būklė – labai kritiška. Jeigu Ruta išsiskirs su manimi, atsidursiu labai keblioje padėtyje. Galų gale jeigu ji iškentė dešimt metų, kodėl jai nepakentėjus dar šiek tiek? Duodu jums garbės žodį, kad senis neišgyvens ilgiau kaip aštuoniolika mėnesių, ir, kaip jau sakiau, būtų gaila, jei Ruta negautų to, dėl ko ji ryžosi tekėti už manęs.

– Norite pasakyti, kad mano dukra tekėjo už jūsų dėl titulo ir visuomeninės padėties?

Derekas Keteringas ne visai linksmai nusijuokė.

– O jūs manote, kad tai buvo vedybos iš meilės? – paklausė jis.

– Pamenu, kad prieš dešimt metų Paryžiuje jūs kalbėjote visai kitaip, – lėtai ištarė Van Aldinas.

– Tikrai? Galimas dalykas. Suprantate, Ruta buvo labai graži – tarytum angelas ar šventoji, nužengusi iš nišos bažnyčioje. Prisimenu, jog turėjau puikių ketinimų pasitaisyti, vesti ir surimtėti, gyventi pagal geriausias anglų šeimos

tradicijas su gražia ir mane mylinčia žmona.

Jis vėl nusijuokė, šįkart dar šaižiau.

– Tačiau jūs turbūt manimi netikite? – paklausė jis.

– Visiškai neabejoju tik dėl to, kad Rutą vedėte dėl jos pinigų, – bejausmiu balsu atsakė Van Aldinas.

– Ir kad ji tekėjo už manęs iš meilės? – su ironija balse paklausė Keteringas.

– Žinoma, – patvirtino Van Aldinas.

Keletą akimirkų Derekas Keteringas įdėmiai spoksojo į Van Aldiną, o paskui mąsliai linktelėjo.

– Matau, kad tikite tuo, – tarė jis. – Kaip ir aš kadaise. Tačiau galiu jus, brangus uošvi, patikinti, kad labai greitai man atsivėrė akys.

– Nežinau, kur link jūs sukate, ir nenoriu žinoti, – pareiškė Van Aldinas, – tačiau su Ruta jūs elgėtės labai blogai.

– Taip, – nerūpestingai sutiko Keteringas, – bet jūs juk žinote, kad ji labai stipri. Ji – jūsų dukra. Po begaliniu jos švelnumu slypi kietas kaip granitas charakteris. Man sakė, kad visuomet garsėjote kaip nepalenkiamas žmogus, tačiau Ruta yra dar tvirtesnė. Jūs bent jau vieną žmogų mylite labiau nei save, o Ruta niekada nemylėjo ir nemylės.

– Pakaks, – pertraukė jį Van Aldinas. – Pakviečiau jus čionai tam, kad tiesiai šviesiai pasakyčiau, ką ketinu daryti. Mano mergaitė nusipelnė būti laiminga. Ir nepamirškite, jog aš ją visuomet ginsiu.

Derekas Keteringas pakilo, nuėjo prie židinio atbrailos ir išmetė cigaretę. Kai prabilo, jo balsas buvo labai ramus.

– Įdomu, ką norite man tuo pasakyti?

– Noriu pasakyti, kad bus geriau, jei nemėginsite bylinėtis, – paaiškino Van Aldinas.

– Tai grasinimas? – paklausė Keteringas.

– Manykite kaip norite, – atsakė Van Aldinas.

Keteringas pritraukė kėdę arčiau stalo ir atsisėdo priešais milijonierių.

– O jeigu aš bylinėsiuos?

Van Aldinas gūžtelėjo pečiais.

– Kvaily, jūs neturite tam jokio pagrindo. Paklauskite

savo advokatų, ir jie jums paaiškins. Jūsų nuotykiai visiems gerai žinomi – apie tai kalba visas Londonas.

– Numanau, kad Ruta sukėlė skandalą dėl Mirelės. Tai labai kvaila. Aš juk neįkyriu jos draugams.

– Ką norite tuo pasakyti? – griežtai paklausė Van Aldinas.

Derekas Keteringas nusijuokė.

– Matau, kad visko nežinote, sere, – pasakė jis. – Savaime suprantama, esate iš anksto nuteiktas.

Jis paėmė savo skrybėlę bei lazdą ir patraukė durų link.

– Nesu linkęs dalyti patarimų, tačiau šiuo atveju labai patarčiau jūsų dukrai būti visiškai atvirai su savo tėvu, – pabaigai išrėžė jis.

Jis paskubomis išėjo iš kambario ir kaip tik tuo metu, kai milijonierius pašoko, užtrenkė paskui save duris.

– Ką, po velnių, jis norėjo tuo pasakyti? – ištarė Van Aldinas ir vėl susmuko į krėslą.

Jį vėl apėmė begalinis nerimas. Matyt, jis dar kažko nežinojo. Telefonas stovėjo prie jo alkūnės – jis čiupo ragelį ir paprašė sujungti su dukterimi.

– Alio! Alio! Čia Meifeiras 81907? Ar misis Ketering namuose? Jos nėra? Išėjusi pietauti? Kada ji grįš? Jūs nežinote? A, labai gerai. Ne, perduoti nieko nereikia.

Jis piktai nutrenkė ragelį. Antrą valandą, nekantriai laukdamas Gobio, jis ėmė žingsniuoti po kambarį. Gobis atėjo dešimt minučių po dviejų.

– Na? – griežtai paklausė milijonierius.

Tačiau mažojo misterio Gobio nereikėjo skubinti. Jis atsisėdo prie stalo, išsitraukė visiškai nutriušusią užrašų knygelę ir monotonišku balsu pradėjo iš jos skaityti. Milijonierius klausėsi įdėmiai, su vis didėjančiu pasitenkinimu. Pagaliau Gobis baigė skaityti ir įsispoksojo į popierdėžę.

– Hm, – ištarė Van Aldinas. – Viskas ganėtinai aišku. Byla bus išspręsta akimirksniu. Tikiuosi, dėl įrodymų iš viešbučio viskas gerai?

– Taip, – patvirtino Gobis ir piktdžiugiškai pažvelgė į paauksuotą fotelį.

– Ir jis turi didelių finansinių sunkumų. Sakote, mėgina gauti paskolą? Bet jis jau ir taip užstatęs beveik visą savo tėvo palikimą. Kai tik pasklis žinia apie skyrybas, negalės pasiskolinti nė cento. Ir ne tik tai. Galima supirkti jo skolas ir tokiu būdu jį paspausti. Mes jį suriesime, Gobi, suriesime į ožio ragą!

Jis kumščiu trenkė į stalą. Van Aldino veido išraiška buvo nuožmi ir triumfuojanti.

– Tam informacijos pakanka, – laibu balsu pareiškė Gobis.

– Dabar turiu eiti į Kerzon Strytą, – tarė milijonierius. – Aš labai dėkingas jums, Gobi. Jūs puikiai pasidarbavote.

Nediduko vyro veide pasirodė blanki pasitenkinimo šypsenėlė.

– Dėkoju, misteri Van Aldinai. Stengiuosi padaryti viską, ką galiu.

Van Aldinas ne iškart nuėjo į Kerzon Strytą. Pirmiausiai jis užsuko į Sitį. Čia turėjo du susitikimus, kurie taip pat sėkmingai praėjo. Tuomet metro pavažiavo iki Daun Stryto. Jam einant Kerzon Strytu, iš namo, pažymėto 160-uoju numeriu, išėjo kažkoks žmogus, pasuko Van Aldino pusėn ir prasilenkė su juo. Akimirką milijonieriui pasirodė, kad tai Derekas Keteringas – ūgis ir sudėjimas buvo panašūs. Tačiau kai jie prasilenkė, Van Aldinas pamatė, kad vyras nepažįstamas. Nors ne, ne visai nepažįstamas – tas veidas milijonieriui buvo kažkur matytas ir buvo susijęs su kažkuo nemaloniu. Jis ėmė sukti galvą, bet veltui – niekaip negalėjo prisiminti. Eidamas toliau iš susierzinimo purtė galvą – jam nepatiko būti trikdomam.

Ruta Ketering neabejotinai laukė tėvo – jam įėjus, pribėgo ir pabučiavo.

– Kaip sekasi, tėti?

– Puikiai, – atsakė Van Aldinas, – tačiau aš noriu su tavimi pasišnekėti, Ruta.

Jis pajuto, kaip joje kažkas pasikeitė. Nuoširdumo, su kuriuo jį sutiko, nebeliko – ji tapo budri ir atsargi. Ruta atsisėdo į masyvų fotelį.

– Na, tėti, ir ką gi tu man norėjai pasakyti? – paklausė ji.

– Šįryt mačiausi su tavo vyru, – pranešė Van Aldinas.

– Mateisi su Dereku?

– Taip. Jis prišnekėjo begalę dalykų, daugiausia – visokių įžūlybių. O prieš išeidamas pasakė kai ką, ko aš nesupratau. Jis man patarė įsitikinti, ar esi visiškai atvira su manimi. Ką jis norėjo tuo pasakyti, Ruta?

Misis Ketering neramiai sujudėjo.

– Aš... aš nežinau, tėti. Iš kur man žinoti?

– Tikrai žinai, – paprieštaravo Van Aldinas. – Taip pat jis pasakė turįs savo draugų ir neįkyrįs taviesiems. Ką jis turėjo omenyje?

– Nežinau, – pakartojo Ruta Ketering.

Van Aldinas atsisėdo ir kietai sučiaupė lūpas.

– Paklausyk, Ruta. Neketinu veltis į šį reikalą nieko nežinodamas. Nesu visiškai tikras, kad tavo vyras nemėgins pridaryti nemalonumų. Esu įsitikinęs, kad jam nepavyks, nes turiu priemonių jį nutildyti, užčiaupti visiems laikams, tačiau aš turiu žinoti, ar reikia tas priemones panaudoti. Ką jis turėjo omenyje, kalbėdamas apie tavo draugus?

Misis Ketering gūžtelėjo pečiais.

– Aš turiu daug draugų, – abejodama pratarė ji. – Tikrai nežinau, ką jis norėjo tuo pasakyti.

– Žinai, – paprieštaravo Van Aldinas.

Dabar jis pradėjo kalbėti taip, kaip būtų kalbėjęsis su savo konkurentu.

– Pasakysiu aiškiau. Kas tas vyras?

– Koks vyras?

– Vyras. Būtent į tai taikė Derekas. Kažkoks vyras, kuris yra tavo draugas. Nesijaudink, mieloji, žinau, kad visa tai niekai, tačiau mes turime numatyti, kaip tai atrodys teisme. Juk žinai, kaip jie gali visa tai iškreipti. Noriu žinoti, kas tas vyras ir kiek artima su juo esi.

Ruta neatsakė ir nervingai gniaužė rankas.

– Nagi, mieloji, – švelnesniu balsu kreipėsi į dukrą Van Aldinas. – Nebijok savo senojo tėvo. Juk net tuomet, Paryžiuje, aš nebuvau pernelyg griežtas, ar ne? Po velnių!

Ir pritrenktas nutilo.

– Tai štai kas ten toks buvo, – sumurmėjo jis sau panosėje. – Pamaniau, kad jo veidas man pažįstamas.

– Apie ką tu kalbi, tėti? Nesuprantu.

Milijonierius priėjo prie jos ir tvirtai suspaudė jos riešą.

– Klausyk, Ruta, tu ir vėl susitikinėji su tuo vyruku?

– Su kokiu vyruku?

– Su tuo pačiu, dėl kurio prieš keletą metų buvome susipykę. Tu labai gerai žinai, apie ką aš kalbu.

– Turi omenyje... – ji užsikirto. – Turi omenyje grafą de la Rošą?

– Grafas de la Rošas! – piktai purkštelėjo Van Aldinas. – Aš tau jau sakiau, kad tas žmogus yra sukčius. Tada buvai pernelyg smarkiai susipainiojusi su juo, tačiau aš išplėšiau tave iš jo nagų.

– Taip, išplėšei, – su kartėliu balse atsakė Ruta, – ir aš ištekėjau už Dereko.

– Tu to norėjai, – griežtai paprieštaravo milijonierius.

Ji gūžtelėjo pečiais.

– Ir štai, – lėtai ištarė Van Aldinas, – tu vėl su juo susitikinėji. Po viso to, ką aš tau išsakiau. Šiandien jis lankėsi pas tave. Sutikau jį gatvėje, tačiau iš karto neatpažinau.

Ruta Ketering nusiramino.

– Noriu tau kai ką pasakyti, tėti. Tu klysti dėl Armando, tai yra grafo de la Rošo. Taip, aš žinau, kad jo jaunystėje buvo keletas apgailėtinų įvykių – jis papasakojo man apie tai, tačiau... jis visuomet mylėjo mane. Jo širdis buvo sudaužyta, kai išskyrei mus Paryžiuje, ir štai dabar...

Ją pertraukė kupinas pasipiktinimo tėvo prunkštelėjimas.

– Ir tu užkibai ant šios meškerės, ar ne? Tu, mano dukra?! Dieve mano!

Jis pakėlė rankas.

– Tik moterys gali būti tokios kvailos!

6 SKYRIUS

MIRELĖ

Derekas Keteringas išėjo iš Van Aldino apartamentų taip veržliai, kad susidūrė su koridoriumi ėjusia ledi. Jis atsiprašė, o ji su šypsena priėmė jo atsiprašymą ir nuėjo toliau. Moteris paliko jam malonų švelnios būtybės gražiomis pilkomis akimis įspūdį.

Nepaisant jo nerūpestingumo, pokalbis su uošviu jį sukrėtė labiau, nei jis būtų norėjęs prisipažinti. Vienumoje papietavęs, šiek tiek paniuręs jis patraukė į ištaigingą butą, kuriame gyveno moteris, žinoma Mirelės vardu. Prie durų jį sutiko besišypsanti daili prancūzaitė.

– Užeikite, mesjė. Madam ilsisi.

Ji nuvedė į jam gerai pažįstamą didelį rytietiškai apstatytą kambarį. Mirelė gulėjo ant kušetės tarp daugybės įvairių gintaro atspalvių pagalvėlių, kurios derėjo prie jos gelsvos odos. Šokėja buvo graži moteris, ir nors geltonu vualiu uždengtas jos veidas atrodė tikrai išvargęs, vis tiek turėjo keisto žavesio. Jos oranžinės lūpos kviečiamai šypsojosi Derekui Keteringui.

Jis pabučiavo ją ir klestelėjo į kėdę.

– Kuo užsiiminėjai? Tikriausiai neseniai atsikėlei?

Oranžinėse lūpose nušvito plati šypsena.

– Ne, – atsakė šokėja. – Dirbau.

Ilga, blyškia ranka ji parodė į pianiną, kuris buvo nuklotas partitūra.

– Buvo atėjęs Ambrozas. Jis man grojo naująją operą.

Keteringas, nelabai kreipdamas dėmesį į jos žodžius, linktelėjo. Jam, priešingai nei Mirelei, buvo visiškai neįdomus nei Klodas Ambrozas, nei jo statoma Ibseno opera

„Peras Giuntas“. O Mirelei tai buvo unikali galimybė suvaidinti Anitrą.

– Tai nuostabus šokis, – sumurmėjo ji. – Aš sudėsiu į jį visą aistrą. Šoksiu pasipuošusi brangakmeniais. Ak, tarp kitko, *mon ami*[1], vakar Bond Stryte mačiau juodąjį perlą.

Ir, laukiamai žvelgdama į jį, nutilo.

– Mano miela mergyte, – tarė Keteringas, – neverta pasakoti man apie juoduosius perlus, nes yla išlindo iš maišo, ir dabar man bus blogai.

Ji greit sureagavo į šiuos žodžius: atsisėdo ir išpūtė savo dideles juodas akis.

– Apie ką tu kalbi, Derekai? Kas atsitiko?

– Mano gerbiamas uošvis pasiruošęs mane sužlugdyti, – paaiškino Keteringas.

– Ką?

– Kitaip sakant, jis nori, kad Ruta išsiskirtų su manimi.

– Kvailystės! – pareiškė Mirelė. – Ir dėl ko jai reikėtų skirtis su tavimi?

Derekas Keteringas išsišiepė.

– Iš esmės dėl tavęs, *cherie*[2]! – paaiškino jis.

Mirelė gūžtelėjo pečiais.

– Tai kvaila, – dalykišku balsu pastebėjo ji.

– Labai kvaila, – sutiko Derekas.

– Ir ką tu ketini daryti? – pasiteiravo Mirelė.

– Mieloji, o ką aš galiu padaryti? Vienas žmogus turi didžiulius pinigus, kitas – didžiules skolas, todėl nėra abejonių, kas laimės.

– Keisti žmonės tie amerikiečiai, – pareiškė Mirelė. – Neatrodo, kad tavo žmona tave mylėtų.

– Taigi, ką mes dabar darysime? – paklausė Derekas.

Ji klausiamai pažvelgė. Jis priėjo ir paėmė jos rankas į savąsias.

– Juk tu manęs nepaliksi?

– Ką tu turi omenyje? Po to, kai...

---

[1] Mano drauge (pranc.)

[2] Brangioji (pranc.)

– Taip, – patvirtino Keteringas. – Po to, kai mane kaip vilkai užpuls kreditoriai. Mirele, aš tave velniškai myliu. Juk tu neapleisi manęs bėdoje?

Ji ištraukė iš jo rankų savąsias.

– Derekai, juk žinai, kad tave dievinu.

Jos balse jis išgirdo išsisukinėjimo gaidelę.

– Ak, štai kaip! Žiurkės bėga iš skęstančio laivo.

– Ak, Derekai!

– Na, sakyk! – griežtai pareikalavo jis. – Tu mane mesi, taip?

Ji gūžtelėjo pečiais.

– Aš tave labai myliu, *mon ami*[3] – tikrai myliu. Tu labai žavingas, *un beau garcon*[4], tačiau *ce n'est pas practique*[5].

– Tu gali priklausyti tik turtuoliui, ar ne? Čia esmė?

– Galima ir taip pasakyti.

Ji atsilošė ant pagalvių ir atmetė galvą.

– Bet aš vis tiek myliu tave, Derekai.

Jis nuėjo prie lango ir, atsukęs į ją nugarą, kurį laiką žvelgė į gatvę. Šokėja pasirėmė alkūne ir smalsiai stebėjo.

– Apie ką tu galvoji, *mon ami*?

Jis pažvelgė per petį ir keistai nusišypsojo – tai privertė ją pasijusti šiek tiek nesmagiai.

– Šiuo metu kaip tik galvoju apie moterį, brangioji.

– Apie moterį?

Tai, ką išgirdo, Mirelei buvo nesuprantama.

– Tu galvoji apie kitą moterį? Taip?

– O! Tau nėra ko nerimauti. Tai tik įsivaizduojamas portretas. „Pilkaakės ledi portretas“.

– Kada tu ją sutikai? – griežtai paklausė Mirelė.

Derekas Keteringas pašaipiai, ironiškai nusijuokė.

– Aš su ja susidūriau „Savojos“ viešbučio koridoriuje.

– Na, ir ką ji pasakė?

– Kiek pamenu, aš atsiprašiau, o ji atsakė „nieko tokio“ ar kažką panašaus.

[3] Mano drauge (pranc.)
[4] Gražus vyrukas (pranc.)
[5] Tai nepraktiška (pranc.)

– O po to? – toliau atkakliai tardė šokėja.

Keteringas gūžtelėjo pečiais.

– Po to – nieko. Tuo incidentas ir baigėsi.

– Nesuprantu, apie ką tu kalbi, – pareiškė šokėja.

– „Pilkaakės ledi portretas", – susimąstęs sumurmėjo Derekas. – Tikriausiai aš jos niekada daugiau nepamatysiu.

– Kodėl?

– Ji man gali atnešti nelaimę. Moterys visuomet atneša nelaimę.

Mirelė tyliai pakilo nuo kušetės, priėjo prie Dereko ir jam ant peties uždėjo ilgą, liauną ranką.

– Tu kvailys, Derekai, – sukuždėjo ji. – Labai didelis kvailys. Tu esi *beau garcon*[6] ir aš dievinu tave, tačiau aš nesukurta skurdui – ne, aš tikrai nesukurta vargui. Dabar paklausyk manęs. Viskas labai paprasta. Tu turi susitaikyti su savo žmona.

– Manau, kad tai visiškai neįmanoma, – šaltai atsakė Derekas.

– Ką tu sakai? Nesuprantu.

– Van Aldinas, brangioji, nesutiks. Jis iš tų žmonių, kurie neatsisako savo planų.

– Girdėjau apie jį, – linktelėjo šokėja. – Jis labai turtingas, ar ne? Vos ne turtingiausias žmogus Amerikoje. Prieš keletą dienų Paryžiuje jis nupirko gražiausią pasaulio rubiną, vadinamą „Ugnies širdimi".

Keteringas tylėjo. Šokėja svajingai tęsė:

– Tai nuostabus akmuo, kuris turėtų priklausyti tokiai moteriai kaip aš. Aš, Derekai, dievinu brangenybes. Jos man tiek daug reiškia. Ak! Kaip būtų nuostabu nešioti į „Ugnies širdį" panašų rubiną!

Ji atsiduso ir vėl tapo nepaprastai praktiška.

– Tu šito nesuprasi, Derekai. Tu viso labo tik vyras. Van Aldinas tikriausiai padovanos šį rubiną savo dukrai. Ar Ruta jo vienintelis vaikas?

– Taip.

---

[6] Gražus vyrukas (pranc.)

– Vadinasi, kai jis numirs, Ruta paveldės visus jo pinigus. Ji bus turtinga moteris.

– Ji jau dabar turtinga, – abejingu balsu konstatavo Keteringas. – Per vestuves jis jai paskyrė porą milijonų.

– Porą milijonų! Juk tai didžiuliai pinigai! O jeigu ji staiga numirtų? Viskas atitektų tau?

– Esant dabartinei padėčiai – taip. Kiek man žinoma, testamento ji neparašiusi.

– *Mon Dieu!* – ištarė šokėja. – Jeigu ji mirtų, tai būtų išeitis!

Akimirką vyravo tyla, o tada Derekas atvirai nusijuokė.

– Man patinka tavo praktiškas protas, Mirele, bet manau, kad tavo noras neišsipildys. Mano žmonos puiki sveikata.

– *Eh bien!*[7] – tarė Mirelė. – Bet juk pasitaiko ir nelaimingų atsitikimų.

Jis rūsčiai pažvelgė į ją, bet nieko nepasakė.

– Bet tu teisus, *mon ami*, – toliau kalbėjo ji, – mums nederėtų galvoti vien apie galimybes. Supranti, mano mažasis Derekai, negali būti nė kalbos apie skyrybas. Tavo žmona turi išmesti tai iš galvos.

– O jeigu neišmes?

Šokėjos akys susiaurėjo.

– Manau, kad išmes, mano drauge. Ji iš tų, kurie nemėgsta viešumo. Jai nesinorėtų, kad jos draugai laikraščiuose perskaitytų apie kai kuriuos jos nuotykius.

– Ką turi galvoje? – griežtai paklausė Keteringas.

Mirelė atlošusi galvą nusijuokė.

– *Parbleu!*[8] Turiu omenyje džentelmeną, besivadinantį grafu de la Rošu. Aš apie jį žinau viską. Nepamiršk, kad esu paryžietė. Jis buvo Rutos meilužis dar prieš jūsų vestuves, ar ne?

Keteringas smarkiai čiupo ją už pečių.

– Tai bjaurus melas! – sušuko jis. – Ir prašau nepamiršti,

[7] Na, ką gi (pranc.)

[8] Po perkūnais (pranc.)

kad tu vis dėlto kalbi apie mano žmoną.

Mirelė atitoko.

– Keisti jūs, anglai, žmonės, – pasiskundė ji. – Vis dėlto manau, kad tu galbūt teisus. Amerikiečiai – šalti žmonės, ar ne? Tačiau aš tikiuosi, jog neprieštarausi, *mon ami*, jei pasakysiu, kad prieš ištekėdama už tavęs ji buvo įsimylėjusi jį, bet įsikišo jos tėvas ir juos išskyrė. Mažoji madmuazelė išliejo daug ašarų, tačiau pakluso. Vis dėlto, Derekai, turbūt tu, kaip ir aš, žinai, kad istorija kartojasi. Jie matosi vos ne kasdien, o keturioliktą dieną ji važiuoja į Paryžių susitikti su juo.

– Iš kur visa tai žinai? – paklausė Keteringas.

– Aš? Mano brangusis Derekai, juk Paryžiuje turiu draugų, kurie grafą puikiai pažįsta. Viskas jau parengta. Ji sako važiuojanti į Rivjerą, o iš tikrųjų Paryžiuje ją sutiks grafas ir... kas žino! Taip, taip, gali manimi patikėti, jie jau dėl visko susitarė.

Derekas Keteringas stovėjo nė nekrustelėdamas.

– Supranti, – toliau švelniai kalbėjo šokėja, – jei būsi protingas, ji – tavo rankose. Tu gali jai pridaryti nemalonumų.

– Ak, dėl Dievo, nutilk! – sušuko Keteringas. – Užčiaupk savo prakeiktą burną!

Mirelė leipdama juokais krito ant kušetės. Keteringas čiupo skrybėlę, apsiaustą ir, įnirtingai trenkęs durimis, išbėgo iš buto. O šokėja liko sėdėti ant kušetės ir patenkinta savimi tyliai juokėsi.

7 SKYRIUS

LAIŠKAI

„Misis Samuel Harfild siunčia linkėjimus mis Katarinai Grėj ir nori atkreipti jos dėmesį į tai, kad esant aplinkybėms, kurių mis Grėj galbūt nežino..."

Misis Harfild, iki šiol sklandžiai rašiusi, stabtelėjo, nes ji, kaip ir daugelis žmonių, susidūrė su neįveikiama kliūtimi – jai buvo sunku kalbėti trečiuoju asmeniu.

Kiek padvejojusi, misis Harfild paėmė kitą laiškų popieriaus lapą ir pradėjo iš naujo.

„Brangioji mis Grėj! Nors labai vertinu tai, kad tinkamai ėjote savo pareigas prižiūrėdama mano pusseserę Emą (jos mirtis buvo skaudus smūgis mums visiems), aš vis dėlto jaučiu, kad..."

Misis Harfild vėl sustojo ir greitai į popierdėžę nulėkė antrasis laiško variantas. Tik po keturių nesėkmingų bandymų misis Harfild pagaliau parašė laišką, kuriuo ji buvo patenkinta. Laiškas buvo deramai užantspauduotas, ant voko užklijuotas pašto ženklas ir adresuotas mis Katarinai Grėj į Litl Kremptoną, Sent Meri Midą, Kento grafystę. Kitą rytą per pusryčius jis jau gulėjo šalia panelės lėkštės kartu su kur kas svarbesniu pranešimu pailgame žydrame voke.

Katarina Grėj pirmiausia atplėšė misis Harfild laišką, kurio galutinis variantas skambėjo taip:

„Brangioji mis Grėj! Mano vyras ir aš norime Jums išreikšti dėkingumą už tas paslaugas, kurias Jūs suteikėte mano vargšei pusseserei Emai. Jos mirtis mums buvo didžiulis smūgis, nors mes, žinoma, supratome, kad jos protas užgeso daug anksčiau nei kūnas. Aš manau, kad jos paskutinysis testamentas yra labai keistas ir jokiame teisme nebus pripažintas galiojančiu.

Neabejoju, kad būdama protinga mergina jūs jau suvokėte šį faktą. Mano vyras sako, jog tokius reikalus geriausia sutvarkyti konfidencialiai. Mes su malonumu duosime Jums kuo geriausią rekomendaciją į panašią tarnybą ir tikimės, kad priimsite iš mūsų mažą dovanėlę. Nuoširdžiai Jūsų,

Meri Ana Harfild"

Katarina Grėj nusišypsojo ir perskaitė laišką antrą kartą. Dėdama laišką ant stalo ji atrodė labai patenkinta. Tuomet paėmė antrąjį. Atidžiai perskaičiusi, laišką padėjo ant stalo ir įsmeigė žvilgsnį priešais save. Šįsyk ji nesišypsojo. Vargu ar pašalinis stebėtojas būtų galėjęs atspėti, kokius jausmus slėpė jos ramus, mąslus žvilgsnis.

Katarinai Grėj buvo trisdešimt treji. Ji gimė pasiturinčioje šeimoje, tačiau jos tėvas nuskurdo, ir Katarinai teko anksti pradėti dirbti, kad užsidirbtų pragyvenimui. Senosios misis Harfild kompanione ji tapo sulaukusi vos dvidešimt trejų.

Pasak žmonių, senoji misis Harfild buvo sunkaus charakterio. Jos kompanionės keitė viena kitą stulbinamu greičiu. Jos atvykdavo pas ją kupinos vilčių, o išvažiuodavo paprastai su ašaromis. Tačiau nuo to laiko, kai prieš dešimtmetį į Litl Kremptoną įkėlė koją Katarina Grėj, šiuose namuose įsivyravo taika ir ramybė. Ir niekas negalėjo paaiškinti kodėl. Kaip sakoma, gyvačių kerėtojais gimstama, o ne tampama. Katarina turėjo įgimtą galią sutramdyti senas ledi, piktus šunis bei mažus berniukus, ir visa tai ji atlikdavo be jokios akivaizdžios įtampos.

Dvidešimt trejų metų Katarina buvo rami mergina gražiomis akimis. Trisdešimt trejų ji buvo tokia pat rami moteris tokiomis pat pilkomis akimis, kurios į pasaulį žvelgė su palaiminga ir nesudrumsčiama ramybe. Be to, Katarina neprarado ir įgimto humoro jausmo.

Ji sėdėjo prie pusryčių stalo ir žvelgė į vieną tašką, kai pasigirdo skambutis, lydimas labai energingo beldimo į duris. Netrukus duris pravėrė nedidukė tarnaitė ir uždususi pranešė:

– Daktaras Harisonas.

Į kambarį įsiveržė milžiniškas vidutinio amžiaus vyras, kurio energingumą ir veržlumą buvo galima nuspėti iš beldimo į duris.

– Labas rytas, mis Grėj.

– Labas rytas, daktare Harisonai.

– Užsukau pas jus taip anksti, – išsyk pradėjo daktaras, – nes sužinojau, kad gavote laišką nuo vienos iš tų Harfild pusseserių. Tos, kuri vadina save misis Samuel. Labai bjauri persona.

Neištarusi nė žodžio Katarina paėmė nuo stalo misis Harfild laišką ir ištiesė jį daktarui. Ji su didžiuliu pasitenkinimu stebėjo, kaip pasikeitė jo veidas skaitant: daktaras suraukė savo vešlius antakius, kelis kartus piktai purkštelėjo ir nepritariamai suniurnėjo. Pagaliau jis nusviedė laišką ant stalo.

– Nepaprastai bjauru, – pasipiktino jis. – Nesijaudinkite, mieloji. Jie tauškia niekus. Misis Harfild buvo tokio pat sveiko proto kaip jūs ar aš, ir niekas nedrįstų tvirtinti priešingai. Jie neturi už ko užsikabinti, ir tai žino. O visos tos šnekos apie teismą tėra grynas blefas, mėginimas apvynioti jus aplink pirštą. Ir paklausykite, brangioji, nepasiduokite jų meilikavimams, nepradėkite manyti, kad jūsų pareiga atiduoti paveldėtus pinigus, ir nedarykite jokių kvailysčių dėl skrupulų.

– Man ir į galvą nebuvo atėję dėl to graužtis, – pareiškė Katarina. – Visi šie žmonės yra tolimi misis Harfild vyro giminaičiai ir, kol ji buvo gyva, niekada jos neprisiminė.

– Jūs esate protinga moteris, – tarė daktaras. – Aš geriau nei kas kitas žinau, koks sunkus buvo jūsų gyvenimas pastarąjį dešimtmetį. Jūs turite absoliučią teisę į senosios ledi santaupas, kad ir kokios jos būtų.

Katarina mąsliai nusišypsojo.

– Kad ir kokios jos būtų, – pakartojo ji. – O jūs nežinote sumos, daktare?

– Na, manau, pakankamai didelė, kad duotų jums apie penkis šimtus svarų metinių pajamų.

Katarina linktelėjo.

– Ir aš taip maniau, – pasakė ji. – O dabar perskaitykite šitą.

Ji padavė jam laišką, kurį išėmė iš ilgo žydro voko. Daktaras perskaitė ir iš nuostabos šūktelėjo.

– Tai neįmanoma, – sumurmėjo jis. – Tiesiog neįmanoma.

– Ji viena iš pirmųjų „Mortolds" kompanijos akcininkių. Prieš keturiasdešimt metų turėjo maždaug aštuonis dešimt tūkstančių svarų sterlingų pajamų per metus. Esu tikra, kad ji niekada neišleisdavo daugiau kaip keturis šimtus svarų per metus – visada buvo siaubingai taupi, todėl maniau, kad ji priversta skaičiuoti kiekvieną pensą.

– O jos pajamos visą laiką augo iš procentų. Mieloji, jūs būsite labai turtinga moteris.

Katarina Grėj linktelėjo.

– Taip, – pritarė ji, – būsiu turtinga.

Ji šiuos žodžius ištarė bejausmiu balsu, tarsi žvelgdama į situaciją iš šalies.

– Ką gi, – tarė daktaras, rengdamasis išeiti, – priimkite mano sveikinimus. Ir nesijaudinkite dėl šios moters, – jis nykščiu stumtelėjo misis Samuel Harfild laišką, – ir jos šlykštaus laiško.

– Jis visai nešlykštus, – tolerantiškai paprieštaravo mis Grėj. – Manau, kad esant tokioms aplinkybėms gana natūralu taip elgtis.

– Žinote, mis Grėj, kartais man keliate rimtų įtarimų, – pasakė daktaras.

– Kodėl?

– Dėl dalykų, kurie jums atrodo visiškai natūralūs.

Katarina Grėj nusijuokė.

Pietų metu daktaras Harisonas papasakojo stulbinamą naujieną savo žmonai. Ją ši žinia labai sujaudino.

– Tiktai pamanykite, senoji misis Harfild ir tokie didžiuliai pinigai! Džiaugiuosi, kad ji juos paliko Katarinai Grėj. Ta mergina – šventoji.

Daktaras išsiviepė.

– Aš visuomet maniau, kad šventieji turi būti sunkaus charakterio žmonės. O Katarina Grėj yra pernelyg žmogiška, kad būtų šventoji.

– Ji šventa savo humoro jausmu, – žybčiodama akimis

pastebėjo daktaro žmona. – Ir nepaprastai graži, nors nemanau, kad esi tai pastebėjęs.

– Katarina Grėj? – daktaras buvo nuoširdžiai nustebęs. – Nors, žinoma, jos labai gražios akys.

– Ak, tie vyrai! – sušuko jo žmona. – Akli kaip kurmiai. Katarina – tikra gražuolė. Jai tereikia pasipuošti.

– Pasipuošti? O kuo blogi drabužiai, kuriais ji vilki? Ji visada atrodo puikiai.

Misis Harison susierzinusi atsiduso, ir daktaras pakilo ruoštis vizituoti ligonius.

– Galėtum užeiti pas ją, Poli, – pasiūlė jis.

– Aš kaip tik ir ketinau tai padaryti, – nedelsdama atsakė misis Harison.

Ji aplankė Katariną trečią valandą.

– Brangioji, aš taip džiaugiuosi, – spausdama Katarinai ranką šiltai tarė ji. – Ir visi mūsų kaime džiaugsis dėl jūsų.

– Labai malonu, kad atėjote, – pasakė Katarina. – Tikėjausi, kad ateisite, nes norėjau jūsų paklausti apie Džonį.

– O! Apie Džonį... Na...

Džonis buvo misis Harison jauniausias sūnus. Po akimirkos ji jau pasakojo ilgą istoriją, kurioje svarbiausias dalykas buvo Džonio adenoidai ir tonzilės. Katarina užjaučiamai klausėsi. Įpročiai sunkiai išnyksta. Dešimt metų mis Grėj dalia buvo klausytis svetimų istorijų. „Brangioji, nepamenu, ar aš jums kada nors pasakojau apie karinio jūrų laivyno pokylį Portsmute, kai lordas Čarlzas buvo taip susižavėjęs mano suknele?“ Ir Katarina ramiai, maloniai atsakydavo: „Manau, kad pasakojote, misis Harfild, tačiau aš pamiršau, kas ten įvyko. Ar nepapasakotumėte dar kartą?“ Ir senoji ledi su įkarščiu pradėdavo pasakoti tą pačią istoriją su gausiais pataisymais, pauzėmis ir prisimintomis naujomis detalėmis, o Katarina viena ausimi klausydavosi, mechaniškai įterpdama tinkamas replikas, kai senoji ledi trumpam nutildavo...

Taip buvo ir šį kartą. Su tuo pačiu keistu susidvejinimo jausmu, prie kurio buvo taip pripratusi, ji klausėsi misis Harison. Tik po pusvalandžio misis Harison prisiminė, ko atėjusi.

– Visą šį laiką kalbėjau tik apie save! – sušuko ji. – O juk atėjau čia dėl to, kad pakalbėtume apie jus ir jūsų planus.

– Kol kas neturiu jokių konkrečių planų.

– Ak, mieloji! Bet jūs juk neketinate *čia* pasilikti?

Misis Harison balse nuskambėjęs siaubas Katarinai sukėlė šypseną.

– Ne. Norėčiau pakeliauti. Jūs juk žinote, kad beveik niekur nebuvau.

– Žinau. Tikriausiai buvo siaubinga visus tuos metus gyventi uždarytai tarp šių sienų!

– Aš taip nemanau, – atsakė Katarina. – Man buvo suteikta daug laisvės.

Pastebėjusi, kaip misis Harison iš nuostabos žioptelėjo, Katarina išraudo.

– Tikriausiai jums atrodo, kad aš kalbu kvailystes? Žinoma, fizine prasme aš neturėjau daug laisvės.

– Tikrai neturėjote, – tyliai ištarė misis Harison, prisiminusi, kad Katarinai retai nusišypsodavo tokia laimė kaip laisva diena.

– Bet fizinė nelaisvė suteikia daug galimybių apmąstymams. Visuomet turi laisvę galvoti. Aš visuomet turėjau malonų dvasinės laisvės pojūtį.

Misis Harison papurtė galvą.

– Aš tokių dalykų nesuprantu.

– O! Jūs puikiai suprastumėte, jei atsidurtumėte mano vietoje. Bet, nepaisant to, man vis tiek norisi permainų. Man norisi... aš trokštu nuotykių. Ne sau, žinoma, aš anaiptol ne tai turėjau galvoje. Tiesiog noriu būti nors ir pašalinė stebėtoja įvykių, sukrečiančių įvykių, sūkuryje. Juk jūs žinote, kad Sent Meri Mide nieko nevyksta.

– Taip, visiškai nieko, – karštai pritarė misis Harison.

– Pirmiausia važiuosiu į Londoną, – dėstė savo planus Katarina. – Man vis tiek reikia susitikti su patikėtiniais. O po to, manau, išvyksiu į užsienį.

– Labai gerai.

– Bet pirmiausia, žinoma...

– Taip?

– Man reikia nusipirkti drabužių.

– Būtent tai aš ir pasakiau šįryt Arturui! – sušuko daktaro žmona. – Žinote, Katarina, jei pasistengtumėte, galėtumėte atrodyti tikra gražuolė.

Mis Grėj nuoširdžiai nusijuokė.

– Ak, nemanau, kad kas nors galėtų mane paversti gražuole. Tačiau man suteiktų malonumą keli išties geri rūbai. Bet, manau, kad pernelyg daug kalbu apie save.

Misis Harison įdėmiai pažvelgė į ją.

– Turbūt jums tai neįprasta, – tarė ji.

Išvažiuodama iš kaimo Katarina užėjo atsisveikinti su senąja mis Vainer, kuri buvo porą metų vyresnė už misis Harfild ir siaubingai didžiavosi tuo, kad jai pavyko pergyventi savo draugę.

– Jūs nesitikėjote, kad aš gyvensiu ilgiau už Džeinę Harfild, ar ne? – džiūgaudama paklausė ji Katarinos. – Mes su ja kartu lankėme mokyklą. Ir štai ją pasišaukė, o aš likau. Kas būtų galėjęs pagalvoti?

– Jūs visuomet per pietus valgydavote juodą duoną, tiesa? – mašinaliai sumurmėjo Katarina.

– Man patinka, kad prisimenate tai, brangioji. Jeigu Džeinė Harfild kiekvieną vakarą būtų valgiusi po riekę juodos duonos ir po valgio gėrusi truputį alkoholio, šiandien ji galbūt būtų čia.

Senoji ledi nutilo, triumfuojamai linguodama galvą. Staiga kažką prisiminusi pridūrė:

– Tai jūs, girdėjau, gavote labai daug pinigų? Gerai, labai gerai. Saugokite juos. Ir važiuojate į Londoną pasilinksminti? Tačiau nemanykite, mieloji, kad ištekėsite, nes jūs ne iš tų moterų, kurios patinka vyrams. Be to, nebejauna. Kiek jums dabar metų?

– Trisdešimt treji, – atsakė Katarina.

– Ką gi, – abejodama pastebėjo mis Vainer, – nėra jau taip blogai. Nors, žinoma, jau nebe pirmos jaunystės.

– Gaila, bet taip, – labai pralinksminta tokių žodžių pritarė Katarina.

– Tačiau esate labai miela mergina, – švelniai tarė mis Vainer. – Esu įsitikinusi, kad bet kuris vyras verčiau vestų jus, o ne vieną iš tų šiuolaikinių pliuškių, lakstančių su

trumpesniais sijonais, nei Kūrėjas numatė.

Padrąsinta tokių pranašysčių Katarina išėjo.

Ją išlydėti į stotį atėjo beveik pusė kaimo, įskaitant ir mažąją tarnaitę Alisą, kuri atnešė standžiai surištą gėlių puokštelę ir nuoširdžiai verkė.

– Tokių kaip ji – nedaug, – kūkčiojo Alisa, kai traukinys pagaliau išvažiavo. – Kai Čarlis mane išdavė su ta mergina iš pieninės, niekas manęs taip neužjautė kaip mis Grėj. O kalbant apie varinius indus ir dulkes, tai ji visuomet pastebėdavo, ką dar reikia nuvalyti. Dėl jos aš viską padaryčiau. Tikra ledi, štai kaip aš ją vadinu.

Taip Katarina išvyko iš Sent Meri Mido.

8 SKYRIUS

LEDI TEMPLIN RAŠO LAIŠKĄ

– Nagi, nagi, – ištarė ledi Templin.

Ji padėjo užsieninį „*Deili Meil*“ numerį ir pažvelgė į žydrus Viduržemio jūros vandenis. Auksinės mimozos šakelė virš jos galvos įrėmino nepaprastai žavingą auksaplaukės mėlynakės ledi, vilkinčios labai gražų *négligé*[1], portretą. Tiesa, plaukai, taip pat rožinė veido spalva kėlė kai kurių abejonių, bet akių žydruma buvo gamtos dovana, ir keturiasdešimt ketverių sulaukusi ledi Templin vis dar galėjo pretenduoti į gražuolės titulą.

Šį kartą žavioji ledi Templin galvojo ne apie save. Tiksliau pasakius, negalvojo apie savo išvaizdą. Ji mąstė apie svarbesnius dalykus.

Ledi Templin Rivjeroje buvo gerai žinoma asmenybė, o jos pobūviai viloje „Margarita“ pelnytai garsėjo šlove. Tai buvo didelę patirtį turinti moteris, per savo gyvenimą pakeitusi keturis vyrus. Pirmasis sutuoktinis buvo klaida, todėl apie jį ledi retai užsimindavo. Bet jam užteko proto gana greitai numirti, ir jo našlė ištekėjo už sagų gamyba užsiimančio turtingo fabrikanto. Po trejų santuokos metų ir šis iškeliavo į aną pasaulį – buvo kalbama, kad po maloniai praleisto vakaro su linksmais bičiuliais. Jo vietą užėmė vikontas Templinas, užtikrinęs Rozali tą aukštą padėtį, kurios ji visuomet siekė. Ji išsaugojo savo titulą ir kai tekėjo ketvirtą kartą. Šiai ketvirtajai avantiūrai ji ryžosi grynai dėl malonumo. Misteris Čarlzas Evansas, dvidešimt septynerių metų, nepaprastai gražus, žavių manierų vyras, garsėjęs didele meile sportui ir viskam, kas šiame pasaulyje gražu, kišenėje neturėjo nė skatiko.

---

[1] Laisvas namų drabužis, chalatas (pranc.)

Apskritai ledi Templin būtų buvusi visiškai patenkinta savo gyvenimu, jei ne tie nedideli rūpesčiai, susiję su pinigais. Sagų fabrikantas paliko našlei nemažą turtą, tačiau, kaip buvo įpratusi sakyti pati ledi Templin, „pinigai išeidavo tai šen, tai ten..." („tai šen" – ledi turėjo omenyje akcijų nuvertėjimą dėl karo, o „tai ten" – velionio lordo Templino išlaidavimą). Ji vis dar buvo pasiturinti, tačiau tokio temperamento moteriai kaip Rozali Templin būti tik pasiturinčia aiškiai nepakako.

Taigi, tą sausio rytą skaitydama laikraštyje žinutę, ji išpūtė akis ir ištarė „nagi, nagi". Be ledi Templin, balkone dar buvo jos dukra, gerbiamoji Lenoks Templin. Lenoks buvo krislas ledi Templin akyje. Mergaitė pagal savo amžių atrodė daug vyresnė, buvo netaktiška, o jos keistas sardoniškas humoras, švelniai tariant, nemaloniai veikė aplinkinius.

– Brangioji, – kreipėsi į ją ledi Templin, – tik pamanyk!

– Ką?

Ledi Templin paėmė *„Deili Meil"*, padavė jį dukrai ir virpančiu smiliumi parodė ją sudominusią pastraipą.

Lenoks be ypatingo susidomėjimo perskaitė žinutę ir grąžino laikraštį.

– Na, ir kas? – paklausė ji. – Tokie dalykai nuolat nutinka. Kaimuose nuolat miršta šykščios senutės, palikdamos milijoninius turtus savo vargšėms kompanionėms.

– Taip, brangioji, aš žinau, – atsiliepė ledi Templin. – Manau, kad turtas nėra toks didelis, kaip čia parašyta – laikraštininkai tokie netikslūs. Bet net sumažinus sumą perpus...

– Na, ir kas? – vėl nesuprato Lenoks. – Juk turtas paliktas ne mums.

– Ne visai taip, brangioji, – paprieštaravo ledi Templin. – Tiesą sakant, ši mergina, Katarina Grėj, yra mano pusseserė. Viena iš Vorčesteršyro Grėjų, iš Edžvorto. Mano tikra pusseserė! Tik pamanyk!

– Cha! – nusijuokė Lenoks.

– Norėčiau žinoti... – pradėjo jos motina.

– Kokia mums iš to nauda, – užbaigė Lenoks su kreiva šypsena, kurią jos motinai visada buvo sunku suprasti.

– O, brangioji, – pasakė ledi Templin su priekaišto gaidele, beje, labai silpna, nes Rozali Templin jau buvo pripratusi prie dukros tiesmukiškumo ir prie to, ką ji vadino „nemaloniu Lenoks įpročiu vadinti daiktus tikraisiais vardais“.

– Norėčiau žinoti... – pakartojo ledi Templin, suraukusi pieštuku paryškintus antakius, – ar... O, labas rytas, brangusis Čiabi. Eini žaisti tenisą? Kaip miela!

Čiabiu pavadintas Čarlzas Evansas meiliai jai nusišypsojo ir atsainiai tarė:

– Kaip puikiai atrodai su šiuo persikų spalvos negližė, – ir, praėjęs pro jas, nusileido laipteliais.

– Koks jis mielas, – ištarė ledi Templin su meile žvelgdama vyrui įkandin. – Palauk, ką aš sakiau? A! – mintimis ji vėl grįžo prie reikalo. – Norėčiau žinoti...

– Ak, dėl Dievo meilės, sakyk pagaliau. Tu jau trečią kartą kartoji tą patį.

– Gerai, brangioji, – sutiko ledi Templin. – Manau, kad būtų labai gražu, jei parašyčiau mielai Katarinai ir pasiūlyčiau jai truputį pas mus paviešėti. Savaime suprantama, kad ji visiškai neturi ryšių aukštuomenėje. Jai būtų maloniau, jei į aukštuomenę įsilieti padėtų artimi žmonės. Tai būtų naudinga ir jai, ir mums.

– Ir kiek manai išpešti iš jos pinigų? – paklausė Lenoks.

Motina priekaištingai pažvelgė į ją ir sumurmėjo:

– Savaime aišku, kad mums reikėtų pataisyti savo finansinę padėtį. Pinigai išėjo tai vieniems reikalams, tai kitiems... karui... tavo vargšui tėvui...

– O dabar Čiabiui, – pridūrė Lenoks. – Jeigu nori žinoti, jis – gana brangus malonumas.

– Ji, kiek pamenu, buvo miela, rami mergina, – sumurmėjo ledi Templin, tęsdama savo svarstymus, – niekada nesistengė prasimušti. Tikrai ne gražuolė ir ne vyrų medžiotoja.

– Todėl nelies Čiabio, – padarė išvadą Lenoks.

Ledi Templin protestuodama pažvelgė į dukrą.

– Čiabis niekuomet... – pradėjo ji.

– Tu teisi, – pritarė Lenoks. – Nemanau, kad jis išdrįstų, nes puikiai žino, kas jam suteikia gerovę.

– Brangioji, – tarė ledi Templin, – tu taip vulgariai šneki!

– Prašau atleisti, – atsiprašė Lenoks.

Ledi Templin susirinko „*Deili Meil*", savo negližė, rankinuką ir keletą laiškų.

– Tuoj pat parašysiu mielai Katarinai laišką, – pasakė ji, – ir priminsiu jai senus gerus laikus, praleistus Edžvorte.

Kai ji ėjo į namą, jos akyse švietė ryžtas.

Priešingai nei misis Samuel Harfild, plunksną ledi Templin valdė lengvai. Be jokių pastangų ir nesustodama ji prirašė keturis lapus, o perskaičiusi tai, ką parašė, nematė reikalo pakeisti bent žodį.

Katarina gavo laišką ryte, vos atvykusi į Londoną. Ar ji perskaitė tai, kas buvo numanoma tarp eilučių, ar ne – čia jau kitas dalykas. Ji įsidėjo laišką į rankinuką ir išsiruošė į susitikimą su misis Harfild advokatais.

Nuo seno garsi firma buvo įsikūrusi Linkolns In Fylde. Keletą minučių palaukusi Katarina buvo palydėta pas vyresnįjį firmos kompanioną, malonų pagyvenusį vyrą įžvalgiomis mėlynomis akimis, kuris su ja elgėsi tėviškai.

Per dvidešimt minučių jie aptarė visus klausimus, susijusius su misis Harfild testamentu. Po to Katarina padavė advokatui misis Samuel laišką.

– Pamaniau, kad turėčiau parodyti jums šį laišką, – pasakė ji, – nors jis ir gana absurdiškas.

Laišką jis perskaitė ironiškai šypsodamasis.

– Gana primityvus mėginimas, mis Grėj. Manau, kad man nereikia jums sakyti, jog šie žmonės negali pretenduoti į velionės turtą, o jeigu jie pabandys užginčyti testamentą, jų nepalaikys joks teismas.

– Ir aš taip manau.

– Žmogiškoji prigimtis ne visuomet protinga. Būdamas misis Samuel Harfild vietoje, aš verčiau apeliuočiau į jūsų kilnumą.

– Kaip tik apie tai ketinau su jumis pasikalbėti. Norėčiau šiems žmonėms paskirti tam tikrą sumą.

– Bet jūs neprivalote.

– Aš žinau.

– Jie tiesiog nesupras jūsų ketinimo ir suvoks jūsų veiksmus kaip bandymą išsipirkti, nors pinigų jie, žinoma, neatsisakys.

– Suprantu, bet nieko nepadarysi.

– Patarčiau, mis Grėj, išmesti šią mintį iš galvos.

Katarina papurtė galvą.

– Jūs visiškai teisus, bet aš vis tiek norėčiau tai padaryti.

– Jie čiups pinigus, o po to pradės dar labiau jus koneveikti.

– Lai sau daro, ką nori, – tarė Katarina. – Kiekvienas linksminasi kaip moka. Vis dėlto jie buvo vieninteliai misis Harfild giminaičiai, ir nors, kol ji buvo gyva, ją niekino ir ignoravo, man atrodo neteisinga, kad jie nieko negaus.

Ji pasiekė savo, nors advokatas šio reikalo ėmėsi labai nenoriai. Patikinta, kad gali laisvai leisti pinigus ir kurti įvairiausius ateities planus, Katarina išėjo pasivaikščioti po Londoną. Pirmiausia ji nuėjo pas garsią siuvėją.

Ją pasitiko liekna, į pasakų hercogienę panaši pagyvenusi prancūzė, ir Katarina su tam tikru *naïveté*[2] pasakė:

– Jeigu galima, norėčiau atsiduoti į jūsų rankas. Visą gyvenimą buvau labai neturtinga ir nieko neišmanau apie madą, tačiau neseniai gavau palikimą ir dabar ketinu pasipuošti.

Prancūzė buvo sužavėta. Jos meninį skonį šį rytą įžeidė Argentinos „mėsos karalienė“, troškusi tokių rūbų, kurie visiškai netiko prie jos egzotiško grožio. Siuvėja skvarbiomis, protingomis akimis nužvelgė Katariną.

– Taip, taip, man tai bus vienas malonumas. Madmuazelės labai gera figūra, jai labiausiai tiks paprastos linijos. Ji *très anglaise*[3]. Kai kurie žmonės dėl tokių mano žodžių

[2] Naivumu (pranc.)
[3] Labai angliška (pranc.)

įsižeidžia, bet madmuazelė neįsižeis. *Une belle Anglaise*[4] – žavingesnio stiliaus nei šis nėra.

Pasakų hercogienės manieros staiga buvo užmirštos. Ji ėmė šūkčioti, duodama nurodymus manekenėms:

– Klotilda, Virginija, greitai, mažulės, neškite čionai *tailleur gris clair*[5] ir *robe de soirée „soupir d'automne"*[6]! Marsela, vaikuti, o tu nešk mimozos spalvos krepdešino kostiumėlį!

Tai buvo žavingas rytas. Nuobodžiaujančios ir pašaipiai nusiteikusios Marsela, Klotilda ir Virginija, kaip įprasta manekenėms, lėtai judėjo ratu. Hercogienė stovėjo greta Katarinos ir nedidelėje užrašų knygelėje žymėjosi pastabas.

– Puikus pasirinkimas, madmuazele. Madmuazelės nuostabus *goût*[7]. Taip, tikrai. Madmuazelė nesuras nieko geresnio, jeigu ji ketina šią žiemą vykti į Rivjerą.

– Leiskite man dar kartą apžiūrėti vakarinę suknelę, – paprašė Katarina, – tą, rausvai violetinės spalvos.

Pasirodė Virginija, lėtai sukdamasi su šia suknele.

– Šita suknelė gražiausia iš visų, kurias čia mačiau, – pasakė Katarina, ištyrinėjusi rinktinius rausvai violetinės, pilkos ir žydros suknelių audinius. – Kaip jūs ją vadinate?

– *„Soupir d'automne"*. Taip, taip, madmuazelei tai pati tinkamiausia suknelė.

Kažkas tokio buvo šiame pavadinime, kad išėjusi iš siuvėjos Katarina pajuto liūdesį.

„Soupir d'automne" – madmuazelei pati tinkamiausia suknelė." Ruduo, taip, jai jau prasidėjo ruduo. Ji niekada nepajuto nei pavasario, nei vasaros ir niekada jų nepajus. Gyvenime ji kažko neteko ir šito jau nesugrąžinsi. Keletas vergovės metų Sent Meri Mide – ir visas gyvenimas praėjo pro šalį.

„Aš idiotė, – tarė sau Katarina, – tikra idiotė. Ko aš noriu? Prieš mėnesį buvau labiau patenkinta nei dabar."

---

[4] Gražus angliškas (pranc.)
[5] Šviesiai pilką kostiumėlį (pranc.)
[6] Vakarinę suknelę „rudens atodūsis" (pranc.)
[7] Skonis (pranc.)

Ji išsiėmė iš rankinuko laišką, tą rytą gautą iš ledi Templin. Katarina nebuvo kvaila. Ji puikiai suprato šio laiško *prasmę* ir netikėto ledi Templin švelnumo priežastį seniai užmirštai pusseserei. Ledi Templin aiškiai troško giminaitės draugystės tikėdamasi naudos, o ne malonumo. Na, o kodėl ne? Tai bus naudinga abiem.

„Važiuosiu", – nusprendė Katarina.

Kaip tik tuo metu ji vaikščiojo po Pikadilio aikštę, todėl užsuko į Kuko agentūrą užsisakyti kelionę. Keletą minučių jai teko palaukti. Žmogus, su kuriuo kalbėjosi klerkas, taip pat ruošėsi vykti į Rivjerą. „Atrodo, jog visi ten vyksta", – pagalvojo ji. Na, ką gi, pirmą kartą savo gyvenime ji padarys tai, ką daro visi.

Prieš Katariną stovintis vyras staigiai pasisuko, ir ji užėmė jo vietą. Ji išdėstė savo pageidavimus klerkui, tačiau jos mintys jau buvo užimtos kuo kitu. Vyro veidas jai pasirodė pažįstamas. Kur jį matė anksčiau? Staiga Katarina prisiminė. Tai buvo šįryt „Savojos" viešbutyje. Ji susidūrė su juo koridoriuje. Gana keistas sutapimas, kad tą pačią dieną su juo susiduria jau antrą kartą. Katarina, apimta neįprasto jausmo, apsidairė. Tas pats vyras stovėjo tarpduryje ir įdėmiai žvelgė į ją. Katarina sudrebėjo, ją apėmė artėjančios nelaimės nuojauta...

Tačiau su jai būdingu sveiku protu suėmė save į rankas ir pradėjo įdėmiai klausyti, ką jai sako klerkas.

9 SKYRIUS

ATMESTAS PASIŪLYMAS

Derekas Keteringas retai kada leisdavo savo pykčiui prasiveržti. Pagrindinis jo būdo bruožas buvo tam tikras nerūpestingumas, kuris jam ne kartą padėjo sunkiomis aplinkybėmis. Išėjęs iš Mirelės buto, jis greitai nurimo. Jam būtinai reikėjo išsaugoti šaltakraujiškumą. Padėtis, į kurią jis pateko, buvo gerokai sudėtingesnė nei kada nors anksčiau. Atsirado nenumatytų aplinkybių, ir jis nežinojo, ką daryti.

Derekas Keteringas klaidžiojo giliai susimąstęs, suraukęs kaktą – jo veide nebuvo likę nė trupučio nerūpestingumo, kuris jam taip tiko. Jis buvo ne toks kvailas, kaip atrodė: apsvarstė įvairias galimybes, o vieną – ypač nuodugniai. Jeigu jos atsisakė, tai tik laikinai. Beviltiška padėtis reikalauja imtis desperatiškų priemonių. Jis tinkamai įvertino savo uošvį. Karas tarp Dereko Keteringo ir Rufo Van Aldino gali baigtis tik vienaip. Derekas keikė pinigus ir tą valdžią, kurią jie jam įgavo. Iš Sent Džeimso gatvės jis pasuko į Pikadilį ir patraukė Pikadilio aikštės link. Praeidamas pro „Tomo Kuko ir sūnų“ agentūrą sulėtino žingsnį, tačiau nesustojo ir vis dar svarstydamas ėjo toliau. Galų gale linktelėjo galvą ir staigiai pasisuko – taip staigiai, kad vos nepartrenkė paskui jį ėjusių praeivių, ir patraukė atgal. Šįsyk jis nepraėjo pro Kuko agentūrą, o įėjo vidun. Kontoroje nebuvo daug lankytojų, ir jo iškart pasiteiravo, ko pageidaujantis.

– Norėčiau kitą savaitę nuvažiuoti į Nicą. Ką galėtumėte man pasiūlyti?

– Kurią dieną, sere?

– Keturioliktą. Kokiu traukiniu geriausia važiuoti?

– Savaime suprantama, geriausia važiuoti vadinamuoju

„Mėlynuoju traukiniu“. Jūs išvengsite varginančių muitinės formalumų Kalė.

Derekas linktelėjo. Jis tai žinojo geriau nei bet kas kitas.

– Tačiau keturiolikta diena gana greitai, – sumurmėjo klerkas. – „Mėlynajame traukinyje“ beveik visuomet visos vietos jau būna užsakytos.

– Pažiūrėkite, galbūt kas nors liko, – paprašė Derekas. – O jei ne...

Sakinio jis neužbaigė, tik veide pasirodė keista šypsena.

Klerkas kelioms minutėms dingo už durų, bet netrukus grįžo.

– Viskas gerai, sere. Liko dar trys vietos. Vieną iš jų rezervuosiu jums. Kieno vardu užrašyti?

– Pavetas, – atsakė Derekas ir davė savo adresą Džermino gatvėje.

Klerkas linktelėjo, baigė rašyti, mandagiai atsisveikino su Dereku ir nukreipė savo dėmesį į kitą klientą.

– Norėčiau išvykti į Nicą keturioliktą dieną. Man sakė, kad ten galima nuvažiuoti „Mėlynuoju traukiniu“.

Derekas staigiai atsigręžė.

Keistas sutapimas. Jis prisiminė mįslingus žodžius, kuriuos pasakė Mirelei. *„Pilkaakės ledi portretas. Nemanau, kad ją dar kada nors pamatysiu.“* Bet pamatė, maža to, ji ketino važiuoti į Rivjerą tą pačią dieną kaip ir jis.

Akimirką jo kūnu perbėgo lengvas drebulys. Kai kuriais atžvilgiais jis buvo prietaringas. Jis pats sau pusiau juokais sakė, kad ši moteris gali jam atnešti nelaimę. O kas, jeigu paaiškės, kad tai tiesa? Tarpduryje jis atsisuko ir įdėmiai pažvelgė į jauną moterį, kalbančią su klerku. Šį kartą atmintis jo neapgavo. Ji – ledi tikrąja šio žodžio prasme. Nelabai jauna, neypatingai graži.

Tačiau kažkas joje buvo – tos pilkos akys, kurios gali pernelyg daug ką įžvelgti. Eidamas pro duris jis pagalvojo, kad bijo šios moters. Jį apėmė nelaimės nuojauta.

Grįžęs į savo butą Džermino gatvėje, išsikvietė tarną.

– Pavetai, paimkite šį čekį ir eikite į Kuko agentūrą

Pikadilyje. Ten jūsų vardu užsakyti bilietai, sumokėkite ir atneškite juos man.

– Klausau, sere.

Pavetas išėjo.

Derekas prisiartino prie stalo ir paėmė kelis laiškus. Visi jie vienodo, tokio pažįstamo turinio. Sąskaitos – smulkios, stambios. Visi reikalavo sumokėti. Reikalavimo tonas kol kas buvo mandagus, bet Derekas žinojo, kad jis smarkiai pasikeis, jeigu tam tikros naujienos taps visuomenės nuosavybe.

Apimtas blogos nuotaikos, jis sudribo į didelį odinį krėslą. Derekas jautėsi patekęs į velnišką aklavietę (taip, velnišką!), iš kurios išėjimo praktiškai nėra.

Pasirodė Pavetas. Atsargiai kostelėjęs, jis tarė:

– Jus nori pamatyti vienas džentelmenas, sere. Majoras Naitonas.

– Naitonas?

Derekas išsitiesė ir pajutęs pavojų susiraukė. Vos girdimai sumurmėjo:

– Naitonas... Įdomu, kokiu reikalu jis atėjo?

– Man... hm... jį atvesti pas jus, sere?

Šeimininkas linktelėjo. Įėjęs į kambarį Naitonas išvydo Dereką linksmą ir svetingą, kaip visada.

– Labai malonu, kad teikėtės mane aplankyti, – pasakė šis.

Naitonas nervinosi. Įžvalgi Dereko akis išsyk tai pastebėjo. Matyt, užduotis, kurią turėjo atlikti, jam buvo nemaloni. Į Dereko gražbylystes jis atsakė beveik automatiškai. Atmetęs pasiūlymą išgerti, dar labiau sutriko. Pagaliau Derekas davė suprasti, kad tai pastebėjo.

– Taigi, – žvaliai tarė jis, – ko gi iš manęs nori mano gerbiamas uošvis? Jei teisingai supratau, jūs atėjote jo pavedimu, tiesa?

Atsakydamas Naitonas nė nešyptelėjo.

– Taip, – atsargiai patvirtino jis. – Man... man norėtųsi, kad misteris Van Aldinas būtų pasirinkęs ką nors kitą, bet...

Derekas, apsimestinai išsigandęs, kilstelėjo antakius.

– Nejaugi taip viskas blogai? Beje, galiu jus patikinti, Naitonai, kad aš ne iš plonaodžių.

– Taip, taip, žinoma, – atsakė Naitonas, – tačiau...

Jis nutilo.

Derekas įdėmiai pažvelgė į jį.

– Prašau jūsų, klokite reikalą, – švelniai tarė jis. – Aš suprantu, kad mano uošvio pavedimai ne visada malonūs.

Naitonas kostelėjo ir prabilo oficialiu tonu, tokiu būdu mėgindamas paslėpti sumišimą.

– Misteris Van Aldinas mane įpareigojo pateikti jums tam tikrą pasiūlymą.

– Pasiūlymą? – akimirką Derekas parodė savo nuoširdžią nuostabą. Iš Naitono jis laukė visai kitokių žodžių. Pasiūlęs Naitonui cigaretę ir užsirūkęs pats, jis atsisėdo į krėslą ir sardoniškai sumurmėjo:

– Pasiūlymas? Skamba įdomiai.

– Ar galiu tęsti?

– Taip, prašau. Atleiskite už mano nuostabą, bet man atrodo, kad mano brangusis uošvis šiek tiek pakeitė savo nusistatymą po mūsų pokalbio ryte. Nusileidimas ginče man nelabai asocijuojasi su galingais žmonėmis, su finansų napoleonais ir t.t. Vadinasi – bent jau man taip atrodo – jis suprato savo padėtį esant keblesnę, negu manė anksčiau.

Naitonas mandagiai, visiškai bejausme veido išraiška klausėsi sklandžios, pašaipios kalbos. Kai Derekas nutilo, ramiai tarė:

– Aš išsakysiu reikalo esmę keliais žodžiais.

– Prašau.

Naitonas kalbėjo sausu ir dalykišku tonu, nežiūrėdamas į pašnekovą.

– Reikalas toks. Misis Ketering, kaip jūs žinote, ketina paduoti prašymą skyryboms. Jeigu jūs tam neprieštarausite, tą dieną, kai teismo sprendimas įsigalios, jūs gausite šimtą tūkstančių...

Prisidegdamas cigaretę, Derekas apmirė.

– Šimtas tūkstančių! – sutrikęs tarė jis. – Dolerių?

– Svarų.

Keletą minučių vyravo visiška tyla. Suraukęs antakius

Keteringas svarstė. Šimtas tūkstančių svarų. Tai būtų reiškę Mirelės meilę ir malonaus, be rūpesčių ir vargų, gyvenimo tęsinį. Iš visko sprendžiant, Van Aldinas kažko sunerimęs. Kitaip jis nebūtų ėmęs švaistytis pinigais. Derekas atsistojo ir priėjo prie židinio.

– O kas bus, jei šio dosnaus pasiūlymo atsisakysiu? – kandžiai pasiteiravo jis.

Naitonas prieštaraudamas mostelėjo ranka.

– Galiu jus patikinti, misteri Keteringai, – jausmingai ištarė jis, – aš labai nenoriai ėmiausi šios užduoties.

– Na, ką jūs, viskas gerai. Nesijaudinkite, aš jūsų niekuo nekaltinu – tik paklausiau.

Naitonas atsistojo ir dar labiau nenoromis ištarė:

– Misteris Van Aldinas liepė jums perduoti, kad jeigu jūs atsisakysite, jis jus sužlugdys. Štai ir viskas.

Keteringas rūsčiai pakėlė antakius, vis dėlto stengdamasis atrodyti nerūpestingas.

– Na jau! Beje, manau, kad jis taip gali padaryti. Kur man varžytis su amerikiečiu milijonieriumi! Šimtas tūkstančių! Bet jeigu rimtai nori papirkti žmogų, tai ir tą reikalą atlikti reikia rimtai. O jeigu aš sutiksiu už du šimtus tūkstančių, kas tada?

– Aš perduosiu jūsų žodžius misteriui Van Aldinui, – šaltai atsakė Naitonas. – Tai jūsų galutinis atsakymas?

– Ne, – nusijuokė Derekas. – Nors ir juokinga, bet ne. Pasakykite mano uošviui, kad jis nešdintųsi velniop su visais kyšiais. Jums aišku?

– Aiškiau būti negali, – tarė Naitonas. Jis aiškiai norėjo dar kažką pasakyti. Paraudęs pridūrė:

– Aš... aš džiaugiuosi, misteri Keteringai, kad jūs taip atsakėte.

Derekas patylėjo. Naitonui išėjus, jis kelias minutes stovėjo, paskendęs mintyse. Jo lūpose pasirodė mįslinga šypsena.

– Nieko nepadarysi, – tyliai tarė jis.

10 SKYRIUS

„MĖLYNAJAME TRAUKINYJE“

– Tėti?!

Išvydusi tėvą, misis Ketering krūptelėjo. Šį rytą ji buvo labai susijaudinusi. Apsirengusi audinių kailiniais ir užsidėjusi mažą kinišką raudoną skrybėlaitę, ji giliai susimąsčiusi vaikštinėjo perpildyta „Viktorijos“ stoties platforma. Netikėtas tėvo pasirodymas ją pribloškė.

– Ak, Ruta, kaip tu krūptelėjai!

– Tėti, nesitikėjau, kad tu ateisi. Tu juk su manimi atsisveikinai vakar vakare ir pasakei, kad ryte būsi užsiėmęs.

– Teisingai, – patvirtino Van Aldinas, – bet tu man reiški gerokai daugiau negu visi prakeikti reikalai. Atėjau žvilgtelėti į tave, nes negreitai pasimatysime.

– Labai miela, kad atėjai, tėti. Kaip norėčiau, kad tu važiuotum su manimi!

– O ką pasakytum, jeigu iš tikrųjų važiuočiau?

Tai buvo tiesiog pokštas, bet Rutos skruostai plykstelėjo, ir Van Aldinui net pasirodė, kad dukros akyse šmėkštelėjo baimė. Ji nervingai nusijuokė.

– Akimirką pamaniau, kad tu kalbi rimtai.

– Būtum apsidžiaugusi?

– Žinoma, – perdėtai žvaliai tarė ji.

– Ką gi, – tarstelėjo Van Aldinas. – Tai gerai.

– Juk tai neilgam, tėti, – tęsė Ruta. – Tu juk po mėnesio pas mane atvažiuosi?

– Ak, Ruta, – šaltai tarė Van Aldinas, – kartais man taip norisi nueiti pas kokį nors korifėjų iš Harlio gatvės, kad jis man paskirtų klimato pakeitimą ir saulės vonias.

– Nebūk toks tinginys, – sušuko Ruta. – Po mėnesio

oras ten bus daug geresnis nei dabar. Be to, tu negali dabar išvykti, nes turi daugybę neatidėliotinų reikalų.

– Taip, žinoma, – atsiduso Van Aldinas. – Tau laikas lipti į vagoną, Ruta. Kur tavo vieta?

Ruta Ketering išsiblaškiusi pažvelgė į traukinį. Prabangaus vagono tarpduryje stovėjo jos kambarinė – aukšta, liesa, juodai apsirengusi moteris. Ji pasitraukė į šalį, kai ponia priėjo prie jos.

– Aš padėjau jūsų neseserą po sėdyne, madam, tuo atveju, jeigu jums jo prireiktų. Man paimti pledą ar jums jo reikės?

– Galite paimti, man jo neprireiks. O dabar eikite ir susiraskite savo vietą, Meison.

– Klausau, madam.

Kambarinė nuėjo.

Van Aldinas kartu su Ruta įlipo į vagoną. Ji susirado vietą, Van Aldinas ant staliuko prieš ją padėjo kelis laikraščius ir žurnalus. Priešais esanti vieta jau buvo užimta, ir amerikietis metė smalsų žvilgsnį į ten sėdinčią moterį. Jis pastebėjo gražias pilkas akis ir dailų kelioninį kostiumą. Van Aldinas leido sau malonumą persimesti su Ruta keliomis padrikomis, įprastomis išlydint, frazėmis.

Pasigirdus švilpukui jis pažvelgė į savo laikrodį.

– Turiu eiti. Iki pasimatymo, mano brangioji. Nesijaudink, aš viskuo pasirūpinsiu.

– Ak, tėve!

Ji staigiai apsisuko. Rutos šūktelėjimas buvo toks nepanašus į jos įprastą kalbėjimo manierą, kad Van Aldinas krūptelėjo. Beveik nevilties šūksnis. Ji impulsyviai pajudėjo link jo, tačiau paskutiniu momentu susitvardė.

– Iki susitikimo po mėnesio, – švelniai tarė ji.

Po poros minučių traukinys išvažiavo.

Ruta sėdėjo labai tiesiai, kandžiodama apatinę lūpą ir stengdamasi sulaikyti jai neįprastas ašaras. Staiga ji pasijuto siaubingai vieniša. Ji labai troško iššokti iš traukinio ir grįžti, kol dar ne per vėlu. Pirmą kartą gyvenime ši rami, savimi pasitikinti moteris pasijuto tarsi vėjo nešamas lapas. Ką pasakytų tėvas, jeigu žinotų?

Beprotybė! Taip, būtent beprotybė! Pirmą kartą gyvenime ji pasidavė jausmui, pasidavė taip, kad pasirengė pasielgti neišmintingai, kvailai ir beprotiškai. Didesne dalimi ji buvo savo tėvo dukra, tad suprato, kaip neprotingai elgiasi, ir gana blaivaus mąstymo, kad apsvarstytų savo veiksmus. Tačiau iš tėvo ji paveldėjo ne tik sugebėjimą analizuoti savo poelgius, bet ir geležinį ryžtą, kurio niekas negalėjo įveikti. Ji buvo užsispyrusi nuo pat vaikystės, o gyvenimo sąlygos šį užsispyrimą užgrūdino. Dabar ji gailėjosi, bet burtai mesti: ji turi eiti iki galo.

Ruta pakėlė akis ir pastebėjo priešais sėdinčios moters žvilgsnį. Ją kažkodėl apėmė nuojauta, kad ši moteris kažkokiu būdu skaito jos mintis. Pilkose jos akyse Ruta išvydo dėmesį ir net užuojautą.

Bet šis pojūtis labai greitai išsisklaidė. Kitą akimirksnį abiejų moterų veidai vėl tapo ramūs ir abejingi. Ruta Ketering paėmė žurnalą, o Katarina Grėj nusisuko į langą ir žvalgėsi į nesibaigiančias gatves ir vienodus Londono priemiesčių namus.

Ruta niekaip negalėjo susikaupti ties šokinėjančiomis prieš jos akis eilutėmis. Jos širdį draskė tūkstančiai negerų nuojautų. Kokia ji kvaila! Kaip ir visi šalti ir santūrūs žmonės, ji, kartą praradusi savikontrolę, ją prarado visiškai ir nesugrąžinamai. Per vėlu... Nejaugi pernelyg vėlu? O, jei tik ji galėtų su kuo nors pakalbėti, pasitarti. Anksčiau jai toks noras niekada nekildavo. Ji net būtų pasijuokusi iš minties, kad gali pasitikėti kažkieno nuomone, bet dabar... Kas jai darosi? Panika? Taip, šį jausmą galima pavadinti tik vienu žodžiu – panika. Ji, Ruta Ketering, buvo apimta visiškos panikos.

Ji vėl paslapčiomis dirstelėjo į priešais sėdinčią moterį. Jeigu ji būtų pažįstama su tokia miela, šaltakraujiška, ramia ir simpatiška būtybe kaip ši moteris, viską pasipasakotų, bet juk negalima pasikliauti visiškai nepažįstamu žmogumi. Apie tai pagalvojusi Ruta šyptelėjo. Ji vėl paėmė žurnalą. Ne, iš tiesų jai reikia nusiraminti. Galų gale ji viską apgalvojo ir sutiko gera valia. Argi ji visus šiuos metus buvo laiminga? „Kodėl negalėčiau patirti laimės? – neramiai

pagalvojo ji. – Be to, niekas nieko nesužinos."

Iki Duvro laikas prabėgo labai greitai. Ruta labai gerai pakeldavo kelionę jūra, tačiau nepakentė šalčio, todėl su džiaugsmu pasislėpė savo kajutėje, iš anksto užsakytoje telegrafu. Išsilaipinusi Kalė ir kartu su kambarine įsikūrusi „Mėlynojo traukinio" dvivietėje kupė, Ruta nuėjo į vagoną-restoraną. Ji buvo šiek tiek prietaringa, nors niekada nebūtų pripažinusi to fakto. Priklausė tai kategorijai žmonių, kuriems patinka sutapimai. Tačiau ji gerokai nustebo, kai atsisėdusi prie staliuko priešais išvydo tą pačią moterį, kuri buvo jos vagone keliaujant per Angliją. Abi moterys tuo pat metu nusišypsojo.

– Koks sutapimas! – tarė misis Ketering.

– Ko tik gyvenime nebūna, – atsakė Katarina.

Prie jų prišoko vikrus oficiantas, kuris su nepaprastu mitrumu, tokiu būdingu *Compagnie Internationale des Wagons-Lits*[1] tarnautojams, padėjo priešais jas dvi lėkštes sriubos. Iki to laiko, kai buvo patiektas omletas, moterys jau plepėjo kaip geros pažįstamos.

– Kaip puiku tokiu metu šildytis saulėje, – atsiduso Ruta.

– Esu tikra, jog tai nuostabus pojūtis.

– Ar jūs anksčiau buvote Rivjeroje?

– Ne, važiuoju pirmą kartą.

– Štai kaip.

– O jūs, manau, ten ilsitės kasmet?

– Taip, beveik kasmet. Sausį ir vasarį Londone tiesiog siaubinga.

– O aš visą gyvenimą praleidau kaime. Ten šiuo metų laiku ne geriau. Vien purvynas.

– O kas iki šiol jums trukdė keliauti?

– Pinigai, – atsakė Katarina. – Aš dešimt metų buvau senos ledi kompanionė ir savų pinigų užteko tik tam, kad nusipirkčiau tvirtus batus. Bet neseniai aš paveldėjau, kaip man atrodo, nemenką turtą, nors jums, manau, taip nepasirodytų.

---

[1] Tarptautinė miegamųjų vagonų kompanija (pranc.)

– Kodėl jūs galvojate, kad man taip nepasirodytų?

Katarina nusijuokė.

– Net nežinau. Kažkodėl man susidarė įspūdis, kad esate viena iš turtingiausių pasaulio moterų. Galbūt aš klystu.

– Ne, neklystate, – atsakė Ruta ir staiga labai surimtėjo. – Žinote, labai norėčiau, kad papasakotumėte, kokį apskritai įspūdį susidarėte apie mane.

– Bet aš...

Nekreipdama dėmesio į Katarinos sumišimą, Ruta atkakliai laikėsi savo:

– O, prašau, nereikia drovėtis. Aš noriu žinoti. Kai mes išvažiavome iš „Viktorijos" stoties, aš pažvelgiau į jus, ir man pasirodė, kad jūs... Kaip čia pasakius... Žinote viską, ką aš galvoju.

– Prisiekiu jums, aš nemoku skaityti svetimų minčių, – nusišypsojo Katarina.

– Ne, žinoma, bet prašau pasakyti, ką jūs tada apie mane pagalvojote.

Rutos prašė taip atkakliai ir nuoširdžiai, kad pasiekė savo.

– Gerai, aš jums papasakosiu, jeigu jau taip norite, bet nepalaikykite manęs įžūlia. Pamaniau, kad jūs dėl kažkokios priežasties labai susikrimtusi, ir man jūsų pagailo.

– Jūs visiškai teisi. Aš atsidūriau siaubingoje bėdoje. Aš... aš norėčiau jums kai ką apie tai papasakoti, jeigu galima.

„O, Viešpatie! – pagalvojo Katarina. – Visada vienas ir tas pats! Žmonės man visuomet išpasakodavo savo bėdas Sent Meri Mide, ir tas pats kartojasi čia, o aš neturiu nė mažiausio noro klausytis apie kieno nors problemas."

Vis dėlto ji mandagiai pasakė:

– Prašau, papasakokite.

Pietūs jau ėjo į pabaigą. Ruta paskubomis išgėrė kavą ir visiškai nepaisydama, kad Katarina dar net nepradėjo gerti savosios, atsistojo ir tarė:

– Eime į mano kupė.

Tai buvo dvi kupė, tarpusavy sujungtos durimis. Antroje kupė Katarina išvydo liesąją kambarinę, matytą dar

„Viktorijos“ stotyje. Ji sėdėjo tiesiai, rankose laikydama didžiulį raudoną tymo futliarą su inicialais R. V. K. Misis Ketering uždarė tarp dviejų kupė esančias duris ir atsisėdo. Katarina prisėdo greta.

– Patekau į bėdą ir nežinau, ką daryti. Aš myliu vieną žmogų – labai myliu. Mes pamilome vienas kitą prieš daugelį metų, kai dar buvome jauni, bet mus tada žiauriai ir neteisingai išskyrė. Dabar mūsų santykiai atsinaujino.

– Taip?

– Aš... aš dabar važiuoju su juo susitikti. Galbūt jūs manote, kad tai negerai, tačiau nežinote visų aplinkybių. Mano vyras tiesiog nepakenčiamas. Jis su manimi elgėsi siaubingai.

– Taip? – vėl pakartojo Katarina.

– Bet štai dėl ko man neramu: aš šiandien apgavau tėvą. Jūs jį matėte, tai tas vyras, kuris mane išlydėjo „Viktorijos“ stotyje. Jis nori, kad aš su vyru išsiskirčiau ir, žinoma, nesuvokia, jog ketinu susitikti su kitu. Jeigu jis sužinotų mano ketinimą, tai laikytų didžiausia kvailyste.

– O jums pačiai taip neatrodo?

– Aš... manau, kad taip.

Ruta Ketering pažvelgė į savo rankas. Jos drebėjo.

– Bet dabar aš jau negaliu atsitraukti.

– Kodėl?

– Na, mes jau dėl visko susitarėme, ir jeigu aš neatvažiuočiau, sudaužyčiau jam širdį.

– O jums neatrodo, – paprieštaravo Katarina, – kad žmogaus širdis pakankamai ištverminga?

– Jis pagalvos, kad aš neturiu drąsos ir ryžto.

– Žinote, man atrodo labai neprotinga tai, ką ketinate padaryti, ir manau, jūs pati tai puikiai suprantate.

Ruta Ketering užsidengė rankomis veidą.

– Nežinau... nežinau. Nuo to momento, kai įsėdau į traukinį, mane apėmė kažkokia nuojauta siaubingos nelaimės, kuri neišvengiamai turi įvykti.

Ji mėšlungiškai stvėrė Katariną už rankos.

– Tikriausiai manote, kad išsikrausčiau iš proto, bet aš jaučiu – įvyks kažkas siaubingo.

– Nusiraminkite, – tarė Katarina. – Tvardykitės. Galų gale jūs galite nusiųsti tėvui iš Paryžiaus telegramą, ir jis iš karto pas jus atvažiuos.

Rutos veidas nušvito.

– Teisingai, aš taip ir padarysiu. Brangusis tėtis! Keista, bet iki šios dienos net neįtariau, kaip smarkiai jį myliu, – ji nusišluostė nosine akis. – Aš elgiausi labai kvailai. Ačiū, kad leidote su jumis pasikalbėti. Pati nežinau, kodėl staiga puoliau į paniką.

Ji atsistojo.

– Dabar jau nusiraminau. Matyt, man paprasčiausiai reikėjo išsikalbėti. Negaliu suprasti, ir kaip aš ryžausi šiai kelionei?

Katarina taip pat atsistojo.

– Džiaugiuosi, kad jaučiatės geriau, – tarė ji, stengdamasi, kad jos balsas skambėtų kuo ramiau. Ji puikiai suprato, kad po atvirumo valandėlės neišvengiamai ateina susvetimėjimas, dėl to taktiškai pridūrė:

– Turiu grįžti į savo kupė.

Katarina atidarė duris į koridorių tuo pat metu kaip ir kambarinė, išeinanti iš gretimos kupė. Ši žvilgtelėjo pro Katarinos petį ir kažkodėl nepaprastai nustebo. Taip smarkiai sudominęs ją žmogus, matyt, pasislėpė savo kupė. Koridorius buvo tuščias. Katarina grįžo į savo vietą gretimame vagone. Iš paskutiniosios kupė akimirksniu žvilgtelėjo moteris, bet durys tučtuojau užsitrenkė. Tačiau Katarina įsiminė šį nepaprastą veidą. Tokio veido neįmanoma užmiršti – ovalinis, tamsus, padengtas storu kosmetikos sluoksniu. Katarinai atrodė, kad kažkur yra mačiusi jį anksčiau.

Ji grįžo į savo kupė, nepatyrusi daugiau jokių nuotykių, ir valandėlę sėdėjo, galvodama apie neseniai jai patikėtą paslaptį. Ji veltui mėgino spėlioti, kas ta audinių kailiniais apsivilkusi moteris ir kuo visa ši istorija gali baigtis.

„Gerai, jei man pavyko ją atkalbėti nuo beprotiško poelgio, – galvojo Katarina. – Bet kas žino? Atrodo, kad ši moteris per visą savo gyvenimą nė karto nepadarė kvailystės, buvo protinga ir egoistiška, ir galbūt dėl įvairovės jai reikėjo iškrėsti kažką panašaus. Na, užteks, tikiuosi, kad daugiau jos

nepamatysiu. Ji, šiaip ar taip, nepanorės *manęs* išvysti. Štai kokios būna šlykščiausios pasekmės, kai žmonės atskleidžia tau savo paslaptis. Po to jie nebenori tavęs matyti."

Katarina tikėjosi, kad per vakarienę jos sėdės prie skirtingų staliukų. Priešingu atveju, pagalvojo Katarina, jos abi atsidurtų labai keblioje padėtyje. Atsilošusi į pagalvėlę, ji netikėtai pasijuto pavargusi ir šiek tiek prislėgta. Lėtas važiavimas Paryžiaus priemiesčiais su begaliniais stabčiojimais ir trukdymais labai vargino. Kai traukinys atvyko į Lioną, Katarina su džiaugsmu išlipo ir pasivaikščiojo po peroną. Po tvankaus vagono aštrus šaltas vėjas maloniai atgaivino. Ji šypsodamasi pamatė, kad audinių kailiniais vilkinti jos draugė, norėdama išvengti nepatogaus susitikimo, savaip išsprendė vakarienės problemą. Iš jos kupė lango iškišo galvą kambarinė ir paėmė pintinę su vakariene.

Kai traukinys vėl pajudėjo ir garsus skambutis pakvietė vakarienės, nurimusi Katarina nuėjo į vagoną-restoraną. Šį kartą jos kompanionas buvo visiškai kitokio tipo žmogus: nedidelio ūgio vyras, sprendžiant pagal išvaizdą – užsienietis, su standžiai briliantinu suteptais ūsais ir kiaušinio formos galva, kurią jis buvo šiek tiek pakreipęs į šoną. Katarina į vagoną-restoraną buvo atsinešusi knygą, į kurią mažasis žmogutis įbedė savo linksmai žybsinčias akis.

– Matau, madmuazele, kad turite *roman policier*[2]. Jūs mėgstate tokias knygas?

– Jos man suteikia pramogą, – prisipažino Katarina.

Mažasis žmogutis, nutaisęs supratingą miną, linktelėjo.

– Man sakė, kad jos turi didelę paklausą. Bet kodėl, kaip jūs manote, madmuazele? Klausiu jūsų kaip žmogus, tyrinėjantis žmogiškąją prigimtį. Kodėl taip yra?

Užsimezgęs pokalbis Katariną vis labiau domino.

– Galbūt jie skaitytojui sukuria ypatingo gyvenimo iliuziją? – padarė prielaidą ji.

Jis rimta veido išraiška linktelėjo.

– Taip, tame yra tiesos.

---

[2] Detektyvinį romaną (pranc.)

– Žinoma, visiems aišku, kad nieko panašaus gyvenime negali įvykti... – tęsė Katarina, bet mažasis žmogutis ją staiga nutraukė.

– Visai ne, madmuazele! Aš ne kartą buvau tokių įvykių liudininkas.

Ji susidomėjusi pažvelgė į vyriškį.

– Kas žino, – tęsė jis, – galbūt ir *jūs* kada nors atsidursite kažkokių įvykių centre. Tai – atsitiktinumai.

– Vargu, – paprieštaravo Katarina. – Man niekada nieko panašaus neatsitiks.

Jis pasilenkė prie jos.

– O jūs to norėtumėte?

Klausimas ją apstulbino.

– Galimas dalykas, kad tai tik mano vaizduotė, – sumurmėjo mažasis žmogus, kruopščiai trindamas servetėle šakutę, – bet man atrodo, kad jūs nuotykių tiesiog trokštate. *Eh bien*[3], madmuazele, per savo gyvenimą man ne kartą teko įsitikinti vienu dalyku – žmogus visada gauna tai, ko trokšta.

– Ir kas žino, – jis juokingai suraukė veidą, – galbūt sulauksite daugiau, negu tikitės.

– Kas tai – pranašystė? – nusišypsojusi paklausė Katarina, kildama nuo stalo.

Mažasis žmogus palingavo galvą.

– Ne, aš niekada nepranašauju, – oriai tarė jis. – Ir nors paprastai būnu teisus, niekada tuo nesigiriu. Ramios nakties, madmuazele, linkiu malonių sapnų.

Katarina nuėjo į savo vagoną, su šypsena galvodama apie keistąjį pašnekovą. Eidama pro šalį ji pastebėjo, kad naujosios jos pažįstamos kupė durys atviros – palydovas klojo lovą. Audinių kailiniais pasipuošusi ledi stovėjo nugara į duris ir žvelgė pro langą. Katarina suspėjo pamatyti, kad gretimoje, sujungtoje vidaus durimis, kupė ant sėdynės gulėjo suvynioti kilimėliai ir keli lagaminai. Pačios kambarinės kupė nebuvo.

Katarinos patalas jau buvo paklotas. Kadangi ji jautėsi

---

[3] Na, ką gi (pranc.)

pavargusi, greitai nusirengė, atsigulė ir apie pusę dešimtos užgesino šviesą.

Vidury nakties ji staiga pabudo. Kiek praėjo laiko – nežinojo. Pažvelgusi į laikrodį pastebėjo, kad jis sustojęs. Katariną apėmė keistas nerimo jausmas, ir kas valandėlę šis jausmas vis stiprėjo. Galų gale ji atsikėlė, užsimetė chalatą ir išėjo į koridorių. Atrodė, kad visas traukinys buvo panirės į miegą. Katarina pasėdėjo prie atviro lango, godžiai įkvėpdama gaivų nakties orą ir veltui stengdamasi nuslopinti baimę. Pagaliau nusprendė nueiti ir paklausti palydovo, kuri dabar valanda. Tačiau nesuradusi jo vietoje, kiek padvejojusi nuėjo į kitą vagoną. Ilgame tamsiame koridoriuje prie ledi su audinių kailiniais kupė išvydo stovintį vyrą. Beje, galėjo būti, kad ji suklydo, ir tai buvo kita kupė. Vyras kelias sekundes stovėjo nugara į ją, matyt, abejodamas dėl savo ketinimų, paskui lėtai atsisuko, bet dar neišvydusi jo veido Katarina kažkokiu paslaptingu būdu suprato, kas jis. Tas pats žmogus, kurį ji jau du kartus matė – vieną kartą „Savojos" viešbučio koridoriuje, o kitą – Kuko agentūroje. Vyras atidarė kupė duris, nepastebėjęs Katarinos, įėjo vidun ir vėl jas užvėrė.

Katarinai šmėkštelėjo mintis, ar ne apie šį žmogų pasakojo ledi audinių kailiniais – vyriškį, su kuriuo ji važiavo susitikti.

Bet ji save nuramino, kad yra per daug romantiškai nusiteikusi. Iš visa ko sprendžiant, tai visai kita kupė.

Ji grįžo į savo vagoną. Po penkių minučių traukinys sumažino greitį. Pasigirdo gailus stabdžių žviegimas, ir netrukus traukinys sustojo Lione.

11 SKYRIUS

ŽMOGŽUDYSTĖ

Kitą rytą ryškiai švietė saulė. Katarina papusryčiavo vagone-restorane, nesutikusi nė vieno iš savo vakarykščių pažįstamų. Grįžusi į kupė, ten rado palydovą – juodbruvą vyrą nukarusiais ūsais ir melancholiška veido išraiška. Jis tvarkė kupė.

– Madam pasisekė, – tarė jis. – Šiandien saulėta diena. Keleiviai visada nusimena, kai Rivjeroje apsiniaukę.

– Aš tikriausiai taip pat būčiau nusiminusi, – pasakė Katarina.

Palydovas ruošėsi eiti.

– Madam, traukinys vėluoja, – paaiškino jis. – Aš jus įspėsiu, kai artėsime prie Nicos.

Katarina linktelėjo. Ji sėdėjo prie lango, pakerėta saulės nušviestos panoramos: palmės, tamsiai mėlyna jūra, ryškiai geltonos mimozos – visa tai buvo taip nauja moteriai, keturiolika metų mačiusiai tiktai nykius Anglijos žiemos peizažus.

Atvykus į Kanus, Katarina išėjo truputį pasivaikščioti po peroną. Jai knietėjo sužinoti, ką veikia ledi audinių kailiniais, tad pažvelgė į jos kupė langus. Jie buvo užtraukti – vieninteliai užtraukti langai visame traukinyje. Tai Katariną nustebino. Grįžusi į traukinį ir perėjusi koridorių, ji pamatė, kad tos dvi kupė buvo vis dar uždarytos. Ledi audinių kailiniais aiškiai nemėgo anksti keltis.

Netrukus į Katarinos kupė atėjęs palydovas pasakė, kad po kelių minučių traukinys atvyks į Nicą. Katarina davė jam arbatpinigių, palydovas padėkojo, tačiau kažko delsė išeiti. Šio žmogaus elgesys buvo keistas. Katarina iš pradžių

pamanė, kad davė jam per mažai arbatpinigių, tačiau pažvelgusi į jį atidžiau suprato, jog reikalas rimtesnis. Palydovo veidas buvo išblyškęs kaip lavono, jis visas drebėjo ir žvelgė į Katariną taip, tarsi būtų baiminęsis dėl savo gyvybės. Jis keistai pažvelgė į ją ir kimiu balsu tarė:

– Atleiskite man, madam, bet noriu paklausti, ar Nicoje jus kas nors pasitiks?

– Tikriausiai, – atsakė Katarina. – O kodėl klausiate?

Tačiau palydovas tik linktelėjo galvą, kažką nesuprantamo sumurmėjo ir išėjo. Jis pasirodė tik traukiniui atvykus į stotį, kai ėmėsi padavinėti jos mantą pro kupė langą.

Katarina stovėjo perone šiek tiek sutrikusi, kai prie jos priėjo nuoširdaus veido šviesiaplaukis jaunuolis ir neryžtingai paklausė:

– Mis Grėj, tiesa?

Katarina patvirtino. Jaunuolis angeliškai nusišypsojo ir sumurmėjo:

– Aš – Čiabis, ledi Templin vyras. Tikiuosi, ji užsiminė apie mane, nors galėjo ir pamiršti. Ar jūs turite *billet de bagages*[1]? Praeitais metais aš savąjį pamečiau, ir jūs nepatikėsite, koks sambrūzdis dėl to kilo! Tie prancūzai tokie biurokratai!

Katarina išsiėmė bilietą ir jau ketino su juo eiti, kai staiga išgirdo labai malonų ir meilikaujantį balsą:

– Vieną minutėlę, madam.

Katarina atsisuko ir išvydo žmogų, kurio žemą ūgį kompensavo puikus munduras auksiniais galionais.

– Keletas formalumų, – paaiškino vyriškis. – Malonėkite, madam, eiti su manimi.

– Policijos nurodymai... – jis mostelėjo ranka. – Žinoma, absurdas, bet ką padarysi.

Misteris Čiabis Evansas, prastai mokėjęs prancūzų kalbą, nieko nesuprato.

– Tokie jau tie prancūzai, – sumurmėjo misteris Evansas. Jis priklausė tiems ištikimiems, patriotiškai nusiteikusiems britams, kurie, praleisdami beveik visą savo

[1] Bagažo bilietus (pranc.)

gyvenimą užsienyje, niekada nesiliauja piktintis vietiniais gyventojais. – Nuolat prisigalvoja kokių nors kvailų gudrybių, nors anksčiau jie niekada nesulaikydavo žmonių stotyje. Vis dėlto manau, kad jums reikia su juo eiti.

Katarina nusekė paskui žmogų su munduru. Jos nuostabai, jis nusivedė ją į atsarginį kelią, ant kurio buvo nuvarytas vienas „Mėlynojo traukinio" vagonas. Jie užlipo į vagoną, perėjo koridorių ir įėjo į kupė, kurioje sėdėjo pasipūtęs vyras policijos uniforma, o greta jo – neišvaizdus žmogelis, iš visko sprendžiant, policijos klerkas. Pasipūtęs vyras atsistojo, mandagiai pasisveikino su Katarina ir tarė:

– Atsiprašau, madam, reikia atlikti kai kuriuos formalumus. Manau, madam, kalbate prancūziškai?

– Pakankamai gerai, mesjė, – atsakė šia kalba Katarina.

– Puiku. Prašau sėsti. Aš – policijos komisaras Kosas, – savo laipsnį mesjė Kosas ištarė labai oriai, ir Katarina pasistengė nutaisyti atitinkamą veido išraišką.

– Norite patikrinti mano pasą? – paklausė ji. – Štai jis.

Komisaras įdėmiai į ją pasižiūrėjo ir suniurnėjo:

– Dėkoju jums, madam.

Imdamas iš jos pasą kostelėjo.

– Apskritai tai man iš jūsų reikia kai kurios informacijos.

– Informacijos?

Komisaras lėtai linktelėjo galvą.

– Taip, apie ledi, kuri su jumis važiavo vienu traukiniu. Vakar jūs su ja pietavote.

– Gaila, kad negaliu nieko jums apie ją papasakoti. Pietaudamos pasikalbėjome, bet ji man visiškai nepažįstama. Aš jos niekada anksčiau nebuvau mačiusi.

– Ir vis dėlto, – griežtai tarė komisaras, – po pietų jūs užėjote į jos kupė ir ten kurį laiką buvote.

– Taip, – prisipažino Katarina, – tai tiesa.

Komisaras, matyt, tikėjosi, kad ji prie šio prisipažinimo pridurs dar ką nors, ir padrąsindamas žvilgtelėjo į ją.

– Taigi, madam?

– Ką, mesjė? – atsiliepė Katarina.

– Gal galėtumėte man papasakoti, apie ką jūs su ja kalbėjotės?

– Galėčiau, – atsakė Katarina, – bet šiuo metu aš nematau priežasties tai daryti.

Ji, kaip tikra britė, pradėjo nervintis. Šis prancūzų pareigūnas jai atrodė pernelyg akiplėšiškas.

– Nematote priežasties? – sušuko komisaras. – O, madam, galiu jus užtikrinti, jog priežastis *yra*.

– Tuomet gal pasakysite man ją?

Komisaras susimąstęs pasitrynė smakrą.

– Madam, – pagaliau tarė jis, – priežastis labai paprasta. Ledi, apie kurią kalbame, šįryt savo kupė rasta negyva.

– Negyva?! – žioptelėjo Katarina. – Ją ištiko širdies priepuolis?

– Ne, – mąsliu, svajingu balsu atsakė komisaras. – Ne... Ji buvo nužudyta.

– Nužudyta! – sušuko Katarina.

– Taigi, madam, dabar suprantate, kodėl mes labai norime gauti kuo daugiau informacijos.

– Bet juk jos kambarinė tikriausiai...

– Kambarinė dingo.

– O! – teištarė Katarina ir nutilo, mėgindama susikaupti.

– Kadangi palydovas matė, kaip jūs kartu su nužudytąja įėjote į jos kupė, jis pranešė apie tai policijai, ir mes jus pasikvietėme, vildamiesi gauti kokių nors žinių.

– Man labai gaila, – atsakė Katarina, – bet aš net jos vardo nežinau.

– Jos pavardė Ketering. Tai mes žinome iš jos paso ir lipdukų ant lagaminų. Jeigu mes...

Į kupė duris pasibeldė. Mesjė Kosas truputį pravėrė duris.

– Kas atsitiko? – valdingai paklausė jis. – Aš juk prašiau man netrukdyti.

Pro atsiradusį plyšį įlindo vyro, su kuriuo Katarina susipažino prie vakarienės stalo, kiaušinio formos galva. Jo veide pasirodė švytinti šypsena.

– Mane vadina Erkiuliu Puaro, – prisistatė jis.

– Kaip?! – apstulbęs sušuko komisaras. – Nejaugi *tas pats* Erkiulis Puaro?

– Taip, tas pats, – patvirtino mesjė Puaro. – Kažkada buvau su jumis, mesjė Kosai, susitikęs Paryžiuje, *Siurtė*, jeigu jūs, žinoma, tai prisimenate.

– Kaipgi, kaipgi, mesjė, – nuoširdžiai sumurmėjo komisaras. – Prašau užeiti. Jūs jau girdėjote...

– Taip, ir norėčiau paklausti, ar galėsiu būti jums kuo nors naudingas.

– O, mes labai džiaugsimės, – skubiai atsakė komisaras.

– Leiskite, mesjė Puaro, jums pristatyti, – jis žvilgtelėjo į pasą, kurį vis dar laikė rankoje, – madam... hm... madmuazelę Grėj.

Puaro nusišypsojo Katarinai.

– Keista, ar ne, – paklausė jis, – kad taip greitai išsipildė mano žodžiai?

– Deja, madmuazelė mums gali labai nedaug papasakoti, – įsikišo komisaras.

– Aš jau sakiau, – tarė Katarina, – kad šios vargšės ledi aš visai nepažinojau.

Puaro linktelėjo galvą.

– Bet juk ji su jumis kalbėjo, – švelniai pasakė jis, – ir jūs turėjote susidaryti apie ją tam tikrą nuomonę, argi ne taip?

– Taip, – susimąsčiusi patvirtino Katarina. – Nuomonę apie ją aš susidariau.

– Ir ši nuomonė...

– Taip, madmuazele, – komisaras staigiai pasilenkė prie jos, – papasakokite mums, kaip sugebate, savo įspūdžius...

Katarina tylėjo, kruopščiai apgalvodama atsakymą. Ji jautė, kad galbūt išduoda svetimą paslaptį, bet baisus žodis „žmogžudystė“, vis dar skambėjęs jos ausyse, paskatino būti atvirai. Nuo jos pasakojimo gali pernelyg daug priklausyti, dėl to ji kaip galėdama smulkiau nuo pradžios iki galo pakartojo visą pokalbį su nužudytąja moterimi.

– Tai įdomu, – komisaras pažvelgė į Puaro. – Argi ne

taip, mesjė Puaro? Bet ar tai turi ką nors bendra su nusikaltimu?.. – jis nebaigė frazės.

– Vargu ar tai buvo savižudybė, – kiek abejodama ištarė Katarina.

– Žinoma, ne, – atsakė komisaras, – tai negalėjo būti savižudybė. Ji buvo pasmaugta juoda virvele.

– O! – Katarina sudrebėjo.

Mesjė Kosas atsiprašomai skėstelėjo rankomis.

– Nemalonu, žinoma. Manau, kad mūsų šalies traukinių plėšikai žiauresni už jūsiškius.

– Tai siaubinga!

– Taip, taip, – raminamai ir kartu tarsi atsiprašydamas kalbėjo komisaras, – tačiau jūs, madmuazele, esate labai drąsi. Vos tik išvydau jus, tariau sau: „Madmuazelė labai drąsi.“ Štai kodėl ketinu jūsų paprašyti dar vienos, gana nemalonios, bet, galiu jums garantuoti, nepaprastai reikalingos paslaugos.

Katarina baimingai pažvelgė į jį.

Jis apgailestaudamas mostelėjo ranka.

– Norėčiau, madmuazele, jūsų paprašyti su manimi užeiti į gretimą kupė.

– Ar man būtina? – tyliu balsu paklausė Katarina.

– Kažkas juk turi ją atpažinti, – pasakė komisaras.

– Kadangi kambarinė dingo, – jis reikšmingai kostelėjo, – jūs, regis, esate vienintelis žmogus traukinyje, spėjęs į ją gerai įsižiūrėti.

– Gerai, – ramiai sutiko Katarina, – jeigu tai būtina...

Ji atsistojo. Puaro jai pritardamas linktelėjo.

– Madmuazelė puikiai viską supranta, – pasakė jis. – Ar aš galiu jus palydėti, mesjė Kosai?

– Labai džiaugsiuosi, brangusis mesjė Puaro.

Jie išėjo į koridorių, ir komisaras Kosas atrakino nužudytosios kupė duris. Lango užuolaidos buvo truputį praskleistos. Kairėje, ant sėdynės, taip natūraliai gulėjo moteris, jog atrodė, kad ji tiesiog miega. Jos veidas buvo nusuktas į sieną, tad iš po antklodės matėsi tik tamsiai rudi plaukai. Labai atsargiai mesjė Kosas paėmė negyvą moterį už peties ir atsuko kūną. Katarina suvirpėjo ir taip smarkiai

sugniaužė kumštį, kad nagai įsirėžė į delnus. Nužudytosios veidas stipraus smūgio buvo neatpažįstamai sužalotas. Puaro garsiai riktelėjo.

– Kada tai padaryta? – paklausė jis. – Prieš mirtį ar po to?

– Gydytojas sako, kad po to, – atsakė mesjė Kosas.

– Keista, – pasakė Puaro suraukęs antakius.

Jis atsigręžė į Katariną.

– Madmuazele, sukaupkite visą savo drąsą. Pažvelkite į ją. Ar jūs įsitikinusi, jog tai ta pati moteris, su kuria vakar kalbėjotės traukinyje?

Katarina buvo stiprių nervų. Ji prisivertė įdėmiai pažvelgti į priešais ją gulintį kūną. Po to pasilenkusi paėmė nužudytąją už rankos...

– Esu visiškai tuo įsitikinusi, – pagaliau tarė ji. – Veidas, žinoma, pernelyg subjaurotas, kad būtų galima atpažinti, bet figūra, galvos pakreipimas, plaukai – tikrai jos, be to, kalbėdamasi su ja, aš pastebėjau *šitą*, – ir ji parodė ant nužudytosios riešo mažytį apgamėlį.

– *Bon*[2], – pritarė Puaro. – Jūs puiki liudininkė, madmuazele. Taigi abejonių dėl nužudytosios tapatybės nėra.

– Vis dėlto keista, – jis suglumęs žiūrėjo į nužudytąją.

Mesjė Kosas truktelėjo pečiais.

– Žudikas, be abejo, buvo įniršęs, – padarė prielaidą jis.

– Būtų visai suprantama, jeigu ji būtų buvusi parblokšta, bet žudikas prisėlino iš nugaros ir ją užklupo netikėtai. Negilus atodūsis – štai ir visas triukšmas. Ir po to triuškinantis smūgis į veidą. Dėl ko? Nejaugi žudikas tikėjosi, kad jos negalės atpažinti? O gal jis jos taip neapkentė, kad negalėjo atsisakyti malonumo sudarkyti veidą?

Katarina krūptelėjo, ir jis tuoj pat švelniai kreipėsi į ją.

– Atleiskite man, madmuazele, – tarė Puaro. – Jums visa tai neįprasta ir siaubinga. Aš gi, deja, seniai įpratau prie tokių dalykų. Prašau jūsų, vieną minutėlę.

[2] Gerai (pranc.)

Katarina ir mesjė Kosas stovėjo prie durų, stebėdami, kaip Puaro apžiūrinėja kupė. Jis palietė tvarkingai galvūgalyje sudėtus nužudytosios drabužius, apžiūrėjo audinių kailinius, kabančius ant pakabos, ir susidomėjo ant lentynos nusviesta raudona skrybėlaite. Po to perėjo į gretimą kupė, kurioje Katarina buvo mačiusi kambarinę.

Šioje kupė miegamoji vieta nebuvo paklota. Ant sėdynės gulėjo trys ar keturi pledai, skrybėlių dėžutė ir du lagaminai. Staiga Puaro kreipėsi į Katariną.

– Vakar jūs čia buvote, – pasakė jis. – Ar kas nors čia pasikeitė? Ar nieko netrūksta?

Katarina atidžiai apžiūrėjo abi kupė.

– Taip, – patvirtino ji, – nėra raudono tymo dėžutės. Ant jos buvo įspausti inicialai R. V. K. Tai galėjo būti nedidelis neseseras arba didelė brangenybių dėžutė. Aš ją mačiau kambarinės rankose.

– A! – teištarė Puaro.

– Žinoma, tokiuose reikaluose nieko nenusimanau, tačiau jei dingo kambarinė ir brangenybių dėžutė, tuomet, mano manymu, viskas pakankamai aišku...

– Norite pasakyti, kad vagilė yra kambarinė? Ne, madmuazele, tam yra labai svarus paaiškinimas.

– Koks?

– Kambarinė buvo palikta Paryžiuje.

Komisaras kreipėsi į Puaro.

– Norėčiau, kad jūs pats išklausytumėte palydovo pasakojimą, – sumurmėjo jis konfidencialiai. – Tai sukelia kai kurių minčių.

– Madmuazelė, be abejo, taip pat norėtų išgirsti, – tarė Puaro. – Jūs neprieštaraujate, mesjė komisare?

– Ne, – atsakė komisaras, nors buvo matyti, kad jam tai nepatinka. – Žinoma, ne, mesjė Puaro, jeigu jūs to norite. Jūs jau baigėte apžiūrą?

– Beveik. Vieną minutėlę.

Puaro apvertė pledus, vieną nusinešė prie lango ir kažką nuo jo dviem pirštais nuėmė.

– Kas ten tokio? – griežtai paklausė mesjė Kosas.

– Keturi rudi plaukai, – Puaro pasilenkė prie nužudy-

tosios moters. – Taip, tai madam plaukai.

– Na, ir kas? Jūs manote, kad tai svarbus įkaltis?

Puaro numetė pledą atgal ant sėdynės.

– Šioje tyrimo stadijoje mes negalime pasakyti, kas svarbu, o kas ne, bet privalome įdėmiai išstudijuoti kiekvieną, net patį nereikšmingiausią, faktą.

Jie grįžo į pirmąją kupė, ir po kelių minučių atėjo apklausai iškviestas vagono palydovas.

– Jūs – Pjeras Mišelis? – paklausė komisaras.

– Taip, mesjė komisare.

– Norėčiau, kad šiam džentelmenui papasakotumėte apie tai, kas atsitiko Paryžiuje.

– Gerai, mesjė komisare. Traukiniui išvažiavus iš Liono stoties aš užėjau į madam kupė pakloti lovų, manydamas, kad ji vakarieniauja vagone-restorane, bet paaiškėjo, kad madam pasiėmė maisto pintinėlę į kupė. Ji man pasakė, kad turėjo palikti kambarinę Paryžiuje, todėl man tereikia pakloti vieną guolį. Ji nuėjo į gretimą kupė ir, kol aš klojau patalą, sėdėjo ten. Po to ji man pasakė, kad jos anksti rytą nežadinčiau, nes ji mėgsta pamiegoti. Pasakiau, jog viską supratau, ir ji man palinkėjo labos nakties.

– Ir jūs neužėjote į gretimą kupė?

– Ne, mesjė.

– O jūs atsitiktinai tarp bagažo nepastebėjote raudono tymo dėžutės?

– Ne, mesjė, nepastebėjau.

– Kaip jūs manote, ar galėjo gretimoje kupė slėptis žmogus?

Palydovas susimąstė.

– Durys buvo praviros. Jeigu už jų būtų stovėjęs žmogus, nebūčiau matęs, bet jį, be abejo, turėjo matyti ten įėjusi madam.

– Taip, – sutiko Puaro. – Ar turite dar ką nors pridurti prie savo pasakojimo?

– Tai viskas, mesjė. Daugiau nieko negaliu prisiminti.

– O šiandien ryte? – pasufleravo Puaro.

– Kaip manęs madam prašė, aš jos ir nežadinau. Tiktai

traukiniui priartėjus prie Kanų, vis dėlto išdrįsau pabelsti į duris. Nesulaukęs atsakymo, įėjau į kupė. Man pasirodė, kad madam miega. Aš žadindamas paliečiau jos petį, ir po to...

– Ir po to išvydote, kas įvyko, – užbaigė Puaro. – *Très bien*[3]. Manau, tai viskas, ką norėjau sužinoti.

– Tikiuosi, mesjė komisare, manęs negalima apkaltinti aplaidumu, – graudžiai tarė palydovas. – Kad taip atsitiktų „Mėlynajametraukinyje"! Siaubinga!

– Nusiraminkite, – tarė komisaras. – Mes pasistengsime, jeigu to nepareikalaus teismas, bylos negarsinti. Nemanau, kad jus būtų galima apkaltinti aplaidumu.

– Ar mesjė komisaras apie tai praneš kompanijai?

– Žinoma, žinoma, – nekantriai atsakė mesjė Kosas. – Ačiū, šiam kartui viskas.

Palydovas išėjo.

– Teismo gydytojas nustatė, – paaiškino komisaras, – kad ši ledi buvo negyva dar prieš traukiniui atvykstant į Lioną. Tad kas tada jos žudikas? Iš madmuazelės pasakojimo aišku, kad nužudytoji pakeliui ketino susitikti su kažkokiu vyru. Tai, kad ji atsikratė kambarinės, man atrodo labai svarbus faktas. Ar tik ji nesusitiko to žmogaus Paryžiuje ir ar ji jo nepaslėpė gretimoje kupė? Jeigu taip, jie galėjo pakeliui susiginčyti, ir jis apimtas įniršio ją nužudė. Tai viena versija. Kita, labiau panaši į tiesą, mano nuomone, yra tokia: madam tapo auka traukinių plėšiko, kuris, palydovo nepastebėtas, pasiglemžė raudono tymo dėžutę su joje, be abejo, buvusiomis brangenybėmis. Iš visa ko sprendžiant, iš traukinio jis išlipo Lione. Mes jau telegrafavome tenai, kad gautume išsamią informaciją apie visus keleivius, kurie šioje stotyje išlipo iš traukinio.

– Jis galėjo važiuoti ir iki Nicos, – padarė prielaidą Puaro.

– Galėjo, – pritarė komisaras, – bet tokiu atveju tai nepaprastai įžūlus žingsnis.

Kiek patylėjęs Puaro tarė:

---

[3] Labai gerai (pranc.)

– Jūs manote, kad antruoju atveju žmogžudys buvo paprastas traukinių plėšikas?

Komisaras gūžtelėjo pečiais:

– Dar neaišku. Mums teks apklausti kambarinę. Gal ši dėžutė liko pas ją? Jeigu taip, teks ieškoti žmogaus, apie kurį nužudytoji pasakojo madmuazelei. Tada ši žmogžudystė iš pavydo. Aš manau, kad versija apie traukinių plėšiką yra labiausiai tikėtina. Šitie banditai pastaruoju metu siaubingai suįžūlėję.

Staiga Puaro pažvelgė į Katariną.

– O jūs, madmuazele, – paklausė jis, – ar šiąnakt nieko nematėte ir negirdėjote?

– Nieko, – atsakė Katarina.

Puaro kreipėsi į komisarą.

– Manau, mums daugiau nėra reikalo gaišinti madmuazelę, – tarė jis.

Komisaras pritariamai linktelėjo ir paklausė:

– Paliksite mums savo adresą?

Katarina jiems pasakė ledi Templin vilos adresą. Puaro jai mandagiai nusilenkė.

– Ar leisite, madmuazele, jus aplankyti? – paklausė jis. – O gal turite tiek draugų, kad visą laiką būsite užsiėmusi?

– Priešingai, – atsakė Katarina, – turėsiu aibę laisvo laiko ir labai džiaugsiuosi jus matydama.

– Puiku, – tarė Puaro ir draugiškai linktelėjo. – Tai bus *„roman policier“ à nous*[4]. Šį nusikaltimą mes tirsime drauge.

[4] Mūsų detektyvinis romanas (pranc.)

12 SKYRIUS

VILOJE „MARGARITA“

– Vadinasi, jūs atsidūrėte pačiame įvykių sūkuryje! – pavydžiai sušuko ledi Templin.

– Mano brangioji, tai tiesiog sukrečiantis dalykas! – ji plačiai atmerkė žydras porcelianines akis ir atsiduso.

– Tikra žmogžudystė! – piktdžiugiškai pasakė misteris Evansas.

– Suprantama, Čiabis nieko net nenutuokė, – tęsė ledi Templin. – Jis negalėjo net įsivaizduoti, kam jūsų prireikė policijai. Ak, brangioji, kokia galimybė! Tikiuosi, jūs iš jos išpešite naudos.

Suktas žydrų akių žvilgsnis paskutinei frazei suteikė tam tikrą dviprasmiškumą.

Katarina pasijuto truputėlį nejaukiai. Jie ką tik papietavo, ir Katarinai pagaliau atsirado proga apžiūrėti sėdėjusią už stalo trijulę – praktiškų planų kupiną ledi Templin, naiviu susižavėjimu švytintį misterį Evansą ir Lenoks su keista niūria šypsena įdegusiame veide.

– Nuostabi sėkmė, – ilgesingai naiviu tonu sumurmėjo Čiabis. – O, kad būčiau buvęs kartu su jumis ir viską pamatęs savo akimis!

Katarina nutylėjo. Policija nedavė nurodymo viską laikyti paslaptyje, bet jai vis tiek nebūtų pavykę ką nors nuslėpti nuo šeimininkės, nors dabar Katarinai labai to norėjosi.

– Taip, – tarė ledi Templin, atsipeikėjusi iš susimąstymo, – manau, kad reikia kažką daryti. Parašyti nedidelę liudininko ataskaitą, ką nors moterišku stiliumi, kaip antai: *„Mano pokalbis su būsimąja žmogžudystės auka“* arba ką nors panašaus.

– Nesąmonė! – pareiškė Lenoks.

– Jūs neįsivaizduojate, – tęsė ledi Templin minkštu, įtikinamu balsu, – kiek laikraščiai užmokėtų už tokią menką, bet sensacingą naujieną! Suprantama, jeigu visa tai pateiks žmogus, turintis visuomenėje tam tikrą padėtį. Jūs vargu ar tai panorėsite atlikti pati, brangioji Katarina. Pateikite man plikus faktus, ir aš su malonumu tai atliksiu už jus. Misteris de Hevilendas – mano artimas pažįstamas. Tai nuostabus žmogus, visai nepanašus į eilinį reporterį. Katarina, kaip jums patinka mano idėja?

– Nenorėčiau daryti nieko panašaus, – tiesiai šviesiai pareiškė Katarina.

Sumišusi dėl tokio ryžtingo atsisakymo, ledi Templin atsiduso ir klausinėjo toliau:

– Tai jūs sakote, kad ji buvo išskirtinės išvaizdos? Įdomu, kas tai galėtų būti? Beje, ar negirdėjote jos vardo?

– Jis buvo paminėtas, – prisipažino Katarina, – bet aš negaliu jo prisiminti. Suprantate, aš buvau labai susijaudinusi.

– Galima įsivaizduoti, – pritarė misteris Evansas. – Jums tai turėjo būti baisus sukrėtimas.

Labai abejotina, kad Katarina būtų pasakiusi vardą, net jeigu jį būtų prisiminusi. Negailestinga kryžminė apklausa, kuriai ją pasmerkė ledi Templin, pradėjo erzinti. Ne pagal savo amžių pastabi Lenoks tą pamatė ir pasiūlė Katarinai užlipti į viršų bei apžiūrėti savo kambarį. Ten ji lyg tarp kitko tarė:

– Prašau jūsų, nekreipkite į mamą dėmesio. Jeigu galėtų, ji pasipelnytų net iš savo pačios mirties.

Po to Lenoks nulipo žemyn, kur jos motina ir patėvis gyvai aptarinėjo naująją viešnią.

– Impozantiška, – kalbėjo ledi Templin, – labai impozantiška. Ir jos rūbai pritinkantys. O ši pilka suknelė to paties fasono kaip ir Gledis Kuper „Egipto palmėse“.

– Tu matei jos akis? – įsiterpė misteris Evansas.

– Apie jos akis neverta galvoti, Čiabi, – rūgščiai tarė ledi Templin. – Mes dabar svarstome kur kas svarbesnius dalykus.

– O taip, žinoma, – sumurmėjo misteris Evansas ir užsisklendė savyje.

– Man ji atrodo nelabai... sukalbama, – pasakė ledi Templin, sunkiai suradusi tinkamą žodį.

– Ji tikra ledi, lygiai tokia, kokios aprašomos knygose, – išsiviepusi pareiškė Lenoks.

– Ribota, – sumurmėjo ledi Templin, – bet, manau, esant tokioms aplinkybėms tai neišvengiama.

– Tu tikriausiai padarysi viską, kas nuo tavęs priklauso, kad ją išauklėtum, – vėl nusišaipė Lenoks, – bet vargu ar tau pasiseks. Juk matei, kaip ji reagavo į tavo pasiūlymą. Net nekrustelėjo.

– Šiaip ar taip, – ryžtingai tarė ledi Templin, – ji man neatrodo visiškai beviltiška. Žmonės, kuriems atitenka didelis turtas, visada iš pradžių pučiasi.

– O, tau bus vieni niekai gauti iš jos viską, ko tu nori, – nuramino ją Lenoks. – Čia kaip tik ir yra klausimo esmė. Argi ji čia atsidūrė ne dėl šio tikslo?

– Ji – mano pusseserė, – išdidžiai tarė ledi Templin.

– Pusseserė? – vėl į pokalbį įsiterpė misteris Evansas. – Vadinasi, aš ją galiu vadinti tiesiog Katarina, taip?

– Vadink ją kaip nori, Čiabi, – nekantriai atšovė ledi Templin.

– Gerai. Vadinasi, aš ją taip ir vadinsiu. Kaip tu manai, ji žaidžia tenisą? – viltingai pridūrė jis.

– Žinoma, ne! Juk ji buvo kompanionė, aš tau sakiau. Kompanionės nežaidžia teniso ar golfo. Kriketą jos galbūt ir žaidžia, bet man visada atrodė, kad jų pagrindinis užsiėmimas – vynioti siūlus ir maudyti šunis.

– O Dieve! – sušuko misteris Evansas. – Nejaugi?

Lenoks vėl užlipo į Katarinos kambarį.

– Gal galiu jums kuo nors padėti? – gana atsainiai paklausė ji.

Katarinai atsisakius pagalbos, Lenoks atsisėdo ant lovos krašto ir susimąsčiusi įsistebeilijo į viešnią.

– Kodėl jūs atvažiavote? – pagaliau paklausė ji. – Norėjau paklausti, ko jūs atvažiavote pas mus? Juk mes ne jūsų tipo žmonės.

– Aš labai trokštu patekti į aukštuomenę...

– Neapsimeskite kvaile! – tuojau pat pareiškė Lenoks, pastebėjusi ironišką šypseną. – Jūs puikiai suprantate, ką noriu pasakyti. Esate visai ne tokia, kokią jus įsivaizdavau. Be to, jūs *vilkite* gerus rūbus.

Ji atsiduso.

– O man jokie rūbai netinka, nes esu pernelyg gremėzdiška. Gaila, nes man labai patinka gražūs drabužiai.

– Ir aš juos labai mėgstu, – prisipažino Katarina, – tačiau iki šiol neturėjau galimybės gražiai rengtis. Kaip manote, ar ši suknelė graži?

Jos su užsidegimu aptarė keletą modelių.

– Jūs man patinkate, – netikėtai pasakė Lenoks. – Atėjau jūsų perspėti, kad nepasitikėtumėte mano motina, tačiau dabar matau, kad nėra reikalo to daryti. Jūs esate siaubingai nuoširdi, dora, ir nors turite keistenybių, nesate kvaila. Po velnių! Kas ten dabar atsitiko?

Iš holo pasigirdo gailus ledi Templin balsas:

– Lenoks, ką tik skambino Derekas. Jis nori šiandien atvykti pas mus vakarienės. Ar gerai? Aš noriu paklausti, ar vakarienei mes turėsime ką nors tinkamesnio nei putpelės?

Lenoks nusileido į apačią nuraminti motinos, po to grįžo į Katarinos kambarį. Jos veidas pragiedrėjo, ji jau neatrodė tokia niūri.

– Džiaugiuosi, kad atvažiuos draugužis Derekas, – pasakė ji. – Jis jums patiks.

– O kas tas Derekas?

– Lordo Lekonberio sūnus, vedęs turtingą amerikietę. Visos moterys kraustosi dėl jo iš proto.

– Kodėl?

– O, dėl įprastos priežasties. Jis labai gražus ir gana prastos reputacijos vyras. Tai priverčia moteris juo žavėtis.

– Ir jus?

– Kartais ir aš netenku galvos, – prisipažino Lenoks, – o kartais mąstau, kad norėčiau ištekėti už gražaus vikaro padėjėjo, gyventi kaime ir auginti inspektuose daržoves.

Šiek tiek patylėjusi pridūrė:

– Geriausia būtų ištekėti už airių vikaro padėjėjo, kad galėčiau medžioti.

Po keleto minučių ji grįžo prie ankstesnės temos.

– Žinote, Derekas kažkoks keistas. Visi jo protėviai buvo truputį nenormalūs – aistringi, prisiekę lošėjai. Senais gerais laikais jie pralošdavo žmones, dvarus, galėjo iškrėsti bet kokią beprotybę – ir vis iš meilės azartiniams lošimams! Iš Dereko taip pat būtų galėjęs išeiti puikus pakelės plėšikas – jis toks malonus, linksmas ir kupinas gyvenimo džiaugsmo!

Lenoks pasuko durų link.

– Kai panorėsite, nulipkite žemyn, – pridūrė ji išeidama.

Pasilikusi viena, Katarina susimąstė. Ji jautėsi labai nejaukiai, ją erzino aplinka. Sukrėtimas traukinyje ir tai, kaip šią žinią priėmė jos naujieji draugai, žeidė jos jausmus. Ji ilgai ir rimtai mąstė apie nužudytąją moterį. Katarinai buvo gaila Rutos, tačiau ji negalėjo pasakyti, kad šioji jai patiko. Pagrindinis Rutos asmenybės bruožas buvo visa apimantis egoizmas, todėl Katarina jautė jai antipatiją.

Katariną pralinksmino, bet kartu truputį žeidė tas šaltumas, kurį Ruta pademonstravo atsisveikindama, kai ši jau buvo jai nereikalinga. Katarina nė kiek neabejojo, kad Ruta priėmė kažkokį sprendimą, tačiau kokį? Kad ir koks buvo tas sprendimas, mirtis padarė jį beprasmį. Keista, kad viskas taip susiklostė ir kad šios lemtingos kelionės pabaigoje įvyko žiauri žmogžudystė. Ypač Katarina įsiminė faktą, apie kurį ji, aiškus dalykas, turėjo pranešti policijai, bet kuris trumpam jai buvo išgaravęs iš galvos. Ar turėjo šis faktas kokią nors reikšmę? Ji matė, kaip į nužudytosios kupė įėjo vyras, bet juk ji lengvai galėjo ir apsirikti. Tai galėjo būti gretima kupė, ir jau, šiaip ar taip, šis žmogus nebuvo traukinių plėšikas. Ji aiškiai prisiminė jo veidą tokį, kokį matė dukart – „Savojos“ viešbutyje ir Kuko agentūroje. Ne, be abejo, ji suklydo ir teisingai padarė, kad nieko nesakė policijai.

Katarina nulipo į terasą, ketindama prisidėti prie čia susirinkusios draugijos. Pro mimozos šakas ji žvelgė į mėlynus Viduržemio jūros vandenis, ir nors viena ausimi girdėjo ledi

Templin tauškėjimą, džiaugėsi, jog čia atvažiavo. Vis dėlto čia buvo geriau nei Sent Meri Mide.

Tą vakarą ji apsivilko rausvai violetinę *soupir d'automne* suknelę ir, nusišypsojusi savo atvaizdui veidrodyje, pirmąkart gyvenime drovėdamasi, nusileido žemyn.

Dauguma ledi Templin svečių jau buvo susirinkę, ir kadangi triukšmas buvo neatsiejama ledi Templin vakarėlių dalis, ūžesys buvo tiesiog siaubingas. Čiabis puolė prie Katarinos, įbruko jai kokteilio taurę ir paėmė už parankės.

– O, štai ir jūs, Derekai! – sušuko ledi Templin, kai atsivėrė durys ir įėjo paskutinis dykinėtojas. – Pagaliau galėsime ką nors užkąsti. Mirštu iš alkio!

Katarina pažvelgė į naujai atvykusįjį ir apstulbo. Tai jis – Derekas! Ir ji suprato, kad nė kiek nenustebo. Žinojo, jog kada nors vėl susitiks su žmogumi, su kuriuo likimas suvedė jau tris kartus. Ji pastebėjo, kad šis irgi ją pažino. Pasilenkęs prie ledi Templin, kažką jai sušnibždėjo, o po to visi nuėjo į valgomąjį. Katarina pamatė, kad Derekui paskirta vieta šalia jos. Jis iškart į ją kreipėsi plačiai šypsodamasis.

– Žinojau, kad greitai jus vėl sutiksiu, – tarė jis, – bet nė įsivaizduoti negalėjau, jog tai įvyks būtent čia. Mes tiesiog privalėjome susitikti. Dievas myli trejybę, o mudu susidūrėme jau du kartus – „Savojos“ viešbutyje ir Kuko agentūroje. Tiktai nesakykite, kad manęs nepastebėjote. Aš tuo nepatikėsiu.

– Žinoma, aš jus mačiau, tik čia ne trečias mūsų susitikimas, o ketvirtas. Aš jus mačiau „Mėlynajame traukinyje“.

– „Mėlynajame traukinyje“! – pakartojo jis su keista intonacija. Paskui ilgam nutilo, tarsi apmąstydamas tai, ką išgirdo, o po to nerūpestingai paklausė:

– Koks ten bruzdesys buvo šį rytą? Atrodo, kažkas mirė.

– Taip, – lėtai ištarė Katarina, – kažkas mirė.

– Traukiniuose mirti nedera, – kategoriškai tarė Derekas. – Tai visada sukelia įvairių teisinių ir tarptautinių keblumų, o geležinkelininkams duoda galimybę pateisinti vėlavimą.

– Misteri Keteringai! – priešais sėdinti apkūni ameri-

kietė palinko į priekį ir su jos tautiečiams būdinga intonacija tarė: – Misteri Keteringai, jūs mane visai užmiršote, o aš maniau, kad jūs labai malonus žmogus!

Derekas, kažką jai atsakydamas, pasilenkė į priekį, o Katarina sėdėjo tarytum pritrenkta.

Keteringas! Taip, ši pavardė! Ji tiksliai prisiminė. Kokia keista, net ironiška situacija! Štai čia, greta jos, sėdi žmogus, kuris vakar jos akyse – dabar ji buvo tuo įsitikinusi – įėjo į savo žmonos kupė, paliko ją gyvą ir sveiką, nes – dėl to irgi nebuvo jokių abejonių – apie jos mirtį jis nieko nežinojo. Ir štai jis sėdi prie stalo ir neįsivaizduoja, ką jam iškrėtė lemtis.

Prie Dereko priėjo liokajus, kažką sukuždėjo į ausį ir įteikė raštelį. Derekas jį išlankstė ir perskaitė. Jo veide pasirodė nuostaba. Jis tarė namo šeimininkei:

– Labai keista. Gaila, Rozali, bet man teks eiti. Kviečia jūsų policijos prefektas. Nesuprantu, dėl ko aš jam reikalingas.

– Paaiškėjo kokios nors senos nuodėmės, – tarė Lenoks.

– Galbūt ir taip, – sutiko Derekas. – Greičiausiai kokie nors niekai, bet į prefektūrą man vis dėlto reikia nueiti. Kaip šis senas asilas drįsta mane atitraukti nuo vakarienės! Tikriausiai jau kas nors labai rimta, antraip aš... – jis juokdamasis atsistojo ir išėjo iš kambario.

13 SKYRIUS

VAN ALDINAS GAUNA TELEGRAMĄ

Vasario 15-osios popietę Londoną gaubė tirštas geltonas rūkas. Rufas Van Aldinas sėdėjo savo numeryje „Savojos" viešbutyje ir įtemptai dirbo. Naitonas džiūgavo. Paskutiniu metu jam buvo sunku įtikinti šefą susikaupti darbui. Kai jis išdrįso pareikalauti, Van Aldinas piktai atsikirto. Bet dabar milijonierius, atrodė, įsikinkė į darbą su dviguba energija, ir sekretorius be paliovos, bet neįkyriai jį skatino, tik Van Aldinas to net neįtarė.

Nors ir įsigilinus į komercinius klausimus, Van Aldinui nedavė ramybės viena mintis. Atsitiktinė beveik automatiškai Naitono pasakyta pastaba tebeskambėjo milijonieriaus galvoje, kol pagaliau išstūmė visas kitas mintis.

Jis įdėmiai klausėsi, ką jam sako Naitonas, bet jo sąmonės nepasiekė nė vienas žodis. Automatiškai linktelėjo, ir sekretorius perėjo prie kitų popierių. Pagaliau, nutraukęs sekretorių, Van Aldinas paklausė:

– Pakartokite man tai dar kartą, Naitonai.

Naitonas sutriko.

– Jūs turite omenyje šitą, sere? – jis parodė nuodugniai surašytą kompanijos ataskaitą.

– Ne, ne, – tarė Van Aldinas. – Jūs sakėte, kad vakar Paryžiuje matėte Rutos kambarinę. Aš negaliu to suprasti. Turbūt jūs suklydote.

– Negalėjau suklysti, sere, nes, tiesą sakant, aš su ja kalbėjausi.

– Gerai, papasakokite man viską dar kartą.

Naitonas sutiko.

– Sutvarkiau reikalus su Barthaimerso firma ir grįžau į

„Ritz“ viešbutį pasiimti savo mantą, nes po vakarienės turėjau suspėti į devintos valandos traukinį Gare du Nord stotyje. Prie viešbučio registratūros pamačiau moterį, kuri, neabejotinai, buvo misis Ketering kambarinė. Aš priėjau prie jos ir paklausiau, ar misis Ketering apsistojusi šiame viešbutyje.

– Taip, taip, – ištarė Van Aldinas. – Žinoma. Savaime suprantama. Ir ji jums pasakė, kad Ruta išvažiavo į Rivjerą, palikusi ją „Ritz“ viešbutyje laukti tolimesnių nurodymų?

– Būtent taip, sere.

– Tai labai keista, – pasakė Van Aldinas. – Tikrai labai keista. Nebent kambarinė elgėsi įžūliai ar kas nors panašaus.

– Tokiu atveju misis Ketering tikriausiai būtų sumokėjusi jai ir liepusi grįžti į Angliją. Vargu ar būtų išsiuntusi ją į „Ritz“ viešbutį.

– Nebūtų, – sumurmėjo milijonierius, – tai tiesa.

Jis jau ketino kažką sakyti, tačiau susilaikė. Jis mėgo Naitoną ir juo pasitikėjo, tačiau aptarinėti savo dukros asmeninius reikalus su sekretoriumi jam nesinorėjo. Be to, jį jau seniai pykdė aiškus dukros nenuoširdumas, ir šis atsitiktinai sužinotas faktas jo nerimo nesumažino.

Kam Rutai prireikė Paryžiuje atsikratyti kambarinės? Jis truputį pagalvojo apie keistą atsitiktinumo žaismą: pirmasis žmogus, kurį kambarinė sutiko Paryžiuje, pasirodo, buvo jos ponios tėvo sekretorius. Bet taip atsitinka, ir viskas išaiškėja.

Jis krūptelėjo nuo pastarosios minties. Vadinasi, Ruta turėjo kažkokią paslaptį? Jis tuoj pat pasigailėjo, kad sau uždavė šį klausimą, nes į jį atsakyti galima be jokio vargo. Rutos paslaptis, be jokių abejonių, buvo Armandas de la Rošas.

Van Aldinui buvo skaudu suvokti, kad jo duktė tapo šio vyro auka, tačiau galėjo guostis bent tuo, kad ji atsidūrė padorioje draugijoje – grafo žavesiui neatsispirdavo ir kitos kilmingos bei protingos moterys. Vyrai jį permatė kiaurai, moterys – ne.

Milijonierius bandė pateisinti Rutos elgesį savo sekretoriaus akyse.

– Ruta tokia nenuspėjama! Niekada nežinai, ką ji gali iškrėsti, – tarė jis ir abejingu tonu pridūrė:

– Kambarinė nieko nekalbėjo apie... hm... jos netikėto planų pasikeitimo priežastį?

Naitonas savo ruožtu kuo natūraliau atsakė:

– Sere, ji pasakė, kad misis Ketering netikėtai susitiko pažįstamą.

– Štai kaip?

Išlavinta ausimi sekretorius sugavo įtampą, slypinčią už ironiškai ramaus klausimo tono.

– Aišku. Vyrą ar moterį?

– Aš taip supratau, kad vyrą, sere.

Van Aldinas linktelėjo. Jo blogiausi būgštavimai pasitvirtino. Jis atsistojo ir ėmė žingsniuoti po kambarį, kaip tai visada darė smarkiai susijaudinęs. Nepajėgdamas daugiau slėpti savo jausmų, jis pratrūko:

– Vienintelis dalykas, ko vyrai nepajėgia padaryti, – tai įtikinti moterį paklausyti protingo patarimo. Moterys kažkodėl neturi *sveiko proto*. O visos šios kalbos apie moterišką intuiciją... Visiems puikiai žinoma, kad moterys – idealus taikinys bet kuriam sukčiui. Jos nepajėgia įžiūrėti po išvaizdžia fizionomija pasislėpusio iškalbingo niekšo. Jeigu tiktai galėčiau...

Jį pertraukė viešbučio tarnautojas, kuris padavė telegramą. Van Aldinas ją perskaitė ir mirtinai išblyško. Jis stvėrėsi krėslo nugarėlės, stengdamasis išsilaikyti ant kojų, ir neturėdamas jėgų kalbėti davė tarnautojui ženklą išeiti.

– Kas atsitiko, sere? – sunerimęs Naitonas atsistojo.

– Ruta! – kimiai ištarė Van Aldinas.

– Misis Ketering? Kas jai?

– Negyva!

– Traukinio katastrofa?

Van Aldinas papurtė galvą.

– Ne. Parašyta, kad ją dar ir apiplėšė. Jie tiesiai nerašo, Naitonai, bet, matyt, mano vargšė mergaitė buvo nužudyta.

– O Dieve, sere!

Van Aldinas smiliumi pabaksnojo į telegramą.

– Ją atsiuntė Nicos policija. Turiu ten vykti artimiausiu traukiniu.

Dalykiškas kaip visuomet Naitonas pažvelgė į laikrodį.

– Traukinys išvažiuoja penktą valandą iš „Viktorijos" stoties, sere.

– Gerai. Jūs važiuosite su manimi, Naitonai. Praneškite mano liokajui Arčeriui ir susidėkite savo daiktus. Pasirūpinkite viskuo. Noriu nuvažiuoti į Kerzon Strytą.

Šaižiai suskambėjo telefonas, ir sekretorius pakėlė ragelį.

– Klausau. Su kuo kalbu?

Po to kreipėsi į Van Aldiną:

– Misteris Gobis, sere.

– Gobis? Dabar negaliu jo priimti. Ne... palaukite, mes dar turime daug laiko. Pasakykite, kad jis užliptų.

Van Aldinas buvo stiprus žmogus, todėl greitai susitvardė ir su Gobiu pasisveikino taip, tarsi nieko nebūtų įvykę.

– Gobi, turiu labai mažai laiko. Turite pranešti man ką nors svarbaus?

Misteris Gobis kostelėjo.

– Dėl misterio Keteringo, sere. Jūs prašėte, kad praneščiau jums apie kiekvieną jo žingsnį.

– Na, ir...

– Misteris Keteringas vakar ryte išvažiavo iš Londono į Rivjerą.

– Ką?!

Kažkas šiame šūktelėjime taip nustebino Gobį, kad šįsyk garbusis džentelmenas nesilaikė savo įpročio nežiūrėti į pašnekovą, ir akies krašteliu dirstelėjo į milijonierių.

– Kokiu traukiniu jis išvažiavo? – paklausė Van Aldinas.

– „Mėlynuoju traukiniu", sere.

Misteris Gobis vėl kostelėjo ir kreipdamasis į laikrodį, stovintį ant židinio, pridūrė:

– Tuo pačiu traukiniu išvyko ir „Partenono" šokėja madmuazelė Mirelė.

14 SKYRIUS

ADOS MEISON PASAKOJIMAS

– Man stinga žodžių, mesjė, išreikšti mūsų nuoširdžią užuojautą dėl jus ištikusios siaubingos nelaimės.

Šiais žodžiais teismo tardytojas mesjė Karežas kreipėsi į Van Aldiną. Komisaras Kosas liūdnai sušnirpštė. Van Aldinas nekantriu mostu atmetė visus užuojautų pareiškimus. Veiksmas vyko Nicos teismo tardytojo kabinete. Be mesjė Karežo, komisaro ir Van Aldino, čia buvo dar vienas žmogus, kuris įsiterpė į pokalbį.

– Mesjė Van Aldinui, – tarė jis, – reikia veiksmų, skubių veiksmų, o ne kalbų.

– Ak! – sušuko komisaras. – Aš jūsų dar nepristačiau. Mesjė Van Aldinai, tai mesjė Erkiulis Puaro, apie kurį jūs, be abejo, esate girdėjęs. Ir nors prieš keletą metų jis pasitraukė iš tarnybos, iki šiol yra laikomas vienu geriausių mūsų laikų sekliu.

– Labai malonu susipažinti, mesjė Puaro, – tarė Van Aldinas, mašinaliai ištaręs pasisveikinimo frazę, kurios nebevartojo jau keletą metų. – Tai jūs jau nebedirbate policijoje?

– Taip, mesjė. Dabar aš mėgaujuosi gyvenimu, – mažasis seklys padarė pompastišką gestą.

– Mesjė Puaro taip pat keliavo „Mėlynuoju traukiniu“, – paaiškino komisaras, – ir buvo toks malonus, kad sutiko mums padėti.

Milijonierius įdėmiai pažvelgė į Puaro ir netikėtai tarė:

– Aš labai turtingas žmogus, mesjė Puaro. Paprastai manoma, kad turtingas žmogus tiki, jog gali nupirkti visus ir

viską. Tai netiesa. Bet aš tam tikru atžvilgiu esu garsus žmogus, o toks gali paprašyti kito garsaus žmogaus paslaugos.

Puaro parodydamas, kad viską suprato, greitai linktelėjo.

– Gerai pasakyta, mesjė Van Aldinai. Aš jūsų paslaugoms.

– Dėkoju jums. Tik noriu pasakyti, kad galite man skambinti bet kuriuo metu – būsiu dėkingas už bet kokią informaciją. O dabar, džentelmenai, grįžkime prie reikalo.

– Siūlau apklausti kambarinę Adą Meison, – pasakė mesjė Karežas. – Jūs, kaip supratau, atsivežėte ją?

– Taip, – patvirtino Van Aldinas. – Mes užsukome jos į Paryžių. Ji labai susijaudino, sužinojusi apie ponios mirtį, bet savo istoriją papasakojo gana sklandžiai.

– Ką gi, tada pakvieskime ją, – tarė mesjė Karežas.

Mesjė Karežas paskambino, ir po kelių minučių į kambarį įėjo Ada Meison.

Ji vilkėjo juodais drabužiais, net pilkos kelioninės pirštinės buvo pakeistos juodomis. Veidas paraudęs, matyt, nuo ašarų. Išsigandusi ji apžvelgė kabinetą ir, atrodo, truputį aprimo pamačiusi čia savo ponios tėvą. Tardytojas didžiavosi savo sugebėjimu bendrauti su žmonėmis ir kaip įmanydamas stengėsi kambarinę nuraminti. Jam nemažai padėjo Puaro, kurio švelnios geraširdės manieros anglę apramino. Puaro šį kartą atliko vertėjo pareigas.

– Jūs – Ada Meison, tiesa?

– Ada Beatričė – taip mane pakrikštijo, sere, – pabrėžtinai mandagiai atsakė Meison.

– Taip, tikrai. Mes puikiai suprantame, Meison, kad visa tai jus labai sukrėtė.

– O taip, sere. Aš tarnavau pas daugelį ledi ir manimi, tikiuosi, jos visada būdavo patenkintos. Niekada nemaniau, kad gali atsitikti kas nors panašaus.

– Taip, taip, žinoma, – pritarė mesjė Karežas.

– Savaime suprantama, apie panašius atsitikimus esu skaičiusi sekmadieniniuose laikraščiuose. Be to, visuomet maniau, kad šitie užsieniniai traukiniai... – ji prikando lie-

žuvį, staiga prisiminusi, kad ją klausinėjantys džentelmenai taip pat ne anglai.

– O dabar mums papasakokite, kaip viskas vyko, – paprašė mesjė Karežas. – Kaip supratau, kai jūs išvažiavote iš Londono, apie tai, kad pasiliksite Paryžiuje, nebuvo nė kalbos?

– Jūs teisus, sere. Mes turėjome vykti tiesiai į Nicą.

– Jums kada nors anksčiau teko lydėti savo ponią į užsienį?

– Ne, sere. Aš juk tik prieš du mėnesius pas ją įsidarbinau.

– Kelionėje ji buvo tokia pat kaip visada?

– Ne, ji buvo truputį sunerimusi ir nusiminusi, gana irzli ir apskritai jai buvo sunku įtikti.

Mesjė Karežas linktelėjo galvą.

– Meison, dabar papasakokite, kada buvo pirmąkart užsiminta, kad jūs liksite Paryžiuje?

– Liono stotyje, Paryžiuje, sere. Ponia ketino išlipti ir pasivaikščioti perone. Ji jau buvo išėjusi į koridorių, kai netikėtai šūktelėjo ir grįžo į kupė su kažkokiu džentelmenu. Ji iškart uždarė mano kupė duris, ir aš daugiau nieko nemačiau ir negirdėjau. Vėliau ji atėjo pas mane ir pasakė, kad pasikeitė jos planai. Ji man davė pinigų, liepė išlipti iš traukinio ir vykti į „Ritz“ viešbutį. Pasakė, kad ją ten pažįsta, ir mane gerai įkurdins. Aš ten turėjau laukti žinių iš jos. Ji pasakė, kad atsiųs telegramą. Iki traukinio išvykimo buvo likę labai nedaug laiko, dėl to man teko greitai apsirengti ir išlipti. Viskas vyko labai paskubomis.

– Kur buvo džentelmenas, kol misis Ketering su jumis kalbėjosi?

– Jis stovėjo jos kupė ir žiūrėjo pro langą.

– Ar galite papasakoti, kaip jis atrodė?

– Na matote, sere, aš jo neįsidėmėjau. Jis stovėjo į mane nugara. Aukštas tamsiaplaukis, kaip ir daugelis vyrų vilkintis tamsiai mėlyną apsiaustą ir dėvintis pilką skrybėlę. Štai ir viskas, ką galiu apie jį pasakyti.

– Kas nors iš traukinio keleivių?

– Manau, kad ne, sere. Man atrodo, kad jis specialiai

atėjo į stotį susitikti su misis Ketering, nors, žinoma, tai galėjo būti ir vienas iš traukinio keleivių. Aš tiesiog apie tai negalvojau.

Nauja hipotezė Meison net truputį sujaudino.

– Taip, – nutęsė mesjė Karežas, pakeitęs pokalbio temą. – Jūsų ponia paprašė palydovo, kad jos anksti ryte nežadintų. Kaip manote, čia nėra nieko keista?

– O ne, sere. Ponia niekada nepusryčiaudavo, blogai naktimis miegodavo ir apskritai rytais mėgdavo ilgiau pasilepinti.

Mesjė Karežas ėmėsi naujos temos.

– Tarp daiktų buvo ir raudono tymo dėžutė, taip? Dėžutė, kurioje jūsų ponia laikė savo brangenybes?

– Taip, sere.

– Ir šią dėžutę jūs nusivežėte į „Ritz" viešbutį?

– Kaip *aš* galėjau pasiimti dėžutę su brangenybėmis į „Ritz" viešbutį?! O ne, tikrai ne, sere, – Meison balse nuskambėjo siaubo gaida.

– Vadinasi, jūs palikote ją vagone?

– Taip, sere.

– Ar jūsų ponia buvo pasiėmusi daug brangenybių?

– Ganėtinai daug, sere, ir turiu prisipažinti, kad tai mane baugino. Taip dažnai girdime visokių baisių istorijų apie apiplėšimus užsienyje. Brangenybės, kiek žinau, buvo apdraustos, bet vis tiek tai didžiulė rizika. Ponia pati man sakė, kad vien tik rubinai kainavo kelis šimtus tūkstančių svarų.

– Rubinai? Kokie rubinai? – netikėtai suriko Van Aldinas.

Meison atsisuko į jį.

– Manau, kad tie, kuriuos jūs, sere, neseniai jai padovanojote.

– O Dieve! – sušuko Van Aldinas. – Nejaugi ji pasiėmė šiuos rubinus? Aš juk liepiau palikti juos banke!

Meison kambarinėms būdinga maniera diskretiškai kostelėjo. Šį kartą jos kostelėjimas reiškė labai daug ir iš dalies tai, jog misis Ketering, jos nuomone, galėjo viską daryti, ko tik užsigeisdavo.

– Ruta turbūt išsikraustė iš proto, – sumurmėjo Van Aldinas. – Kodėl ji taip pasielgė?

Mesjė Karežas savo ruožtu irgi kostelėjo ir taip atkreipė Van Aldino dėmesį.

– Manau, kol kas viskas, – tarė mesjė Karežas Meison. – Eime į gretimą kambarį, madmuazele, jums perskaitys protokolą, ir jūs pasirašysite.

Kai Meison, lydima policijos pareigūno, išėjo, Van Aldinas nedelsdamas paklausė tardytojo:

– Ką visa tai reiškia?

Mesjė Karežas atidarė stalo stalčių, išėmė iš jo laišką ir ištiesė jį Van Aldinui.

– Jį radome madam rankinuke.

„Cher amie[1], *aš tau paklusiu, elgsiuosi apdairiai ir protingai, darysiu tai, ko paprastai įsimylėjėliai nepakenčia. Mintis susitikti Paryžiuje gal ir nebuvo pati geriausia, tačiau Auksinės salos pernelyg toli. Gali būti tikra, kad niekas nieko nesužinos. Aš tau dėkingas už palaikymą ir susidomėjimą mano knyga apie garsiuosius brangakmenius, kurią dabar rašau. Man bus didžiulė garbė savo akimis pamatyti ir rankose palaikyti šiuos istorinius rubinus. „Ugnies širdžiai" aš paskirsiu visą skyrių.*

Mano nuostabioji! Greitai mes atsigriebsime už visus šiuos ilgus išsiskyrimo ir tuštumos metus.

Tave dievinantis

Armandas".

[1] Brangi drauge (pranc.)

15 SKYRIUS

GRAFAS DE LA ROŠAS

Van Aldinas perskaitė laišką tylėdamas. Jo veidas paraudo iš pykčio, venos išsiplėtė, o didelės rankos nevalingai susigniaužė. Jis, nesakydamas nė žodžio, laišką grąžino. Mesjė Karežas įbedė akis į stalo paviršių, komisaras Kosas įdėmiai apžiūrinėjo lubas, o Erkiulis Puaro rūpestingai pūtė nuo švarko rankovės dulkelę. Nė vienas iš jų nedrįso pakelti į Van Aldiną akių.

Pagaliau mesjė Karežas, prisiminęs savo pareigas ir prievolę, sudrumstė slogią tylą.

– Galbūt mesjė, – sumurmėjo jis, – žinote, kas... e... e... parašė šį laišką?

– Taip, žinau, – ryžtingai atsakė Van Aldinas.

– Kas? – paklausė tardytojas.

– Niekšas, kuris save vadina grafu de la Rošu.

Vėl įsivyravo tyla. Po to Puaro palinko į priekį, pataisė ant tardytojo stalo įžambiai gulinčią liniuotę ir tarė milijonieriui:

– Mesjė Van Aldinai, mes viską suprantame, labai gerai suprantame, kaip jums dabar skaudu kalbėti apie šį įvykį, bet patikėkite, mesjė, jūs turite būti visiškai atviras. Kad galėtų laimėti teisingumas, mes turime viską žinoti. Apgalvokite tai, ir jūs pats suprasite, kad aš teisus.

Van Aldinas porą minučių tylėjo, o po to, aiškiai nenoromis, sutikdamas linktelėjo.

– Jūs visiškai teisus, mesjė Puaro. Kad ir kaip būtų skaudu, aš neturiu jokios teisės ką nors nuslėpti.

Komisaras lengviau atsikvėpė, o tardytojas atsilošė krėsle ir pasitaisė pensnė ant savo ilgos plonos nosies.

– Gal galėtumėte, mesjė Van Aldinai, savais žodžiais papasakoti viską, ką žinote apie šį džentelmeną?

– Tai prasidėjo prieš vienuolika ar dvylika metų Paryžiuje. Mano duktė tada buvo jaunutė mergina, pilna romantiškų kliedesių, kurie būdingi visoms tokio amžiaus merginoms. Slapta nuo manęs ji užmezgė pažintį su šituo grafu de la Rošu. Galimas dalykas, jūs esate girdėję apie jį.

Komisaras ir Puaro pritardami linktelėjo.

– Jis save vadina grafu de la Rošu, – tęsė Van Aldinas, – bet aš abejoju, ar jis apskritai turi teisę į šį titulą.

– Taip, jo pavardės jūs nerastumėte *Almanac de Gotha*[1], – patvirtino komisaras.

– Šis niekšas yra gana patrauklios išvaizdos, labai veikiančios moteris. Ruta neteko dėl jo galvos, bet aš įsikišau ir nutraukiau šį romaną. Supratau, kad grafas – paprasčiausias sukčius.

– Jūs visiškai teisus, – pritarė komisaras. – Grafą de la Rošą gerai pažįstame. Jeigu būtume galėję, jau seniai būtume įkišę jį už grotų. Bet tai, *ma foi*[2], ne taip paprasta – vyrukas labai gudrus. Jis visuomet turi meilės ryšių su aukštuomenės moterimis. Jeigu jam pavyksta kokiu nors pretekstu ar šantažu išvilioti iš jų pinigų, *eh bien*, jos nesikreipia į teismą. Pasirodyti kvailoms prieš visą pasaulį – o ne, jos tam niekada nesiryžtų. Moterims jis turi nepaprastą galią.

– Tikra tiesa, – patvirtino milijonierius. – Kaip jau sakiau, šį romaną nutraukiau gana greitai. Papasakojau Rutai viską, ką sugebėjau apie jį sužinoti, ir ji norom nenorom turėjo manimi patikėti. Praslinkus maždaug metams po šių įvykių, ji susipažino su dabartiniu savo vyru ir už jo ištekėjo. Maniau, kad su grafu baigta visiems laikams, bet štai vos prieš savaitę aš, savo nuostabai, sužinojau, kad mano duktė atnaujino pažintį su šiuo žmogumi ir dažnai su juo susitikinėja Londone ir Paryžiuje. Bandžiau ją įtikinti, kad ji elgiasi labai neprotingai, ypač šiuo metu, kai, turiu prisipažinti, ponai, ji, man spaudžiant, ketino skirtis su savo vyru.

[1] Gotos almanachas – visų Europos žymiausių dinastijų ir aristokratų genealogijos žinynas, leistas 1763–1944 metais, – *vert. past.*
[2] Garbės žodis (pranc.)

– Įdomu, – tyliai sumurmėjo Puaro, mąsliai nužvelgdamas lubas.

Van Aldinas dėbtelėjo į jį ir tęsė:

– Aš jai pasakiau, kad esant tokiai padėčiai su grafu susitikinėti beprotiška, ir maniau, kad ji man pritarė.

Tardytojas delikačiai kostelėjo.

– Bet iš šio laiško... – pradėjo jis ir nuščiuvo.

Van Aldinas sukando dantis.

– Žinau. Užuominomis nėra ko kalbėti. Nors ir labai liūdna, reikia žiūrėti teisybei į akis ir pripažinti, kad Ruta ketino susitikti Paryžiuje su grafu de la Rošu. Po mūsų pokalbio ji tikriausiai parašė grafui laišką, siūlydama pakeisti susitikimo vietą.

– *Auksinės salos*, – susimąstęs ištarė komisaras, – yra kaip tik priešais *Ierė* – tai nuošali ir idiliška vietelė.

Van Aldinas linktelėjo.

– Dieve mano! Kaip Ruta galėjo būti tokia kvaila? – su kartėliu balse sušuko jis. – Kaip ji galėjo patikėti visais tais paistalais apie knygos rašymą? Tikriausiai jam jau nuo pat pradžių reikėjo rubinų.

– Yra keli garsūs rubinai, – prabilo Puaro, – kurie priklausė rusų caro šeimai. Sklido gandai, kad jie neseniai pateko į vieno amerikiečio rankas. Ar mes teisūs darydami išvadą, mesjė, kad jūs esate tas pirkėjas?

– Taip, – prisipažino Van Aldinas. – Aš įsigijau juos prieš dešimt dienų Paryžiuje.

– Atleiskite, mesjė, o kada jūs pradėjote derybas dėl šio pirkinio?

– Lygiai prieš du mėnesius. O ką?

– Apie tokius dalykus greitai sužinoma, – tarė Puaro, – nes yra labai daug tipų, kurie medžioja tokias brangenybes kaip ši.

Van Aldino veidas iš skausmo persikreipė.

– Staiga prisiminiau, – trūkčiojančiu balsu tarė jis, – jog dovanodamas juos Rutai pajuokavau. Aš liepiau jai nesivežti rubinų į Rivjerą, nes nenorėjau, kad dėl jų ją apiplėštų ir užmuštų. Dieve mano! Argi aš maniau, kad mano žodžiai išsipildys?

Kambaryje įsivyravo užuojautos kupina tyla, kurią sudrumstė dalykiškas Puaro balsas.

– Imkime ir sudėliokime visus faktus. Pagal mūsų dabartinę hipotezę veiksmas vyksta taip: grafas de la Rošas sužinojo, kad jūs pirkote šias brangenybes. Nekalta dingstimi jis įtikina madam Ketering jas pasiimti į kelionę. Tokiu atveju Meison Paryžiuje tikrai matė grafą.

Kiti pritariamai linktelėjo.

– Madam, jį pamačiusi, nustebo, bet greitai įvertino situaciją.

Ji palieka Meison Paryžiuje ir į kupė užsisako pintinėlę su vakariene. Kaip tvirtina palydovas, jis paklojo madam kupė guolį, bet į kitą kupė neužėjo ir negalėjo matyti, ar ten kas nors yra. Tad grafui buvo kur pasislėpti. Niekas, išskyrus madam, nežinojo, kad jis yra traukinyje. Jis toks atsargus, kad tarnaitė nematė jo veido, suspėjusi tiktai įžiūrėti, jog tai buvo aukštas tamsiaplaukis vyras. Viskas labai miglota. Jiedu su madam kupė vieni, vagono keleiviai nugrimzdę į miegą. Ji laiko grafą savo mylimuoju, todėl vargu ar priešinasi ir rėkia.

Puaro kreipėsi į Van Aldiną.

– Mesjė, mirtis tikriausiai užklupo akimirksniu. Mes tai greitai nustatysime. Grafas ima dėžutę su brangenybėmis. Netrukus traukinys pasiekia Lioną...

Mesjė Karežas pritardamas linktelėjo.

– Visiškai teisingai. Jam lengva nepastebėtam išlipti ir persėsti į kitą traukinį, vykstantį į Paryžių ar kur nors kitur. Matyt, jis buvo įsitikinęs, kad nusikaltimas bus traktuojamas kaip įprastas apiplėšimas traukinyje. Taip ir būtų atsitikę, jeigu madam rankinuke nebūtume suradę grafo laiško.

– Tai buvo jo klaida, kad neapžiūrėjo to rankinuko, – pareiškė komisaras.

– Be abejo, jis manė, jog madam laišką sunaikino. Jūs jau man atleiskite, mesjė, bet buvo labai neapdairu laikyti tą laišką pas save.

– Bet vis dėlto, – sumurmėjo Puaro, – grafas galėjo tai numatyti.

– Turite galvoje tai, kad...

– Mes visi laikomės nuomonės, jog grafas de la Rošas pažįsta moteris *à fond*[3]. Kaipgi atsitiko, kad toks moterų žinovas nenumatė, jog madam išsaugos tą laišką?

– Taip... taip, – abejodamas ištarė tardytojas. – Tame yra dalis tiesos. Tačiau tokiais momentais, patys suprantate, žmogus nesitvardo ir negali blaiviai protauti.

– *Mon Dieu!*[4], – jausmingai pridūrė jis. – Jei mūsų nusikaltėliai išliktų šaltakraujiški ir elgtųsi protingai, kaipgi mes juos sugautume?

Puaro pats sau nusišypsojo.

– Man regis, byla aiški, – pareiškė komisaras, – tačiau ką nors įrodyti bus sudėtinga. Grafas – gudrus tipas. Nebent jį atpažintų kambarinė...

– O tai mažiausiai tikėtina, – pastebėjo Puaro.

– Tai tiesa, – tardytojas pasitrynė smakrą. – Bus sunku.

– Jeigu grafas iš tikrųjų įvykdė šį nusikaltimą... – pradėjo Puaro.

Mesjė Kosas jį pertraukė.

– Jeigu? Jūs sakote – *jeigu*?

– Taip, mesjė komisare, aš sakau – *jeigu*.

Komisaras griežtai pažvelgė į Puaro.

– Jūs teisus, – pagaliau tarė jis. – Mes pernelyg skubame. Grafas gali turėti alibi, ir tada mes liksime kvailių vietoje.

– *Ah, ça par exemple*[5] – atsakė Puaro, – bet kuriuo atveju neturi reikšmės. Jeigu jis įvykdė šią žmogžudystę, tai, savaime suprantama, turės ir alibi. Toks patyręs žmogus kaip grafas nepamirš tuo pasirūpinti. Ne, aš sakau „*jeigu*" dėl labai konkrečios priežasties.

– Kokios?

Puaro išraiškingai iškėlė smilių.

– Dėl psichologijos.

– Ką? – su nuostaba ištarė komisaras.

– Būtina atsižvelgti į psichologinį asmenybės tipą. Be jokios abejonės, grafas yra niekšas ir sukčius, gyvenantis

[3] Labai gerai, iš pagrindų (pranc.)
[4] Dieve mano (pranc.)
[5] O tai (pranc.)

moterų sąskaita. Tai tiesa. Jis ketino pavogti madam brangenybes. Ir tai tiesa. Tačiau ar jis iš tų, kurie ryžtųsi žudyti? Aš sakau – *ne*! Tokio tipo žmonės kaip grafas yra bailiai, kurie niekada nerizikuoja. Jie žaidžia nepavojingą, nedorą, kaip anglai sako, „negarbingą žaidimą“. Tačiau jie nežudo. Ne, tūkstantį kartų ne! – pasipiktinęs Puaro papurtė galvą.

Tačiau tardytojas, atrodo, nebuvo linkęs sutikti su juo.

– Visuomet ateina diena, kai tokie atsargūs žmonės pameta galvas ir nueina per toli, – giliamintiškai pareiškė jis. – Greičiausiai taip nutiko ir šiuo atveju. Nenoriu su jumis ginčytis, mesjė Puaro, bet...

– Tai tėra mano asmeninė nuomonė, – paskubėjo paaiškinti Puaro. – Savaime suprantama, bylą tiriate jūs, todėl galite elgtis kaip tinkami.

– Aš įsitikinęs, kad grafą de la Rošą reikia suimti, – pareiškė mesjė Karežas. – Ar jūs man pritariate, mesjė komisare?

– Visiškai pritariu.

– O jūs, mesjė Van Aldinai?

– Taip, – patvirtino milijonierius. – Taip. Be jokios abejonės, šis žmogus yra tikras niekšas.

– Bijau, kad bus sunku jį surasti, – pasakė tardytojas, – tačiau mes pasistengsime. Tuoj pat telegrafu paskelbsime paiešką.

– Leiskite jums padėti, – tarė Puaro. – Nereikia jokios paieškos.

– Ką?

Visi įsistebeilijo į jį. Mažasis seklys jiems plačiai nusišypsojo.

– Mano darbas – viską žinoti, – paaiškino jis. – Grafas yra protingas žmogus. Šiuo metu jis yra Antibuose, išsinuomotoje viloje „Marina“.

16 SKYRIUS

PUARO APTARIA BYLĄ

Visi pagarbiai sužiuro į Puaro. Mažasis žmogutis, be abejo, gerokai išaugo jų akyse. Komisaras nenatūraliai nusijuokė.

– Mums visiems reikia iš jūsų mokytis, – sušuko jis. – Mesjė Puaro žino daugiau nei policija.

Patenkintas Puaro įsmeigė žvilgsnį į lubas, nutaisęs kuklaus žmogaus išraišką.

– Na ką jūs! – sumurmėjo jis. – Tiesiog mano pomėgis viską žinoti. Savaime suprantama, aš tam turiu laiko – nesu apsivertęs bylomis.

– Na, žinoma! O štai aš... – reikšmingai linguodamas galvą ištarė komisaras. Jis plačiu mostu pamėgino pavaizduoti tą krūvą bylų, užgulusių jo pečius.

Staiga Puaro kreipėsi į Van Aldiną.

– Mesjė, ar jūs pritariate šiai nuomonei? Ar tikrai esate įsitikinęs, kad žudikas yra grafas de la Rošas?

– Na, tikriausiai taip... Taip, žinoma.

Atsargus jo atsakymas privertė tardytoją smalsiai pažvelgti į amerikietį. Regis, Van Aldinas pastebėjo jo tiriamą žvilgsnį ir pasistengė atrodyti taip, tarytum ką tik atitoko iš susimąstymo.

– O kaip dėl mano žento? – paklausė jis. – Ar jūs jam pranešėte, kas atsitiko? Girdėjau, kad jis Nicoje.

– Žinoma, mesjė, – komisaras šiek tiek padvejojo, o po to labai diskretiškai sušnabždėjo: – Jūs, mesjė Van Aldinai, tikriausiai žinote, kad mesjė Keteringas taip pat važiavo „Mėlynuoju traukiniu“ tą naktį?

Milijonierius linktelėjo.

– Apie tai sužinojau prieš išvykdamas iš Londono, – lakoniškai teikėsi atsakyti jis.

– Jis tvirtina, – toliau kalbėjo komisaras, – nežinojęs, kad jo žmona važiuoja tuo pačiu traukiniu.

– Esu tikras, kad nežinojo, – niūriai pasakė Van Aldinas. – Jam būtų buvusi nemaloni staigmena, jeigu būtų su ja susidūręs.

Visi klausiamai pažvelgė į jį.

– Kalbėsiu be užuolankų, – pareiškė įniršęs Van Aldinas. – Niekas net neįsivaizduoja, ką teko iškęsti mano vargšei mergaitei. Derekas Keteringas važiavo ne vienas. Su juo buvo moteris.

– O!

– Mirelė, šokėja.

Mesjė Karežas ir komisaras susižvalgė ir linktelėjo, tarytum patvirtindami savo ankstesnes prielaidas. Mesjė Karežas atsilošė krėsle, sunėrė rankas ir įsistebeilijo į lubas.

– O! – vėl sumurmėjo jis. – Įdomu.

Jis kostelėjo.

– Mus pasiekė kai kurie gandai... Ši moteris yra liūdnai pagarsėjusi.

– Ir labai brangi, – delikačiai sumurmėjo Puaro.

Van Aldinas smarkiai išraudo. Jis palinko į priekį ir trenkė kumščiu į stalą.

– Paklausykite, – sušuko jis, – mano žentas yra baisus niekšas!

Jis veriamai nužvelgė juos visus, vieną po kito.

– Ach, aš nežinau, – tęsė jis. – Jis patrauklus, žavus, gerų manierų. Mane tai irgi kažkada suklaidino. Tikriausiai jis apsimetė esąs labai prislėgtas, kai pranešėte blogą žinią, tarytum dar būtų nežinojęs.

– O, tai jam buvo netikėta. Jis buvo sukrėstas.

– Prakeiktas veidmainis, – pasipiktino Van Aldinas. – Tikriausiai vaizdavo didžiai sielvartaujantį?

– N...ne, – atsargiai ištarė komisaras. – Taip nepasakyčiau, ar ne, mesjė Karežai?

Tardytojas suglaudė rankų pirštų galiukus ir prisimerkė.

– Sukrėstas, sutrikęs, apimtas siaubo – taip, – bešališkai pareiškė jis, – bet tvirtinti, kad jis buvo labai susisielojęs, negaliu.

Erkiulis Puaro vėl prabilo:

– Leiskite, mesjė Van Aldinai, jūsų paklausti. Ką paveldės mesjė Keteringas po savo žmonos mirties?

– Jis paveldės maždaug du milijonus, – atsakė Van Aldinas.

– Dolerių?

– Svarų. Aš paskyriau šią sumą Rutai be jokių sąlygų vestuvių dieną. Vaikų ji neturi, testamento nepaliko, tad visi jos pinigai atiteks vyrui.

– Su kuriuo ji kaip tik ketino išsiskirti, – sumurmėjo Puaro. – O taip, *précisément*[1].

Komisaras atsisuko ir griežtai pažvelgė į jį.

– Jūs norite pasakyti... – pradėjo jis.

– Aš nieko nenoriu pasakyti, – atrėžė Puaro. – Renku faktus, ir tiek.

Van Aldinas žvelgė į jį su kylančiu susidomėjimu.

Mažasis žmogutis atsistojo.

– Vargu ar šiuo metu aš galiu būti jums dar kuo nors naudingas, mesjė *le Juge*[2], – nusilenkęs mesjė Karežui mandagiai tarė jis. – Būtų malonu, jeigu nuolatos mane informuotumėte apie bylos tyrimo eigą.

– Žinoma, būtinai.

Van Aldinas taip pat pakilo.

– Aš jums daugiau nereikalingas?

– Ne, mesjė. Šiuo metu mes turime visą reikalingą informaciją.

– Tuomet aš truputį pasivaikščiosiu su mesjė Puaro. Žinoma, jeigu jis neprieštarauja.

– Man bus labai malonu, mesjė, – linktelėjęs atsakė mažasis žmogutis.

Van Aldinas prisidegė didžiulį cigarą, prieš tai pasiūlęs ir Puaro, bet šis atsisakė ir prisidegė vieną iš savo plonyčių

---

[1] Kaip tik taip (pranc.)
[2] Tardytojau (pranc.)

cigarečių. Būdamas tvirto būdo žmogus, Van Aldinas greitai susitvardė. Valandėlę patylėjęs, milijonierius tarė:

– Kaip supratau, jūs jau nebedirbate?

– Visiškai teisingai, mesjė. Aš mėgaujuosi gyvenimu.

– Tačiau tiriant šią bylą jūs vis dėlto padedate policijai?

– Mesjė, įsivaizduokite, kad gatve eina gydytojas, ir staiga įvyksta nelaimingas atsitikimas. Argi gali gydytojas pasakyti: „Aš jau nebedirbu, todėl einu sau toliau“, kai prie jo kojų baigia mirtinai nukraujuoti žmogus? Jeigu jau būčiau buvęs Nicoje, ir policija mane kviestų padėti, būčiau atsisakęs. Tačiau šią bylą, matyt, man pavedė pats Dievas.

– Jūs buvote nusikaltimo vietoje, – susimąstęs pasakė Van Aldinas. – Ar apžiūrėjote kupė?

Puaro linktelėjo.

– Tikriausiai ten radote ką nors tokio, kas sukėlė jums šiokių tokių minčių, ar ne?

– Galbūt, – nuo tiesaus atsakymo išsisuko Puaro.

– Tikiuosi, suprantate, kur aš lenkiu? – tęsė Van Aldinas. – Man pačiam atrodo, kad grafo kaltė akivaizdi, bet aš ne kvailys. Aš jus stebėjau ir padariau išvadą, kad dėl kažkokios priežasties jūs nepritariate šiai versijai.

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Aš irgi galiu klysti.

– Tad štai, noriu jūsų paprašyti vienos paslaugos. Ar jūs sutiktumėte imtis šios bylos tyrimo?

– Jums asmeniškai pageidaujant?

– Būtent tai aš ir turėjau omenyje.

Puaro patylėjo, o po to paklausė:

– Jūs suvokiate, ko prašote?

– Manau, kad taip, – atsakė Van Aldinas.

– Labai gerai, – tarė Puaro, – aš sutinku, bet šiuo atveju turite būti su manimi visiškai atviras.

– Žinoma. Tai savaime suprantama.

Puaro elgesys bemat pasikeitė. Staiga jis ėmė kalbėti stačiokiškai ir dalykiškai.

– Pradėsim nuo klausimo apie skyrybas, – pasakė jis. – Tai jūs patarėte dukrai pateikti prašymą skyryboms?

– Taip.

– Kada?

– Maždaug prieš dešimt dienų. Gavau iš jos laišką, kuriame ji skundėsi vyro elgesiu, o aš jai labai griežtai pasakiau, kad vienintelė išeitis – skyrybos.

– Kodėl jai nepatiko misterio Keteringo elgesys?

– Jį dažnai matė *labai* prastos reputacijos moters, tos, apie kurią šiandien kalbėjome – Mirelės draugijoje.

– Ak, taip! Šokėja. Ir madam Ketering dėl to kentėjo? Ji labai mylėjo savo vyrą?

– Nepasakyčiau, – truputį dvejodamas pasakė Van Aldinas.

– Vadinasi, įžeisti buvo ne tiek jos jausmai, kiek išdidumas? Juk jūs tai turite galvoje?

– Ko gero, galima pasakyti ir taip.

– Ši santuoka buvo nelaiminga nuo pat pradžių?

– Derekas Keteringas pernelyg sugedęs žmogus, – paaiškino Van Aldinas. – Jis negalėtų padaryti laimingos nė vienos moters.

– Kaip sako anglai, blogos reputacijos žmogus. Ar ne taip?

Van Aldinas linktelėjo.

– *Très bien!*[3] Jūs patariate madam paduoti skyrybų prašymą. Ji sutinka. Jūs konsultuojatės su advokatais. Kada mesjė Keteringas tai sužinojo?

– Aš pats jį pasikviečiau ir pasakiau, ką ketinu daryti.

– Ir kaip jis elgėsi tai išgirdęs? – tyliai paklausė Puaro.

Van Aldinas paniuro.

– Jis buvo velniškai įžūlus.

– Atsiprašau, mesjė, o ar jis tada neužsiminė apie grafą de la Rošą?

– Jo pavardės neminėjo, – nenoriai sumurmėjo milijonierius, – bet leido suprasti, kad jis kai ką žino.

– Kokie tuo metu buvo mesjė Keteringo finansiniai reikalai?

[3] Labai gerai (pranc.)

– Kodėl jūs manote, kad turėčiau tai žinoti? – šiek tiek padvejojęs paklausė Van Aldinas.

– Aš visiškai įsitikinęs, kad jūs pasistengėte gauti kuo daugiau informacijos apie jį.

– Taip. Jūs teisus, aš taip ir padariau. Sužinojau, kad jis gali greit žlugti.

– O dabar jis paveldi du milijonus svarų! *La vie*[4] – gana keistas dalykas, ar ne?

Van Aldinas griežtai pažvelgė į jį.

– Ką jūs norite tuo pasakyti?

– Aš tiesiog svarstau, filosofuoju, – atsakė Puaro. – Tačiau grįžkime prie mūsų pokalbio. Mesjė Keteringas, be jokios abejonės, neketino pasiduoti be mūšio?

Van Aldinas porą minučių patylėjo, po to pasakė:

– Tiksliai nežinau, ką jis ketino daryti.

– Daugiau su juo nesusisiekėte?

Po trumpos pauzės Van Aldinas atsakė:

– Ne.

Puaro staigiai sustojo, truputį kilstelėjo skrybėlę ir ištiesė milijonieriui ranką.

– Sudie, mesjė. Aš niekuo negaliu jums padėti.

– Ką norite tuo pasakyti? – piktai paklausė Van Aldinas.

– Jeigu jūs nesakote visos tiesos, mano pagalba neįmanoma.

– Nesuprantu, apie ką jūs kalbate.

– O ne, jūs puikiai viską suprantate. Galite būti ramus, mesjė Van Aldinai: kad ir ką jūs man pasakytumėte, aš niekam to neatskleisiu.

– Gerai, – sutiko milijonierius. – Prisipažįstu, nebuvau atviras su jumis. Iš tikrųjų aš ir toliau palaikiau ryšį su savo žentu.

– Kaip?

– Nusiunčiau pas jį savo sekretorių, majorą Naitoną, kad šis mano vardu jam pasiūlytų šimtą tūkstančių svarų su sąlyga, jog jis nedarys skyryboms kliūčių.

---

[4] Gyvenimas (pranc.)

– Apvali suma, – linktelėjo galvą Puaro. – Ir ką jums į tai atsakė žentas, mesjė?

– Jis liepė man perduoti, kad nešdinčiausi po velnių, – niūriai ištarė milijonierius.

– A! – atsiliepė Puaro.

Jis neparodė jokių emocijų. Šiuo momentu jis tik metodiškai rinko faktus.

– Mesjė Keteringas policijoje sakė, kad nematė savo žmonos ir „Mėlynajame traukinyje“ su ja nesikalbėjo. Jūs tuo tikite?

– Taip, – atsakė Van Aldinas. – Man atrodo, jis būtų padaręs viską, kas įmanoma, kad tik su ja nesusitiktų.

– Kodėl?

– Mat jis buvo ne vienas. Su juo buvo moteris.

– Mirelė?

– Taip.

– Kaip jūs tai sužinojote?

– Apie tai, kad jie abu išvažiavo šiuo traukiniu, man pranešė žmogus, kurį pasamdžiau sekti savo žentą.

– Aišku, – linktelėjo Puaro. – Tokiu atveju jūs visiškai teisus – jis nebūtų ėmęsis aiškintis santykių su madam Ketering.

Mažasis žmogutis nutilo. Van Aldinas jo apmąstymų nenutraukė.

17 SKYRIUS

ARISTOKRATIŠKAS DŽENTELMENAS

– Džordžai, jums teko lankytis Rivjeroje? – paklausė kitą rytą Puaro savo liokajaus, tikro anglo bejausmiu veidu.

– Taip, sere. Aš čia buvau prieš porą metų, kai tarnavau pas lordą Edvardą Fremptoną.

– O šiandien, – sumurmėjo jo šeimininkas, – jūs čia su Erkiuliu Puaro. Tik pamanykite, kaip aukštai gali iškilti žmogus.

Liokajus šią pastabą praleido pro ausis ir patylėjęs paklausė:

– Sere, ar jūs apsivilksite rudą kostiumą? Šiandien pučia šaltokas vėjas.

– Ant liemenės yra riebalų dėmė, – paprieštaravo Puaro. – Ant jos užkrito *morceau*[1] *filet de sole à la Jeanette*[2], kai antradienį pietavau „Ritz“ viešbutyje.

– Dėmės jau nebėra, – priekaištingai tarė Džordžas. – Aš ją išvaliau.

– *Très bien*[3], – pareiškė Puaro. – Aš labai jumis patenkintas, Džordžai.

– Dėkoju, sere.

Po trumpos pauzės Puaro susimąstęs sumurmėjo:

– Įsivaizduokite, mano gerasis Džordžai, kad kilote iš to paties socialinio sluoksnio, kaip ir jūsų buvęs šeimininkas, lordas Edvardas Fremptonas. Būdamas be skatiko, jūs vedėte labai turtingą moterį, kuri staiga dėl labai svarbių

[1] Kąsnelis (pranc.)
[2] Jūrų liežuvio filė, paruošto pagal Žanetos receptą (pranc.)
[3] Labai gerai (pranc.)

priežasčių nusprendė su jumis išsiskirti. Ką jūs tokiu atveju darytumėte?

– Sere, aš pamėginčiau priversti ją pakeisti savo sprendimą.

– Kokiu būdu? Taikiai ar prievarta?

Džordžas atrodė priblokštas.

– Prašau man atleisti, sere, bet tikras aristokratas niekada nesielgs kaip Vaitčapelio gatvės prekeivis. Jis nepadarytų nieko bloga.

– Jūs taip manote, Džordžai? O aš nesu tuo įsitikinęs. Na, gerai, galbūt jūs ir teisus.

Į duris pasibeldė. Džordžas nuėjo ir jas pravėrė. Tyliai persimetęs keliomis frazėmis su atėjusiuoju, kamerdineris grįžo pas Puaro.

– Jums raštelis, sere.

Puaro paėmė raštelį. Jis buvo nuo policijos komisaro Koso.

„Ketiname apklausti grafą de la Rošą. Tardytojas Jus prašo dalyvauti šioje apklausoje.“

– Greičiau paduokite mano kostiumą, Džordžai! Man reikia paskubėti.

Po ketvirčio valandos Puaro tvarkingu rudu kostiumu įėjo į tardytojo kabinetą. Mesjė Kosas jau buvo ten ir kartu su mesjė Karežu *empressement*[4] pasisveikino su Puaro.

– Reikia prisipažinti, kad padėtis gana kebli, – tyliai pasakė mesjė Kosas. – Pasirodo, grafas atvyko į Nicą prieš dieną iki žmogžudystės.

– Jeigu tai tiesa, tuomet viskas išsispręs, – atsakė Puaro.

Mesjė Karežas kostelėjo.

– Mano nuomone, be kruopštaus patikrinimo šiuo alibi patikėti nedera, – tarė jis ir paskambino.

Po akimirkos į kabinetą įėjo dabitiškai apsirengęs aukštas tamsiaplaukis pasipūtęs vyriškis. Grafas atrodė taip aristokratiškai, kad mintis, jog jo tėvas Nante buvo smulkus javų pirklys, būtų atrodžiusi gryniausia erezija, nors tai buvo

---

[4] Mandagiai (pranc.)

faktas. Žvelgiant į grafą, buvo galima prisiekti, kad jo nesuskaičiuojami protėviai Didžiosios Prancūzijos revoliucijos metu žuvo nuo giljotinos.

– Aš atėjau, džentelmenai, – išdidžiai pareiškė grafas. – Ar galiu paklausti, dėl ko norėjote mane matyti?

– Prašau sėsti, mesjė grafe, – mandagiai tarė teismo tardytojas. – Mes tiriame madam Ketering mirties aplinkybes.

– Madam Ketering mirties? Nesuprantu.

– Kiek mums žinoma, jūs buvote... hm... su ja pažįstamas, mesjė grafe.

– Be abejo, ją pažinojau, bet ką tai turi bendra su šiuo reikalu?

Įsistatęs į akį monoklį, jis šaltai apžvelgė susirinkusiuosius, sulaikydamas žvilgsnį ties Puaro, kuris žiūrėjo į jį nuoširdžiai susižavėjęs, tuo paglostydamas grafo savimeilę. Mesjė Karežas atsilošė krėsle ir kostelėjo.

– Galbūt, mesjė grafe, jūs dar nežinote, – tardytojas padarė pauzę, – kad madam Ketering buvo nužudyta?

– Nužudyta? *Mon Dieu*[5], koks siaubas!

Nuostaba ir sielvartas buvo taip gerai suvaidinti, kad šie jausmai atrodė visiškai tikri.

– Madam Ketering buvo pasmaugta kelyje tarp Paryžiaus ir Liono, – tęsė Karežas, – o jos brangenybės pavogtos.

– Tai pasibaisėtina! – įsikarščiavęs sušuko grafas. – Policija turi imtis kokių nors priemonių prieš tuos traukinių plėšikus! Šiais laikais niekas nėra saugus.

– Madam rankinuke, – toliau kalbėjo tardytojas, – mes radome jai rašytą jūsų laišką. Atrodo, kad ji buvo susitarusi su jumis susitikti?

Grafas truktelėjo pečiais ir skėstelėjo rankomis.

– Nematau prasmės slėpti, – nuoširdžiai pasakė jis. – Mes su jumis – aukštuomenės žmonės. Aš pasirengęs, žinoma, tik tarp mūsų, šį faktą pripažinti.

– Jūs susitikote Paryžiuje ir toliau keliavote kartu su ja? – paklausė mesjė Karežas.

---

[5] Dieve mano (pranc.)

– Iš pradžių mes taip ir galvojome daryti, bet po to, madam pageidaujant, susitikimo vietą pakeitėme. Turėjau susitikti su ja *Ierė.*

– Vadinasi, keturioliktosios vakarą jūs su ja nesusitikote Liono stotyje?

– Žinoma, ne. Tos dienos rytą aš jau buvau Nicoje.

– Suprantama, suprantama, – ištarė mesjė Karežas. – Gal galėtumėte man papasakoti, kaip praleidote keturioliktosios dienos vakarą ir naktį?

Grafas trumpam susimąstė.

– Vakarieniavau Monte Karle, kavinėje „Paryžius". Po to nuvykau į „Le Sporting", kur išlošiau kelis tūkstančius frankų, – jis gūžtelėjo pečiais. – Namo grįžau maždaug pirmą valandą nakties.

– Atleiskite, mesjė, o kuo jūs grįžote namo?

– Nuosavu dviviečiu automobiliu.

– Jūs buvote vienas?

– Vienas.

– Ar kas nors gali patvirtinti jūsų žodžius?

– Tikriausiai daugelis mano draugų matė mane tą vakarą. Aš vakarieniavau vienas.

– Kai grįžote namo, duris jums atidarė tarnas?

– Ne, duris atsirakinau savo raktu.

– A! – sumurmėjo tardytojas.

Jis vėl paspaudė ant stalo įtaisytą skambutį. Durys atsidarė, ir pasirodė pasiuntinukas.

– Įveskite kambarinę Meison, – paliepė mesjė Karežas.

– Klausau, mesjė tardytojau.

Netrukus į kabinetą įėjo Ada Meison.

– Būkite tokia gera, madmuazele, pažvelkite į šį džentelmeną. Ar jūs galite patvirtinti, kad jis įėjo į jūsų ponios kupė Paryžiuje?

Kambarinė ilgai ir įdėmiai žiūrėjo į grafą, kuris, kaip pasirodė Puaro, nuo jos tiriančio žvilgsnio jautėsi gana nejaukiai.

– Aš to negaliu tvirtinti, – pagaliau pasakė Meison. – Galbūt tai jis, o gal ir ne. Aš juk jį mačiau tik iš nugaros,

ir man ką nors tvirtinti sunku. Vis dėlto manau, kad tai *buvo* šis džentelmenas.

– Bet jūs nesate įsitikinusi?

– Ne-e, – nenoriai prisipažino Meison, – nesu įsitikinusi.

– Ar kada nors esate mačiusi šį džentelmeną Kerzon Stryte?

Meison papurtė galvą.

– Svečių, kurie lankydavosi Kerzon Stryte, aš nematydavau, – paaiškino ji, – išskyrus tuos atvejus, kai jie pas mus apsistodavo.

– Labai gerai, to pakaks, – staiga ištarė tardytojas.

Jis aiškiai buvo nusivylęs.

– Minutėlę, – prabilo Puaro, – norėčiau užduoti madmuazelei vieną klausimą, jei galima.

– Žinoma, mesjė Puaro, prašom.

Puaro kreipėsi į kambarinę.

– Kas atsitiko su bilietais?

– Bilietais, sere?

– Taip, traukinio bilietais nuo Londono iki Nicos. Kas juos turėjo: jūs ar jūsų ponia?

– Pulmano[6] bilietą turėjo pati ponia, sere, o kitus – aš.

– Ir kas su jais atsitiko?

– Kai sėdome į prancūzišką traukinį, sere, aš juos atidaviau palydovui. Jis pasakė, kad taip reikia. Tikiuosi, pasielgiau teisingai, sere?

– Visiškai teisingai. Man tiesiog reikėjo kai ką pasitikslinti.

Mesjė Kosas ir tardytojas smalsiai pažvelgė į jį. Meison stovėjo, nežinodama ką daryti, kol pagaliau tardytojas jai linktelėjo ir ji išėjo. Puaro kažką parašė ant popieriaus skiautės ir padavė ją mesjė Karežui. Šis perskaitė raštelį, ir jo veidas nušvito.

– Taigi, džentelmenai, – išdidžiai paklausė grafas, – ar aš jums dar reikalingas?

---

[6] Prabangus vagonas, – *vert. past.*

– Tikrai ne, – draugišku tonu paskubėjo atsakyti mesjė Karežas. – Dėl jūsų viskas galutinai aišku. Bet, pats suprantate, turint omenyje madam laišką, buvome priversti jus apklausti.

Grafas atsistojo, pasiėmė savo gražiąją lazdelę ir, vos vos linktelėjęs, išėjo iš kabineto.

– Tai tokie reikalai, – tarė mesjė Karežas. – Jūs visiškai teisus, mesjė Puaro, jam reikia duoti suprasti, kad jis neįtariamas. Du mūsų žmonės jį seks dieną ir naktį, ir tuo pat metu mes kruopščiai patikrinsime jo alibi. Jis atrodo truputį... hm... skystokas.

– Galimas daiktas, – susimąstęs pritarė Puaro.

– Paprašiau mesjė Keteringą ateiti čia šįryt, – toliau kalbėjo tardytojas, – nors aš tikrai abejoju, ar mes turime jo ko paklausti.

– Tačiau yra kelios įtartinos aplinkybės... – jis nutilo ir pasitrynė nosį.

– Kokios? – paklausė Puaro.

– Na, – tardytojas kostelėjo, – ši moteris, su kuria jis keliavo – madmuazelė Mirelė. Ji apsigyveno viename viešbutyje, o jis – kitame. Tai man atrodo... hm... gana keista.

– Panašu, kad jie elgiasi labai atsargiai, – pareiškė mesjė Kosas.

– Būtent, – triumfuodamas pasakė mesjė Karežas. – O dėl ko jiems reikia laikytis atsargumo?

– Perdėtas atsargumas yra įtartinas, ar ne? – pastebėjo Puaro.

– *Précisément*[7].

– Manau, mes turėsime ko paklausti mesjė Keteringą, – sumurmėjo Puaro.

Tardytojas davė reikiamus nurodymus, ir po akimirkos į kabinetą įžengė kaip visuomet linksmas Derekas Keteringas.

– Labas rytas, mesjė, – mandagiai su juo pasisveikino tardytojas.

– Labas rytas, – trumpai atsakė Derekas Keteringas.

[7] Būtent (pranc.)

– Jūs mane kvietėte? Gal paaiškėjo kas nors nauja?

– Mesjė, prašau sėstis.

Derekas padėjo ant stalo skrybėlę ir lazdelę, tada atsisėdo.

– Na? – nekantriai paklausė jis.

– Kol kas mes neturime jokių naujienų, – atsargiai pradėjo mesjė Karežas.

– Labai įdomu, – šaltai tarė Derekas. – Vadinasi, jūs mane pasikvietėte tik tam, kad pasakytumėte šiuos žodžius?

– Tiesiog manėme, kad jūs norėsite sužinoti, kaip vyksta bylos tyrimas, – rūsčiai prabilo tardytojas.

– Net jeigu tyrimas nė nepradėtas?

– Taip pat norėjome užduoti jums keletą klausimų.

– Klauskite.

– Jūs visiškai įsitikinęs, kad traukinyje nematėte savo žmonos ir su ja nesikalbėjote?

– Aš jau atsakiau į šį klausimą. Taip, įsitikinęs.

– Be abejo, jūs turite savų priežasčių taip sakyti.

Derekas pasipiktinęs pažvelgė į jį.

– Aš – nežinojau, – kad – ji – važiuoja – tuo – pačiu – traukiniu, – pabrėžė jis kiekvieną žodį, kreipdamasis į tardytoją, kaip į protiškai atsilikusį žmogų.

– Tą jūs jau sakėte, – sumurmėjo mesjė Karežas.

Derekas paniuro.

– Norėčiau žinoti, kur link jūs sukate? Žinote, ką aš manau, mesjė Karežai?

– Ir ką gi jūs manote?

– Aš manau, kad prancūzų policija yra labai pervertinama. Tikriausiai jūs turite informacijos apie šių traukinių plėšikų gaujas. Tiesiog baisu, kad tokie dalykai vyksta *train de luxe*[8], o policija bejėgė su tuo kovoti.

– Nesijaudinkite, mesjė, mes su tuo kovojame.

– Kiek žinau, madam Ketering nepaliko testamento, – netikėtai į pokalbį įsiterpė Puaro, visą laiką įdėmiai žiūrėjęs į lubas.

---

[8] Liukso klasės traukinyje (pranc.)

– Nemanau, kad ji nors kartą gyvenime būtų bandžiusi rašyti testamentą, – tarė Keteringas. – O ką?

– Jai mirus, jūs paveldite gana stambią sumą, – tęsė Puaro. – Ganėtinai stambią.

Nors jo žvilgsnis tebebuvo įremtas į lubas, jis išvydo, kaip Dereko Keteringo veidą užliejo raudonis.

– Ką norite tuo pasakyti? Ir kas jūs toks?

Puaro ramiai nukėlė koją nuo kojos, atitraukė žvilgsnį nuo lubų ir pažvelgė tiesiai jaunuoliui į akis.

– Vadinuosi Erkiulis Puaro, – ramiai pasakė jis, – ir esu, ko gero, garsiausias pasaulio seklys. Jūs visiškai įsitikinęs, kad nematėte savo žmonos „Mėlynajame traukinyje“ ir su ja nesikalbėjote?

– Kur link jūs sukate? Norite pasakyti, kad aš... aš ją nužudžiau?

Jis netikėtai nusijuokė.

– Man nedera taip nervintis. Tai visiškas absurdas. Jeigu aš būčiau ją nužudęs, man nebūtų reikėję vogti jos brangenybių. Argi ne taip?

– Taip, tai teisybė, – nusiminęs sumurmėjo Puaro. – Aš apie tai nepagalvojau.

– Aišku, kad tai žmogžudystė, turint tikslą apiplėšti, – pasakė Derekas Keteringas. – Vargšė Ruta, tai vis dėl jos prakeiktų rubinų! Tikriausiai pasklido gandai, kad ji pasiėmė juos į kelionę. Esu įsitikinęs, kad ji ne pirmoji šių akmenų auka.

Puaro staigiai išsitiesė krėsle. Jo akyse įsižiebė žali žiburėliai, ir jis tapo nepaprastai panašus į riebų katiną.

– Dar vienas klausimas, mesjė Keteringai, – tarė jis. – Ar jūs atsimenate, kada paskutinį kartą matėte savo žmoną?

– Leiskite prisiminti, – Keteringas susimąstė. – Atrodo, tai buvo... taip, apytikriai prieš tris savaites. Gaila, kad tiksliau pasakyti negalėsiu.

– Nesvarbu, – netikėtai abejingai ištarė Puaro. – Tai viskas, ką norėjau žinoti.

– Gerai. Kas nors dar nori ko nors paklausti? – nekantriai pasiteiravo Derekas Keteringas.

Jis pažvelgė į mesjė Karežą. Šis savo ruožtu metė bejėgį

žvilgsnį į Puaro, kuris iš lėto papurtė galvą.

– Ne, mesjė Keteringai, – mandagiai atsakė mesjė Karežas. – Nedrįstame jūsų ilgiau užlaikyti. Viso gero.

– Viso gero, – pasakė Keteringas ir, trenkęs durimis, išėjo.

Kai tik jaunuolis paliko kabinetą, Puaro palinko į priekį ir griežtai tarė:

– Pasakykite man, – pareikalavo jis, – kada jūs informavote mesjė Keteringą apie šiuos rubinus?

– Aš nieko jam apie juos neprasitariau, – pasakė mesjė Karežas. – Mes patys apie tai sužinojome iš mesjė Van Aldino tik vakar.

– Taip, bet apie juos užsiminta grafo laiške.

Mesjė Karežas labai susijaudino.

– Nejaugi jūs manote, kad aš apie tai pranešiau laiške mesjė Keteringui? – įsižeidęs sušuko jis. – Esant tokiai situacijai, tai būtų didžiausia kvailystė.

Puaro palinko į priekį ir pirštais pabarbeno į stalą.

– *Tad kaip jis apie juos sužinojo?* – ramiai paklausė jis. – Madam negalėjo jam pasakyti, nes jis su ja nesimatė jau tris savaites. Mažai tikėtina, kad mesjė Van Aldinas ar jo sekretorius būtų apie juos užsiminę – pokalbiai su juo vyko visiškai kitomis temomis. Laikraščiuose apie šias brangenybes irgi neužsiminta nė žodžio.

Puaro atsistojo, pasiėmė skrybėlę ir lazdelę.

– Ir vis dėlto, – sumurmėjo jis, – mūsų džentelmenas apie juos žino viską. Įdomu, taip, labai įdomu!

18 SKYRIUS

DEREKAS PIETAUJA

Išėjęs iš tardytojo kabineto, Derekas Keteringas patraukė tiesiai į „Negresko" kavinę, kurioje užsisakė ir greitai išgėrė du kokteilius. Po to niūriai įsispoksojo į akinamai mėlyną jūrą. Jis abejingai žiūrėjo į praeivius, kurie jam atrodė beveidė, neskoningai apsirengusi ir siaubingai neįdomi minia. „Vargu ar mūsų dienomis galima išvysti žmogų, vertą dėmesio", – pagalvojo jis. Ir tuojau pat pakeitė savo nuomonę, pamatęs, kad netoli jo staliuko atsisėdo moteris puikiai pasiūtu oranžiniu kostiumėliu ir nedidele veidą slepiančia skrybėlaite. Derekas užsisakė trečią kokteilį ir vėl ėmė žvelgti į jūrą. Netikėtai jis krūptelėjo, pajutęs keistai pažįstamą kvepalų aromatą. Jis pakėlė galvą ir išvydo šalia stovinčią moterį oranžiniu kostiumėliu. Derekas ją pažino – tai buvo Mirelė. Ji šypsojosi jam savo akiplėšiška ir tuo pat metu gundančia šypsena, taip gerai jam pažįstama.

– Derekai, – sukuždėjo Mirelė. – Tu juk džiaugiesi mane matydamas, ar ne?

Ji atsisėdo už staliuko priešais jį.

– Kodėl su manim nesisveikini, kvailuti? – nusijuokė ji.

– Koks netikėtumas! – ištarė Derekas. – Kada išvažiavai iš Londono?

Ji gūžtelėjo pečiais.

– Prieš keletą dienų.

– O „Partenonas"?

– Aš, kaip tu mėgsti sakyti, mečiau jį!

– Nejaugi?

– Tu kažkodėl nelabai meilus, Derekai.

– O ko tu iš manęs tikiesi?

Mirelė prisidegė cigaretę ir kelias minutes tylėdama

rūkė, o paskui tarė:

– Galbūt tau atrodo neapdairu, kad mes taip greitai susitinkame?

Derekas pažvelgė į ją, gūžtelėjo pečiais ir šaltai paklausė:

– Tu čia pietauji?

– *Mais oui*[1]. Aš pietauju su tavimi.

– Labai apgailestauju, – pasakė Derekas, – bet manęs laukia ypač svarbus susitikimas.

– *Mon Dieu!* Garbės žodis, jūs, vyrai, esate kaip maži vaikai! – sušuko šokėja. – Ak, Derekai, nuo tos dienos, kai tu išbėgai iš mano buto Londone, nuolat purkštauji. Ak! *Mais c'est inouï!*[2]

– Mano brangi mergyte, – atšovė Derekas, – aš visiškai nesuprantu, apie ką tu kalbi. Mes su tavimi Londone pokalbį baigėme tuo, kad žiurkės bėga iš skęstančio laivo, taigi daugiau neturime apie ką šnekėti.

Nepaisant atsainaus tono, jo veidas atrodė išvargęs ir įsitempęs.

Staiga Mirelė palinko į priekį.

– Tu manęs neapgausi, – sukuždėjo ji. – Aš žinau... žinau, ką padarei dėl manęs.

Staiga Derekas pakėlė į ją akis, nes jo dėmesį patraukė paslėpta potekstė, nuskambėjusi šokėjos balse. Ji patvirtindama linktelėjo.

– Ak, nebijok, Derekai! Aš būsiu atsargi. O tu tiesiog nuostabus! Esi labai drąsus, tačiau nepamiršk, kad aš tau pakišau šią mintį. Prisimeni, tada Londone aš kalbėjau apie nelaimingus atsitikimus? Ar tau negresia pavojus? Policija tavęs neįtaria?

– Ką, velniai griebtų...

– Ša!

Ji kilstelėjo laibą tamsią ranką su dideliu smaragdo žiedu ant mažojo piršto.

– Tu teisus. Man nederėjo apie tai šnekėti viešoje vietoje. Daugiau apie tai nekalbėsime. Mūsų nemalonumai baigėsi ir mudviejų gyvenimas bus nuostabus, tiesiog puikus!

---

[1] O taip (pranc.)

[2] Juk tai neįtikėtina (pranc.)

Staiga Derekas nusijuokė. Jo juokas buvo piktas ir nemalonus.

– Taigi žiurkės grįžta į laivą, ar ne? Žinoma, du milijonai viską keičia. Man derėjo tai žinoti iš pat pradžių, – jis vėl nusijuokė. – Tu nori man padėti iššvaistyti tuos du milijonus, ar ne, Mirele? Tu tai moki daryti geriau už bet kurią kitą moterį!

– Tylėk! – sušuko šokėja. – Kas tau, Derekai? Pažiūrėk, žmonės jau gręžiojasi į tave.

– Kas man? Aš tau pasakysiu, kas man. Su tavimi viskas baigta, Mirele. Girdi? Baigta!

Mirelė sureagavo ne taip, kaip jis tikėjosi. Minutėlę spoksojo į jį, o tada švelniai nusišypsojo.

– Koks tu vaikas! Pyksti, įsižeidi. Ir tik todėl, kad esu praktiška. Ar aš tau visą laiką nekartojau, jog tave dievinu?

Ji palinko į priekį.

– Bet aš tave pažįstu, Derekai. Pažvelk į mane: tai aš, tavo Mirelė. Tu negali be manęs gyventi ir puikiai tai žinai. Aš tave mylėjau anksčiau, bet šimtą kartų labiau mylėsiu dabar. Aš padarysiu tavo gyvenimą nuostabų, išties puikų. Nėra pasaulyje geresnės moters už Mirelę.

Ji skvarbiai pažvelgė į jo akis, pamatė, kaip jis išblyško ir suvirpėjo nuo jos žvilgsnio, tada patenkinta nusišypsojo. Ji žinojo savo kerų galią ir valdžią vyrams.

– Na, štai, mudu ir susitarėme, – švelniai tarė ji ir nusijuokė. – O dabar, Derekai, ar tu pakviesi mane papietauti?

– Ne.

Jis giliai atsiduso ir atsistojo.

– Atleisk, bet aš tau jau sakiau – skubu į pasimatymą.

– Tu pietauji su kuo nors kitu? Niekai! Aš tuo netikiu.

– Aš pietauju štai su ta ledi.

Jis nuskubėjo prie durų, kur ką tik pasirodė ledi baltu kostiumėliu. Truputį pridususiu balsu jis tarė jai:

– Mis Grėj, ar... ar jūs malonėsite papietauti su manimi? Jeigu atsimenate, mes su jumis susitikome pas ledi Templin.

Katarina pakėlė į jį savo mąslias pilkas, tiek daug bylojančias akis..

– Dėkoju jums, – šiek tiek padvejojusi sutiko ji. – Su didžiuliu malonumu.

19 SKYRIUS

NETIKĖTA LANKYTOJA

Baigęs pusryčiauti – suvalgęs omletą, antrekotą ir išgėręs taurelę romo, grafas de la Rošas servetėle nusišluostė vešlius juodus ūsus ir pakilo iš užstalės. Jis perėjo svetainę, su pasitenkinimu apžiūrinėdamas nerūpestingai kambaryje išdėliotus *objects d'art*[1]: Liudviko XV tabokinę, atlasinę Marijos Antuanetės kurpaitę ir kitus istorinius niekučius, kurie buvo grafo *mise en scène*[2] dalis. Tai, kaip jis paprastai aiškindavo savo žavioms lankytojoms, buvo jo šeimos relikvijos. Grafas išėjo į terasą ir abejingai pažvelgė į jūrą. Jis buvo ne tokios nuotaikos, kad gėrėtųsi peizažo grožybėmis. Puikiai apgalvotas planas netikėtai žlugo, ir viską reikėjo pradėti iš pradžių. Sudribęs į pintą kėdę, su cigarete tarp baltų pirštų, grafas giliai susimąstė.

Kai grafo tarnas Ipolitas į terasą įnešė padėklą su kava ir gėrimais, grafas išsirinko taurelę puikaus seno brendžio. Tarnas ketino išeiti, bet grafas lengvu rankos mostu jį sulaikė. Ipolitas sustojo, visa savo povyza rodydamas pagarbų dėmesį. Jo veidas vargu ar buvo patrauklus, bet manieros šį faktą užglaistė. Jis visas buvo įsitempęs.

– Galimas daiktas, – pradėjo grafas, – kad artimiausiomis dienomis į vilą užsuks jums nepažįstami žmonės. Jie bandys su jumis ir Mari užmegzti pažintį. Tikriausiai jie pateiks įvairiausių klausimų apie mane.

– Taip, mesjė grafe.

– Galbūt kas nors iš jų jau čia buvo?

[1] Meno kūrinius (pranc.)
[2] Mizanscena – aktorių ir rekvizito padėtis scenoje kuriuo nors vienu vaidinimo momentu (pranc.)

– Ne, mesjė grafe.
– Čia nesilankė jokie pašaliečiai? Jūs tuo įsitikinęs?
– Nė vienas, mesjė grafe.
– Tai gerai, – bejausmiu balsu ištarė grafas. – Šiaip ar taip, aš įsitikinęs, kad jie čia greitai pasirodys. Jie jus klausinės.

Ipolitas žvelgė į savo šeimininką pagarbiai laukdamas.

Šis, nežiūrėdamas į tarną, tęsė:

– Kaip žinote, aš čia atvažiavau antradienio rytą. Jeigu jus apie tai klausinės policija arba kas nors kitas, neužmirškite – aš atvykau antradienį, vasario keturioliktąją, o ne trečiadienį, penkioliktą dieną. Jūs supratote?
– Taip, mesjė grafe.
– Jeigu į reikalą įsipainiojusi dama, reikia būti itin diskretiškam. Aš tikiu, Ipolitai, kad galiu pasikliauti jūsų apdairumu.
– Aš būsiu apdairus, mesjė.
– O Mari?
– Ir Mari taip pat. Aš laiduoju už ją.
– Ką gi, puiku, – sumurmėjo grafas.

Ipolitui išėjus, susimąstęs grafas ėmė siurbčioti kavą. Kartais jis susiraukdavo, sykį papurtė galvą, porą kartų linktelėjo. Jo apmąstymų įkarštyje Ipolitas vėl pasirodė terasoje.
– Jūsų laukia ledi, mesjė.
– Ledi?

Grafas buvo nustebęs, bet ne dėl to, kad ledi vizitas viloje „Marina“ buvo netikėtas, o todėl, jog šią valandėlę jis nieko nelaukė ir negalėjo įsivaizduoti, kas tai galėtų būti.
– Ši ledi, manau, mesjė nepažįstama, – atėjo jam į pagalbą tarnas.

Grafas pasijuto dar labiau suintriguotas.
– Pakvieskite ją čia, Ipolitai, – įsakė jis.

Netrukus terasoje pasirodė puiki juodais ir oranžiniais drabužiais pasipuošusi vizija, lydima stipraus egzotiškų kvepalų aromato.
– Mesjė grafas de la Rošas?

– Jūsų paslaugoms, madmuazele, – atsakė nusilenkdamas grafas.

– Mane vadina Mirele. Jūs tikriausiai apie mane girdėjote.

– Žinoma, madmuazele! Kas gi nesigėrėjo madmuazelės Mirelės šokiais? Jūs scenoje tiesiog nuostabi!

Šokėja į šį komplimentą atsakė trumpu mašinaliu šypsniu.

– Mano vizitas pas jus neoficialus... – pradėjo ji.

– Prašau jūsų, madmuazele, sėskitės! – sušuko grafas, pritraukdamas jai kėdę.

Galantiškai aptarnaudamas savo viešnią, jis tuo pat metu ją įdėmiai stebėjo. Grafas apie moteris žinojo praktiškai viską. Tiesa, jis nepažinojo Mirelės tipo moterų, kurias galima priskirti grobuonių klasei. Grafas ir šokėja, tikrąja šių žodžių prasme, buvo to paties lizdo paukščiai. Jis suvokė, kad jam beprasmiška stengtis užkariauti Mirelę. Ji buvo paryžietė, be to, gana gudri. Vis dėlto grafas tučtuojau suprato, kad yra nepaprastai įtūžusios moters draugijoje. O įtūžusi moteris – grafas tai puikiai žinojo – visada kalba daugiau, negu jai diktuoja atsargumas, ir neretai gali būti reikalingų duomenų šaltinis šaltakraujiškam džentelmenui, kuris visada išlieka ramus.

– Nepaprastai miela, madmuazele, kad teikėtės savo apsilankymu pagerbti mano kuklų būstą.

– Mes Paryžiuje turime bendrų pažįstamų, – tarė Mirelė. – Apie jus sužinojau iš jų, bet šiandien pas jus atėjau dėl kitos priežasties. Jau čia, Nicoje, apie jus girdėjau iš kitų šaltinių. Tikiuosi, jūs mane suprantate?

– O! – ramiai ištarė grafas.

– Kalbėsiu atvirai, – tęsė šokėja, – nors, patikėkite, aš jums jaučiu didelę simpatiją. Nicoje sklinda gandai, kad jūs, mesjė grafe, esate tos anglų ledi, madam Ketering, žudikas.

– Aš? Madam Ketering žudikas?! Fe! Kokia nesąmonė!

Jis kalbėjo greičiau apatišku nei pasipiktinusiu balsu, žinodamas, jog tai ją pastūmės dar didesniam atvirumui.

– Taip, tačiau tai tiesa, – atkakliai patvirtino ji. – Yra taip, kaip jums sakau.

– Žmonėms patinka pliaukšti liežuviais, – abejingai sumurmėjo grafas. – Man būtų per žema rimtai reaguoti į tokius beprotiškus kaltinimus.

– Jūs nesuprantate, – Mirelė palinko į priekį, o jos tamsios akys sužybčiojo. – Tai ne tuščios žmonių kalbos. Taip mano policija.

– Policija?

Grafas vėl sunerimęs išsitiesė.

Mirelė keletą kartų energingai linktelėjo galvą.

– Taip, taip. Patikėkite manimi. Aš visur turiu draugų. Pats prefektas... – ji nebaigė frazės ir išraiškingai truktelėjo pečiais.

– Kas gali ką nors nuslėpti nuo tokios gražios moters? – mandagiai sumurmėjo grafas.

– Policija mano, kad jūs nužudėte madam Ketering. Bet jie klysta.

– Suprantama, jie klysta, – mielai sutiko grafas.

– Jūs taip sakote, tačiau nežinote tiesos. O aš ją žinau.

Grafas susidomėjęs pažvelgė į ją.

– Jūs žinote, kas nužudė madam Ketering? Ar tai norite pasakyti, madmuazele?

Mirelė įnirtingai sulinkčiojo galva.

– Taip.

– Ir kas gi? – griežtai paklausė grafas.

– Jos vyras.

Ji pasilenkė dar arčiau prie grafo ir prakalbo tyliu, iš susijaudinimo ir pykčio drebančiu balsu:

– Jos vyras, štai kas ją nužudė.

Grafas atsilošė krėsle. Jo veidas buvo neįžvelgiamas.

– Leiskite paklausti, madmuazele, o iš kur jūs tai žinote?

– Iš kur aš tai žinau? – Mirelė juokdamasi pašoko nuo kėdės. – Jis iš anksto gyrėsi, kad ją užmuš. Jam grėsė bankrotas, skurdas, negarbė. Jį galėjo išgelbėti tiktai žmonos mirtis – pats man tai sakė. Jis išvažiavo tuo pačiu traukiniu

kaip ir jo žmona, bet ji apie tai nežinojo. Aš jūsų klausiu, kam jam to prireikė? Jis galėjo prisėlinti prie jos naktį ir... Ak! – ji užsimerkė. – Aš matau, kaip visa tai įvyko.

Grafas kostelėjo.

– Galbūt, galbūt, – sumurmėjo jis. – Bet vis dėlto, madmuazele, šiuo atveju jis nebūtų vogęs brangenybių, ar ne?

– Brangenybės! – atsiduso Mirelė. – Brangenybės. Ak! Tie rubinai...

Jos žvilgsnis tapo svajingas, akys apsiblausė. Grafas žvelgė į ją susidomėjęs, jau kelintą kartą stebėdamasis magiška įtaka, kurią gražiajai lyčiai daro brangakmeniai. Jis ryžtingai ją grąžino prie ankstesnės temos.

– Tai ko jūs iš manęs norite, madmuazele?

Mirelė vėl atgavo žadą.

– Viskas labai paprasta. Jūs nueisite į policiją ir pasakysite, kad šį nusikaltimą padarė mesjė Keteringas.

– O jeigu manimi nepatikės? Jeigu pareikalaus įrodymų? – paklausė jis įdėmiai žvelgdamas į ją.

Mirelė tyliai nusijuokė.

– Atsiųskite juos pas mane, mesjė grafe, – švelniai sukuždėjo ji. – Atsiųskite juos pas mane, ir aš jiems duosiu visus reikiamus įrodymus.

Po to, nusprendusi, kad jos misija baigta, išdidžiai išėjo.

Grafas stovėjo ir žiūrėjo jai įkandin, išraiškingai išlenkęs antakius.

„Ši moteris įtūžusi, – sumurmėjo jis sau panosėje. – Kas ją taip galėjo supykdyti? Tačiau ji pernelyg atvirai atskleidė man savo ketinimus. Nejaugi ji tikrai tiki, kad misteris Keteringas nužudė savo žmoną? Ji aiškiai nori, kad aš tuo patikėčiau. Ji netgi trokšta, kad tuo patikėtų policija."

Grafas nusišypsojo. Į policiją eiti jis neketino. Jis įžvelgė kitas perspektyvas ir, sprendžiant iš šypsenos, gana malonias.

Tačiau netrukus jo veidas apsiniaukė. Anot Mirelės, policija žmogžudyste įtarė jį. Žinoma, tai galėjo būti ir netiesa. Įniršusios moterys gali nežinia ką priplepėti. Kita vertus, dėl

savo ryšių ji lengvai galėjo gauti slaptą informaciją. Tokiu atveju – grafo veidas paniuro, – tokiu atveju jam reikės imtis tam tikrų atsargumo priemonių.

Jis įėjo į namą ir dar kartą paklausė Ipolito, ar viloje nesilankė nepažįstami žmonės. Tarnas dar sykį jį patikino, kad nieko nebuvo. Grafas užlipo į miegamąjį ir priėjo prie seno rašomojo biuro, stovinčio prie sienos. Jis nuleido dangtį ir savo išpuoselėtais pirštais vieno skyrelio gilumoje užčiuopė mygtuką. Atsidarė slaptas stalčius, kuriame gulėjo į rudą vyniojamąjį popierių susuktas ryšulėlis. Grafas išėmė jį ir atsargiai rankoje pasvėrė. Po to pakėlė kitą ranką prie galvos ir susiraukęs išpešė vieną plauką, kurį pritvirtino prie stalčiaus krašto, po to rūpestingai jį uždarė. Vis dar laikydamas rankose paketėlį nusileido į garažą, kuriame stovėjo ryškiai raudonas automobilis. Po dešimties minučių jis jau riedėjo plentu Monte Karlo kryptimi.

Keletą valandų jis praleido kazino, paskui išėjo pasivaikščioti po miestą. Grįžęs vėl sėdo į automobilį ir nuvažiavo Mentono link. Dar dieną grafas pastebėjo, kad paskui jį neatsilikdamas seka pilkas automobilis. Tas pats vaizdas buvo ir dabar. Grafas nusišypsojo ir, kai kelias ėmė kopti aukštyn, staigiai nuspaudė akceleratorių. Nedidelis raudonas specialiu grafo užsakymu pagamintas automobilis pasiekdavo kur kas didesnį greitį, negu iš jo buvo galima tikėtis. Jis išsiveržė į priekį.

Netrukus grafas pažvelgė atgal ir nusišypsojo – pilkasis automobilis atsiliko. Apsuptas dulkių debesies nedidukas raudonas automobilis pavojingu greičiu lėkė plentu – grafas buvo puikus vairuotojas. Vingiuotas kelias leidosi žemyn. Pagaliau grafo automobilis sumažino greitį ir sustojo prie *Bureau de Poste*[3]. Grafas greitai išlipo, atidarė bagažinę, išsiėmė į rudą vyniojamąjį popierių susuktą paketėlį ir nuskubėjo į paštą. Po poros minučių jis vėl važiavo Mentono kryptimi. O kai ten pat atvyko pilkasis automobilis, grafas jau ramiai gėrė arbatą viešbučio terasoje.

Vakare jis pasuko atgal į Monte Karlą, ten pavaka-

[3] Pašto (pranc.)

rieniavo ir vienuoliktą valandą vakaro grįžo į savo vilą. Jį pasitiko sutrikęs Ipolitas.

– Ak! Pagaliau, mesjė, sugrįžote! Mesjė grafe, ar man šiandien skambinote?

Grafas papurtė galvą.

– Bet juk jūs trečią valandą dienos įsakėte atvažiuoti pas jus į Nicą, į „Negresko" kavinę!

– Nejaugi? – nustebo grafas. – Ir jūs nuvažiavote?

– Žinoma, mesjė, tačiau „Negresko" niekas nieko apie mesjė grafą negirdėjo. Juk jūsų ten nebuvo.

– Na, žinoma, – sutiko grafas. – O Mari tikriausiai tuo laiku popiet buvo išėjusi apsipirkti?

– O taip, mesjė grafe.

– Na, gerai, – pasakė grafas. – Visa tai neturi reikšmės. Įvyko klaida.

Šypsodamasis jis užlipo į savo miegamąjį.

Įėjęs į kambarį užšovė duris ir apsižvalgė. Viskas atrodė kaip paprastai. Jis atidarė visus stalčius ir spinteles. Tuomet patenkintas linktelėjo. Daiktai gulėjo beveik tose pat vietose, kur juos paliko. Beveik, bet ne visai. Buvo akivaizdu, jog kambarys kruopščiai apieškotas.

Grafas priėjo prie biuro ir paspaudė slaptą mygtuką. Stalčiukas atsidarė, bet plauko ten jau nebebuvo.

„Ji tiesiog nuostabi, ta mūsų, prancūzų, policija, – sumurmėjo jis sau panosėje, – tiesiog puiki. Pro jos akis negali praslysti niekas."

20 SKYRIUS

KATARINA ĮSIGYJA DRAUGĘ

Kitą rytą Katarina ir Lenoks sėdėjo vilos „Margarita“ terasoje. Nepaisant metų skirtumo, tarp jų mezgėsi ryšys, panašus į draugystę. Jeigu ne Lenoks, Katarinos gyvenimas šioje viloje būtų buvęs tiesiog nepakenčiamas. Rutos Ketering nužudymas tapo pačia populiariausia Rivjeros tema. Ledi Templin atvirai naudojosi savo viešnios sąsaja su šia byla. Net nuolatiniai griežčiausi Katarinos atkirčiai negalėjo sumenkinti ledi Templin pasididžiavimo. Lenoks užėmė nešališką poziciją, mėgaudamasi motinos manevrais ir kartu užjausdama Katariną. O Čiabis nesiliovė naiviai žavėjęsis Katarina ir ją visiems pristatydavo taip:

– Tai mis Grėj. Jūs girdėjote apie žmogžudystę „Mėlynajame traukinyje“? Tad štai ji – pagrindinė liudininkė! Ji, likus kelioms valandoms iki Rutos Ketering nužudymo, ilgai su ja kalbėjosi. Jai pasisekė, ar ne?

Tą rytą keletas tokių replikų išprovokavo Katariną duoti nepaprastai šiurkštų atkirtį, o kai jodvi su Lenoks pasiliko dviese, šioji, nutęsdama žodžius, tarė:

– Nesate pripratusi prie išnaudojimo, tiesa? Katarina, jums dar teks prie daug ko priprasti.

– Gailiuosi, kad netekau kantrybės. Paprastai man taip nenutinka.

– Jums jau seniai laikas duoti valią jausmams. Čiabis paprasčiausias asilas, ypatingos žalos jis nedaro. Mama, žinoma, labai įkyri, bet kol ji nepasieks savo, jokie jūsų pykčio protrūkiai jos nepaveiks. Ji tiktai nustebusi išvers savo liūdnas žydras akis ir toliau elgsis taip pat.

Katarina nieko neatsakė į šią draugišką pastabą, o Lenoks kalbėjo toliau:

– Aš labai panaši į Čiabį. Taip pat, kaip ir jis, mėgaujuosi pokalbiais apie šią žmogžudystę. Be to, į šią bylą įsivėlęs Derekas, o tai viską iš esmės keičia.

Katarina linktelėjo galvą.

– Vadinasi, jūs vakar su juo pietavote, – tęsė susimąsčiusi Lenoks. – Katarina, ar jis jums patinka?

Katarina trumpam susimąstė.

– Nežinau, – lėtai ištarė ji.

– Juk jis labai simpatiškas.

– Taip, labai.

– Jums kas nors jame nepatinka?

Katarina į klausimą neatsakė arba bent jau neatsakė į jį tiesiai.

– Jis man pasakojo apie žmonos mirtį, – tarė ji, – ir prisipažino, kad, išgirdęs tą žinią, jis lengviau atsikvėpė.

– Ir tai, žinoma, jus šokiravo, – pasakė Lenoks ir netikėtai visai kitu tonu pridūrė: – Jūs jam patinkate, Katarina.

– Jis mane pavaišino labai skaniais pietumis, – nusišypsojo Katarina.

Lenoks neketino juokauti.

– Aš tai pajutau tą vakarą, kai jūs čia susitikote, – mąsliai tarė ji. – Kaip jis į jus žiūrėjo! O juk jūs ne iš tų merginų, kurios jam patinka, kaip tik priešingai. Matyt, laikui bėgant viskas pasikeičia, lygiai kaip ir meilė religijai.

Svetainės lange pasirodė kambarinės Meri galva.

– Madmuazelę Grėj kviečia prie telefono. Su ja nori kalbėti mesjė Erkiulis Puaro.

– Perkūnas trenktų! – sušuko Lenoks. – Eikite, Katarina, ir linksminkitės su savo sekliu.

Erkiulio Puaro balsas girdėjosi labai aiškiai.

– Madmuazelė Grėj? *Bon*[1]. Madmuazele, aš jums turiu prašymą nuo mesjė Van Aldino, madam Ketering tėvo. Jis labai norėtų su jumis pasikalbėti viloje „Margarita" arba viešbutyje, savo numeryje – kaip jums patogiau.

---

[1] Gerai (pranc.)

Truputį pasvarsčiusi, Katarina nusprendė, jog Van Aldinui nėra ko važiuoti į vilą „Margarita". Jam apsilankius, ledi Templin imtų pernelyg džiūgauti. Ji niekada nepraleistų šanso užmegzti draugystę su milijonieriumi. Todėl Katarina pasakė Puaro, kad geriau ji pati nuvažiuosianti į Nicą.

– Puiku, madmuazele. Aš užvažiuosiu jūsų, tarkime, po trijų ketvirčių valandos.

Puaro pasirodė tiksliai nustatytu laiku. Katarina jo jau laukė, ir jie iš karto išvažiavo.

– Na, madmuazele, kaip laikotės?

Ji žvilgtelėjo į jo blizgančias akis ir sutvirtino savo pirmą įspūdį, kad mesjė Erkiulis Puaro yra labai patrauklus.

– Tai mūsų nuosavas *roman policier*[2], ar ne? – tęsė Puaro. – Pažadėjau jums, kad tirsime jį kartu. O aš visada tesiu savo pažadus.

– Jūs labai malonus, – sumurmėjo Katarina.

– Ak, madmuazele, jūs juokiatės iš manęs. Bet prisipažinkite, juk norite žinoti, kaip vyksta tyrimas, tiesa?

Katarina pritarė, ir Puaro jai trumpai apibūdino grafą de la Rošą.

– Manote, kad tai jis ją nužudė? – susimąsčiusi paklausė Katarina.

– Taip mano policija, – atsargiai atsakė Puaro.

– O jūs pats tuo tikite?

– Nepasakyčiau. O ką manote jūs, madmuazele?

Katarina truktelėjo pečiais.

– Ką aš galiu manyti? Apie tokius dalykus aš nieko neišmanau, bet man atrodo, kad...

– Taip? – padrąsino ją Puaro.

– Na, sprendžiant iš to, ką jūs papasakojote, grafas ne toks, kad taptų žudiku.

– O! Labai gerai! – sušuko Puaro. – Mudviejų nuomonės sutampa. Būtent taip ir aš sakiau.

Jis įdėmiai pažvelgė į Kathariną.

– Sakykite, ar jums teko susitikti su misteriu Dereku Keteringu?

---

[2] Detektyvinis romanas (pranc.)

– Aš jį mačiau pas ledi Templin, o vakar mes kartu pietavome.

– *Mauvais sujet*[3], – konstatavo Puaro, purtydamas galvą, – tačiau *les femmes*[4]... Joms tai patinka, tiesa?

Jis mirktelėjo Katarinai, ir ši nusijuokė.

– Jis gana žinomas žmogus, – tęsė Puaro. – Ir, be jokios abejonės, jūs turėjote jį matyti „Mėlynajame traukinyje".

– Taip, aš jį mačiau.

– Vagone-restorane?

– Ne. Ten aš jo apskritai nesutikau. O pastebėjau tiktai naktį, kai jis užėjo į savo žmonos kupė.

Puaro linktelėjo.

– Keista, – sumurmėjo jis. – Man atrodo, jūs sakėte, kad pabudote, kai traukinys sustojo Lione, ir žvilgtelėjote pro langą. Ar jūs atsitiktinai nematėte, kaip iš traukinio išlipo aukštas tamsiaplaukis vyras, panašus į grafą de la Rošą?

Katarina papurtė galvą.

– Ne, nieko nemačiau. Tiesa, buvo aukštas apyjaunis vyras su paltu ir kepure, bet jis, prisimenu, niekur neišėjo, o tiesiog vaikštinėjo platforma. Buvo dar storas barzdotas prancūzas, užsimetęs paltą tiesiog ant pižamos ir ieškojęs, kur būtų galima atsigerti kavos. Visi kiti, manau, buvo traukinio palydovai.

Puaro keletą kartų linktelėjo galvą.

– Matote, – prisipažino jis, – grafas de la Rošas turi alibi, o alibi yra toks bjaurus dalykas, kuris visuomet sukelia rimčiausią įtarimą. Na, štai, mes ir atvažiavome.

Jie pasikėlė tiesiai į Van Aldino numerį, kur juos pasitiko Naitonas. Puaro jį supažindino su Katarina. Po kelių įprastų mandagumo frazių Naitonas tarė:

– Pranešiu misteriui Van Aldinui, kad mis Grėj jau atvyko.

Jis nuėjo į gretimą kambarį. Ten pasigirdo prislopinti balsai, ir greitai pasirodė Van Aldinas, kuris priėjęs prie

---

[3] Sugedęs tipas (pranc.)

[4] Moterys (pranc.)

Katarinos ištiesė jai ranką, tuo pat metu metęs į ją skvarbų žvilgsnį.

– Džiaugiuosi su jumis susitikęs, mis Grėj, – paprastai tarė jis. – Seniai norėjau išgirsti iš jūsų viską, ką jūs galite papasakoti apie Rutą.

Katarina buvo labai sujaudinta ramaus milijonieriaus elgesio. Ji jautė jo širdgėlą, nors tai niekaip neatsispindėjo išorėje.

Van Aldinas jai pristūmė kėdę.

– Prašau jūsų, sėskite, ir papasakokite viską, ką žinote.

Puaro ir Naitonas taktiškai pasišalino į gretimą kambarį, o Katarina pasiliko su Van Aldinu. Jai nebuvo sunku įvykdyti jo prašymą. Paprastai ir natūraliai ji pakartojo nuo pradžios iki galo žodis žodin visą savo pokalbį su Ruta Ketering. Jis klausėsi atsilošęs į krėslo nugarėlę ir prisidengęs ranka akis. Kai ji nutilo, jis ramiai tarė:

– Dėkoju jums, mano brangioji.

Abu šiek tiek patylėjo. Katarina jautė, kad užuojautos žodžių dabar nedera sakyti. Pagaliau milijonierius prakalbo jau kitu tonu:

– Aš jums labai dėkingas, mis Grėj. Man atrodo, jūs labai padėjote mano vargšei Rutai paskutinėmis jos gyvenimo valandomis. Dabar aš jūsų noriu paklausti štai ko. Jūs, be abejo, žinote – jums tai turėjo papasakoti mesjė Puaro – apie sukčių, su kuriuo susipainiojo mano vargšė mergaitė. Tai tas pats žmogus, apie kurį ji prasitarė jums ir su kuriuo ketino susitikti. Kaip jūs manote, ar pasikalbėjusi su jumis ji kam nors ryžosi? Galbūt nusprendė nesusitikti su juo, kaip jums atrodo?

– Atvirai kalbant, negaliu konkrečiai tvirtinti, bet ji, be abejo, dėl kažko apsisprendė ir, atrodė, net pralinksmėjo.

– Ar ji jums nesakė, kur ketina susitikti su šiuo niekšu – Paryžiuje ar Ierė?

Katarina papurtė galvą.

– Ne, ji nė žodžiu neužsiminė apie susitikimo vietą.

– Gaila, – susimąstęs tarė Van Aldinas. – Tai labai svarbu. Na, ką gi, laikas viską sustatys į savo vietas.

Jis atsistojo ir atidarė duris į gretimą kambarį. Įėjo Puaro ir Naitonas.

Katarina mandagiai atsisakė milijonieriaus pasiūlymo kartu papietauti ir, Naitono lydima, nulipo žemyn. Sekretorius ją palydėjo iki automobilio. Kai jis grįžo į numerį, Puaro ir Van Aldinas buvo įsitraukę į pokalbį.

– Jei tik žinotume, – mąsliai kalbėjo milijonierius, – ką nusprendė Ruta... Sprendimų galėjo būti daugybė. Ji galėjo ryžtis išlipti iš traukinio Paryžiuje ir telegrafuoti man arba nuvažiuoti į Prancūzijos pietus ir ten susitikti su grafu. Mes nieko apie tai nežinome, visiškai nieko. Vienintelis žinomas dalykas – tarnaitės pasakojimas, kad Ruta buvo nustebusi ir net truputį išsigandusi pasirodžius grafui jos kupė Paryžiuje. Vadinasi, šis pasirodymas nebuvo jų sugalvoto plano dalis. Jūs man pritariate, Naitonai?

Sekretorius krūptelėjo.

– Atsiprašau, misteri Van Aldinai, negirdėjau, ką pasakėte.

– Tai ką, jūs stovėdamas miegate, taip? – priekaištingai paklausė Van Aldinas. – Į jus nepanašu. Galbūt jus taip paveikė ši mergina?

Naitonas smarkiai išraudo.

– Miela mergina, – susimąstęs ištarė Van Aldinas. – Labai miela. Jūs matėte jos akis?

– Tokias akis pastebėtų kiekvienas vyras, – atsakė Naitonas.

21 SKYRIUS

TENISO AIKŠTELĖJE

Nepastebimai pralėkė keletas dienų. Vieną rytą Lenoks pasitiko iš pasivaikščiojimo grįžtančią Katariną reikšmingai šypsodamasi.

– Jums vėl skambino jūsų vaikinas, Katarina!

– Ką jūs vadinate mano vaikinu?

– Jūsų naująjį gerbėją – Rufo Van Aldino sekretorių. Atrodo, sužavėjote jį. Jūs tiesiog širdžių ėdikė, Katarina. Iš pradžių Derekas Keteringas, o dabar jaunasis Naitonas. Įdomu tai, kad aš jį puikiai prisimenu. Jis gulėjo ligoninėje, kurią mama čia organizavo karo metu. Tuo metu aš dar buvau vaikas, gal kokių aštuonerių metų.

– Jis buvo smarkiai sužeistas?

– Kiek prisimenu, jam per koją perėjo kulka – gana nemaloni žaizda. Daktarai jį truputį palopė ir vienu balsu tvirtino, kad po kelerių metų ant kojos neliks nė pėdsako, bet išėjęs iš ligoninės jis smarkiai šlubavo.

Tuo metu prie jų priėjo ledi Templin.

– Tu pasakoji Katarinai apie majorą Naitoną? – paklausė ji. – Labai mielas vaikinas. Aš jį neiškart pažinau – per šiuos metus perėjo tiek žmonių, – bet dabar prisiminiau.

– Jis nebuvo garsi asmenybė, kad jį iki šiol prisimintum, – įgėlė Lenoks. – Bet dabar jis milijonieriaus sekretorius, o tai visai kitas reikalas.

– Ak, brangioji! – priekaištingai tarė ledi Templin.

– Dėl ko majoras Naitonas skambino? – paklausė Katarina Lenoks.

– Jis klausė, ar jūs neketinate šiandien važiuoti į teniso aikštelę. Jeigu taip – jis norėtų atvykti jūsų pasiimti. Mudvi

su mama *empressement*[1] jūsų vardu sutikome. Kol jūs koketuosite su milijonieriaus sekretoriumi, man atsiras galimybė pasikalbėti su pačiu milijonieriumi. Manau, jam maždaug apie šešiasdešimt, tad jis džiaugsis susipažinęs su tokia miela jauna moterimi kaip aš.

– Labai norėčiau susitikti su misteriu Van Aldinu, – rimtai tarė ledi Templin. – Apie jį tiek kalbama! Tie keisti žmonės iš laukinių Vakarų, – ji padarė pauzę, – tokie žavingi!

– Majoras Naitonas kelis sykius pakartojo, jog tai misterio Van Aldino pasiūlymas, – paaiškino Lenoks. – Jis taip nekantravo, kad aš net įtariau kažką negero. Jūs su Naitonu būtumėte labai miela pora, Katarina. Laiminu jus, vaikai mano.

Katarina nusijuokė ir užlipo į viršų persirengti.

Greitai atvažiavo Naitonas ir, kol Katarina rengėsi, didvyriškai kentėjo ledi Templin džiūgavimą.

Pakeliui į Kanus jis Katarinai tarė:

– Ledi Templin beveik nepasikeitė.

– Jūs turite omenyje jos išvaizdą ar būdą?

– Ir viena, ir kita. Jai tikriausiai jau daugiau kaip keturiasdešimt, bet ji vis dar puikiai atrodo.

– Taip, jūs teisus, – pritarė Katarina.

– Aš labai džiaugiuosi, kad jūs sutikote važiuoti, – tęsė Naitonas. – Mesjė Puaro irgi ten bus. Koks jis nuostabus žmogus! Jūs gerai jį pažįstate, mis Grėj?

Katarina papurtė galvą.

– Susipažinau su juo traukinyje pakeliui į Rivjerą. Skaičiau detektyvinį romaną ir jam pasakiau kažką panašaus į tai, jog gyvenime tokių dalykų nebūna. Žinoma, tada nežinojau, kas jis toks.

– Tai nepaprastai puikus žmogus, – lėtai ištarė Naitonas. – Išnarpliojo daug neįtikėtinai sudėtingų bylų. Jis turi savitą talentą užgriebti pačią dalyko esmę, be to, paprastai iki pat bylos pabaigos niekas nežino, ką jam pavyko išsiaiškinti. Atsimenu, svečiavausi vienuose turtinguose namuose

[1] Mielai (pranc.)

Jorkšyre, ir kažkas pavogė šeimininkės ledi Klenreivon brangenybes. Iš pradžių atrodė, kad tai paprasta vagystė, bet greitai vietinė policija pateko į visišką aklavietę. Aš reikalavau, kad pasikviestų į pagalbą Erkiulį Puaro, bet jie aklai pasikliovė Skotlend Jardu.

– Ir kaip pasibaigė byla? – paklausė Katarina.

– Brangenybių taip ir nepavyko rasti, – niūriai atsakė Naitonas.

– Jūs iš tikrųjų tikite, kad Puaro gali išaiškinti šią žmogžudystę?

– Na, žinoma! Grafas de la Rošas – didelis gudruolis. Jam dažnai pavykdavo išsisukti nuo bausmės, bet man atrodo, kad Erkiulio Puaro asmenyje jis pagaliau surado rimtą priešininką.

– Grafas de la Rošas, – mąsliai tarė Katarina. – Tai jūs manote, kad žmogžudys – jis?

– Žinoma, – Naitonas nustebęs pažvelgė į ją. – O argi jūs tuo abejojate?

– Ne, ne, – skubiai atsakė Katarina. – Tiesiog noriu pasakyti, jog tai galėjo būti paprastas apiplėšimas.

– Žinoma, – pritarė majoras, – bet man visgi atrodo, kad grafas de la Rošas puikiai šiam reikalui tinka.

– Tačiau jis turi alibi.

– O, šitie alibi! – Naitonas skardžiai, berniukiškai nusijuokė. – Juk jūs mėgstate detektyvinius romanus, Katarina, ir turite žinoti, kad didžiausią įtarimą sukelia tie, kurie turi puikų alibi.

– Jūs manote, kad ir gyvenime taip būna? – šypsodamasi paklausė Katarina.

– O kodėl gi ne? Pramanai paprastai remiasi faktais.

– Bet jie truputį pervertinami.

– Galbūt. Šiaip ar taip, jeigu būčiau nusikaltėlis, nenorėčiau, kad man skersai kelio atsistotų Erkiulis Puaro.

– Aš irgi, – nusijuokė Katarina.

Prie teniso aikštelės juos pasitiko Erkiulis Puaro. Kadangi buvo šiltas oras, jis vilkėjo baltu kiltiniu kostiumu su balta kamelija atlape.

– *Bon jour*[2], madmuazele, – pasisveikino Puaro. – Atrodau kaip tikras anglas, ar ne?

– Jūs atrodote puikiai, – taktiškai atsakė Katarina.

– Jūs iš manęs šaipotės, – geraširdiškai tarė Puaro. – Bet tai neturi reikšmės. Tėtušis Puaro visuomet juokiasi paskutinis.

– Kur misteris Van Aldinas? – paklausė Naitonas.

– Jis mus pasitiks vietoje. Atvirai šnekant, mano drauge, jis nelabai manimi patenkintas. Ak, tie amerikiečiai, jie visiškai nežino, kas yra ramybė ir poilsis. Misteris Van Aldinas, matyt, norėtų, kad aš po visus Nicos užkampius vaikyčiausi nusikaltėlius.

– Mano manymu, tai ne toks jau blogas planas, – tarė Naitonas.

– Jūs klystate, – atkirto Puaro. – Tokiuose reikaluose reikalingas ne vikrumas, o subtilumas. Teniso aikštelėje galima sutikti daugybę įdomių žmonių, o tai labai svarbu. O štai ir misteris Keteringas!

Derekas greitu žingsniu priėjo prie susirinkusiųjų. Atrodė piktas, tarsi dėl kažko būtų susijaudinęs. Jis gana šaltai pasisveikino su Naitonu. Atrodė, kad tiktai Puaro nepastebėjo įtemptos situacijos ir linksmai plepėjo, dosniai berdamas visiems komplimentus.

– Nuostabu, mesjė Keteringai, kaip gerai jūs kalbate prancūziškai, – tarė jis. – Taip gerai, kad panorėjęs galite būti palaikytas prancūzu. Anglams sunkiai pavyksta gerai kalbėti prancūziškai.

– O, kad aš taip galėčiau kalbėti prancūziškai, – atsiduso Katarina, – bet, deja, kalbu su pernelyg jaučiamu anglišku akcentu.

Jie nuėjo į aikštelę. Naitonas, pamatęs kitame korto gale šefą, nuskubėjo pas jį.

– Labai malonus jaunuolis, – tarė Puaro, akinamai šypsodamasis sekretoriaus įkandin. – O kaip jums atrodo, madmuazele?

– Man jis irgi labai patinka.

[2] Laba diena (pranc.)

– O jums, mesjė Keteringai?

Derekas jau žiojosi piktai atsakyti, bet, kažką pastebėjęs blizgančiose mažojo belgo akyse, susilaikė ir atsargiai rinkdamas žodžius tarė:

– Naitonas – labai geras vyrukas.

Akimirką Katarinai pasirodė, kad Puaro nusivylęs.

– Majoras Naitonas – didelis jūsų gerbėjas, mesjė Puaro, – pasakė ji ir trumpai papasakojo, apie ką kalbėjosi su juo automobilyje. Jai buvo smagu stebėti, kaip mažasis žmogutis didžiuojasi savimi, tarytum paukštis atstatęs krūtinę ir nutaisęs kuklią veido išraišką, kuri nieko negalėjo apgauti.

– Beje, madmuazele, – netikėtai tarė Puaro, – norėčiau su jumis apsvarstyti vieną bylos detalę. Kai jūs traukinyje kalbėjote su vargše velione ledi, tikriausiai pametėte portsigarą.

Katarina buvo labai nustebusi.

– Negali būti, – tarė ji.

Puaro išsiėmė iš kišenės žydrą odinį portsigarą su auksine „K“ raide ant dangtelio.

– Tai ne mano, – pasakė Katarina.

– Ak, tūkstantį kartų atsiprašau. Žinoma, juk tai madam portsigaras. „K“, be jokios abejonės, reiškia „Ketering“. Mes tuo abejojome, nes jos rankinuke buvo rastas dar vienas portsigaras, ir atrodė keista, kad ji turi juos du.

Jis staiga atsisuko į Dereką.

– Gal jūs kartais žinote, ar tai jūsų žmonos portsigaras?

Atrodė, jog Derekas neteko žado. Pagaliau jis sumurmėjo:

– Aš... aš tiksliai nežinau. Galbūt.

– O jis kartais ne jūsų?

– Žinoma, ne, antraip jis vargu ar būtų atsidūręs pas mano žmoną.

Puaro atrodė dar naivesnis ir patiklesnis negu anksčiau.

– Aš pamaniau, kad galėjote jį pamesti, įėjęs į savo žmonos kupė, – atviraširdiškai paaiškino jis.

– Aš jau dešimt kartų sakiau policijai, kad jos kupė niekada nebuvau.

– Atleiskite, – atsiprašinėdamas tarė Puaro, – bet štai madmuazelė tvirtina mačiusi, kaip jūs ten užėjote.

Jis sutrikęs nutilo.

Katarina pažvelgė į smarkiai išblyškusį Dereką. Galbūt jai pasirodė, bet jis tuoj pat garsiai nusijuokė, ir jo juokas nuskambėjo visiškai natūraliai.

– Jūs suklydote, mis Grėj, – ramiai tarė jis. – Kaip supratau iš mesjė komisaro žodžių, mano kupė buvo greta mano žmonos, nors aš net neįtariau apie tai. Jūs tikriausiai matėte, kaip įėjau į savo kupė.

Jis greitai atsistojo, pamatęs ateinant Van Aldiną ir Naitoną.

– Turiu jus palikti, – tarė jis. – Dabar nenorėčiau susitikti su uošviu.

Van Aldinas mandagiai pasisveikino, tačiau jautėsi, kad jis prastai nusiteikęs.

– Jūs, atrodo, labai mėgstate tenisą, mesjė Puaro, – sumurmėjo jis.

– Taip, man tai suteikia malonumą, – žvaliai atsiliepė Puaro.

– Štai tokie jūs visi, prancūzai, – tęsė milijonierius. – Pas mus, Valstijose, reikalai klostosi visai ne taip. Iš pradžių darbas, o po to jau poilsis.

Puaro nė kiek neįsižeidė ir plačiai nusišypsojo paniurusiam klientui.

– Prašyčiau nepykti. Kiekvienas turi savo darbo metodus. O aš mėgstu derinti malonumą su nauda.

Jis metė žvilgsnį į Naitoną ir Katariną. Pastebėjęs, kad jie pasinėrę į pokalbį, Puaro patenkintas linktelėjo galvą, pasilenkė prie milijonieriaus ir nuleidęs balsą tarė:

– Aš čia atvykau ne tik pasilinksminti, mesjė Van Aldinai. Pažvelkite štai į tą pagyvenusį aukštą gelsvu veidu ir vešlia barzda vyrą, sėdintį priešais mus.

– Taip, na, ir kas?

– Kaip kas? – nustebo Puaro. – Tai mesjė Papopolus.

– Graikas?

– Taip, graikas. Visame pasaulyje garsus antikvaras.

Paryžiuje jis turi nedidelę parduotuvėlę, bet policija įtaria, kad jis užsiima ne vien tik prekyba.

– O kuo gi dar?

– Vogtų daiktų, dažniausiai brangenybių, perpirkimu. Jis puikiai nutuokia apie brangakmenius. Su juo prekybinius sandėrius sudaro garsiausios Europos šeimos ir įžūliausi nusikalstamo pasaulio vertelgos.

Van Aldinas, netikėtai apimtas smalsumo, pažvelgė į Puaro.

– Na, ir kas? – kimiai paklausė jis.

– Aš klausiu savęs, – toliau kalbėjo Puaro, – aš, Erkiulis Puaro, – jis dramatiškai trenkė sau į krūtinę, – klausiu savęs, *kokiu tikslu mesjė Papopolus staiga atvyko į Nicą?*

Van Aldinas buvo sukrėstas. Jis jau buvo pradėjęs Puaro abejoti ir ėmė laikyti jį paprasčiausiu *pamaiva*. O dabar seklys jo akyse akimirksniu išaugo. Milijonierius atvirai pažvelgė į jį.

– Turiu jūsų atsiprašyti, mesjė Puaro.

Puaro didingai mostelėjo ranka.

– Fe! – sušuko jis. – Visa tai nesvarbu. Bet paklausykite, mesjė Van Aldinai, aš jums turiu naujienų.

Milijonierius susidomėjęs pažvelgė į jį.

Puaro linktelėjo galvą:

– Taip, naujienų, kurios jus sudomins. Kaip jūs žinote, mesjė Van Aldinai, policija be perstojo seka grafą de la Rošą po jo pokalbio su tardytoju. Be to, kitą dieną vila „Margarita“, kai nebuvo jos šeimininko, buvo nuodugniai apieškota.

– Ar jums pavyko ten ką nors rasti? Lažinuosi, kad ne.

Puaro nusilenkė.

– Negalima nuneigti, mesjė Van Aldinai, jūsų įžvalgumo. Jūs teisus – jie nesurado nieko, kas galėtų sukompromituoti grafą. Nė nesitikėjo ką nors rasti. Grafas de la Rošas, kaip sakoma, gimęs su marškinėliais. Jis gudrus džentelmenas su didele patirtimi.

– Nagi, tęskite, – nekantriai paragino Van Aldinas.

– Žinoma, gali būti, kad grafui paprasčiausiai nebuvo ko

slėpti, bet nedera numoti ranka į menkiausią smulkmeną. Ir vis dėlto, jeigu jis kažką slepia, tai kur? Ne pastate – policija jį kruopščiai apžiūrėjo. Nesinešioja – grafas puikiai supranta, kad jis kiekvieną akimirką gali būti suimtas ir apieškotas. Belieka tiktai viena vieta – automobilis. Tą dieną jis važiavo į Monte Karlą, o iš ten pasuko į Mentoną. Jo mašinoje sumontuotas labai galingas variklis, dėl to jam pavyko atsiplėšti nuo jį sekusių policijos agentų ir maždaug ketvirtį valandos jie buvo pametę jį iš akių.

– Jūs manote, kad per šį laiką jis suspėjo ką nors paslėpti šalikelėje? – paklausė smarkiai susidomėjęs Van Aldinas.

– Ne, ką jūs, visai ne šalikelėje. *Ca nest pas pratique*[4]. Matote, savo laiku mesjė Karežui pateikiau nedidelį pasiūlymą, kurį jis maloniai priėmė: į visus apskrities pašto skyrius nusiųsti po policijos darbuotoją, kurie pažįsta grafą iš matymo. Suprantate, geriausias būdas paslėpti daiktą – tai jį išsiųsti paštu.

– Na? – ištarė Van Aldinas, labai susidomėjęs ir nekantraudamas.

– Ir *voilà*[5], – Puaro teatrališku gestu išsitraukė iš kišenės į vyniojamąjį popierių susuktą paketėlį. – Per tas penkiolika minučių mūsų aristokratas išsiuntė paštu šį daiktą.

– Adresas! – griežtai pareikalavo milijonierius.

Puaro papurtė galvą.

– Nelaimei, jis mums nieko neatskleis. Paketas adresuotas nedidelei Paryžiaus kanceliarijos prekių parduotuvei, kurioje įvairi korespondencija gali būti saugoma iki to laiko, kol jos savininkas pareikalaus siuntos už nedidelius komisinius.

– Gerai, bet kas jos viduje? – nekantravo Van Aldinas.

Puaro išvyniojo popierių ir paėmė kvadratinę kartono dėžutę. Po to apsidairė.

– Kaip tik patogus momentas – visi susidomėję tenisu, – tarė jis. – O dabar žiūrėkite, mesjė!

[4] Tai nepraktiška (pranc.)
[5] Štai (pranc.)

Jis pakėlė dėžutės dangtelį ir tuojau pat vėl uždarė. Milijonierius iš nuostabos šūktelėjo, o jo veidas mirtinai išblyško.

– Dieve mano! – šūktelėjo jis. – Rubinai!

Minutėlę jis sėdėjo tarytum pritrenktas. Puaro įkišo dėžutę į kišenę ir ramiai nusišypsojo. Staiga milijonierius atsitokėjo. Jis pasilenkė prie Puaro ir taip smarkiai paspaudė jo ranką, kad mažasis žmogutis net susiraukė iš skausmo.

– Tai nuostabu! – pasakė Van Aldinas. – Tiesiog puiku! Jūs, mesjė Puaro, esate talentas. Garbės žodis, jūs tikras talentas!

– Na, ką jūs, – kukliai paprieštaravo Puaro. – Tvarka, metodas ir pasirengimas įvairiems atsitiktinumams – štai ir viskas, ko tam reikia.

– Tikiuosi, kad grafas de la Rošas jau suimtas? – nekantriai paklausė Van Aldinas.

– Ne, – atsakė Puaro.

Van Aldino veide pasirodė nuostaba.

– Bet kodėl? Ko gi jums dar trūksta?

– Grafo alibi vis dar nepaneigtas.

– Bet juk tai absurdas.

– Taip, žinoma, – pritarė Puaro, – ir aš manau, kad tai absurdas, bet, deja, mums teks tai įrodyti.

– O tuo tarpu jis išslys jums iš rankų.

Puaro labai energingai papurtė galvą.

– Ne, – pasakė jis, – jis to nepadarys. Grafas pernelyg brangina savo padėtį aukštuomenėje, kad ją paaukotų. Jis trūks plyš liks čia ir mėgins išsisukti.

Van Aldinas vis dar buvo nepatenkintas.

– Bet aš nesuprantu...

Puaro, pertraukdamas jį, pakėlė ranką.

– Minutėlę, mesjė. Man kilo mintis. Daug žmonių juokėsi iš mažų Erkiulio Puaro idėjų, tačiau jie klydo...

– Na, – tarė Van Aldinas, – tęskite. Kokia ta idėja?

Akimirką patylėjęs Puaro tarė:

– Rytoj vienuoliktą valandą ryto aš ateisiu pas jus į viešbutį. O iki tol niekam nieko nepasakokite, ką šiandien sužinojote.

22 SKYRIUS

MESJĖ PAPOPOLUS PUSRYČIAUJA

Mesjė Papopolus pusryčiavo. Priešais sėdėjo jo duktė Zija.

Į svetainės duris pasibeldė ir įėjo viešbučio pasiuntinukas, nešdamas padėklą, ant kurio gulėjo vizitinė kortelė. Mesjė Papopolus ją paėmė, įdėmiai perskaitė, kilstelėjo antakius ir perdavė dukrai.

– O! – kasydamasis kairę ausį susimąstęs ištarė mesjė Papopolus. – Erkiulis Puaro. Labai įdomu.

Tėvas su dukra susižvalgė.

– Aš jį vakar mačiau teniso aikštelėje, – tęsė mesjė Papopolus. – Zija, man tai nepatinka.

– Kažkada jis tau padarė didelę paslaugą, – priminė jam dukra.

– Tai tiesa, – prisipažino mesjė Papopolus. – Taip pat tiesa ir tai, kad jis dabar, kaip aš girdėjau, nebedirba.

Pokalbis vyko gimtąja tėvo ir dukros kalba. Po to mesjė Papopolus atsisuko į pasiuntinuką ir prakalbo prancūziškai:

– *Faîtes monter ce monsieur*[1].

Po kelių minučių, nerūpestingai mojuodamas lazdele, į kambarį įėjo puošniai apsirengęs Erkiulis Puaro.

– Mano brangusis mesjė Papopolus!

– Mano brangusis mesjė Puaro!

– Taip pat ir madmuazele Zija! – Puaro žemai nusilenkė.

– Tikiuosi, mesjė Puaro mums atleis, jeigu toliau pusry-

[1] Tegul mesjė užlipa į viršų (pranc.)

čiausime, – tarė mesjė Papopolus, įsipildamas antrą puodelį kavos. – Jūs pas mus užėjote... hm... truputį ankstokai.

– Labai nepatogu, – tarė Puaro, – bet, matote, mane spaudžia laikas.

– O! – sumurmėjo mesjė Papopolus. – Vadinasi, jūs vėl narpliojate kokią nors bylą?

– Taip, ir labai rimtą, – patvirtino Puaro. – Aiškinuosi, kas kaltas dėl madam Ketering mirties.

– Palaukite, – mesjė Papopolus nekaltai įsistebeilijo į lubas, – tai ta ledi, kuri mirė „Mėlynajame traukinyje“? Skaičiau apie jos mirtį laikraščiuose, bet ten nė žodžio nebuvo apie nusikaltimą.

– Dėl tyrimo eigos, – paaiškino Puaro, – šį faktą reikėjo nutylėti.

Įsivyravo tyla.

– O kuo aš jums galiu būti naudingas, mesjė Puaro? – mandagiai pasiteiravo antikvaras.

– *Voilà*[2], – pasakė Puaro. – Pereinu tiesiai prie reikalo.

Jis išsiėmė iš kišenės dėžutę, kurią vakar rodė Van Aldinui, ją atidarė, ištraukė rubinus ir perdavė juos per stalą antikvarui.

Kad ir kaip įdėmiai stebėjo Puaro, senio veide jam nepavyko įžvelgti jokių emocijų. Antikvaras paėmė brangenybes, susidomėjęs jas apžiūrėjo ir klausiamai pažvelgė į seklį.

– Jie nuostabūs, ar ne? – paklausė Puaro.

– Puikūs, – atsiliepė mesjė Papopolus.

– Kiek, jūsų nuomone, jie gali kainuoti?

Graiko veidą iškreipė grimasa.

– Jums iš tikrųjų reikia žinoti mano nuomonę, mesjė Puaro? – paklausė jis, užuot atsakęs.

– Jūs įžvalgus, mesjė Papopolus. Ne, visai nebūtina. Aš ir pats galiu pasakyti, kad jie neverti nė penkių tūkstančių dolerių.

Papopolus nusijuokė, Puaro taip pat.

[2] Taigi (pranc.)

– Kaip klastotė jie, – pareiškė Papopolus, grąžindamas Puaro rubinus, – aš jau sakiau, puikūs. Ar galiu, mesjė Puaro, paklausti, kaip jie pas jus atsidūrė?

– Žinoma. Argi aš galiu neatsakyti tokiam senam draugui? Šias brangenybes turėjo grafas de la Rošas.

Antikvaro antakiai iškalbingai kilstelėjo.

– Štai kaip, – sumurmėjo jis.

Puaro pasilenkė prie jo ir apsimetė tikrai atviraširdžiu naivuoliu.

– Mesjė Papopolus, – prakalbo jis, – noriu atskleisti kortas. Šių brangenybių originalai buvo pavogti iš madam Ketering „Mėlynajame traukinyje“. Dabar prašau įsidėmėti štai ką: man šios brangenybės nereikalingos. Jas surasti – policijos reikalas. Aš dirbu ne policijai, o mesjė Van Aldinui. Noriu surasti madam Ketering žudiką ir pavogtos brangenybės mane domina tik tiek, kiek jos susijusios su šiuo žudiku. Jūs mane suprantate?

Paskutiniai žodžiai buvo ištarti pabrėžtinai reikšmingai. Mesjė Papopolus visiškai ramiai tarė:

– Tęskite.

– Man atrodo, visiškai įtikėtina, jog brangenybės pakeis savo savininką Nicoje, jeigu tik taip jau neįvyko.

– O! – teištarė mesjė Papopolus.

Jis susimąstęs tebegėrė kavą. Šiandien mesjė Papopolus atrodė dar kilnesnis ir didingesnis negu paprastai.

– Todėl ir pagalvojau, – gyvai tęsė Puaro, – kaip man pasisekė! Mano senas draugas mesjė Papopolus – Nicoje. Jis man padės.

– O kaip, jūsų manymu, aš galiu padėti? – šaltai pasidomėjo mesjė Papopolus.

– Aš įsitikinęs, jog, be jokios abejonės, mesjė Papopolus atvyko čia verslo reikalais.

– Visiškai ne, – atšovė mesjė Papopolus, – atvykau čia ne su reikalais, o gydytojo nurodymu taisyti sveikatą.

Jis nenatūraliai kostelėjo.

– Kaip liūdna tai girdėti, – atsakė Puaro su nenuoširdžia užuojauta. – Bet aš dar nebaigiau. Kai rusų kunigaikščiui, austrų hercogienei arba italų grafui reikia deramu būdu

apsirūpinti šeimyninėmis brangenybėmis, kur jie pirmiausiai eina? Pas mesjė Papopolus! Argi ne taip? Pas žmogų, kuris garsėja savo sugebėjimu diskretiškai sutvarkyti šiuos reikalus.

Antikvaras nusilenkė.

– Jūs man pataikaujate.

– Mokėjimas išlaikyti paslaptį – svarbus dalykas, – susimąstęs pasakė Puaro, ir graiko veidu nuslinko šypsenėlė. – Aš taip pat moku saugoti paslaptis.

Vyrų žvilgsniai susitiko, ir Puaro, kruopščiai rinkdamas žodžius, lėtai tęsė:

– Aš taip sau pasakiau: jeigu brangenybės buvo Nicoje perparduotos, mesjė Papopolus garantuotai tai girdėjo. Jis žino viską, kas vyksta brangenybių pasaulyje.

– Štai kaip! – ištarė mesjė Papopolus ir paėmė *croissant*[3].

– Policija, kaip jūs suprantate, nieko nežino. Tai privatus reikalas.

– Girdėjau gandus, – atsargiai prisipažino mesjė Papopolus.

– Kokius? – paragino Puaro.

– O kodėl turėčiau jums pasakoti?

– Yra priežastis, – patikino Puaro. – Jūs tikriausiai prisimenate, mesjė Papopolus, kai prieš septyniolika metų jums buvo paliktas saugoti daiktas, priklausęs tokiam... hm... labai garsiam asmeniui. Netikėtai šis daiktas nesuprantamu būdu dingo, ir jūs atsidūrėte, anot anglų, ant bedugnės krašto.

Puaro nukreipė žvilgsnį nuo antikvaro į merginą. Ji pastūmė į šalį lėkštę, susidėjo ant stalo rankas ir įdėmiai klausėsi pokalbio. Nenuleisdamas nuo jos akių, Puaro tęsė:

– Aš atsitiktinai tuo metu buvau Paryžiuje, ir jūs paprašėte mano pagalbos. Visiškai manimi pasikliovėte. Jūs man pasakėte, kad jeigu aš jums surasiu šį daiktą, būsite man amžinai dėkingas. *Eh bien!*[4] Aš jį suradau.

Mesjė Papopolus giliai atsiduso.

[3] Raguolį (pranc.)

[4] Na, ką gi! (pranc.)

– Tai buvo itin nemalonus mano gyvenimo epizodas, – sumurmėjo jis.

– Septyniolika metų – didelis laiko tarpas, – susimąstęs pabrėžė Puaro. – Bet tikėjausi, kad jūsų tautybės žmonės nepamiršta tokių paslaugų.

– Graikai? – ironiškai nusišypsojo Papopolus.

– Ne, aš turėjau omenyje ne graikus, – pasakė Puaro.

Įsivyravo tyla. Po to senis išdidžiai išsitiesė ir ramiai tarė:

– Jūs teisus, mesjė Puaro. Aš – žydas, o mes, žydai, prisimename gerus darbus.

– Vadinasi, jūs man padėsite?

– Dėl pačių brangenybių, mesjė, aš niekuo negaliu padėti.

Antikvaras kalbėjo kruopščiai rinkdamas žodžius, kaip ką tik darė Puaro.

– Nieko apie jas negirdėjau. Bet gali būti, kad vis dėlto galėsiu jums suteikti nedidelę paslaugą, jeigu jūs, žinoma, domitės žirgų lenktynėmis.

– Tam tikromis aplinkybėmis, taip, – atsakė Puaro, žvelgdamas pašnekovui tiesiai į akis.

– Čia yra žirgas, dalyvaujantis lenktynėse Longšampe, į kurį, manau, būtų verta atkreipti dėmesį. Pats suprantate, negaliu tvirtai garantuoti, nes informaciją gavau ne iš pirmų lūpų.

Jis nutilo, įrėmęs į Puaro žvilgsnį ir tarsi norėdamas įsitikinti, kad šis jį supranta.

– Puiku, puiku, – linkčiodamas pasakė Puaro.

– Šio žirgo vardas, – tęsė mesjė Papopolus, atsilošęs krėsle ir susidėjęs rankas, – Markizas. Apskritai nesu įsitikinęs, bet man atrodo, jog tai anglų žirgas. Taip, Zija?

– Aš irgi taip manau, – patvirtino mergina.

Puaro greitai atsistojo.

– Dėkoju jums, mesjė. Kaip sako anglai, nuostabu turėti slaptų žinių apie lenktyninius žirgus. *Au revoir*[5], mesjė, ir labai dėkoju.

---

[5] Sudie (pranc.)

Tuomet Puaro kreipėsi į merginą.

– *Au revoir*, madmuazele Zija. Tiesiog neįtikėtina, kad nuo mūsų paskutinio susitikimo jau praėjo septyniolika metų. Atrodo, tarsi tik vakar jus mačiau Paryžiuje. Tarytum praslinko tik pora metų.

– Ak, trisdešimt treji – tai jau ne šešiolika, – liūdnai ištarė Zija.

– Bet tik ne jūsų atveju, – galantiškai paprieštaravo Puaro. – Tikiuosi, jūs su tėvu kurį vakarą pavakarieniausite su manimi?

– Mums būtų labai malonu, – atsakė Zija.

– Tuomet dėl laiko susitarsime, – pareiškė Puaro, – o dabar – *je me sauve*[6].

Puaro, tyliai po nosimi niūniuodamas ir nerūpestingai mojuodamas lazdele, išėjo į gatvę. Pakeliui jis užėjo į pirmą pasitaikiusį pašto skyrių ir išsiuntė šifruotą telegramą. Joje buvo pranešama apie dingusį kaklaraiščio smeigtuką, o ji buvo adresuota inspektoriui Džepui į Skotlend Jardą, Londoną.

Iššifruota telegrama buvo trumpa ir aiški:

„Atsiųskite visą turimą informaciją apie žmogų, pravarde Markizas.“

[6] Aš išsinešdinu (pranc.)

23 SKYRIUS

NAUJA VERSIJA

Lygiai vienuoliktą valandą Puaro atvyko į viešbutį, kuriame buvo apsistojęs Van Aldinas. Jis rado milijonierių vieną.

– Jūs punktualus, mesjė Puaro, – pasakė šis šypsodamasis, kai atsistojo pasisveikinti su sekliu.

– Aš visada punktualus, – atsakė Puaro. – Visuomet laikausi tikslumo. Be tvarkos ir metodo...

Staiga jis nutilo.

– Ak, galimas dalykas, aš jums tai jau sakiau. Todėl iškart pereikime prie reikalo.

– Tai susiję su jūsų maža idėja?

– Taip, – Puaro nusišypsojo. – Visų pirma, mesjė, norėčiau dar kartą pasikalbėti su kambarine, Ada Meison. Ji čia?

– Taip.

– Puiku.

Van Aldinas nustebęs pažvelgė į jį. Jis paskambino varpeliu ir paprašė pasiuntinuko surasti Meison.

Kai kambarinė įėjo, Puaro jam būdingu tonu mandagiai su ja pasisveikino. Tai visada padarydavo šio luomo žmonėms įspūdį.

– Laba diena, madmuazele, – linksmai tarė jis. – Jeigu tik mesjė neprieštaraus, prašau sėstis.

– Taip, taip, sėskitės, mano vaikuti, – ištarė Van Aldinas.

– Dėkoju, sere, – pabrėžtinai mandagiai atsakė Meison ir atsargiai atsisėdo ant paties kėdės kraštelio. Ji buvo dar niūresnė ir labiau įsitempusi nei paprastai.

– Norėčiau jūsų šio to paklausti, – pradėjo Puaro. – Reikia iki galo išsiaiškinti tą istoriją apie žmogų jūsų ponios kupė. Jūs matėte grafą de la Rošą ir sakėte, jog tai galėjo būti jis, bet nebuvote tuo visiškai įsitikinusi.

– Aš jau sakiau, sere, kad nemačiau šio džentelmeno veido, todėl nesu tikra.

Puaro nusišypsojo ir linktelėjo galvą.

– Žinoma, žinoma. Suprantu, kad tai sudėtinga. Jūs, madmuazele, sakėte, kad tarnavote pas madam Ketering tik du mėnesius. Ar jums dažnai per šį laikotarpį tekdavo matyti mesjė Keteringą?

Meison valandėlę svarstė ir pagaliau tarė:

– Sere, aš jį mačiau tiktai du kartus.

– Iš arti ar iš toli?

– Kartą, sere, jis atėjo į Kerzon Strytą. Aš buvau viršuje ir pro turėklus žiūrėjau, kaip jis hole kalbėjosi su mano ponia. Man buvo įdomu – na, patys suprantate – nes žinojau, kad...

Diskretiškai kostelėjusi, Meison nutilo.

– O antrą kartą?

– Aš vaikštinėjau parke kartu su Eni, misis Ketering tarnaite, ir ji man parodė misterį Keteringą, kuris ėjo susikibęs už parankės su kažkokia svetimšale.

Puaro vėl linktelėjo.

– O dabar, Meison, sakykite man, ar tas žmogus, kurį matėte traukinyje besikalbantį su jūsų ponia Liono stotyje, negalėjo būti ponios vyras?

– Ponios vyras, sere? Aš taip nemanau.

– Bet jūs neįsitikinusi? – atkakliai mygo ją Puaro.

– Na, aš niekada apie tai negalvojau, sere, – toks spėjimas aiškiai sujaudino Meison.

– Jūs girdėjote, kad mesjė Keteringas taip pat buvo traukinyje. Jis iš tiesų galėjo eiti tuo metu koridoriumi.

– Bet juk džentelmenas, kuris kalbėjosi su ponia, aiškiai atėjo iš gatvės, sere, nes buvo su paltu ir skrybėle.

– Jūs teisi, madmuazele, bet prisiminkite štai ką. Traukinys ką tik sustojo Liono stotyje. Dauguma keleivių išlipo į peroną pakvėpuoti tyru oru. Jūsų ponia taip pat ketino

pasivaikščioti ir apsivilko paltą, ar ne taip?

– Taip, sere, – sutiko Meison.

– Taigi misteris Keteringas padarė tą patį. Traukinys yra šildomas, o lauke – šalta. Jis apsivelka paltą, užsideda skrybėlę ir išeina į peroną pasivaikščioti. Pažvelgęs į apšviestus vagono langus, jis netikėtai pamato žmoną. Iki šio laiko jis nė neįtarė, kad ji važiuoja tuo pačiu traukiniu. Aišku, jis iš karto įlipa į vagoną ir eina į jos kupė. Jį pamačiusi, jūsų ponia nustebusi rikteli ir iš karto uždaro duris į jūsų kupė, nes, galimas daiktas, jų pokalbis gali būti labai asmeniškas.

Jis atsilošė į krėslo nugarėlę ir ilgam nutilo, stebėdamas, kokį poveikį kambarinei padarė jo prielaida. Jis neskubino, puikiai žinodamas, jog tokioms kaip Meison reikia laiko susikaupti ir atsisakyti savo išankstinių įsitikinimų. Pagaliau po keleto minučių ji prakalbo.

– Žinoma, sere, galėjo būti taip, kaip jūs sakėte. Aš tiesiog niekada apie tai negalvojau. Misteris Keteringas taip pat aukštas ir tamsiaplaukis, ir jo sudėjimas maždaug toks pat. Matyt, mane suklaidino paltas ir skrybėlė, ir aš pamaniau, jog tas vyras atėjo iš gatvės. Taip, tai galėjo būti misteris Keteringas. Bet vis dėlto aš ne visai tikra.

– Labai jums ačiū, madmuazele. Nedrįstu jūsų ilgiau trukdyti. Ak, taip, dar vienas, paskutinis, klausimas, – jis išsitraukė iš kišenės portsigarą, kurį vakar rodė Katarinai ir Derekui. – Gal žinote, ar šis portsigaras jūsų ponios?

– Ne, sere, ne jos... bent jau...

Ji buvo aiškiai apstulbusi ir ilgai kažką galvojo.

– Na? – drąsindamas paklausė Puaro.

– Aš manau, sere... Žinoma, nesu įsitikinusi, bet man atrodo, kad neseniai šį portsigarą ponia pirko kaip dovaną savo vyrui.

– Ak, štai kaip, – abejingai tarė Puaro.

– Bet ar ji suspėjo padovanoti jį misteriui Keteringui, ar ne, šito nežinau.

– Puiku, – tarė Puaro. – Labai gerai. Na, ką gi, manau, kad tai viskas, madmuazele. Sudie.

Ada Meison išėjo, tyliai uždariusi duris.

Puaro šypsodamasis pažvelgė į Van Aldiną. Milijonie-

rius vis dar negalėjo atsitokėti iš nuostabos.

– Tai jūs manote, kad tai buvo Derekas? – abejodamas paklausė jis. – Bet juk visi faktai liudija ką kita. Galų gale, juk brangenybės buvo rastos pas grafą.

– Visai ne.

– Jūs pats man sakėte...

– Ką aš jums sakiau?

– Apie šias brangenybes. Jūs man jas netgi parodėte.

– Ne.

Van Aldinas sužiuro į Puaro.

– Norite pasakyti, kad jų neparodėte?

– Ne, neparodžiau.

– Vakar teniso aikštelėje?

– Ne.

– Mesjė Puaro, vienas iš mūsų aiškiai kuoktelėjo.

– Tiek jūs, tiek ir aš – sveiko proto, – tarė Puaro. – Jūs manęs klausiate, aš atsakau. Jūs manęs teiraujatės, ar aš jums rodžiau pagrobtus jūsų dukters rubinus? Aš atsakau – ne. Tai, ką vakar jums rodžiau, mesjė Van Aldinai, viso labo puikiai atliktas padirbinys, kurį gali atpažinti tik ekspertas.

24 SKYRIUS

PUARO DUODA PATARIMĄ

Milijonieriui prireikė keleto minučių, kad suvoktų tai, ką išgirdo. Visiškai suglumęs nemirkčiodamas jis spoksojo į Puaro. Mažasis belgas ramiai linktelėjo.

– Taip, – tarė jis. – Tai keičia reikalo esmę, ar ne?

– Padirbinys!

Jis palinko į priekį.

– Tai jūs viską žinojote iš pradžių, mesjė Puaro? Jūs į tai lenkėte visą laiką? Jūs netikėjote, kad žudikas – grafas de la Rošas?

– Aš abejojau, – ramiai atsakė Puaro, – ir jums tai sakiau. Bet smurtas ir žmogžudystė turint tikslą apiplėšti, – Puaro energingai papurtė galvą, – ne, tai sunku įsivaizduoti. Toks elgesys visiškai nesiderina su grafo de la Rošo asmenybe.

– Bet jūs juk tikite tuo, kad jis ketino pavogti rubinus?

– Žinoma. Čia nėra jokių abejonių. Aš jums papasakosiu, kaip įsivaizduoju jo veiksmus. Grafas sužinojo apie rubinus ir sukūrė savo planą. Jis išgalvojo romantišką istoriją apie jo rašomą knygą, kad paskatintų jūsų dukrą pasiimti brangenybes, ir gavo tikslią jų kopiją. Visiškai aišku, kad jis ketino pakeisti tikrus rubinus padirbtaisiais. Jūsų duktė nebuvo brangenybių ekspertė. Kol ji būtų išsiaiškinusi, tikriausiai būtų praėję daug laiko. Nemanau, kad ji būtų drįsusi persekioti grafą, nes tokiu atveju pernelyg daug kas iškiltų viešumon. Grafas tikriausiai saugojo jos laiškus ir būtų privertęs ją nutilti. Grafo požiūriu, tai buvo nepavojingas planas. Planas, kuris jam tikriausiai ne kartą pravertė.

– Neabejotinai, – susimąstęs ištarė Van Aldinas.

– Ir tai atitinka grafo de la Rošo asmenybę, – baigė Puaro.

– Taip, bet tokiu atveju... – Van Aldinas smalsiai pažvelgė į Puaro. – Kas gi įvyko iš tikrųjų, mesjė Puaro?

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Labai paprastas dalykas. Grafą aplenkė kažkas kitas.

Įsivyravo ilga tyla.

Van Aldinas susimąstė. Pagaliau jis prakalbo be užuolankų.

– Kada jūs pradėjote įtarti mano žentą, mesjė Puaro?

– Nuo pat pradžių. Jis turėjo ir rimtų motyvų, ir puikių galimybių. Pirmosiomis tyrimo dienomis visi buvo tvirtai įsitikinę, kad tas žmogus traukinyje buvo grafas de la Rošas. Aš ir pats taip maniau, bet kartą jūs užsiminėte, jog sykį grafą palaikėte savo žentu. Iš to padariau išvadą, kad jie panašūs ūgiu, sudėjimu ir plaukų spalva. Toliau svarsčiau taip: kambarinė pas jūsų dukterį tarnavo tik du mėnesius. Vargu ar ji galėjo gerai iš matymo pažinoti misterį Keteringą – juk jis Kerzon Stryte negyveno. Be to, vyras traukinyje kruopščiai slėpė savo veidą.

– Jūs manote, kad jis... ją nužudė? – kimiu balsu paklausė Van Aldinas.

Puaro greitai pakėlė ranką.

– Ne, ne, aš šito netvirtinu. Bet tai įmanoma, net labai įmanoma. Jis buvo įstumtas į sunkią padėtį, labai sunkią padėtį, jam grėsė skurdas. Tai buvo vienintelė išeitis.

– Bet dėl ko jam reikėjo imti brangenybes?

– Kad nusikaltimas atrodytų kaip paprastas apiplėšimas, antraip pirmiausia būtų įtartas jis.

– Jeigu tai tiesa, ką jis padarė su rubinais?

– Tai dar reikia išsiaiškinti. Yra keletas galimybių. Šiuo metu Nicoje yra žmogus – aš jį parodžiau jums teniso aikštelėje, – kuris gali mums padėti.

Jis atsistojo. Van Aldinas taip pat pakilo, padėjo mažajam žmogučiui ant peties ranką ir staiga labai susijaudinęs tarė:

– Suraskite man Rutos žudiką, – tarė jis. – Tai viskas, ko jūsų prašau.

Puaro išsitiesė.

– Patikėkite tai Erkiuliui Puaro, – pasakė jis išdidžiai, – ir dėl nieko nesijaudinkite. Aš išsiaiškinsiu tiesą.

Jis nupurtė nuo savo skrybėlės dulkelę, raminamai nusišypsojo milijonieriui ir išėjo iš kambario. Tačiau lipdamas laiptais žemyn jautėsi ne taip tvirtai.

– Viskas labai gerai, – murmėjo jis sau panosėje, – tačiau yra sunkumų. Taip, nemenkų sunkumų.

Išėjęs iš viešbučio, Puaro staiga sustojo. Priešais duris stovėjo automobilis. Jame sėdėjo Katarina Grėj ir labai rimtai kalbėjosi su šalia stovinčiu Dereku Keteringu. Netrukus automobilis pajudėjo, o Derekas liko stovėti, žvelgdamas jam įkandin. Jo veido išraiška buvo gana keista. Staiga jis nekantriai gūžtelėjo pečiais, giliai atsiduso, apsisuko ir vos neužšoko ant Erkiulio Puaro. Abiejų vyrų žvilgsniai susitiko, ir Derekas krūptelėjo. Puaro žvelgė į jį ramiai ir įdėmiai, o Derekas – su lengva panieka. Kilstelėjęs antakius, jis pašaipiai tarė:

– Ji gana miela, ar ne?

Jis elgėsi visiškai natūraliai.

– Taip, – susimąstęs ištarė Puaro. – Šis apibūdinimas puikiai tinka madmuazelei Katarinai, nes jis labai angliškas. O madmuazelė Katarina – tipiška anglė.

Derekas išliko labai ramus ir nieko neatsakė.

– Bet vis dėlto ji yra labai *sympathique*[1], ar ne?

– Taip, – pritarė Derekas. – Nedaug tokių kaip ji.

Jis kalbėjo tyliai, beveik sau. Puaro reikšmingai linktelėjo. Po to prabilo ramiu, liūdnu balsu, gerokai nustebindamas Dereką Keteringą.

– Atleiskite, mesjė, už įžūlumą, bet vis dėlto norėčiau jums pacituoti vieną anglų patarlę. Ji skamba taip: „Naują meilę geriau pradėti baigus senąją.“

Keteringas piktai atsisuko į jį.

– Ką, po velnių, jūs turite omeny?

---

[1] Simpatiška (pranc.)

– Nepykite ant manęs, – taikiai tarė Puaro. – Aš to tikėjausi. Na, ką gi, aš jums pasakysiu, ką turėjau omenyje. Pažvelkite, mesjė, netoliese stovi dar vienas automobilis, kuriame sėdi moteris. Pakanka jums pasukti galvą ir ją pamatysite.

Derekas atsigręžė. Jo veidą iškreipė pyktis.

– Mirelė... Velniai ją griebtų! – sumurmėjo jis. – Aš greitai...

Puaro jį sulaikė.

– Ar tai protinga, ką jūs ketinate daryti? – paklausė Puaro.

Jo žalios akys buvo ramios. Bet Derekas nieko nesuvokė. Įpykęs jis visiškai nepaisė atsargumo.

– Aš su ja visiškai nutraukiau santykius, ir ji tai puikiai žino! – sušuko jis.

– Jūs ją palikote, bet ar *ji* paliko jus?

Derekas netikėtai nusijuokė.

– Ji nė už ką nepaliks dviejų milijonų svarų, – sumurmėjo jis. – Nė už ką pasaulyje!

Puaro pakėlė antakius.

– Jūs cinikas, mesjė Keteringai, – tarė jis.

– Taip? – plati Dereko šypsena buvo anaiptol nelinksma. – Aš pakankamai ilgai gyvenu šiame pasaulyje, mesjė Puaro, ir žinau, kad visos moterys vienodos.

Netikėtai jo veidas sušvelnėjo ir jis pridūrė:

– Visos, išskyrus vieną...

Jo akys įžūliai atrėmė Puaro žvilgsnį. Akimirksnį jose šmėkštelėjo įtampa ir tuoj pat išnyko.

– Išskyrus vieną, – tvirtai pakartojo jis ir linktelėjo galvą Kep Martino pusėn, kur nuvažiavo Katarinos automobilis.

– Štai kaip, – ištarė Puaro.

Ši abejinga replika, kaip seklys ir tikėjosi, sukėlė pašnekovo audringą reakciją.

– Aš žinau, ką jūs pasakysite, – greitai prakalbo Derekas. – Kad aš gyvenau ne tokį gyvenimą, kad aš jos nevertas. Kad neturiu teisės apie ją net svajoti, apie tai tiesiog nepadoru kalbėti, praslinkus vos kelioms dienoms po mano

žmonos mirties. Maža to, ji buvo nužudyta.

Pritrūkęs kvapo jis nutilo, ir Puaro tuo pasinaudojo, gailiu balsu paprieštaravęs:

– Atsiprašau, bet aš nieko panašaus nesakiau.

– Bet pasakysite.

– Nejaugi? – paklausė Puaro.

– Jūs pareikšite, kad neturiu jokios galimybės vesti Katariną.

– Ne, – atkirto Puaro, – šito aš nesakysiu. Žinoma, jūsų reputacija bloga, bet moterų tai neatbaido. Jeigu jūsų vietoje būtų puikaus būdo ir aukštos moralės žmogus, *eh bien*[2], tada jo sėkme abejočiau. Matot, dorovingumas neatrodo romantiškai. Jį paprastai vertina tik našlės.

Derekas Keteringas pažvelgė tiesiai jam į akis, po to neatsisveikinęs apsisuko ir nuėjo prie jo laukiančio automobilio.

Puaro susidomėjęs žvelgė jam įkandin. Jis matė, kaip iš automobilio pasirodė žavinga būtybė ir kažką pasakė.

Nesustodamas Derekas Keteringas pakėlė skrybėlę ir praėjo pro šalį.

– *Ca y est*[3], – ištarė mesjė Erkiulis Puaro. – Manau, man laikas grįžti *chez moi*[4].

Kai jis grįžo, nesutrikdomasis Džordžas lygino kelnes.

– Šiandien puiki diena, Džordžai. Tiesa, truputį varginanti, bet įdomi, – pastebėjo Puaro.

Džordžas šį pastebėjimą išklausė su jam įprasta bejausme veido išraiška.

– Iš tikrųjų, sere?

– Įdomus dalykas ta nusikaltėlio asmenybė, Džordžai. Daugelis žudikų yra labai žavingi.

– Visuomet buvo kalbama, kad daktaras Kripenas – labai malonus džentelmenas. Bet vis dėlto jis sukapojo savo žmoną į smulkius gabalėlius.

---

[2] Ką gi (pranc.)
[3] Taip jau yra (pranc.)
[4] Namo (pranc.)

– Jūsų pavyzdžiai visuomet labai vykę, Džordžai.

Kamerdineris nieko neatsakė. Tuo momentu suskambėjo telefonas, ir Puaro pakėlė ragelį.

– Alio! Alio! Taip, taip, Erkiulis Puaro klauso.

– Čia Naitonas. Mesjė Puaro, ar truputėlį nepalauksite prie telefono? Su jumis norėtų pasikalbėti misteris Van Aldinas.

Netrukus Puaro išgirdo milijonieriaus balsą.

– Jūs klausote, mesjė Puaro? Štai ką jums norėčiau pasakyti. Ką tik buvo Meison. Ji kruopščiai viską apgalvojo ir sako, kad tas vyras traukinyje Liono stotyje buvo Derekas Keteringas. Ji tuo beveik įsitikinusi ir teigia, jog tame žmoguje pajutusi kažką labai pažįstamo. Tiesa, tą akimirką ji kažkaip apie tai nepagalvojo, bet dabar įsitikinusi.

– Taip, – ištarė Puaro. – Dėkoju jums, mesjė Van Aldinai. Tai mums pravers.

Jis padėjo ragelį ir valandėlę stovėjo nejudėdamas, keistai šypsodamasis, kol pastebėjo, kad Džordžas atkakliai stengiasi jį šnekinti.

– A? – paklausė Puaro. – Ką jūs sakėte?

– Sere, jūs pietausite čia ar kur nors kitur?

– Nei čia, nei kur kitur. Eisiu prigulti ir išgersiu *tisane*[5]. Tai, kas buvo laukta, įvyko, o kai taip atsitinka, aš visuomet susijaudinu.

[5] Vaistinių žolių nuoviro (pranc.)

25 SKYRIUS

IŠŠŪKIS

Eidamas pro automobilį, Derekas matė, kaip iš kabinos iškišo galvą Mirelė.

– Derekai, man reikia su tavimi pasikalbėti...

Tačiau Derekas kilstelėjo skrybėlę ir nesustodamas praėjo pro šalį.

Kai jis grįžo į viešbutį, durininkas jam pranešė:

– Jūsų laukia džentelmenas, mesjė.

– Kas toks? – paklausė Derekas.

– Jis neprisistatė, mesjė, bet sakė, kad norėtų su jumis susitikti svarbiu reikalu, todėl jūsų palauks.

– Kur jis?

– Mažojoje svetainėje, mesjė. Jis nenorėjo pasilikti laukiamajame, nes ten pernelyg daug žmonių.

Derekas linktelėjo ir pasuko mažosios svetainės link. Ten sėdėjo tik jo laukęs žmogus, kuris atsistojo ir jam grakščiai nusilenkė. Derekui teko matyti grafą de la Rošą tiktai kartą, tačiau be vargo atpažino šį aristokratišką didiką ir piktai susiraukė. Tai buvo neregėtas įžūlumas.

– Jeigu neklystu, grafas de la Rošas? – tarė jis. – Neabejoju, kad ateidamas čia jūs tik veltui švaistėte savo laiką.

– Tikiuosi, ne, – maloniai paprieštaravo grafas, blykstelėjęs baltais dantimis.

Kitiems vyrams grafo žavesys paprastai nepadarydavo jokio įspūdžio. Visi be išimties nuoširdžiai jo nemėgo. Derekas Keteringas jautė didžiulį norą savo rankomis išmesti grafą iš svetainės, tačiau suvokimas, kad bet koks skandalas dabar jam gali pakenkti, sulaikė jį nuo tokio žingsnio. Derekas dar kartą nusistebėjo, kaip Ruta galėjo pamilti šį

tipą, o juk ji iš tikrųjų jį mylėjo. Tikras storžievis, netgi dar blogiau. Derekas su pasišlykštėjimu pažvelgė į kruopščiai išpuoselėtas rankas.

– Atėjau su nedideliu reikalu, – pasakė grafas, – ir manau, kad būtų protingiau, jei mane išklausytumėte.

Derekas vėl pajuto didžiulę pagundą išmesti grafą lauk, tačiau susitvardė. Jis suprato grasinančią užuominą, tik savaip. Buvo daug priežasčių, dėl kurių vertėjo išklausyti grafą.

Jis atsisėdo ir ėmė nekantriai pirštais barbenti į stalą.

– Na? – griežtai paklausė jis. – Koks reikalas?

Tačiau grafas nebuvo įpratęs kalbėti tiesiai šviesiai.

– Leiskite man, mesjė, išreikšti jums giliausią užuojautą dėl jus neseniai ištikusios sunkios nelaimės.

– Jeigu jūs tučtuojau nesiliausite įžūliai kalbėjęs, – ramiai tarė Derekas, – išlėksite pro šitą langą.

Jis mostelėjo į langą už grafo nugaros, o pastarasis neramiai sukrutėjo.

– Jeigu taip norite, mesjė, galiu atsiųsti pas jus savo draugus, – išdidžiai pareiškė jis.

Derekas nusijuokė.

– Dvikova, ar ne? Brangusis mano grafe, aš jūsų taip rimtai nevertinu, kad kviesčiau jus į dvikovą. Užtat su didžiausiu malonumu išmesiu jus į *Promenade des Anglais*[1].

Grafas nebuvo linkęs įsižeisti. Jis tik kilstelėjo antakius ir sumurmėjo:

– Anglai – barbarai.

– Na, – ištarė Derekas, – ir ką gi jūs turite man pasakyti?

– Būsiu atviras, – pareiškė grafas, – ir eisiu tiesiai prie reikalo. Taip bus geriau mums abiem, ar ne?

Jis vėl maloniai nusišypsojo.

– Tęskite, – trumpai ir atžariai paliepė Derekas.

Grafas pažvelgė į lubas, sunėrė pirštų galiukus ir švelniai sumurmėjo:

– Jums atiteko krūva pinigų, mesjė.

---

[1] Anglų promenadą (pranc.)

– O koks, velniai griebtų, jūsų reikalas?

Grafas išdidžiai išsitiesė.

– Mesjė, mano vardas yra suterštas! Mane įtaria... mane kaltina... įvykdžius šį baisų nusikaltimą.

– Ne aš jus kaltinu, – šaltai pasakė Derekas. – Kaip suinteresuotas asmuo aš neišsakiau savo nuomonės.

– Aš nekaltas, – pareiškė grafas. – Prisiekiu Dievu, – jis pakėlė rankas į viršų, – aš esu nekaltas.

– Man regis, šią bylą tiria tardytojas mesjė Karežas, – mandagiai mestelėjo Derekas.

Grafas į šią repliką nekreipė jokio dėmesio.

– Aš ne tik neteisingai įtariamas dėl nusikaltimo, kurio neįvykdžiau, bet man, be to, labai reikia pinigų.

Jis tyliai, bet reikšmingai kostelėjo.

Derekas atsistojo.

– Aš to tikėjausi, – ramiai pasakė jis. – Jūs – galvijas! Šantažuotojas! Aš jums neduosiu nė penso! Mano žmona mirusi, ir joks skandalas negali sudrumsti jos ramybės. Manau, ji rašė jums kvailus laiškus. Jeigu šią akimirką sutikčiau juos iš jūsų nupirkti už apvalią sumelę, jūs vis tiek – aš tuo visiškai įsitikinęs – pasiliktumėte kelis ateičiai. Štai ką aš jums pasakysiu, mesjė de la Rošai: šantažas yra bjaurus dalykas tiek Anglijoje, tiek Prancūzijoje. Štai jums mano atsakymas. Viso geriausio!

Grafas, norėdamas sulaikyti Dereką, ištiesė ranką.

– Minutėlę! Jūs klystate, mesjė. Labai klystate. Aš save laikau džentelmenu.

Derekas nusijuokė.

– Moters rašyti laiškai man yra šventas dalykas, – nutaisęs kilniadvasišką veido išraišką, grafas atmetė galvą. – Aš turėjau galvoje visai ką kita. Kaip jau sakiau, man iš tikrųjų riesta su pinigais, ir mano sąžinė gali paraginti mane pranešti policijai tam tikrą informaciją.

Derekas lėtai grįžo į mažąją svetainę.

– Ką jūs turite omenyje?

Grafo veidas vėl nušvito malonia šypsena.

– Nėra reikalo smulkiai aiškinti, – sumurmėjo jis. – Ne veltui sakoma: ieškokite to, kuriam nusikaltimas yra

naudingas. O kaip jau ką tik sakiau, jūs neseniai gavote daugybę pinigų...

Derekas nusijuokė.

– Jeigu tai viskas... – paniekinamai pradėjo jis.

Tačiau grafas papurtė galvą.

– Anaiptol ne viskas, mano brangusis sere. Nebūčiau pas jus atėjęs, jeigu neturėčiau gerokai tikslesnės ir patikimesnės informacijos. Mesjė, nemalonu būti areštuotam už žmogžudystę.

Derekas priėjo prie grafo. Jo veide atsispindėjo toks įtūžis, kad grafas nejučia žengė kelis žingsnius atgal.

– Jūs *man* grasinate? – rūsčiai paklausė jaunuolis.

– Daugiau aš nieko nesakysiu, – patikino jį grafas.

– Su kokiu tik blefu aš nebuvau susidūręs...

Grafas pakėlė baltą ranką.

– Jūs klystate. Tai ne blefas. Kad įtikinčiau jus, štai ką pasakysiu. Šią informaciją gavau iš vienos ledi, kuri turi nepaneigiamų įrodymų, kad jūs įvykdėte šią žmogžudystę.

– Iš ledi? Kas ji?

– Madmuazelė Mirelė.

Derekas žengtelėjo atgal tarytum gavęs smūgį.

– Mirelė... – sumurmėjo jis.

Grafas nusprendė pasinaudoti patogiu, kaip jam pasirodė, momentu.

– Mažmožis – šimtas tūkstančių frankų, – tarė jis. – Daugiau aš neprašau.

– Ką? – išsiblaškęs paklausė Derekas.

– Aš sakau, mesjė, jog šimtas tūkstančių frankų mano sąžinę visiškai nuramintų.

Derekas atsitokėjo ir įdėmiai pažvelgė į grafą.

– Jums dabar reikalingas mano atsakymas?

– Jeigu galima, mesjė.

– Eikite po velnių – štai mano atsakymas. Supratote?

Palikęs iš nuostabos amo netekusį grafą, Derekas staigiai apsisuko ir išėjo iš kambario.

Išėjęs iš viešbučio jis sustabdė taksi ir nuvažiavo į viešbutį, kuriame buvo apsistojusi Mirelė. Ten jis sužinojo, kad šokėja ką tik grįžo. Derekas padavė šveicoriui savo vizitinę kortelę.

– Perduokite ją madmuazelei ir paklauskite, ar ji mane priims.

Netrukus Derekas buvo paprašytas sekti paskui *chasseur*[2].

Kai jis įžengė į šokėjos apartamentus, egzotiškų kvepalų banga smogė Derekui į nosį. Kambarys buvo pilnas gvazdikų, orchidėjų ir mimozų. Mirelė, apsivilkusi nėriniuotą *peignoir*[3], stovėjo prie lango.

Ji išskėstomis rankomis puolė prie jo.

– Derekai, tu atėjai pas mane! Žinojau, kad ateisi.

Jis nustūmė jos rankas ir rūsčiai pažvelgė.

– Kodėl atsiuntei pas mane grafą de la Rošą?

Mirelė pažvelgė į jį su nuostaba, kuri jam pasirodė nuoširdi.

– Aš siunčiau pas tave grafą de la Rošą? Kam?

– Matyt, šantažuoti, – niūriai ištarė Derekas.

Ji ir vėl nustebusi pažvelgė į jį. Po to staiga nusišypsojo ir linktelėjo galvą.

– Na, žinoma. Šito ir reikėjo tikėtis. *Ce type là*[4] tik taip ir galėjo pasielgti. Aš turėjau tai numatyti. Ne, Derekai, aš jo tikrai nesiunčiau.

Derekas įdėmiai pažiūrėjo į ją, tarsi ketindamas įžvelgti jos mintis.

– Aš tau viską papasakosiu, – tęsė Mirelė, – nors man ir gėda, bet nieko nenutylėsiu. Tą dieną, kaip pameni, aš įpykusi kone kuokteléjau, – ji iškalbingai mostelėjo. – Juk tu žinai mano temperamentą. Norėjau tau atkeršyti, todėl nuėjau pas grafą de la Rošą ir paprašiau jį eiti į policiją ir ten viską papasakoti. Bet tu, Derekai, nebijok. Aš nepraradau sveiko proto. Svarbiausią įrodymą žinau aš viena. Be manęs policijai nieko nepavyks padaryti, supranti. O dabar... dabar...

Ji prisispaudė prie Dereko, meiliai žvelgdama į jį.

Jis šiurkščiai ją atstūmė. Ji vos išsilaikė ant kojų, jos krūtinė kilnojosi, akys susiaurėjo iki mažų plyšelių.

---

[2] Viešbučio tarnas, pasiuntinys (pranc.)

[3] Peniuaras (pranc.)

[4] Toks tipas (pranc.)

– Būk atsargus, Derekai. Būk atsargus. Juk tu grįžai pas mane, taip?

– Aš niekada negrįšiu pas tave, – tvirtai atsakė Derekas.

– O!

Šokėja tapo panaši į įsiutusią katę. Jos akys blizgėjo.

– Tai čia vis ta moteris kalta. Ta, su kuria tą dieną pietavai. Taip? Aš teisi?

– Aš ketinu prašyti šios ledi rankos.

– Ši manieringa anglė! Nejaugi manai, kad aš tam pritarsiu? O ne! – jos gražus lankstus kūnas virpėjo. – Klausyk, Derekai, prisimeni mūsų pokalbį Londone? Tu tada sakei, kad tik žmonos mirtis tave gali išgelbėti nuo skurdo. Gailėjaisi, kad jos tokia gera sveikata. Būtent tada tau šovė į galvą mintis apie nelaimingą atsitikimą. Ir ne tik apie nelaimingą atsitikimą!

– Kaip suprantu, – paniekinamai atkirto Derekas, – šį pokalbį tu atpasakojai grafui de la Rošui?

Mirelė nusijuokė:

– O, aš ne tokia kvaila! Puikiai suprantu, kad policijai toli gražu nepakanka neaiškios versijos. Klausyk, aš tau duodu paskutinį šansą. Atsisakyk anglės, grįžk pas mane ir tada, *chéri*[5], aš neprasitarsiu...

– Neprasitarsi? Apie ką?

Ji tyliai nusijuokė.

– Tu manei, kad niekas tavęs nepastebėjo...

– Apie ką tu šneki?

– Kaip jau sakiau, tu galvojai, kad niekas tavęs nematė. Bet aš mačiau tave, Derekai, *mon ami*[6]. *Tą naktį mačiau, kaip tu išėjai iš savo žmonos kupė – likus kelioms minutėms iki traukinio sustojimo Lione.* Ir aš žinau ne tik tai. Aš žinau, jog tuo metu, kai tu išėjai iš žmonos kupė, ji buvo nebegyva!

Derekas tylėdamas pažvelgė į Mirelę. Po to kaip apsvaigęs lėtai apsisuko ir svyruodamas išėjo iš kambario.

---

[5] Brangusis (pranc.)

[6] Mano drauge (pranc.)

26 SKYRIUS

ĮSPĖJIMAS

– Tikiuosi, – tarė Puaro, – mes su jumis esame geri draugai ir vienas nuo kito neturime jokių paslapčių.

Katarina pasuko galvą ir pažvelgė į jį. Jo balse pasigirdo rimta gaidelė, kurios ji anksčiau nebuvo girdėjusi.

Jie sėdėjo Monte Karlo parke. Katarina čia atvažiavo su savo draugais ir netikėtai susitiko Puaro ir Naitoną. Sekretorių pačiupo ledi Templin, užvertusi jį prisiminimais, kurių dauguma, kaip įtarė Katarina, buvo sukurti čia pat, vietoje. Paėmusi vyriškį už parankės, ledi Templin jį nusitempė į parko gilumą.

– Žinoma, mes draugai, – patvirtino Katarina.

– Iš pat pradžių mes pajutome vienas kitam simpatiją, – susimąstęs tęsė Puaro.

– Taip, nuo tos akimirkos, kai jūs pasakėte, kad *roman policier*[1] vyksta ir realiame gyvenime.

– Ir aš buvau teisus, ar ne? – paklausė Puaro išraiškingai iškėlęs smilių. – Dabar mes atsidūrėme vieno iš jų centre. Man tai įprasta – tai mano *métier*[2], bet jūs – visai kas kita.

Ji įdėmiai pažvelgė į Puaro. Jai pasirodė, kad jis perspėja, atkreipdamas dėmesį į pavojų, kurio ji nepastebi.

– Kodėl jūs sakote, kad atsidūriau šios bylos centre? Iš tikrųjų aš kalbėjausi su misis Ketering prieš pat jos mirtį, bet dabar... dabar viskas praeityje, ir aš neturiu nieko bendra su šia byla.

– Ak, madmuazele, bet argi kas gali tvirtai pasakyti, su kuo jis susijęs, o su kuo ne?

---

[1] Detektyvinis romanas (pranc.)

[2] Amatas, profesija (pranc.)

Katarina drąsiai pažvelgė jam į akis.

– Ką reiškia šie jūsų žodžiai? – paklausė ji. – Jūs norite kažką man pasakyti, kalbate užuominomis, bet aš nieko nesuprantu. Nesuvokiu jokių užuominų. Norėčiau, kad jūs man viską pasakytumėte tiesiai.

Puaro liūdnai pažvelgė į ją.

– *Ah, mais c'est anglais ça*[3], – sumurmėjo jis. – Jums viskas tiktai juoda arba balta, viskas tiksliai ir aiškiai. Tačiau gyvenimas gerokai sudėtingesnis, madmuazele. Jame būna įvykių, metančių šešėlį ant žmonių, kurie juose dalyvauja dar gerokai prieš įvykių pradžią.

Jis iš kišenės išsitraukė didelę šilkinę nosinę ir, šluostydamas kaktą, sumurmėjo:

– Ak, aš, atrodo, kalbu labai poetiškai. Imkime, madmuazele, ir pereikime prie faktų. Sakykite man, ką jūs manote apie majorą Naitoną?

– Man jis labai patinka, – šiltai atsiliepė Katarina. – Jis gana žavus.

Puaro atsiduso.

– Kas jums? – paklausė Katarina.

– Jūs atsakėte taip nuoširdžiai, – paaiškino Puaro. – Jeigu būtumėte atsakiusi abejingai: „O, jis labai mielas“, *eh bien*, žinote, aš būčiau buvęs labiau patenkintas.

Katarina tylėjo, jausdamasi truputį nejaukiai. Puaro mįslingai tęsė:

– Ir vis dėlto, kas žino? Ak, tos *les femmes*[4], jos turi tiek būdų nuslėpti savo jausmus, ir vienas iš jų – nuoširdumas.

Jis vėl atsiduso.

– Nesuprantu... – vėl pradėjo Katarina.

– Jūs nesuprantate, – nutraukė ją Puaro, – kodėl aš toks įkyrus, madmuazele? Aš – pagyvenęs žmogus ir kartais, tiesa, ne itin dažnai, susitinku su žmonėmis, kurių gerovė man labai rūpi. Mes esame draugai, madmuazele, jūs pati man taip sakėte. Ir būtent dėl to man norisi matyti jus laimingą.

---

[3] Ach, tie anglai jau tokie (pranc.)

[4] Moterys (pranc.)

Katarina sėdėjo nejudėdama ir susimąsčiusi skėčiu sau po kojomis braižė ornamentus.

– Aš jūsų paklausiau apie majorą Naitoną, madmuazele, o dabar norėčiau sužinoti jūsų nuomonę apie kitą žmogų. Ar jums patinka misteris Derekas Keteringas?

– Aš jį menkai pažįstu, – atsakė Katarina.

– Tai ne atsakymas.

– Kitokio aš neturiu.

Puaro, apstulbęs dėl jos tono, pažvelgė į ją ir rimtai linktelėjo.

– Ko gero, jūs teisi, madmuazele. Bet paklausykite manęs. Aš daug mačiau gyvenime ir žinau, kad pasaulyje yra dvi tiesos. Gerą vyrą gali pražudyti meilė blogai moteriai – štai pirmoji tiesa. Bet yra ir antroji: blogą vyrą taip pat sėkmingai gali pražudyti meilė gerai moteriai.

Katarina staigiai pakėlė galvą.

– Kai jūs sakote „pražudyti"...

– Aš turiu galvoje „pražudyti" jo požiūriu. Žmogus turi būti nuoširdus nusikalsdamas, kaip ir visur kitur.

– Jūs bandote mane įspėti, – tyliai tarė Katarina, – bet dėl ko?

– Aš negaliu įlįsti į jūsų sielą, madmuazele. Tačiau net jeigu galėčiau, jūs man to neleistumėte. Taigi aš jums pasakysiu tik štai ką: yra vyrų, kurie turi pavojingą gebėjimą vilioti moteris.

– Pavyzdžiui, grafas de la Rošas, – šypsodamasi pasakė Katarina.

– Yra kitų, daug pavojingesnių už grafą de la Rošą. Jie turi patrauklių savybių, yra drąsūs, ryžtingi, protingi. Jūs susižavėjusi, madmuazele, aš tai matau, bet tikiuosi, kad dar toliau nenuėjote. Žmogus, apie kurį aš kalbu, jausmai, kuriuos jis jaučia – visa tai tikra, ir vis dėlto...

– Taip?

Puaro atsistojo ir valandėlę tylėdamas žiūrėjo į ją. Pagaliau jis lėtai ir aiškiai pasakė:

– Jūs, madmuazele, galite pamilti vagį, bet ne žudiką.

Pasakęs šiuos žodžius, jis staigiai apsisuko ir nuėjo.

Jis girdėjo, kaip Katarina aiktelėjo, tačiau neatsisuko. Jis

pasakė viską, ką norėjo pasakyti, ir dabar paliko ją vienumoje apmąstyti paskutinę jo ištartą nedviprasmišką frazę.

Iš kazino išėjo Derekas Keteringas. Pamatęs Katariną, priėjo prie jos.

– Aš lošiau, – tarė jis šypsodamasis, – deja, nesėkmingai. Prašvilpiau viską, ką turėjau pasiėmęs.

Katarina sunerimusi pažvelgė į jį. Jai iš karto krito į akis pasikeitęs jo elgesys ir kruopščiai, bet nesėkmingai slepiamas susijaudinimas, kurį išdavė daugybė mažyčių ženklų.

– Manau, kad visuomet buvote lošėjas. Jums patinka pati lošimo dvasia.

– Lošėjo charakteris? Taip, jūs teisi. Argi jūs neįžvelgiate lošime kažko jaudinančio? Per vieną akimirką pastatyti viską ant kortos – kas gali tam prilygti?

Katarina, anksčiau atrodžiusi rami ir santūri, pajuto, kaip smarkiai ji jaudinasi.

– Aš noriu su jumis pasikalbėti, – tęsė tuo metu Derekas. – Kas žino, ar dar turėsiu tokią progą? Žmonės kalba, kad nužudžiau savo žmoną. Ne, ne, nepertraukite. Tai, žinoma, nesąmonės.

Jis valandėlei nutilo, o po to kalbėjo toliau:

– Nuo policijos man teko kai ką nuslėpti, kad išlaikyčiau... na... tam tikrą padorumą. Nuo jūsų aš nenoriu nieko slėpti. Aš norėjau vesti pinigus. Kai sutikau Rutą Van Aldin, man labai jų reikėjo. Jos veidas ir figūra buvo kaip madonos, ir aš tikėjausi, kad galėsiu būti laimingas. Bet karčiai nusivyliau. Mano žmona niekada manęs nemylėjo – dar iki mūsų vestuvių ji pamilo kitą žmogų. O, aš nesiskundžiu! Mūsų santuoka buvo abipusis naudingas sandėris. Jai buvo reikalingas Lekonberio titulas, o man – pinigai. Visa bėda, kad Ruta – amerikietė. Nors visiškai manęs nemylėjo, vis dėlto reikalavo, kad priklausyčiau tik jai, kad tūpčiočiau aplink ją meilikaudamas. Kartkartėmis ji man tiesiai šviesiai drėbdavo, kad mane nusipirko, ir aš priklausau jai. O pasekmė tokia – aš su ja elgiausi bjauriai. Mano uošvis jums papasakos ir bus visiškai teisus. Prieš Rutos mirtį man grėsė visiškas žlugimas.

Staiga jis nusijuokė.

– Kiekvienam, išdrįsusiam stoti prieš Rufą Van Aldiną, neišvengiamai gresia visiškas žlugimas.

– O po to? – tyliai paklausė Katarina.

– O po to... – Derekas gūžtelėjo pečiais. – Po to Ruta buvo nužudyta – kaip tik pačiu laiku.

Jis vėl nusijuokė, ir jo juokas sukėlė Katarinai skausmą. Ji krūptelėjo.

– Žinoma, – tarė Derekas, – taip kalbėti nėra labai padoru, bet tai tiesa. Dabar noriu jums pasakyti štai ką. Kai pirmąkart jus pamačiau, iškart supratau, kad jūs – ta moteris, kurios laukiau visą savo gyvenimą. Aš jūsų bijojau. Maniau, kad jūs atnešite man nelaimę.

– Nelaimę? – griežtai paklausė Katarina.

Jis pažvelgė jai į akis.

– Kodėl jūs tokiu tonu klausiate? Apie ką galvojate?

– Apmąsčiau tai, ką man pasakė vienas žmogus.

Staiga Derekas išsiviepė.

– Jums apie mane dar daug ko pripasakos, mano brangioji, ir didžia dalimi tai bus tiesa. Mano gyvenime buvo daug blogų dalykų ir dar blogesnių, tokių, apie kuriuos jūs niekada iš manęs neišgirsite nė vieno žodžio. Aš visą gyvenimą lošiau, o skirtumas tarp pastatytų sumų buvo didžiulis. Daugiau niekada jums neprisipažinsiu nė vienos savo buvusios nuodėmės, su praeitimi baigta. Prašau jūsų patikėti tiktai vienu dalyku. Prisiekiu jums, kad aš nekaltas dėl savo žmonos mirties.

Jis ištarė šiuos žodžius gana nuoširdžiai, bet vis dėlto ji aiškiai pajuto nenatūralumą. Derekas pamatė sunerimusį Katarinos žvilgsnį ir tęsė:

– Žinau, ką jūs norite pasakyti. Aš jums pamelavau. Kupė, į kurią užėjau, *buvo* mano žmonos.

– Ak! – sušuko Katarina.

– Sunku paaiškinti, kodėl užėjau į kupė, bet pabandysiu. Aš tai padariau nemąstydamas, impulsyviai. Matote, aš sekiau žmoną ir bandžiau „Mėlynajame traukinyje“ neišleisti jos iš akių. Mirelė man sakė, kad Ruta Paryžiuje ketina susitikti su grafu de la Rošu, ir aš panorau tai patikrinti. Bet Paryžiuje ji neišlipo, ir aš pasijutau truputį kaltas. Staiga

pamaniau, kad būtų gerai visam laikui išsiaiškinti mūsų santykius. Taigi atidariau duris ir įėjau.

Jis nutilo.

– Ir... – tyliai ištarė Katarina.

– Ruta gulėjo veidu į sieną, mačiau tiktai jos pakaušį. Žinoma, galėjau pabandyti ją pažadinti, bet staiga mane apleido ryžtas. Ką iš tikrųjų mes galėjome vienas kitam pasakyti po visko, kas jau buvo pasakyta šimtus kartų? O ji taip gražiai miegojo. Todėl pasistengiau kuo tyliau išeiti iš kupė.

– O kodėl jūs sumelavote policijai? – paklausė Katarina.

– Aš dar nevisiškai išsikrausčiau iš proto. Iš pat pradžių buvo aišku, kad prieš mane atsisuks įtikinamiausi žmogžudystės motyvai. Jeigu būčiau prisipažinęs, kad buvau toje kupė prieš pat jos mirtį, man būtų galas.

– Suprantu.

Bet ar ji iš tiesų suprato? Katarina nežinojo. Ji juto beveik magišką Dereko patrauklumą, bet kažkas joje priešinosi, kažkas ją sulaikė.

– Katarina...

– Aš...

– Jūs žinote, kad aš jus myliu... O jūs... ar jūs mane mylite?

– Aš... nežinau.

Kas per silpnumas? Ji turi žinoti! Jeigu... jeigu tiktai... Netikėtai jos skruostus užliejo ryškus raudonis: ji pamatė, kad prie jų skuba truputį šlubuodamas gražus vyras – majoras Naitonas.

Ji lengviau atsikvėpė ir šiltai su juo pasisveikino.

Derekas paniuręs atsistojo.

– Ledi Templin eina lažybų? – paklausė jis. – Prisidėsiu prie jos ir perteiksiu jai savo patyrimą.

Palikęs juos dviese, Derekas apsisuko ir nuėjo. Katarina vėl atsisėdo. Jos širdis ėmė plakti greitai ir nelygiai, bet besikalbėdama su ramiu, gana droviu vyriškiu pamažu ji atgavo įprastą savitvardą.

Tuo pat metu ji apstulbusi pajuto, jog Naitonas elgiasi

taip pat, kaip prieš valandėlę elgėsi Derekas – prisipažįsta ją mylįs, nors visiškai kita maniera.

Jis kalbėjo labai droviai, dažnai užsikirsdamas. Jo žodžiuose gražbyliavimo nebuvo nė ženklo.

– Nuo tos dienos, kai jus išvydau pirmą kartą... Aš... man nederėjo to sakyti taip greitai... bet misteris Van Aldinas bet kurią dieną gali išvažiuoti, ir man nebebus kitos progos. Žinau, kad jūs negalite manęs taip greitai pamilti... Tai tiesiog neįmanoma. Žinoma, aš tikiuosi pernelyg daug. Aš turiu santaupų, tiesa, nelabai daug... Ne, prašau jūsų, dabar nieko neatsakykite. Aš žinau jūsų atsakymą. Bet tuo atveju, jei būsiu priverstas netikėtai išvažiuoti, norėčiau, kad žinotumėte, jog aš jus myliu.

Katarina buvo sukrėsta ir giliai sujaudinta.

– Ir dar kai ką norėjau pasakyti. Jeigu... jeigu jums kada nors bus reikalinga pagalba... parama, tai aš... viską, ką galėsiu...

Jis paėmė jos ranką, tvirtai suspaudė, po to nusilenkė ir neatsigręždamas greitai nuėjo kazino link.

Katarina sėdėjo nekrutėdama ir žvelgė jam įkandin. Derekas Keteringas... Ričardas Naitonas... Du tokie skirtingi žmonės, visiškai nepanašūs. Naitonas buvo mielas ir vertas pasitikėjimo. O Derekas...

Staiga Katarinai kilo keistas jausmas. Ji pajuto ne viena sėdinti ant suoliuko parke prie kazino. Pajuto kažką greta savęs, ir tai buvo nužudytoji moteris, Ruta Ketering. Atrodė, Ruta labai nori jai kažką pasakyti. Šis pojūtis buvo toks keistas, toks gyvas, kad jo buvo tiesiog neįmanoma atsikratyti. Katarina buvo visiškai tikra, jog Rutos Ketering dvasia mėgina jai pasakyti kažką gyvybiškai svarbaus. Staiga šis pojūtis dingo. Katarina, šiek tiek drebėdama, atsistojo. Ką gi tokio svarbaus jai norėjo pasakyti Ruta Ketering?

27 SKYRIUS

SUSITIKIMAS SU MIRELE

Išsiskyręs su Katarina, Naitonas nuėjo ieškoti Erkiulio Puaro. Jį rado vienoje iš kazino patalpų, kurioje jis patenkintas lošė, statydamas minimalias pinigų sumas ant lyginių skaičių. Tą akimirką, kai prie jo prisiartino Naitonas, iškrito skaičius 33, ir Puaro prarado pastatytą sumą.

– Nepasisekė! – pasakė Naitonas. – Ar jūs dar statysite?

Puaro papurtė galvą.

– Ne dabar.

– Ar mėgstate lošti? – pasmalsavo Naitonas.

– Mėgstu, bet ne ruletę.

Naitonas metė į jį greitą žvilgsnį. Jo veidas tapo nerimastingas. Naitonas kalbėjo pagarbiai, šiek tiek užsikirsdamas.

– Ar jūs dabar labai užsiėmęs, mesjė Puaro? Norėčiau su jumis pasikalbėti.

– Aš jūsų paslaugoms. Gal eikime į lauką? Saulėkaitoje daug maloniau.

Jie išėjo iš kazino. Naitonas giliai atsiduso.

– Man patinka Rivjera. Pirmą kartą čia lankiausi prieš dvylika metų, kai gulėjau ledi Templin ligoninėje. Palyginti su Flandrija, iš kurios atvažiavau, čia buvo rojus.

– Tikriausiai, – sutiko Puaro.

– Atrodo, kad karas buvo taip seniai, – susimąstęs ištarė Naitonas.

Kurį laiką jie ėjo tylėdami.

– Jūs dėl ko nors susirūpinęs? – paklausė Puaro.

Naitonas šiek tiek nustebęs pažvelgė į jį.

– Jūs teisus, – prisipažino jis. – Nesuprantu, iš kur jūs tai žinote?

– Tai labai aiškiai matyti, – abejingai atsakė Puaro.

– Nemaniau, kad taip nemoku slėpti savo jausmų.

– Tokia mano profesija – skaityti mintis iš veido išraiškos, – oriai paaiškino mažasis žmogutis.

– Aš jums pasakysiu, kas mane jaudina, mesjė Puaro. Jūs girdėjote apie tą šokėją Mirelę?

– Apie mesjė Dereko Keteringo *chère amie*[1]?

– Taip, apie ją. Jūs, žinoma, suprantate, kad misteris Van Aldinas, žinodamas apie jos ryšius su Dereku, yra prieš ją nusistatęs. Ji parašė jam ir pasiūlė susitikti. Jis man padiktavo griežtą atsisakymą, ir man teko jį perduoti. Šiandien rytą ji atėjo į mūsų viešbutį ir atsiuntė savo vizitinę kortelę, pridūrusi, kad jai nedelsiant reikia pamatyti misterį Van Aldiną.

– Jūs mane sudominote, – pasakė Puaro.

– Misteris Van Aldinas įniršo ir pasakė man, ką jai perduoti. Aš išdrįsau paprieštarauti. Man atrodė, jog ši moteris mums gali pateikti vertingos informacijos. Žinome, kad ji važiavo „Mėlynuoju traukiniu“ ir galėjo matyti arba girdėti ką nors, kas mums naudinga. Jūs sutinkate su manimi, mesjė Puaro?

– Sutinku, – šaltai atsakė Puaro. – Mesjė Van Aldinas, reikia pasakyti, elgėsi labai kvailai.

– Džiaugiuosi, kad mūsų požiūriai sutampa, – pasakė sekretorius. – O dabar aš ketinu jums kai ką papasakoti, mesjė Puaro. Kadangi buvau įsitikinęs, jog misterio Van Aldino nusistatymas yra neišmintingas, nulipau žemyn ir pats pasikalbėjau su šia dama.

– *Eh bien*[2]?

– Buvo sunku, nes ji užsispyrė pasimatyti būtent su misteriu Van Aldinu. Bandžiau, kaip galėjau, jo atsakymą sušvelninti ir pasakiau, jog misteris Van Aldinas pernelyg užsiėmęs, bet jeigu ji panorėtų, galėtų pasikalbėti su manimi.

[1] Draugužę (pranc.)
[2] Na ir (pranc.)

Tačiau ji užsispyrė ir galų gale nieko nepasakiusi išėjo. Man susidarė įspūdis, kad ši moteris kažką žino.

– Tai rimta, – ramiai tarė Puaro. – Jūs žinote, kur ji apsistojusi?

– Taip, – Naitonas pasakė viešbučio pavadinimą.

– Gerai. Mes ten nedelsdami vykstame.

Sekretorius staiga susvyravo.

– O misteris Van Aldinas? – dvejodamas paklausė jis.

– Mesjė Van Aldinas – labai užsispyręs žmogus, – tarė Puaro. – Aš nesiginčiju su užsispyrėliais, o veikiu nepaisydamas jų. Mes nedelsdami važiuojame pas šią damą. Aš jai pasakysiu, kad ją išklausyti jus įpareigojo mesjė Van Aldinas. Tikiuosi, neprieštarausite?

Atrodė, jog Naitonas vis dar negalėjo ryžtis, bet Puaro apsimetė, kad jo dvejonių nepastebi.

Viešbutyje jiems pasakė, kad madmuazelė Mirelė savo numeryje, ir Puaro nusiuntė į viršų savo ir Naitono vizitines korteles, ant jų iš anksto užrašęs „Misteris Van Aldinas“.

Iš viršaus perdavė, kad madmuazelė Mirelė pasirengusi priimti svečius.

Įėjęs į šokėjos apartamentus, Puaro tuoj pat paėmė iniciatyvą į savo rankas.

– Madmuazele, – žemai nusilenkęs sumurmėjo jis, – mes čia mesjė Van Aldino interesais.

– A! O kodėl jis pats neatėjo?

– Mesjė Van Aldinas negaluoja, – sumelavo Puaro. – Jį paguldė ant menčių gerklės uždegimas, dėl to jis mane ir majorą Naitoną, savo sekretorių, įpareigojo veikti jo vardu. Beje, jeigu jūs norite, galite palaukti porą savaičių...

Puaro pataikė tiesiai į taikinį. Tokio temperamento moterys kaip Mirelė tiesiog negali pakęsti žodžio „laukti“.

– *Eh bien*[3], ponai, aš jums tuojau viską papasakosiu. Ilgai kentėjau ir tvardžiausi. O dėl ko? Kad mane įžeidinėtų? Taip, įžeidinėtų! Ak! Nejaugi jis mano, kad su Mirele galima taip elgtis? Numesti mane kaip sunešiotą pirštinę! Manęs vyrai

[3] Na ką gi (pranc.)

niekada nemesdavo. Tai aš juos mesdavau. Aš!

Ji blaškėsi po kambarį, jos lieknas kūnas virpėjo iš pykčio. Užsikabinusi už nedidelio stalelio, su tokia jėga jį pastūmė, kad šis nulėkė prie kitos sienos.

– Štai ką aš jam padarysiu! – sušuko ji. – Ir štai dar ką!

Ji čiupo stiklinę vazą ir sviedė ją į židinį. Vaza sudužo į šimtus šukių.

Naitonas į visa tai žiūrėjo abejingai, bet kaip tikras britas nepritarė tokiam elgesiui. Jis aiškiai jautėsi ne savo kailyje. Užtat Puaro spindinčiomis iš džiugesio akimis stebėjo sceną, aiškiai mėgaudamasis spektakliu.

– Žavinga! – sušuko jis. – Garbės žodis, madmuazelės karštas temperamentas!

– Aš aktorė, – paaiškino Mirelė, – o visi artistai yra temperamentingi. Įspėjau Dereką, bet jis nenorėjo manęs klausyti.

Ji staigiai atsisuko į Puaro.

– Sakykite, ar tiesa, kad jis rengiasi vesti tą anglę?

Puaro kostelėjo.

– *On m'a dit*[4], – sumurmėjo jis, – kad jis ją tiesiog dievina.

Mirelė priėjo prie jų.

– Jis nužudė savo žmoną! – sušuko ji. – Aš jums tvirtinu! Jis man iš anksto pasakė taip padarysiąs. Jis buvo įvarytas į *impasse*[5]. *Zut!*[6] Jis pasirinko paprasčiausią išeitį.

– Jūs tvirtinate, kad mesjė Keteringas nužudė savo žmoną?

– Taip, taip, taip! Jūs ką, negirdite?

– Policijai, – sumurmėjo Puaro, – reikės šito... hm... teiginio įrodymų.

– Aš juos turiu. Pati mačiau, kaip jis tą naktį išėjo iš savo žmonos kupė.

– Kada? – griežtai paklausė Puaro.

– Kelios minutės prieš traukiniui sustojant Lione.

---

[4] Kalbama (pranc.)

[5] Aklavietę (pranc.)

[6] Po velnių (pranc.)

– Jūs galite tai patvirtinti prisiekdama, madmuazele?

Tai buvo jau kitas Puaro, energingas ir ryžtingas žmogus.

– Taip.

Įsivyravo trumpa tyla. Mirelės krūtinė smarkiai kilnojosi, jos įžūlokas ir šiek tiek išsigandęs žvilgsnis klaidžiojo svečių veidais.

– Tai labai rimta, madmuazele, – pasakė seklys. – Jūs suprantate, kaip tai rimta?

– Žinoma, suprantu.

– Gerai, – pasakė Puaro. – Tada jūs turite suprasti ir tai, kad negalima gaišti laiko. Aš paprašyčiau jus nedelsiant kartu vykti pas tardytoją.

Mirelė neteko žado, bet, kaip numatė Puaro, kelio atgal jau nebuvo.

– Labai gerai, – sumurmėjo ji. – Aš tiktai prigriebsiu apsiaustą.

Pasilikę vieni, Puaro ir Naitonas susižvalgė.

– Būtina, kaip jūs sakote, kalti geležį, kol karšta, – pareiškė Puaro. – Ji labai temperamentinga, bet po valandos galbūt jau panorės atsisakyti visų savo žodžių. Turime tam užkirsti kelią.

Greitai pasirodė Mirelė, apsivilkusi smėlio spalvos apsiaustu, papuoštu leopardo kailiu. Ji ir pati labai priminė įerzintą ir pavojingą leopardę. Jos akys kaip ir anksčiau degė pykčiu ir ryžtu.

Pas tardytoją jie rado ir mesjė Kosą. Puaro trumpai paaiškino reikalo esmę, ir Mirelė pakartojo savo pasakojimą beveik tais pačiais žodžiais kaip ir pirmą kartą, bet jau gerokai ramiau.

– Tai nepaprastai įdomu, madmuazele, – lėtai ištarė mesjė Karežas.

Jis atsilošė krėsle, pasitaisė pensnė ir įdėmiai pažvelgė į šokėją:

– Jūs norite mus įtikinti, kad mesjė Keteringas iš anksto jums prisipažino ketinantis nužudyti savo žmoną?

– Taip, taip. Jis sakė, kad jos pernelyg puiki sveikata. Štai jeigu ji mirtų įvykus nelaimingam atsitikimui, viskas susitvarkytų.

– O jūs, madmuazele, suprantate, – griežtai paklausė mesjė Karežas, – kad tampate netiesiogine nusikaltimo bendrininke?

– Aš? Visiškai ne, mesjė. Jo žodžių nepriėmiau už gryną pinigą. Aš juk, mesjė, pažįstu vyrus. Ko tik jie neprišneka! Kas tada būtų, jeigu viskas, ką jie plepa *au pied del la lettre*[7], įvyktų iš tikrųjų!

Tardytojas kilstelėjo antakius.

– Vadinasi, mes galime manyti, kad jūs palaikėte Dereko Keteringo grasinimus tuščiais plepalais. Leiskite tada paklausti, madmuazele, kas tokiu atveju jus privertė nutraukti savo gastroles Londone ir išvažiuoti į Rivjerą?

Mirelė į jį pakėlė drėgnas juodas akis.

– Aš norėjau būti su žmogumi, kurį myliu, – paprastai atsakė ji. – Argi tai blogai?

– Vadinasi, jūs lydėjote mesjė Keteringą į Nicą jo pageidavimu? – švelniai įsiterpė Puaro.

Atrodė, kad Mirelė neapsisprendžia, kaip atsakyti į klausimą. Ilgai svarsčiusi, ji išsisukinėdama tarė:

– Tokiais atvejais aš sprendžiu pati, mesjė.

Tai, kad ji iš esmės apėjo klausimą, nepraslydo pro ten buvusių vyrų ausis, bet jie nieko nepasakė.

– Kada jūs sužinojote, kad mesjė Keteringas nužudė savo žmoną?

– Kaip jau sakiau, tą naktį jis išėjo iš jos kupė. Dar traukiniui neprivažiavus Liono. Jo buvo toks žvilgsnis, kad... ak! Tada aš dar nesupratau, bet šis žvilgsnis buvo tiesiog siaubingas, nieko nematantis. Aš jo niekada neužmiršiu.

Ji beveik šaukė, tada temperamentingai pliaukštelėjo rankomis.

– Galima įsivaizduoti, – tarė mesjė Karežas.

[7] Raidiškai, tiesiogine prasme (pranc.)

– Vėliau, kai sužinojau, jog traukiniui išvažiuojant iš Liono madam Ketering jau buvo negyva, tada aš viską supratau!

– Ir vis dėlto jūs nenuėjote į policiją, madmuazele, – maloniai tarė komisaras.

Mirelė didingai pažvelgė į jį, aiškiai mėgaudamasi vaidmeniu, kurį dabar vaidino.

– Kad išduočiau savo mylimąjį? – tarė ji. – Taip nepasielgtų nė viena moteris.

– Bet juk dabar... – užsiminė mesjė Kosas.

– Tai visai kitas reikalas. Jis mane išdavė! Aš negaliu tokio įžeidimo ištverti tylėdama!

– Taip, taip, žinoma, – ramindamas sumurmėjo tardytojas. – O dabar, madmuazele, perskaitykite savo parodymus, patikrinkite, ar viskas teisingai surašyta, ir pasirašykite.

Mirelė negaišo laiko skaitydama protokolą.

– Taip, taip, – greitai tarė ji. – Viskas teisingai.

Ji pasirašė ir atsistojo.

– Aš jums daugiau nereikalinga, mesjė?

– Kol kas ne, madmuazele.

– O Derekas bus suimtas?

– Nedelsiant.

Susisiautusi apsiaustą, Mirelė piktai nusijuokė.

– Jam derėjo pagalvoti apie tai prieš mane įskaudinant! – sušuko ji.

– Liko tik viena smulkmenėlė, – Puaro delikačiai kostelėjo.

– Taip?

– Iš kur jūs žinote, kad traukiniui išvažiavus iš Liono stoties madam Ketering jau buvo negyva?

– Bet juk ji iš tikrųjų buvo negyva?

– Nejaugi?

– Na... žinoma. Aš...

Ji nuščiuvo. Jos akyse Puaro įžvelgė įtampą.

– Man taip sakė, – pagaliau tarė ji. – Visi taip kalba.

– Tikrai? – įsiterpė Puaro. – Aš kažkaip neprisimenu, kad apie šį faktą būtų užsiminta kur nors už tardytojo kabineto, kuriame esame, sienų.

Mirelė šiek tiek sunerimo.

– Sklandė kažkokie gandai, – netvirtai tarė ji. – Man kažkas pasakojo, tiktai aš negaliu prisiminti kas.

Ji pasuko durų link. Mesjė Kosas šoko jas atidaryti. Tada vėl nuskambėjo ramus Puaro balsas.

– O brangenybės? Atleiskite, madmuazele, galbūt jūs ką nors žinote apie jas?

– Brangenybės? Kokios brangenybės?

– Jekaterinos Didžiosios rubinai. Jūs tiek daug visko prisiklausėte, galbūt ir apie juos ką nors girdėjote?

– Aš nieko nežinau apie jokias brangenybes, – piktai atšovė Mirelė ir išėjo, uždarydama paskui save duris.

Mesjė Karežas grįžo į savo vietą, tardytojas atsiduso.

– Kokia pikta moteris! – pasakė jis. – Tačiau *diablement chic*[8]. Norėtųsi žinoti, ar ji sakė tiesą. Aš visgi manau, kad taip.

– Jos pasakojime, žinoma, yra *tam tikra dalis* tiesos, – pritarė Puaro. – Ji patvirtino parodymus mis Grėj, kuri tą naktį, kaip tik atvykstant traukiniui į Lioną, matė, kaip mesjė Keteringas iš koridoriaus įėjo į savo žmonos kupė.

– Faktai prieš jį atrodo visiškai akivaizdūs, – atsiduses tarė komisaras.

– O gaila, – pridūrė jis vėl atsiduses.

– Ką jūs turite omenyje? – paklausė Puaro.

– Daugelį metų svajojau patupdyti už grotų grafą de la Rošą. Ši kartą, *ma foi*[9], jau maniau, kad jis mano rankose. Kai dėl antrojo, reikalas, čia, žinoma, ne toks paprastas.

Mesjė Karežas pasitrynė nosį.

– Jeigu paaiškės, kad mes vėl suklydome, – atsargiai tarė jis, – gresia dideli nemalonumai. Mesjė Keteringas – aristokratas. Jeigu mes jį suimsime – žinia pateks į laikraščius. O jeigu po to paaiškės, kad jis nekaltas... – Karežas, apimtas blogos nuojautos, nervingai truktelėjo pečiais.

– Dabar apie brangenybes, – įsiterpė komisaras. – Ką gi jis vis dėlto su jomis padarė?

[8] Velniškai prašmatni (pranc.)

[9] Garbės žodis (pranc.)

– Žinoma, paėmė, kad suklaidintų tyrimą, – atsakė mesjė Karežas. – O štai kaip jis vėliau pasielgė? Tikriausiai jos jam tik trukdo ir sudaro daug keblumų...

Puaro nusišypsojo.

– Dėl brangenybių aš turiu savo nuomonę. Sakykite, ponai, ką jūs žinote apie žmogų, pravarde Markizas?

Susijaudinęs komisaras palinko į priekį.

– Markizas? – sušuko jis. – Markizas? Jūs manote, kad į šią bylą įsipainiojęs ir jis?

– Aš klausiu, ką jūs apie jį žinote.

Komisaras nutaisė išraiškingą grimasą.

– Ne tiek jau daug, kaip mums norėtųsi, – niūriai pasakė jis. – Jis, žinote, laikosi šešėlyje. Visą nešvarų darbą už jį dirba kiti. Jis pats, mes tuo tvirtai įsitikinę, kilęs ne iš nusikalstamų sluoksnių, o iš aukštuomenės.

– Prancūzas.

– Ta-a-aip. Bent jau mes taip manome. Beje, nesame tuo įsitikinę. Jis dirba Prancūzijoje, Anglijoje, Amerikoje. Pernai rudenį įvykdyti keli apiplėšimai Šveicarijoje taip pat su juo siejami. Jis – *grand seigneur*[10], laisvai kalba prancūziškai ir angliškai; jo kilmė neaiški.

Puaro linktelėjo ir atsistojo ketindamas eiti.

– Daugiau mums nieko nepasakysite, mesjė Puaro? – viltingai paklausė komisaras.

– Kol kas ne. Galimas dalykas, kad viešbutyje išgirsiu kokių nors naujienų.

Mesjė Karežas buvo aiškiai sunerimęs.

– Jeigu į bylą įsipainiojęs Markizas... – pradėjo jis ir užsikirto.

– Griūva visos mūsų versijos, – pasiskundė mesjė Kosas.

– Bet ne mano, – tarė Puaro. – Netgi priešingai – labai puikiai su jomis dera. Sudie, ponai. Jeigu paaiškės kas nors nauja, nedelsdamas jums pranešiu.

Nutaisęs rimtą veido išraišką, Puaro pasuko į viešbutį. Grįžęs jis rado telegramą. Išsiėmęs iš kišenės pjaustiklį,

---

[10] Svarbi asmenybė (pranc.)

ją atplėšė. Tai buvo ilgas telegramos tekstas. Jis du kartus perskaitė, o po to neskubėdamas įsikišo į kišenę. Numeryje jo laukė Džordžas.

– Aš pavargau, Džordžai, labai pavargau. Užsakykite man nedidelį puodelį šokolado.

Netrukus atnešė puodelį šokolado, kurį Džordžas pastatė ant nedidelio stalelio šalia šeimininko alkūnės. Džordžui rengiantis išeiti, Puaro tarė:

– Man regis, Džordžai, jūs gerai pažįstate anglų aristokratiją.

Džordžas atsiprašomai nusišypsojo.

– Manau, kad taip, sere, – atsakė jis.

– Ir tikriausiai laikotės nuomonės, kad nusikaltėliai yra kilę iš plačiųjų visuomenės sluoksnių?

– Ne visada, sere. Buvo daug nemalonumų su jauniausiu hercogo Devaizo sūnumi. Jis kažką iškrėtė ir buvo priverstas palikti Itoną, o vėliau dar keletą kartų pridarė savo tėvui didelių rūpesčių. Buvo kalbama, kad tai kleptomanija, bet policija, aišku, tuo netikėjo. Labai protingas jaunas džentelmenas, sere, bet, patikėkite manimi, labai sugedęs. Jo šviesybei teko išsiųsti jį į Australiją, ir ten jis buvo, kaip girdėjau, nuteistas svetimu vardu. Labai keista, sere, bet taip jau yra. Jaunasis džentelmenas, vargu ar man tai reikia sakyti, pinigų nestokojo.

Puaro lėtai linktelėjo galvą.

– Aistra stipriems pojūčiams, – sumurmėjo jis, – ir menkas protas. Taip, įdomu...

Jis išsiėmė iš kišenės telegramą ir dar kartą ją perskaitė.

– Taip pat ir ledi Meri Foks dukra, – toliau dalijosi savo prisiminimais kamerdineris. – Baisu pagalvoti, kaip ji apgaudinėdavo pardavėjus. Kiek rūpesčių tai sukelia geriausioms Anglijos šeimoms, sere! O kiek dar panašių atvejų aš galėčiau paminėti!

– Jūs turite didžiulę patirtį, Džordžai, – sumurmėjo Puaro. – Aš dažnai pagalvoju, kodėl jūs, visą gyvenimą pragyvenęs greta tituluotų asmenybių, nusprendėte tarnauti man. Galbūt ir jūs mėgstate aštrius pojūčius?

– Ne visai taip, sere, – atsakė Džordžas. – Kartą aukštuomenės kronikoje „*Society Snippets*“ perskaičiau, kad jus priėmė Bekingemo rūmuose. Aš tada kaip tik ieškojau naujos vietos. Jo didenybė, kaip rašoma laikraštyje, buvo labai palankus jums ir aukštai vertino jūsų sugebėjimus.

– A! – ištarė Puaro. – Visuomet įdomu sužinoti tikrąją dalykų priežastį.

Jis truputį pamąstė, o po to paklausė:

– Jūs skambinote madmuazelei Papopolus?

– Taip, sere. Ji ir jos tėvas džiaugsis, galėdami su jumis šiandien pavakarieniauti.

– Ak! – susimąstęs nutęsė Puaro. Jis išgėrė šokoladą, puodelį ir lėkštutę padėjo tiksliai į padėklo vidurį ir ramiai prakalbo, greičiau pats sau nei kamerdineriui.

– Voverė, mano brangusis Džordžai, renka riešutus. Ji kaupia savo atsargas rudenį, kad jos galėtų praversti jai vėliau. Tad štai, Džordžai, jei žmonės nori, kad jiems sektųsi, reikia mokytis iš gyvūnijos pasaulio. Aš taip visada dariau. Aš persikūnijau į katę, kai sekiau pelės olą. Buvau geras šuo ir nė akimirkai nenusukau nosies nuo pėdsakų. Buvau tapęs ir vovere, tai vienur, tai kitur renkančia faktus. Dabar ketinu pasinaudoti savo atsargomis ir pasiimti vieną labai įdomų riešutą, kurį suradau prieš aštuoniolika metų. Džordžai, jūs klausotės manęs?

– Sere, vargu ar riešutai išsilaikytų tokį ilgą laiką, net jei juos užkonservuotumėte.

Puaro pažvelgė į jį ir nusišypsojo.

28 SKYRIUS

PUARO PERSIKŪNIJA Į VOVERĘ

Puaro išvažiavo iki vakarienės likus trims ketvirčiams valandos – jis turėjo tikslą. Važiavo ne tiesiai į Monte Karlą, bet į ledi Templin namus Kep Martene, kur pasiteiravo mis Grėj. Damos rengėsi, todėl jis buvo palydėtas į mažąją svetainę. Po keleto minučių pas jį nusileido Lenoks Templin.

– Katarina dar ne visai pasirengusi, – tarė ji. – Galbūt jai ką nors perduoti ar jūs jos lauksite?

Puaro susimąstęs žvelgė į Lenoks. Jis ilgai dvejojo, tarsi jo sprendimas būtų turėjęs didelę reikšmę. Matyt, atsakymas į tokį paprastą klausimą buvo svarbus.

– Ne, – pagaliau atsakė jis. – Manau, man nėra reikalo laukti madmuazelės Grėj. Ko gero, taip net geriau. Kartais tai taip sudėtinga...

Lenoks, truputį suraukusi antakius, mandagiai laukė.

– Aš turiu šiokių tokių naujienų, – tęsė Puaro. – Galbūt perduosite savo draugei, kad mesjė Keteringas šiandien vakare suimtas už žmonos nužudymą.

– Ir jūs norite, kad aš tai pasakyčiau Katarinai? – paklausė Lenoks. Ji sunkiai kvėpavo, tarytum būtų bėgusi, o jos veidas, pagalvojo Puaro, atrodė pastebimai išblyškęs ir įsitempęs.

– Malonėkite pasakyti, madmuazele.

– Bet dėl ko? – paklausė Lenoks. – Jūs manote, kad Katarina nusimins? Jums atrodo, kad ji jam neabejinga?

– Nežinau, madmuazele, – atsakė Puaro. – Matote, aš atvirai prisipažįstu. Paprastai aš žinau viską, bet šiuo atveju... Taip, aš nenutuokiu. Ko gero, jūs žinote daugiau už mane.

– Taip, žinau, – tarė Lenoks. – Bet vis tiek jums nieko nesakysiu.

Ji valandėlę patylėjo, vis dar piktai suraukusi antakius, o po to griežtai paklausė:

– Jūs manote, kad jis tai padarė?

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Taip teigia policija.

– Aha, išsisukate nuo atsakymo? – įgėlė Lenoks. – Vadinasi, turite ką slėpti.

Paniurusi ji vėl nutilo. Puaro švelniai paklausė:

– Juk jūs seniai pažįstama su Dereku Keteringu, ar ne?

– Vos ne nuo vaikystės, – šiurkščiai atsakė Lenoks.

Puaro tylėdamas kelis kartus linktelėjo.

Įprastu staigiu judesiu Lenoks prisitraukė kėdę, atsisėdo ir, pasirėmusi galvą rankomis, įsispoksojo į priešais ją sėdintį Puaro.

– Kuo remdamasi policija jį suėmė? – pasiteiravo ji.
– Spėju, kad motyvu. Turbūt tuo, kad po jos mirties jis gavo krūvą pinigų.

– Jis gavo du milijonus.

– O jei ji būtų nemirusi, jis būtų nuskurdęs?

– Taip.

– Bet juk to maža, – toliau kalbėjo Lenoks. – Žinau, kad jis važiavo tuo pačiu traukiniu, bet... šito negana.

– Madam Ketering kupė buvo rastas jai nepriklausantis portsigaras su „K“ raide ant dangtelio. Be to, du žmonės matė, kaip jis įėjo į žmonos kupė ir iš jos išėjo likus kelioms minutėms iki Liono stoties.

– Ir kas šie žmonės?

– Viena iš jų – jūsų draugė mis Grėj. O kita – madmuazelė Mirelė, šokėja.

– O ką apie visa tai sako pats Derekas? – griežtai paklausė Lenoks.

– Jis neigia, kad buvo užėjęs į savo žmonos kupė, – atsakė Puaro.

– Kvailys! – ryžtingai ištarė Lenoks ir susiraukė. – Sakote, prieš pat Lioną? Ar kas nors žino, kada... kada ji mirė?

– Gydytojai negali labai tiksliai nustatyti laiko, – paaiškino Puaro. – Jie linkę manyti, kad madam Ketering

buvo mirusi dar traukiniui neišvažiavus iš Liono. Mes, savo ruožtu, žinome tiksliai, kad traukiniui išvykstant iš Liono madam Ketering jau buvo mirusi.

– Iš kur jūs tai žinote?

Puaro keistai nusišypsojo.

– Kai kas užėjo į jos kupė ir rado ją negyvą.

– Ir tas žmogus nepakėlė ant kojų viso traukinio?

– Ne.

– Bet kodėl?

– Matyt, tam turėjo savų priežasčių.

Lenoks piktai pažvelgė į jį.

– O jūs žinote tas priežastis?

– Manau, kad taip.

Lenoks valandėlę sėdėjo tylėdama, nugrimzdusi į apmąstymus. Puaro tylėdamas ją stebėjo. Pagaliau ji pakėlė galvą. Jos skruostus užliejo švelnus raudonis, akys blizgėjo.

– Taigi jūs manote, kad žmogžudys su ja važiavo tame pačiame traukinyje. Bet juk tai ne faktas. Jis galėjo įeiti į vagoną, kai traukinys sustojo Lione, nueiti tiesiai į kupė, nužudyti, paimti rubinus ir niekieno nepastebėtas išlipti iš traukinio. Šiuo atveju, kai pas ją buvo užėjęs Derekas, ji dar buvo gyva, o kai į jos kupė užėjo tas, kitas, jau mirusi.

Puaro atsilošė kėdėje, įdėmiai pažvelgė į merginą, kelis kartus linktelėjo galvą ir giliai atsiduso.

– Madmuazele, – tarė jis, – tai, ką jūs dabar išdėstėte, nepaprastai panašu į tiesą. Aš klaidžiojau tamsoje, o jūs man atvėrėte akis. Jūs paaiškinote tą faktą, kuris iki šiol mane stebino.

Jis atsistojo.

– O Derekas? – paklausė Lenoks.

– Kas žino? – gūžtelėjęs pečiais pasakė Puaro. – Galiu jums pasakyti tiktai tiek, madmuazele, kad aš nepatenkintas. Taip, aš, Erkiulis Puaro, vis dar nepatenkintas. Galimas daiktas, šiandien vakare aš dar daugiau sužinosiu. Bent jau pamėginsiu tai padaryti.

– Jūs su kuo nors susitinkate?

– Taip.

– Su žmonėmis, kurie kažką žino?

– Jie gali kažką žinoti. Tokiu atveju negalima praleisti nė vienos galimybės. Sudie, madmuazele.

Lenoks jį palydėjo iki durų.

– Aš... padėjau jums? – paklausė ji.

Kai Puaro nuo slenksčio pažvelgė į merginą, jo veidas sušvelnėjo.

– Taip, madmuazele, jūs man padėjote. Kai jums bus labai sunku, prisiminkite tai.

Važiuodamas automobiliu Puaro niūriai mąstė, bet jo akys degė žalia liepsna – triumfo pranašu.

Jis pavėlavo į susitikimą tik keletą minučių – mesjė Papopolus su dukra jau buvo atvykę. Jis nuolankiai atsiprašė, pranokdamas pats save mandagumu bei paslaugumu. Graikas šįvakar atrodė ypač malonus ir didingas, tarytum liūdnas nepriekaištingo gyvenimo patriarchas. Zija buvo žavinga ir linksma. Vakarienė praėjo puikiai. Puaro buvo geros nuotaikos, pasakojo anekdotus, juokavo, žarstė komplimentus Zijai Papopolus, prisiminė daugybę įvairių atsitikimų iš savo profesinės veiklos. Meniu buvo parinktas puikiai, o vynas – nuostabus.

Vakarienei baigiantis mesjė Papopolus mandagiai pasiteiravo:

– O kaip mano patarimas? Ką jums pavyko apie tą žirgą sužinoti?

– Aš užmezgiau ryšį su... hm.. savo bukmekeriu, – atsakė Puaro.

Vyrų žvilgsniai susitiko.

– Gana garsus žirgas, ar ne?

– Ne, – paprieštaravo Puaro. – Tokius mūsų draugai anglai paprastai vadina nežinomais žirgais.

– A! – susimąstęs tarė mesjė Papopolus.

– Na, o dabar, mano bičiuliai, siūlau nueiti į kazino ir truputį palošti ruletę, – linksmai sušuko Puaro.

Kazino kompanija išsiskirstė. Puaro liko su Zija, o Papopolus pasišalino.

Puaro, ne taip kaip madmuazelei Papopolus, kuriai per keletą kartų pavyko išlošti kelis tūkstančius frankų, nesisekė.

– Viskas, – ramiai pasakė ji Puaro, – man laikas sustoti.

Puaro žybtelėjo akimis.

– Nuostabu! – sušuko jis. – Jūs savo tėvo verta dukra, madmuazele Zija. Žinote, kada reikia pasitraukti. Mokėti laiku sustoti – didis dalykas!

Jis apsidairė.

– Niekur nematau jūsų tėvo, – nerūpestingai tarė Puaro. – Jis tikriausiai išėjo į parką. Aš jums atnešiu apsiaustą, madmuazele, ir mes eisime pas jį.

Tačiau, užuot ėjęs į rūbinę, Puaro nuskubėjo ieškoti graiko ir su juo susidūrė didžiajame hole. Mesjė Papopolus stovėjo prie kolonos ir kalbėjosi su, matyt, ką tik atvykusia moterimi. Tai buvo Mirelė.

Puaro tyliai perėjo holą ir atsistojo kitoje tos pačios kolonos pusėje. Jo nepastebėję, graikas su šokėja toliau gyvai kalbėjosi. Tiksliau, kalbėjo Mirelė, o mesjė Papopolus apsiribojo vienskiemenėmis replikomis ir išraiškingais gestais.

– Sakau jums, man reikia laiko, – prašė šokėja. – Duokite man laiko, ir aš gausiu pinigų.

– Laukti? – gūžtelėjo pečiais graikas. – O kam man tai?

– Visiškai neilgai, – meldė jį Mirelė. – Ak, jūs turite suprasti. Savaitę, dešimt dienų – štai ir viskas, ko prašau. Patikėkite, aš gausiu pinigų.

Papopolus žengė žingsnį į šalį ir susidūrė su Puaro, kuris jam nekaltai šypsojosi.

– Ak! *Vous voilà*[1], mesjė Papopolus! Aš jūsų ieškojau. Jūs neprieštarausite, jeigu mes su madmuazele Zija truputį pasivaikščiosime po parką? O, labas vakaras, madmuazele! – Puaro žemai nusilenkė Mirelei. – Tūkstantį kartų atsiprašau už tai, kad neišsyk jus pastebėjau.

Šokėja į jo atsiprašymus reagavo gana šaltai. Ji buvo susierzinusi, kad taip šiurkščiai buvo nutrauktas jos *tête-à-tête*[2] su mesjė Papopolus. Puaro iš karto viską suprato. Papopolus

[1] Štai ir jūs (pranc.)
[2] Pokalbis akis į akį (pranc.)

greitai pridūrė „žinoma, žinoma", ir Puaro nuėjo.

Čiupęs pakeliui apsiaustą, jis grįžo pas Ziją, ir jie kartu pasuko į parką.

– Tinkama vieta savižudybei, – pastebėjo Zija.

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Kažkodėl taip manoma. Kokie kvaili žmonės, madmuazele, ar ne? Valgyti, gerti, alsuoti tyru oru – juk tai taip malonu! Kvaila iš savęs atimti visa tai vien tik dėl to, kad trūksta pinigų arba skauda širdį. *L'amour*[3], kiek nelaimių ji atneša žmonėms, ar ne?

Zija nusijuokė.

– Nereikia juoktis iš meilės, madmuazele! – sušuko Puaro, energingai grasindamas jai smiliumi. – Jūs pati esate jauna ir kerinti.

– Toli gražu taip nėra, – atšovė Zija. – Jūs užmiršote, kad man jau trisdešimt treji metai, mesjė Puaro. Aš atvira su jumis, nes, kaip ir mano tėvas, gerai prisimenu paslaugą, kurią jūs jam padarėte prieš septyniolika metų Paryžiuje.

– Kai žiūriu į jus, man atrodo, kad praėjo gerokai mažiau laiko, – galantiškai atsiliepė Puaro. – Tada jūs buvote tokia pat kaip dabar, galbūt tik truputį blyškesnė, mažumą lieknesnė ir šiek tiek rimtesnė. Jums tada buvo šešiolika ir jūs buvote ką tik grįžusi iš pensiono. Jau ne *petite pensionnaire*[4], bet dar ir ne visai moteris. Jūs buvote nuostabi ir žavinga, madmuazele Zija. Patikėkite, taip atrodė ne tiktai man.

– Šešiolikmetis jaunuolis naivus ir truputį kvailas, – atsiduso Zija.

– Galimas daiktas, – pritarė Puaro. – Taip, visiškai įmanoma. Šešiolikos metų jaunuoliai iš tikrųjų patiklūs, madmuazele, ir jie tiki tuo, kas jiems sakoma.

Jeigu Puaro ir pastebėjo žaibišką žvilgsnį, kuriuo jį apdovanojo mergina, jis šito neparodė ir susimąstęs tęsė:

– Taip, tai buvo įdomi byla. Jūsų tėvas, madmuazele, taip ir nesuprato jos tikrosios esmės.

– Tikrai?

– Kai jis manęs prašė paaiškinti detales, aš pasakiau:

[3] Meilė (pranc.)

[4] Mažoji pensiono auklėtinė (pranc.)

„Mesjė Papopolus, aš jums sugrąžinau jūsų dingusį daiktą. Prašau, neužduokite man jokių klausimų." Žinote, madmuazele, kodėl taip pasakiau?

– Nesuprantu, – šaltai atsiliepė Zija.

– Juk mano širdyje pasiliko truputį vietos mažajai pensiono auklėtinei, tokiai išblyškusiai, tokiai lieknai, tokiai rimtai.

– Aš nesuprantu, apie ką jūs kalbate! – piktai sušuko Zija.

– Nejaugi, madmuazele? Jūs užmiršote savo Antoniją Pirecio?

Mergina nieko neatsakė, tik atsiduso.

– Jis įsidarbino jūsų parduotuvėje pardavėju, ar ne tiesa? Bet šios kuklios pareigos jam aiškiai netiko. Vaikinas, jeigu jis gražus ir aštrialiežuvis, gali sudominti šeimininko dukrą. Bet juk negalima visą laiką kalbėti apie meilę – kartais juodu kalbėdavosi ir apie kitokius dalykus, pavyzdžiui, apie vieną labai įdomų daiktą, kuris tomis dienomis buvo saugomas pas mesjė Papopolus. Jūs buvote teisi, madmuazele, jauniems žmonėms būdingas naivumas ir patiklumas. Juk buvo taip naivu pasitikėti ir parodyti, kur tas daikčiukas saugomas. O po to ištiko katastrofa! Brangenybė dingsta! Vargšė mažoji pensiono auklėtinė! Kokia siaubinga jos padėtis. Tačiau, laimei, pasirodo nuostabus žmogus – Erkiulis Puaro, ir reikalai stebuklingu būdu susitvarko patys savaime. Neįkainojama relikvija sugrąžinama, ir niekas neužduoda nereikalingų klausimų.

Zija greitai atsisuko į jį:

– Tai jūs viską žinojote? Kas jums tai pasakė? Antonijas?

Puaro papurtė galvą.

– Niekas man nieko nesakė, – ramiai pasakė jis. – Aš pats supratau. Ir, kaip matau, madmuazele, neklydau. Matote, jeigu nesugebėčiau suprasti, nebūčiau geras seklys.

Valandėlę mergina ėjo su juo tylėdama. Po to sunkiai ištarė:

– Ir ką jūs dabar ketinate daryti? Viską papasakosite mano tėvui?

– Ne, – greitai atkirto Puaro. – Žinoma, ne.

Ji smalsiai pažvelgė į Puaro.

– Jums ko nors iš manęs reikia?

– Man reikalinga jūsų pagalba, madmuazele.

– Ir jūs manote, kad aš jums galiu ją suteikti?

– Nemanau, madmuazele, bet tikiuosi.

– O jeigu aš jums nepadėsiu, tada... tada jūs viską papasakosite mano tėvui?

– O ne, tikrai ne! Negalvokite apie tai, madmuazele. Aš ne šantažuotojas – neketinu išpasakoti jūsų paslapčių.

– Bet jeigu aš atsisakysiu jums padėti... – lėtai ištarė mergina.

– Atsisakysite ir tiek.

– Tada kodėl... – ji užsikirto.

– Aš jums paaiškinsiu. Žinau, madmuazele, kad moterys kilnios. Jeigu jos gali suteikti paslaugą žmogui, kuris kažkada suteikė paslaugą joms, būtinai tą padarys. Prieš septyniolika metų turėjau garbės suteikti jums didelę paslaugą, madmuazele. Laikiau liežuvį už dantų, nors galbūt reikėjo pasakyti.

Vėl įsivyravo tyla, tada Zija tarė:

– Neseniai mano tėvas jums davė vieną patarimą.

– Tai buvo labai miela iš jo pusės.

– Nemanau, – lėtai ištarė Zija, – kad galėčiau ką nors prie šio patarimo pridurti.

Jeigu Puaro ir buvo nusivylęs, jis to neparodė. Jo veidas buvo visiškai abejingas.

– *Eh bien!* – linksmai tarė jis. – Pakalbėkime tada apie ką nors kita.

Jis toliau linksmai plepėjo. Tiesa, mergina jo klausėsi išsiblaškiusi, atsakinėjo abejingai ir nei šį, nei tą. Kai jie vėl priėjo kazino, ji, matyt, apsisprendė.

– Mesjė Puaro!

– Taip, madmuazele?

– Aš... aš norėčiau jums padėti.

– Jūs labai miela, madmuazele, labai miela.

Vėl stojo tyla. Puaro merginos neskubino. Jis žinojo, kad ji prabils pati.

– Galų gale, kodėl gi jums nepapasakojus? – pagaliau sušuko Zija. – Mano tėvas atsargus ir galvoja, ką sako. Bet žinau, kad jums tai neįdomu. Sakėte, kad jus domina žmogžudystė, o ne brangenybės. Aš jumis tikiu. Jūs tiksliai atspėjote – mes iš tikrųjų atvažiavome į Nicą dėl rubinų, kurie mums buvo atgabenti pagal iš anksto apgalvotą planą. Jie jau pas mus. Praeitą kartą tėvas jums užsiminė, kas buvo mūsų klientas.

– Markizas? – tyliai sumurmėjo Puaro.

– Taip, Markizas.

– Jūs kada nors jį matėte, madmuazele Zija?

– Tiktai vieną kartą, – atsakė mergina, – bet nelabai aiškiai. Aš jį mačiau pro rakto skylutę.

– Taip, tai visada nepatogu, – užjaučiamai tarė Puaro. – Ir vis dėlto matėte. Ar atpažintumėte jį?

Zija papurtė galvą.

– Jis buvo su kauke, – paaiškino ji.

– Jaunas ar senas?

– Baltaplaukis. Tai galėjo būti ir perukas. Jis, tiesa, jam labai tiko. Apskritai aš nemanau, kad jis senas. Jo eisena kaip jauno žmogaus ir labai jaunatviškas balsas.

– Balsas! – susimąstęs pakartojo Puaro. – Pažintumėte jo balsą, madmuazele Zija?

– Galbūt, – atsakė mergina.

– Juk jis jus kažkuo sudomino, tiesa? Būtent dėl to jūs žiūrėjote pro rakto skylutę?

Zija linktelėjo galvą.

– Taip, man buvo įdomu. Apie jį tiek kalbama... Jis ne paprastas vagis, o greičiau istorinio ar riterių romano herojus.

– Taip, – susimąstęs pritarė Puaro. – Taip, gali būti.

– Bet ne tai jums norėjau pasakyti. Aš kai ką žinau, kas gali būti... na... jums naudinga.

– Tikrai? – padrąsindamas ištarė Puaro.

– Aš jums sakiau, kad rubinai pateko į mano tėvo rankas čia, Nicoje. Nemačiau žmogaus, kuris juos jam perdavė į rankas, bet...

– Ką?

– Vieną dalyką žinau tiksliai. *Tai buvo moteris.*

29 SKYRIUS

LAIŠKAS IŠ NAMŲ

„Brangioji Katarina! Gyvendama tarp įžymybių, jūs tikriausiai mus užmiršote. Bet aš visada jus laikiau blaiviai mąstančia ir nelabai pasipūtusia mergina, dėl to dabar jums rašau. Pas mus viskas po senovei. Neseniai atsitiko didelis nemalonumas su naujuoju vikaro padejėju. Jis yra pernelyg pasipūtęs, tikras katalikas. Mes visi tą vikarui sakėme, bet jūs žinote, koks tai žmogus – krikščioniškai geraširdiškas ir minkšto būdo. Man pastaruoju metu nuolatinės bėdos su tarnaitėmis. Iš Eni jokios naudos – ji segi sijonus iki kelių ir nenešioja praktiškų vilnonių kojinių. Nė vienai iš jų negaliu nė žodžio pasakyti. Mane seniai kankina reumatizmas, ir daktaras Haris patarė važiuoti į Londoną pasikonsultuoti su kažkokiu ten specialistu. „Tai pinigų švaistymas – trys ginėjos už apžiūrą, dar traukinio bilietai“, – pasakiau jam, bet vis dėlto palaukiau iki trečiadienio, gavau pigesnius bilietus ir nuvažiavau. Londono gydytojas paniuro ir ėmė kalbėti užuolankomis, kol jam pasakiau: „Aš žmogus tiesus, daktare, ir noriu, kad jūs su manimi būtumėte atviras. Tai vėžys?“ Ir tada jam teko pripažinti, kad tai vėžys. Jis man, tiesa, pažadėjo, kad dar gyvensiu ne mažiau kaip metus, ir pasakė, kad ypatingų skausmų nejausiu. Bet aš įsitikinusi, kad ištversiu skausmą kaip tikra krikščionė. Kartais man labai ilgu, ypač dabar, kai visos mano draugės mirusios. Aš jums rašau dėl to, mano mieloji, nes norėčiau, kad būtumėte Sent Meri Mide. Jeigu jūs neturėtumėte savų pinigų ir nesisukiotumėte aukštuomeneje, aš jums pasiūlyčiau dvigubai didesnę algą už tą, kurią jums mokejo vargšė Džeinė. Norėčiau, kad jūs atvažiuotumėte manęs prižiūrėti. Bet... neverta trokšti to, kas neįmanoma. Tiesa, ir jums gali nepasisekti. Girdejau įvairių

pasakojimų apie tariamus didikus, vedusius patiklias merginas ir pasisavinusius jų pinigus, o paskui jas palikusius skursti bažnyčios prieangyje. Aš žinau, jūs pernelyg išmintinga, kad jums galėtų atsitikti panašūs dalykai, bet gyvenime būna visko. Tad dėl visa ko atminkite, mano brangioji, kad mano namai visada gali tapti jūsų gimtaisiais namais. Esu ne tik tiesmukiška, bet ir geraširdė moteris.

Jus mylinti sena draugė
Amelija Vainer

P.S. Mačiau laikraštyje nuotrauką, kur jūs nufotografuota kartu su savo pussesere vikonte Templin. Išsikirpau ir pasidėjau į savo iškarpų kolekciją. Sekmadieniais už jus meldžiuosi, kad jus aplenktų pasipūtimas ir garbės troškimas.“

Katarina du kartus perskaitė šį mis Vainer būdingą laišką, padėjo jį ant stalo ir susimąsčiusi pro savo miegamojo langą sužiuro į melsvus Viduržemio jūros vandenis. Ji pajuto keistą gumulą gerklėje ir staiga labai panoro atsidurti Sent Meri Mide. Tokiame nuobodžiame, tokiame monotoniškame ir vis dėlto – gimtajame. Katarina buvo jau pasirengusi apsiverkti, bet kaip tik įėjo Lenoks.

– Labas, Katarina! – pasisveikino Lenoks. – Paklausykite! Kas atsitiko?

– Nieko, – atsakė Katarina, slėpdama rankinuke mis Vainer laišką.

– Jūsų buvo tokia keista veido išraiška... Norėjau pasakyti – tikiuosi, neprieštarausite, kad paskambinau jūsų draugui sekliui mesjė Puaro ir jūsų vardu pakviečiau jį su jumis papietauti Nicoje. Vargu ar būtų sutikęs, jeigu aš jį būčiau pakvietusi.

– Vadinasi, jūs norite su juo pasimatyti? – paklausė Katarina.

– Taip. Man jis ėmė patikti, – prisipažino Lenoks. – Niekada anksčiau nebuvau sutikusi žmogaus tokiomis žaliomis, kaip katės, akimis.

– Gerai, – abejingai atsiliepė Katarina. Per kelias dienas ji labai pavargo. Dereko Keteringo areštas tapo pagrindiniu

įvykiu, o žmogžudystė „Mėlynajame traukinyje" buvo aptarinėjama visais aspektais.

– Aš jau užsakiau automobilį, – tęsė Lenoks, – kažką pamelavau mamai, bet, deja, jau neprisimenu, ką būtent. Beje, tai neturi reikšmės, mama pati niekada nieko neatsimena. Jeigu ji būtų sužinojusi, kur mes vyksime, būtinai būtų prie mūsų priskretusi ir iškankinusi mesjė Puaro.

Greitai abi merginos atvažiavo į „Negresko", kur jų jau laukė Puaro.

Jis buvo galantiškas, žarstė komplimentus taip, kad jos negalėjo tverti iš juoko. Tačiau greitai juokas nuščiuvo ir pokalbis išblėso. Katarina nugrimzdo į apmąstymus. Puaro irgi kažką vienas sau galvojo. Tylą tiktai retsykiais nutraukdavo padrikos Lenoks replikos. Kai jie pradėjo gerti kavą, ji ūmai puolė atakuoti Puaro.

– Kaip sekasi? Jūs suprantate, apie ką aš klausiu?

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Normaliai, – atsakė jis.

– Ar jūs ko nors imatės?

Jis priekaištingai pažvelgė į Lenoks.

– Jūs jauna, madmuazele, bet pasaulyje yra trys dalykai, kurių negalima paskubinti: *le bon Dieu*[1], gamtos ir senų žmonių.

– Nesąmonės! – atkirto Lenoks. – Jūs ne senukas.

– Ak, kaip miela iš jūsų pusės!

– Čia yra majoras Naitonas, – pastebėjo Lenoks.

Katarina greitai grįžtelėjo ir vėl atsisuko.

– Jis kartu su misteriu Van Aldinu, – tęsė Lenoks. – Aš noriu kai ko paklausti majoro Naitono. Palaukite minutėlę.

Likęs su Katarina dviese, Puaro pasilenkė prie jos ir sumurmėjo:

– Jūs *distraite*[2], madmuazele. Jūsų mintys kažkur toli nuo čia, ar ne?

– Nelabai toli, Anglijoje, – sau pačiai netikėtai ji išsiėmė

[1] Gerojo Dievo (pranc.)
[2] Išsiblaškiusi (pranc.)

ryte gautą laišką ir ištiesė jį Puaro. – Tai pirmoji žinutė iš ankstesnio gyvenimo. Šiaip ar taip, ji mane labai sujaudino...

Jis perskaitė laišką ir jai grąžino.

– Vadinasi, jūs grįžtate į Sent Meri Midą? – lėtai ištarė Puaro.

– Ne, jokiu būdu, – atsakė Katarina. – Kodėl turėčiau?

– A, vadinasi suklydau. Minutėlei atsiprašysiu.

Jis nuėjo ten, kur Lenoks Templin kalbėjosi su Van Aldinu ir Naitonu. Amerikietis atrodė pasenęs ir sublogęs. Jis su Puaro pasisveikino trumpu linktelėjimu.

Kai jis nusisuko, norėdamas atsakyti į Lenoks pastabą, Puaro pasivedė Naitoną į šalį.

– Mesjė Van Aldinas atrodo nesveikas, – tarė jis.

– Ir tai jus stebina? – paklausė Naitonas. – Kalbos apie Dereko Keteringo suėmimą privarė jį iki to, kad jis net gailisi, jog jūsų prašė imtis šios bylos.

– Jam geriau grįžti į Angliją, – tarė Puaro.

– Mes ketiname išvažiuoti poryt.

– Malonu girdėti.

Jis šiek tiek padvejojo, o po to pažvelgė į terasą, kur sėdėjo Katarina.

– Man labai norėtųsi, – sumurmėjo jis, – kad jūs tai pasakytumėte mis Grėj.

– Ką pasakyčiau?

– Kad jūs... norėjau pasakyti, kad mesjė Van Aldinas grįžta į Angliją.

Naitonas truputį sutriko, tačiau greitai nuėjo pas Katariną.

Puaro patenkintas linktelėjo galvą ir priėjo prie Lenoks bei amerikiečio. Netrukus jie jau kalbino Katariną ir Naitoną. Užsimezgė pokalbis, paskui milijonierius ir jo sekretorius išėjo. Puaro taip pat susiruošė išvykti.

– Tūkstantį kartų ačiū už svetingumą, madmuazelės! – sušuko jis. – Tai buvo žavingi pietūs. *Ma foi*[3], man taip jų reikėjo! – jis trenkė kumščiu sau į krūtinę. – Dabar aš liūtas, milžinas! Ak, madmuazele Katarina, jūs dar nematėte

[3] Garbės žodis (pranc.)

tikrojo Erkiulio Puaro. Jūs matėte tylų, ramų senuką, bet yra ir kitas Puaro. Dabar aš einu gąsdinti, bauginti žmonių, kurie manęs klausysis.

Patenkintas savimi jis prikando lūpą, o Katarinos burnos kampučiai įtartinai trūkčiojo.

– Ir aš tai padarysiu, – rimtai tęsė Puaro. – O taip, aš pasieksiu tikslą.

Jis jau buvo suspėjęs žengti kelis žingsnius, kai pasigirdo Katarinos balsas:

– Mesjė Puaro, aš... aš noriu jums kai ką pasakyti. Jūs buvote teisus, aš iš tikrųjų greitai grįšiu į Angliją.

Puaro rūsčiai pažvelgė į ją, ir nuo jo veriančio žvilgsnio ji paraudo.

– Suprantu, – tarė jis rimtai.

– Nemanau, kad suprantate.

– Patikėkite, madmuazele, aš žinau daugiau, negu jums atrodo, – ramiai tarė jis.

Puaro jai keistai nusišypsojo ir nuėjo. Sėdęs į automobilį, jis nuvažiavo į Antibus.

Tuo tarpu Ipolitas, grafo de la Rošo kamerdineris, bukos veido išraiškos žmogus, blizgino sidabrinius šeimininko indus. Pats grafas visai dienai išvažiavo į Monte Karlą. Atsitiktinai pažvelgęs pro langą, Ipolitas išvydo, kaip pro paradines duris įėjo tokios neįprastos išvaizdos žmogus, kad net toks patyręs tarnas kaip Ipolitas suklydo, nustatydamas jo apsilankymo tikslą. Jis pakvietė virtuvėje triūsiančią žmoną Mari pasižiūrėti į, kaip jis pavadino, *ce type là*[4].

– Galbūt jis iš policijos? – sunerimo Mari.

– Pažiūrėk pati, – tarė Ipolitas.

Mari pasižiūrėjo.

– Ne, nepanašu. Tikrai ne iš policijos. Kaip gerai.

– Apskritai tai jie mums nelabai įkyrėjo. Iš tikrųjų, jei ne mesjė grafo įspėjimas, niekada nebūčiau suvokęs, kad tas vyrukas smuklėje buvo jų agentas.

Hole pasigirdo skambutis, ir Ipolitas iškilmingai bei oriai nuėjo atidaryti durų.

---

[4] Tą tipą (pranc.)

– Labai apgailestauju, bet mesjė grafo nėra namie.
Mažasis žmogutis vešliais ūsais taikiai nusišypsojo.
– Aš tai žinau, – atsakė jis. – Jūs esate Ipolitas Flavelis, tiesa?
– Taip, mesjė, tai mano pavardė.
– O jūsų žmona Mari Flavel?
– Taip, mesjė, bet...
– Aš norėčiau pasikalbėti su jumis abiem, – tarė nepažįstamasis ir greitai pranėrė pro apstulbusį Ipolitą į holą.
– Jūsų žmona, be abejo, virtuvėje? Aš einu tenai.
Greičiau negu Ipolitas suspėjo atsitokėti nekviestasis svečias susirado duris ir nuėjo koridoriumi į virtuvę, kurioje išsižiojusi Mari įsistebeilijo į jį.
– *Voilà*[5], – tarė nepažįstamasis ir atsisėdo ant medinio krėslo. – Esu Erkiulis Puaro.
– Taip, mesjė?
– Jums nežinoma mano pavardė?
– Nesu jos girdėjęs, – atsakė Ipolitas.
– Leiskite man pastebėti, kad jūs visiškai neišsilavinęs. Tai pavardė vieno iš garsiausių pasaulyje žmonių.
Jis atsiduso ir sukryžiavo rankas ant krūtinės.
Ipolitas ir Mari sunerimę spoksojo į jį. Jie nežinojo, kaip elgtis su šiuo netikėtu ir itin keistu lankytoju.
– Mesjė ko nors pageidauja? – mašinaliai sumurmėjo Ipolitas.
– Norėčiau žinoti, kodėl jūs pamelavote policijai.
– Mesjė! – sušuko Ipolitas. – Aš pamelavau policijai? Niekada gyvenime!
Mesjė Puaro papurtė galvą.
– Jūs neteisus, – paprieštaravo jis. – Jūs tai darėte ne vieną kartą. Palaukite.
Iš kišenės jis išsiėmė mažą užrašų knygelę ir ją pervertė.
– O, taip, bent septynis kartus. Aš jums išvardysiu juos.
Švelniu bejausmiu balsu vieną po kito jis juos išvardijo.

[5] Tai štai (pranc.)

Ipolitas buvo apstulbęs.

– Tačiau aš su jumis norėjau pasikalbėti ne apie senas nuodėmes, – toliau dėstė Puaro. – Pasakiau apie jas tik dėl to, kad jūs, mano brangusis drauge, nelaikytumėte savęs labai protingu. Dabar pereinu prie to, kas mane šiuo metu domina – prie jūsų tvirtinimo, kad grafas de la Rošas atvyko į šią vilą sausio 14-osios rytą.

– Bet tai ne melas, mesjė. Tai šventa teisybė. Mesjė grafas atvažiavo antradienį, keturioliktą dieną. Juk taip, Mari?

Mari karštai pritarė.

– O taip, visiškai teisingai. Aš tai puikiai prisimenu.

– O! – ištarė Puaro. – Ką tądien ruošėte šeimininkui *déjeuner*[6]?

– Aš... – Mari nutilo, bandydama susikaupti.

– Įdomu, – tarė Puaro, – kaip žmogus prisimena vieną dalyką ir užmiršta kitą.

Netikėtai jis pasilenkė į priekį ir iš visų jėgų smogė kumščiu į stalą. Jo akys piktai sublizgėjo.

– Taip, taip, viskas būtent taip, kaip sakiau! Jūs meluojate ir manote, kad niekas to nesupranta. Bet jūs klystate. Tai žino mažiausiai dviese. Pirmasis – tai *le bon Dieu*[7]...

Jis parodė ranka į dangų, vėl atsilošė krėsle, užmerkė akis ir patenkintas sumurmėjo:

– O antrasis – Erkiulis Puaro.

– Garantuoju jums, mesjė, jūs klystate. Mesjė grafas išvažiavo iš Paryžiaus pirmadienio vakarą.

– Tai tiesa, – pritarė Puaro. – Greituoju traukiniu. Aš nežinau, kur jis išlipo. Greičiausiai jūs taip pat to nežinote. Tiktai faktas, kad jis čia atvyko trečiadienio rytą, o ne antradienį.

– Mesjė klysta, – užsispyrusi tvirtino Mari.

Puaro atsistojo.

– Na, ką gi, tada tegul to reikalo imasi įstatymo sargai, – sumurmėjo jis. – Tiesa, gaila.

---

[6] Pusryčių (pranc.)

[7] Gerasis Dievas (pranc.)

– Ką jūs turite omenyje, mesjė? – sunerimusi paklausė Mari.

– Jūs būsite suimti kaip anglų ledi misis Ketering nužudymo bendrininkai.

– Bendrininkai!

Tarnas išbalo kaip kreida, jo keliai sudrebėjo. Mari išmetė kočėlą ir prapliupo raudoti.

– Bet tai neįmanoma.... neįmanoma... Aš maniau...

– Jeigu jūs meluojate, man daugiau su jumis nėra apie ką kalbėti. Manau, kad judu abu esate kvailiai.

Jis apsisuko, norėdamas išeiti, bet susijaudinęs balsas jį sulaikė.

– Mesjė! Mesjė, palaukite. Aš nė neįtariau, kad viskas taip rimta. Maniau, kad tai paprastas reikalas, į kurį įsipainiojusi moteris. Anksčiau mesjė grafas kartais turėdavo nemalonumų su policija, bet žmogžudystė – tai visai kas kita.

– Ne, mano kantrybė baigėsi! – sušuko Puaro. Jis atsisuko į Ipolitą ir piktai pamojavo prieš jo akis kumščiu. – Tai ką, turiu gaišti visą dieną, kad įtikinčiau du silpnapročius idiotus? Man reikalinga teisybė. Jeigu jūs man jos nepasakysite, tai jūsų reikalas! *Paskutinį kartą klausiu, kada mesjė grafas atvyko į vilą „Marina“ – antradienio ar trečiadienio rytą?*

– Trečiadienio, – žioptelėjo Ipolitas, o jo žmona pritardama linktelėjo.

Puaro valandėlę į juos įdėmiai žiūrėjo, po to oriai palenkė galvą.

– Jūs išmintingi, mano vaikai, – pasakė jis ramiai. – Vos išvengėte rimtų nemalonumų.

Jis šypsodamasis išėjo iš vilos „Marina“.

– Viena versija pasitvirtino, – sumurmėjo jis, sėsdamasis į automobilį. – Dabar pabandysiu laimę kitoje vietoje.

Šeštą valandą Puaro vizitinė kortelė pateko į madmuazelės Mirelės numerį. Valandėlę ji susimąsčiusi žiūrėjo į ją, po to patvirtindama linktelėjo galvą.

Puaro įėjus, ji neramiai žingsniavo po kambarį.

– Na? – sušuko ji. – Na? Ko jums iš manęs reikia šįsyk? Ar jūs dar nepakankamai mane prikamavote? Argi ne jūs

privertėte mane išduoti mano vargšą Dereką? Ko gi dar jūs norite?

– Noriu užduoti tik vieną klausimą, madmuazele. Kai traukinys išvažiavo iš Liono, ir jūs įėjote į misis Ketering kupė...

– Ką?

Puaro tvirtai ir tuo pat metu priekaištingai pažvelgė į ją ir pradėjo iš naujo.

– Aš sakau, kai jūs įėjote į madam Ketering kupė...

– Aš niekada ten nėjau.

– Ir pamatėte, kad...

– Aš niekada ten nėjau.

– *Ah, sacré!*[8]

Jis įsiuto ir taip užstaugė ant Mirelės, kad toji susigūžė.

– Ir jūs man meluosite?! Man? Tam, kuris žino, ką jūs darėte, tarytum pats ten būtų buvęs! Jūs įėjote į kupė ir pamatėte, kad ji negyva. Aš jums sakau, jog tai žinau. Man meluoti beprasmiška ir pavojinga. Būkite atsargi, madmuazele Mirele.

Ji sumirksėjo ir, neatlaikiusi jo žvilgsnio, nuleido akis.

– Aš... aš ne... – abejodama pradėjo ji ir nutilo.

– Norėčiau žinoti tik vieną dalyką, – tarė Puaro truputį aprimęs. – Turite pasakyti, ar jūs radote tai, ko ieškojote, ar...

– Ar ką?

– Ar kas nors kitas suspėjo jus aplenkti?

– Aš neatsakinėsiu į jūsų klausimus! – sušuko šokėja. Ištrūkusi iš ją laikančios Puaro rankos, iš įsiūčio krito ant grindų ir ėmė šaukti bei raudoti.

Įbėgo išsigandusi tarnaitė.

Erkiulis Puaro gūžtelėjo pečiais, kilstelėjo antakius ir ramiai išėjo iš kambario.

Tačiau jis atrodė patenkintas.

---

[8] Ak, velniai rautų (pranc.)

30 SKYRIUS

MIS VAINER PAREIŠKIA SAVO NUOMONĘ

Katarina pažvelgė pro mis Vainer miegamojo langą. Lijo nesmarkus, bet, atrodo, ilgalaikis lietus. Pro langą matėsi lopinėlis drėgno sodo, kurį kirto takelis, vedantis prie vartelių. Abipus takelio buvo sukastos puikios mažos klombos, kuriose vėliau žydės rožės, gvazdikai ir žydrieji jacintai.

Mis Vainer gulėjo ant didelės Viktorijos laikų lovos. Padėklas su pusryčių likučiais buvo pastumtas į šalį. Ji atplėšinėjo laiškus ir laidė kandžias pastabas apie juos.

Katarina taip pat rankoje laikė laišką, kurį skaitė jau antrą kartą. Jis buvo išsiųstas iš „Ritz“ viešbučio Paryžiuje.

„Brangioji madmuazele Katarina, leiskite man išreikšti viltį, kad jūs sveika ir kad grįžti į žiemišką Anglijos klimatą nebuvo taip jau nemalonu. O aš tęsiu savo tyrimą su ne mažesnėmis pastangomis nei anksčiau. Nemanykite, jog man tai poilsis. Artimiausiu metu aš taip pat išvykstu į Angliją ir turėsiu malonumą susitikti su jumis. Jūs juk neprieštarausite? Atvažiavęs į Londoną jums parašysiu. Tikiuosi, jūs nepamiršote, kad šioje byloje mes kolegos. Na, žinoma, esu tikras, kad jūs viską puikiai prisimenate.

Su giliausia pagarba ir nuoširdžiausiais linkėjimais
Erkiulis Puaro“

Katarina susiraukė. Šiame laiške ją kažkas glumino ir sudomino.

– Vėl bažnyčios choristų piknikas, – pasakė mis Vainer. – Tomį Sandersą ir Albertą Daiksą būtinai reikia išbraukti iš sąrašų, aš neaukosiu nė penso, jeigu jie nebus išbraukti. Ir

ką tiedu berniukai mano veikią sekmadieniais bažnyčioje? Tomis užgiedojo: „O Dieve, skubėk išgelbėti mus“ ir daugiau nepravėrė burnos, o tas Albertas Daiksas visą laiką čiulpė mėtinį saldainį.

– Žinau, tai siaubingi vaikai, – pritarė jai Katarina.

Ji atplėšė antrąjį laišką, ir jos skruostus išmušė raudonis. Dabar mis Vainer balsas ją pasiekė kažkur iš tolybių.

Kai ji pagaliau grįžo į realybę, mis Vainer ilgas monologas jau artėjo prie pergalingos pabaigos.

– ...ir aš jai pasakiau: „Visiškai ne. Pasirodo, mis Grėj yra tikra ledi Templin pusseserė.“ O ką jūs apie tai manote?

– Jūs mane užtarėte? Kaip tai miela iš jūsų pusės.

– Manykite, kaip norite, bet titulas man neturi jokios reikšmės. Ar ji vikaro žmona, ar ne, ta moteris elgiasi kaip laukinė katė ir dar daro užuominas, kad jūs nusipirkote padėtį visuomenėje.

– Na, ji jau ne taip ir toli nuo tiesos.

– Tereikia pažvelgti į jus, kad suprastum, jog tai niekai, – toliau kalbėjo mis Vainer. – Argi iš Rivjeros jūs grįžote pasipūtusi? Ne, jūs kaip ir anksčiau išmintinga, mūvite geras Balbrigano kojines, avite patogius batus. Aš dar vakar tai pasakiau Elenai. „Elena, – sakiau aš, – pažiūrėkite į mis Grėj. Ji bendravo su žymiausiais mūsų šalies žmonėmis, o ar jūs matėte, kad ji segėtų sijoną aukščiau kelių ir šilkines kojines, kurių akys nubėga vien žiūrint į jas, ir tokius juokingus batus?“

Katarina šyptelėjo. Matyt, vertėjo prisitaikyti prie išankstinio mis Vainer nusistatymo. Mis Vainer kalbėjo su vis didesniu užsidegimu:

– Labai apsidžiaugiau pamačiusi, kad jūs neužrietėte nosies. Šiomis dienomis ieškojau savo iškarpų apie ledi Templin ir jos karo ligoninę, tačiau neradau. Noriu, kad jų paieškotumėte, mieloji – jūsų regėjimas geresnis nei mano. Visos iškarpos guli biuro stalčiuje, dėžutėje.

Katarina pažvelgė į laiškus, kuriuos vis dar laikė, norėjo kažką pasakyti, bet persigalvojo Priėjusi prie biuro, išsiėmė pilną iškarpų dėžutę ir ėmė jas peržiūrinėti. Nuo tos dienos,

kai grįžo į Sent Meri Midą, ji vis labiau prisirišo prie mis Vainer, žavėjosi senos moters ryžtu ir tvirtybe. Ji suprato, kad savo pagyvenusiai draugei gali padėti labai nedaug, bet tuo pat metu iš patirties žinojo, kiek daug reiškia seniems žmonėms, rodos, paprasčiausi dėmesio ženklai.

– Štai, suradau vieną! – sušuko ji. – „Vikontė Templin, pavertusi savo vilą karininkų ligonine, neseniai tapo sensacingo apiplėšimo auka. Buvo pavogtos jos brangenybės, iš jų keli garsūs smaragdai – Templinų šeimos relikvija."

– Tikriausiai dirbtiniai, – pakomentavo mis Vainer. – Tokių brangenybių turi visos aukštuomenės moterys.

– Štai dar viena. Jos fotografija „Žavioji vikontė Templin su savo dukra Lenoks."

– Nagi, duokite pažiūrėti, – paprašė mis Vainer. – Aha, mergaitės veido nematyti ir galiu jums pasakyti kodėl. Šiame pasaulyje viskas ne taip, kaip turi būti: gražioms motinoms kažkodėl gimsta bjaurūs vaikai. Matyt, fotografas suprato, kad geriausia išeitis – fotografuoti atsukus kūdikį nugara į fotoaparatą.

Katarina nusijuokė:

„Viena žavingiausių šio sezono Rivjeros moterų yra vikontė Templin, turinti vilą Kep Martene. Šiomis dienomis pas ją vieši jos pusseserė mis Grėj, kuri neseniai gana romantišku būdu paveldėjo didžiulį palikimą."

– Taip, štai šitą aš kaip tik ir norėjau surasti. Gaila, kad ten nėra jūsų nuotraukos. Manau, ji buvo kokiame nors laikraštyje, bet aš jos nepastebėjau. Taip galbūt net geriau. Jūs žinote, kaip tai daroma – nufotografuos jus kur nors žirgų lenktynėse, nešančią lazdą-kėdutę ir į viršų pakelta koja, kad pati savęs nepažinsite.

Katarina neatsakė. Ji abejingai dėliojo iškarpas, o jos veide sustingo sutrikusi, nerami išraiška. Ji išėmė iš voko antrąjį šįryt gautą laišką ir dar kartą jį perskaitė. Po to tarė mis Vainer:

– Mis Vainer, man norėtųsi... Aš turiu draugą, su juo susipažinau Rivjeroje... Tai štai, jis tiesiog svajoja mane čia aplankyti.

– Vyras? – paklausė mis Vainer.

– Taip.
– Kas jis?
– Misterio Van Aldino, amerikiečio milijonieriaus, sekretorius.
– Kokia jo pavardė?
– Naitonas. Majoras Naitonas.
– Hm... milijonieriaus sekretorius. Ir nori jus aplankyti. Dabar paklausykite manęs, Katarina, jūsų pačios labui noriu jums kai ką pasakyti. Jūs protinga ir blaiviai mąstanti moteris, bet net pati protingiausia ir blaiviausiai galvojanti moteris gali suklysti. Kertu lažybų, jog šis žmogus medžioja jūsų turtą.
Mis Vainer gestu sustabdė Katarinos prieštaravimą.
– Aš kažko panašaus tikėjausi. Kas tas milijonieriaus sekretorius? Devyni iš dešimties – tas vyras yra lengvo gyvenimo mėgėjas. Malonių manierų, lengvabūdis ir tingus. Tokio žmogaus didžiausia svajonė – vesti turtingą moterį. Nenoriu pasakyti, kad jūs negalite patikti vyrui. Bet jūs jau nejauna ir ne gražuolė. Štai ką norėčiau jums patarti – nekrėskite kvailysčių. O jeigu vis dėlto ryšitės tam, pasistenkite padaryti taip, kad iš jūsų neatimtų pinigų. Na, štai, dabar aš baigiau. Jūs kažką norėjote pasakyti?
– Nieko, – atsakė Katarina. – Tai jūs prieštaraujate jo vizitui?
– Aš nebesikišu, – tarė mis Vainer. – Atlikau savo pareigą ir dabar viskas, kas įvyks, paliekama jūsų sąžinei. Jūs norite, kad jis atvyktų papietauti ar pavakarieniauti? Manau, Elena gali paruošti neblogus pietus.
– Geriau papietauti, – tarė Katarina. – Dėkoju jums, mis Vainer, jūs man labai maloni. Jis manęs prašė, kad jam paskambinčiau. Pasakysiu, kad mes džiaugsimės, jeigu jis pas mus papietaus. Jis atvažiuos iš miesto automobiliu.
– Elena gamina skanius bifšteksus su keptais pomidorais, – tarė mis Vainer. – Noriu pasakyti, kad jie pavyksta truputį geriau negu kiti patiekalai. Manau, kad pyrago nebus, nes konditerijos gaminiai jai niekada nepasiseka, tačiau jos pudingai visai neblogi. Sandėliuke jūs rasite gerą Stiltono[1]

[1] Sūrio rūšis, – *vert. past.*

gabalą ir daug butelių, regis, putojančio Mozelio vyno, kurį paliko mano tėvas.

– O ne, mis Vainer, tai visai nebūtina.

– Niekai, mano vaikeli. Nė vienas vyras nebus patenkintas, jeigu negaus ko nors išgerti per pietus. Atsargoje turiu šiek tiek gero ikikarinio viskio, jei manote, kad jis labiau norės viskio nei vyno. Darykite, ką sakau, ir nesiginčykite. Raktas nuo sandėliuko yra tualetinio staliuko trečiajame nuo viršaus stalčiuje, įkištas į antrą iš kairės porą kojinių.

Katarina klusniai apžiūrėjo nurodytą vietą.

– Nesuklyskite, antroji pora, – tarė mis Vainer. – Pirmojoje – mano briliantiniai auskarai ir filigraninė sagė.

– O! – gerokai nustebusi ištarė Katarina. – Kodėl jų nepadedate į brangenybių dėžutę?

Mis Vainer nepatenkinta prunkštelėjo:

– Ką jūs! Aš gerai prisimenu, kaip mano vargšas tėvas hole padarė seifą. Koks jis buvo išdidus! Mano motinai sakė: „Na, štai, Mere, dabar kiekvieną vakarą dėsi savo brangenybes į seifą, o aš jį užrakinsiu.“ Mano motina buvo labai taktiška moteris ir žinojo, jog vyrai mėgsta, kad viskas būtų daroma taip, kaip jie liepia, todėl kiekvieną vakarą ji dėžutę su brangenybėmis slėpdavo seife. Kartą naktį į namus įsigavo vagys ir pirmiausia jie išlaužė seifą. O kaltas buvo mano tėvelis, kuris visame kaime taip gyrėsi savo seifu, kad buvo galima pamanyti, jog ten saugomos Saliamono brangenybės. Įsilaužėliai pagrobė visas taures, sidabrinius puodelius, auksinį indą ir dėžutę su brangenybėmis.

Ji liūdnai atsiduso.

– Tėvas labai sielvartavo. Ten buvo puikūs Venecijos papuošalai – didingos kamėjos, blyškiai rožiniai koralai, du briliantiniai žiedai su gana stambiais akmenimis. O mano motina, būdama sveikai mąstanti moteris, jam pasakė, kad brangenybes saugojo susuktas į korsetus, tad joms nieko neatsitiko.

– O dėžutėje nieko nebuvo?

– Na, brangioji, – tarė mis Vainer, – tada ji būtų buvusi pernelyg lengva. Mano motina buvo labai protinga moteris ir joje saugojo sagas. Nors ir labai keista, tėvelį visa tai įsiutino.

Jis pasakė, kad apgavystės negali pakęsti. Na, bet gana, užteks plepėti, eikite ir skambinkite savo draugui. Ir nepamirškite pasakyti Elenai, kad ji, patarnaudama prie stalo, neužmirštų užsimauti naujų kojinių, nes tos senosios – skylėtos.

– Beje, mis Vainer, ji vardu Elena ar Helena? Aš maniau...

Mis Vainer užsimerkė.

– Aš dar pajėgiu ištarti raidę „h“ ne blogiau už kitus, brangioji, bet Helena – netinkamas vardas tarnaitei. Tiesiog nežinau, ką mano žemesniųjų sluoksnių atstovai, duodami vardus savo vaikams.

Atvažiavus Naitonui lietus liovėsi. Katarina jo laukė prie vartelių. Silpni saulės spinduliai apšvietė jos tamsius plaukus. Jis mitriai kaip berniūkštis iššoko iš automobilio ir pribėgo prie jos.

– Tikiuosi, jūs nepykstate? Tiesiog norėjau kuo greičiau jus vėl pamatyti. Turiu viltį, kad draugė, su kuria jūs gyvenate, nelabai pyko, sužinojusi, kad aš atvažiuosiu.

– Eime į vidų, ir aš jus su ja supažindinsiu. Ji gali jus gerokai išgąsdinti, tačiau greitai įsitikinsite, kad ji – geraširdiškiausia moteris pasaulyje.

Mis Vainer buvo didingai pasodinta svetainėje. Jos krūtinę puošė tos pačios kamėjos, kurias Apvaizda išsaugojo šeimai. Ji pasveikino Naitoną oriai ir didingai – toks pasisveikinimas daugelį vyrų būtų pribloškęs. Tačiau Naitonas pasitelkė visą savo žavesį, ir jau po dešimties minučių mis Vainer pastebimai atšilo. Pietūs praėjo linksmai, ir Elena (ar Helena) visiškai padoriai patarnavo prie stalo, mūvėdama naujas kojines. Po pietų Katarina ir Naitonas išėjo truputį pasivaikščioti, o grįžę *tête-à-tête*[2] išgėrė arbatos. Mis Vainer jau buvo nuėjusi ilsėtis.

Kai Naitonas pagaliau išvažiavo, Katarina truputį pasėdėjo hole, o po to užlipo į viršų. Pasigirdo mis Vainer balsas, ir Katarina nuėjo pas ją į miegamąjį.

– Draugas jau išvažiavo?

– Taip. Labai jums dėkoju, kad leidote jį pasikviesti.

[2] Dviese (pranc.)

– Man dėkoti nereikia. Juk jūs nelaikote manęs sena pikčiurna, kuri dėl kitų nepajudins nė piršto?

– Manau, kad esate miela, – nuoširdžiai pasakė Katarina.

– Hm! – patenkinta ištarė mis Vainer.

Katarina jau buvo išėjusi iš kambario, kai mis Vainer jai šūktelėjo:

– Katarina!

– Taip, mis Vainer?

– Aš klydau dėl jūsų jaunikaičio. Jeigu vyras apsimeta įsimylėjęs, jis gali būti elegantiškas, galantiškas ir kažkuria prasme net žavus, bet tokiais atvejais jis niekada nebus drovus. O jūsų jaunikaitis elgėsi su jumis nepaprastai droviai. Aš atsiimu visus šįryt pasakytus žodžius. Jis jus nuoširdžiai myli.

31 SKYRIUS

MISTERIS ARONSAS PIETAUJA

– A! – supratingai ištarė misteris Džozefas Aronsas.

Jis siurbtelėjo didelį gurkšnį alaus iš bokalo, atsidusęs pastatė jį ant stalo ir plačiai nusišypsojo jį priimančiam Erkiuliui Puaro.

– Duokite man, – paprašė misteris Aronsas, – gerą bifšteksą ir bokalą padoraus gėrimo, o jūs galite valgyti visus tuos prancūziškus niekus – savo užkandžius, omletus ir putpeles.

– O man duokite bifšteksą, – pakartojo jis.

Įvykdęs šį prašymą, Puaro suokalbiškai nusišypsojo.

– Žinoma, žlėgtainis ir inkstų pudingas nėra jau tokie prasti, – toliau kalbėjo misteris Aronsas. – Obuolių pyragas? Taip, mis, norėčiau obuolių pyrago ir ąsotėlį grietinėlės.

Pietūs tęsėsi. Pagaliau misteris Aronsas, sunkiai atsidusęs, padėjo peilį ir šakutę į lėkštę.

– Tai jūs apie kažką norėjote su manimi pasišnekėti, mesjė Puaro? Būsiu laimingas nors kuo galėdamas jums padėti.

– Labai miela iš jūsų pusės, – atsakė Puaro. – Kai atvažiavau į Londoną, iš karto sau pasakiau: jeigu šiame mieste yra žmogus, gerai pažįstantis artistų pasaulį, tai jis yra mano senas draugas misteris Džozefas Aronsas.

– Turiu pasakyti, kad nesuklydote, – patenkintas patvirtino misteris Aronsas. – Tiek anksčiau, tiek dabar, tiek ir ateityje Džozefas Aronsas – kaip tik tas žmogus, kuris jums reikalingas.

– *Précisément*[1]. O dabar noriu jūsų paklausti, mesjė

[1] Būtent (pranc.)

Aronsai, ką jūs žinote apie jauną merginą, pavarde Kid?
– Kid? Kiti Kid?
– Kiti Kid.
– Gana gabi aktorė, atliekanti vyrų vaidmenis, dainuojanti ir šokanti. Ją turite omenyje?
– Taip, ją.
– Labai apsukri mergina. Duodavo didžiules pajamas, todėl niekada nelikdavo be darbo. Dažniausiai atlikdavo vyrų vaidmenis, tačiau kaip charakterinei aktorei jai niekas negalėjo prilygti.
– Taip, aš girdėjau, – pasakė Puaro. – Bet paskutiniu metu ji lyg ir nepasirodo scenoje?
– Jūs teisus, ji metė aktorystę. Išvažiavo į Prancūziją ir ten susidėjo su kažkokiu aristokratu. Tad, reikia manyti, su scena baigta amžinai.
– Kada tai atsitiko?
– Leiskite pagalvoti. Prieš trejus metus. Patikėkite, mums tai buvo didžiulė netektis.
– Ji protinga?
– Nepaprastai protinga.
– Jūs žinote, kuo vardu tas žmogus, su kuriuo ji susibičiuliavo Paryžiuje?
– Pavardės nežinau, tiktai atsimenu, jog tai kažkoks labai tituluotas bajoras. Lyg grafas... lyg markizas. Ko gero, markizas.
– Ir nuo to laiko apie ją nieko negirdėjote?
– Nieko. Net atsitiktinai nebuvau susitikęs. Galiu lažintis, kad važinėja po užsienio kurortus ir įsivaizduoja esanti markizė. Ir Kiti taip lengvai neapgausi – ji niekam neliktų skolinga.
– Suprantu,– susimąstęs ištarė Puaro.
– Apgailestauju, kad nieko daugiau negaliu pasakyti, mesjė Puaro. Labai norėčiau jums padėti. Kažkada jūs man padarėte didelę paslaugą.
– A, dėl to mes su jumis atsiteisę. Jūs man taip pat padarėte didelę paslaugą.
– Paslauga už paslaugą? Cha, cha, cha! – nusijuokė misteris Aronsas.

– Jūsų darbas tikriausiai labai įdomus? – paklausė Puaro.

– Šiaip sau, – išsisukinėdamas atsakė misteris Aronsas. – Viskas gerai, jei ištvermingai pakeli likimo staigmenas. Kai pagalvoji, man sekasi ne taip jau blogai, tačiau turiu akylai žiūrėti. Niekada nežinai, ko publika gali užsimanyti kitą kartą.

– Kiek žinau, paskutiniaisiais metais labai išpopuliarėjo šokiai, – susimąstęs sumurmėjo Puaro.

– Labiausiai – rusų baletas. Aš jame nematau nieko ypatinga, bet publikai patinka. Man visa tai per daug sudėtinga.

– Rivjeroje buvau susitikęs vieną šokėją – madmuazelę Mirelę.

– Mirelę? Pagal visų atsiliepimus, aistringa moteris. Ji visada pasirodo ten, kur pinigai, nors, reikia pripažinti, ji talentinga. Aš ją pats mačiau ir žinau, ką sakau. Asmeniškai aš su ja niekada neturėjau jokių reikalų, bet sako, jog tai ne tik aistringa, bet ir nepaprastai ūmaus būdo moteris.

– Taip, – mąsliai pritarė Puaro. – Ko gero, jūs teisus.

– Temperamentas! – sušuko misteris Aronsas. – Temperamentas! Štai kaip jos tai vadina! Mano draugė iki vestuvių taip pat buvo šokėja, bet ji, ačiū Dievui, niekada neturėjo temperamento. Namuose, mesjė Puaro, temperamentas nereikalingas.

– Aš jums pritariu, mano drauge. Temperamentui šeimoje ne vieta.

– Žmona turi būti rami, nuovoki ir mokėti gerai virti valgį, – pamokomai tarė misteris Aronsas.

– Mirelė juk ne taip seniai vaidina?

– Maždaug pustrečių metų. Ją surado kažkoks prancūzų hercogas. Girdėjau, kad dabar ji užsiverbavo naują kavalierių – buvusį Graikijos ministrą pirmininką. Sako, jis labai turtingas.

– Man tai naujiena, – nustebo Puaro.

– Ji nepaprastai energinga moteris ir nepakenčia varžovių. Girdėjau, kad jaunasis Keteringas dėl jos nužudė savo žmoną. Ar tai teisybė, ar ne, nežinau. Šiaip ar taip, jis dabar

kalėjime, ir jai teko pačiai savimi pasirūpinti. O ji apsukri. Sako, nešioja ant kaklo balandžio kiaušinio dydžio rubiną. Tiesa, niekada nemačiau balandžių kiaušinių, bet sakau taip, nes šis palyginimas visada vartojamas tokiais atvejais.

– Balandžio kiaušinio dydžio rubinas! – sušuko Puaro ir jo žalios katiniškos akys blykstelėjo. – Kaip įdomu!

– Man pasakojo vienas pažįstamas, – paaiškino misteris Aronsas. – Bet aš esu įsitikinęs, kad tai tiesiog nudažytas stiklas. Moterys visos vienodos – mėgsta pasakoti apie savo brangenybes visokias nebūtas istorijas. Mirelė pagyrūniškai tvirtino, jog „Ugnies širdį“ – taip ji vadina šį rubiną – lydi prakeikimas.

– Bet, jeigu aš neklystu, rubinas šiuo pavadinimu yra ne atskiras papuošalas, o pagrindinė vėrinio dalis.

– Na, štai, o ką aš jums sakiau! Ant jos kaklo šis akmuo tiesiog kabo ant platininės grandinėlės. Kertu lažybų, jog tai nudažytas stiklas.

– Ne, ne, – papurtė galvą Puaro. – Aš kažkodėl įsitikinęs priešingai.

32 SKYRIUS

KATARINA IR PUARO LYGINA SAVO PASTEBĖJIMUS

– Jūs pasikeitėte, madmuazele, – staiga tarė Puaro.

Jie sėdėjo vienas priešais kitą „Savojos“ viešbučio restorane.

– Taip, jūs pasikeitėte, – pakartojo jis.

– Kuria prasme?

– Madmuazele, šiuos *niuansus* labai sunku išreikšti.

– Galbūt tapau vyresnė?

– Taip, tapote vyresnė. Bet taip sakydamas neturėjau galvoje raukšlių ar raukšlelių apie akis atsiradimą. Kai pirmą kartą jus pamačiau, madmuazele, jūs stebėjote gyvenimą iš šalies. Jūsų ramus, linksmas žvilgsnis priminė žvilgsnį žmogaus, sėdinčio parterio gale ir stebinčio spektaklį.

– O dabar?

– Dabar jūs jau ne žiūrovė. Galbūt tai, ką jums pasakysiu, pasirodys kvailystė, bet dabar jūsų žvilgsnis budrus. Jūs žvelgiate kaip kovotoja, žaidžianti sudėtingą žaidimą.

– Misis Vainer kartais būna sunkiai sukalbama, – prabilo Katarina šypsodamasi, – tačiau galiu jus užtikrinti, kad aš nekariauju su ja. Jums reikėtų, mesjė Puaro, kada nors atvažiuoti ir susipažinti su ja. Manau, kad esate iš tų žmonių, kurie įvertintų jos drąsą ir dvasios stiprybę.

Kol padavėjas jiems mikliai patiekė viščiuką *en casserole*[1], jie tylėjo. Padavėjui nuėjus, Puaro tarė:

– Ar jums pasakojau apie savo draugą Hastingsą? Jis

---

[1] Prikaistuvyje (pranc.)

mane vadina žmogumi-austre. *Eh bien*, madmuazele, jūs uždaresnė už mane.

– Niekai, – nerūpestingai atkirto Katarina.

– Erkiulis Puaro niekada nekalba niekų. Jūs iš tiesų labai užsisklendusi savyje.

Vėl įsivyravo tyla. Puaro ją nutraukė paklausdamas:

– Grįžusi namo, madmuazele, jūs susitikote su kuo nors iš Rivjeros draugų?

– Tiktai su majoru Naitonu.

– Štai kaip!

Netikėtai Puaro akyse blykstelėjusi žalia ugnis Katariną suglumino.

– Vadinasi, misteris Van Aldinas vis dar Londone?

– Taip.

– Man reikia pamėginti ryt arba poryt su juo susitikti.

– Turite jam naujienų?

– Kodėl jūs taip manote?

– Aš... tiesiog man taip pasirodė.

Puaro įdėmiai pažvelgė į ją:

– Madmuazele, iš jūsų akių matau, kad jūs daug ko norite manęs paklausti. O kodėl gi ne? Juk „Mėlynojo traukinio“ byla – mūsų abiejų *„roman policier“*.

– Taip, norėčiau jūsų kai ko paklausti.

– *Eh bien?*[2]

– Ką jūs veikėte Paryžiuje, mesjė Puaro?

Puaro vos vos šyptelėjo.

– Apsilankiau rusų ambasadoje.

– Taip?

– Matau, kad tai jums nieko nesako. Nebūsiu žmogus-austrė ir atversiu jums savo kortas, ko austrės paprastai nedaro. Jūs įtariate, kad aš nepatenkintas Dereko Keteringo bylos eiga, ar ne?

– Būtent apie tai aš ir galvojau. Maniau, kad šią bylą jūs baigėte dar būdamas Nicoje.

– Jūs dar nepasakėte visko, ką norėjote pasakyti, mad-

[2] Ir ko gi (pranc.)

muazele. Tačiau aš su viskuo sutinku. Taip... mano tyrimas... Dereką Keteringą pasodino į kalėjimą. Jeigu ne aš, mesjė Karežas iki šiol bergždžiai bandytų primesti nusikaltimą grafui de la Rošui. *Eh bien*, madmuazele, aš nesigailiu to, ką padariau. Turėjau tik vieną pareigą – atskleisti tiesą, ir tiesos ieškojimas mane atvedė tiesiai prie misterio Keteringo. Bet ar byla tuo užsibaigė? Policija sako – taip, bet aš, Erkiulis Puaro, nesu patenkintas.

Staiga jis paklausė:

– Sakykite, madmuazele, gal pastaruoju metu gavote kokių žinių iš madmuazelės Lenoks?

– Tik vieną trumpą ir padriką laišką. Man atrodo, ji buvo nepatenkinta tuo, kad aš grįžau į Angliją.

Puaro linktelėjo.

– Aš su ja kalbėjausi mesjė Keteringo suėmimo dieną. Tai buvo visais atžvilgiais labai įdomus pokalbis.

Jis vėl patylėjo.

– Madmuazele, – tarė jis pagaliau, – leiskite man paliesti itin delikatų klausimą. Aš įsitikinęs, kad yra moteris, kuri myli mesjė Keteringą – pataisykite mane, jeigu klystu – ir vardan jos... Taip, aš linkęs abejoti, ar policija pasielgė teisingai, suėmusi mesjė Keteringą. Jūs nežinote, kas ši moteris?

Po neilgos pauzės Katarina atsakė:

– Man atrodo, žinau, kas ji.

Puaro pasilenkė prie jos.

– Aš, madmuazele, nepatenkintas. Taip, nepatenkintas. Faktai, beveik visi faktai byloja prieš mesjė Keteringą. Bet į vieną faktą nebuvo atsižvelgta.

– Būtent?

– Į sudarkytą aukos veidą. Aš, madmuazele, šimtą kartų klausiau savęs: ar gali toks žmogus kaip Derekas Keteringas nužudęs taip pasielgti? Ar gali Derekas Keteringas, turėdamas tokį temperamentą, šitaip padaryti? Atsakymas į šiuos klausimus yra vienareikšmiškas – ne. Nuolat grįžtu prie klausimo „kodėl“? Vienintelis dalykas, kuris man padėjo aptikti teisingus pėdsakus...

Jis atsidarė piniginę ir iš ten kažką ištraukė.

– Atsimenate, madmuazele? Jūs matėte, kaip aš pakėliau šiuos plaukelius nuo pledo madam Ketering kupė?

Katarina palinko į priekį ir įdėmiai pasižiūrėjo į plaukelius.

Puaro kelis kartus lėtai linktelėjo galvą.

– Matau, kad jums nė kiek ne aiškiau, madmuazele. Ir vis dėlto aš tikiuosi, kad jūs pajėgsite suvokti.

– Aš daug apie tai galvojau, – lėtai tarė Katarina, – ir priėjau prie gana keistų išvadų. Štai kodėl aš klausiau jūsų, ką veikėte Paryžiuje, mesjė Puaro.

– Kai jums parašiau...

– Iš „Ritz“ viešbučio?

Puaro veide pasirodė keista šypsena.

– Taip, jūs visiškai teisi, iš „Ritz“ viešbučio. Aš mėgstu prabangą, ypač kai už mane moka milijonierius.

– Rusų ambasada, – raukydamasi pasakė Katarina. – Nesuprantu, kuo ji čia dėta.

– Aš nė nesitikėjau, kad šis apsilankymas atneš tiesioginę naudą. Man buvo reikalinga informacija. Ten susitikau su vienu žmogumi ir jam grasinau. Taip, madmuazele, aš, Erkiulis Puaro, jam grasinau.

– Grasinote policija?

– Ne, – šaltai atšovė Puaro, – daug baisesniu ginklu – spauda.

Jis pažvelgė į Katariną ir ši, purtydama galvą, jam nusišypsojo:

– Ar jūs vėl nevirsite austre, mesjė Puaro?

– Ne, ne, nenoriu nieko nuo jūsų slėpti. Įtariau šį žmogų organizavus brangenybių perdavimą mesjė Van Aldinui. Aš jį apkaltinau ir priverčiau papasakoti visą istoriją. Sužinojau brangenybių perdavimo vietą, taip pat, kas buvo tas žmogus, tuo metu vaikštinėjęs gatve netoli namo, kuriame įvyko sandėris – žilas žmogus jaunatviška, lengva eisena. Mintyse pakrikštijau jį mesjė Markizu.

– O dabar jūs grįžote į Londoną ir norite susitikti su misteriu Van Aldinu?

– Ne tik šiuo tikslu. Turiu ir kitų reikalų. Vos tik atvykęs į Londoną, suspėjau pasimatyti su teatro agentu ir

garsiu gydytoju iš Harlio gatvės. Iš abiejų jau gavau tam tikros informacijos. Sugretinkite šiuos faktus, madmuazele, ir galbūt jūs prieisite prie tų pačių išvadų kaip ir aš.

– Aš?

– Taip, jūs. Pridursiu, madmuazele, kad iš pat pradžių mane domino dar vienas klausimas: ar žudė ir rubinus pagrobė tas pats žmogus? Aš ilgai abejojau.

– O dabar?

– Dabar *žinau.*

Įsivyravo tyla. Katarina pakėlė galvą, jos akys blizgėjo.

– Aš ne tokia protinga kaip jūs, mesjė Puaro. Daug ko, ką jūs pasakojote, aš tiesiog nesupratau. Savas išvadas priėjau kitu būdu.

– Taip visada būna, – ramiai pritarė Puaro. – Veidrodis atspindi tikrą paveikslą, bet kiekvienas į jį žvelgia savaip.

– Mano išvados galbūt absurdiškos, tikriausiai jos skiriasi nuo jūsiškių, bet...

– Taip?

– Sakykite, ar tai jums padės?

Ir ji jam ištiesė iškarpą iš laikraščio. Jis perskaitė, pakėlė akis ir rimtai linktelėjo.

– Taip, madmuazele. Kaip jau sakiau, kiekvienas į veidrodį žiūri iš skirtingo kampo, bet tai tas pats veidrodis ir atspindys jame – tas pats.

Katarina atsistojo.

– Man laikas, – tarė ji. – Galiu nespėti į traukinį. Mesjė Puaro...

– Taip, madmuazele?

– Taip ilgiau tęstis negali. Aš... aš šito tiesiog nepakelsiu...

Puaro ramindamas paplekšnojo jos ranką.

– Laikykitės, madmuazele. Nepraraskite vilties. Pabaiga jau arti.

33 SKYRIUS

NAUJA VERSIJA

– Jus prašo priimti mesjė Puaro, sere.

– Velniai jį griebtų! – sušuko Van Aldinas.

Naitonas užjaučiamai tylėjo.

Van Aldinas atsistojo ir ėmė vaikščioti po kambarį.

– Tikriausiai jau skaitėte tuos prakeiktus laikraščius šįryt?

– Tik permečiau akimis, sere.

– Vis dar nebaigia tos bylos?

– Atrodo, kad ne, sere.

Milijonierius atsisėdo ir prispaudė ranką sau prie kaktos.

– Jeigu būčiau galėjęs tai numatyti, – sudejavo jis, – niekada nebūčiau prašęs to mažojo belgo išsiaiškinti tiesą. Aš tik norėjau surasti Rutos žudiką.

– Norėtumėte, kad jūsų žentas liktų nenubaustas?

Van Aldinas atsiduso.

– Ne, bet norėčiau įvykdyti teisingumą savo paties rankomis.

– Nemanau, sere, kad tai būtų labai protingas poelgis.

– Vis tiek... Jūs įsitikinęs, kad tam vyrukui būtina su manimi pasimatyti?

– Taip, misteri Van Aldinai. Jis primygtinai prašė.

– Na, ką gi, teks jį priimti. Pasakykite, kad jis gali užeiti, jeigu panorės, šįryt.

Žvalus ir kupinas gyvenimo džiaugsmo Puaro įėjo į Van Aldino kambarį. Jis, rodos, nepastebėjo milijonieriaus šaltumo ir ilgai plepėjo apie visokius menkniekius. Paaiš-

kino, kad atvažiavo į Londoną susitikti su savo gydytoju, ir pasakė garsaus chirurgo pavardę.

– Ne, ne, tai prisiminimas *pas la guerre*[1], o iš tų laikų, kai tarnavau policijoje – nuo bandito kulkos.

Jis palietė savo kairį petį ir labai natūraliai susiraukė.

– Aš visada jus laikiau laimingu žmogumi, mesjė Van Aldinai. Jūs visiškai neatitinkate visuomenėje paplitusios nuomonės, kad milijonieriai – žmonės, kenčiantys dėl virškinimo sutrikimų.

– Esu pakankamai tvirtas,– pasakė Van Aldinas.– Žinote, gyvenu labai paprastą gyvenimą. Natūralus maistas ir jokio nesaikingumo.

– Jūs, atrodo, matėtės su mis Grėj, ar ne? – tarsi tarp kitko paklausė Puaro, atsisukęs į sekretorių.

– Taip,– atsakė Naitonas ir paraudo.

– Kaip? – nustebęs sušuko Van Aldinas. – Kodėl jūs man nesakėte, Naitonai?

– Nemaniau, jog tai jums bus įdomu, sere.

– Jūs juk žinote, kad ši mergina man labai patinka, – priekaištavo Van Aldinas.

– Labai gaila, kad ji vėl užsidarė Sent Meri Mide, – pasakė Puaro.

– Ji labai kilniai pasielgė, – su įkarščiu pareiškė Naitonas. – Ne kiekvienas sutiktų prižiūrėti seną ir vaidingą moterį, kurios dienos šiame pasaulyje jau suskaičiuotos.

– Aš neturiu ką pridurti, – tarė Puaro, blykstelėjęs akimis. – Bet vis tiek gaila. O dabar, ponai, pereikime prie reikalo.

Vyrai nustebę pažvelgė į Puaro.

– Prašau jūsų, nesistebėkite ir neapstulbkite išgirdę, ką dabar pasakysiu. Tarkim, mesjė Van Aldinai, kad mesjė Derekas Keteringas nenužudė savo žmonos.

– Ką?

Priblokšti vyrai įsistebeilijo į jį.

– Aš sakau: tarkime, kad mesjė Keteringas nenužudė savo žmonos.

---

[1] Ne iš karo (pranc.)

– Jūs išsikraustėte iš proto, mesjė Puaro? – sušuko Van Aldinas.

– Ne, aš neišprotėjau, – atšovė seklys. – Galbūt aš ekscentriškas – bent jau kai kurie žmonės mane tokiu laiko. Tačiau kai kalbama apie mano darbą, visuomet išsaugau blaivų protą. Sakykite, mesjė Van Aldinai, jūs apsidžiaugtumėte ar nuliūstumėte, jeigu mano hipotezė pasitvirtintų?

Van Aldinas spoksojo į jį.

– Suprantama, džiaugčiausi, – pagaliau pasakė jis. – Bet paaiškinkite – tai tiesiog spėjimas ar jis paremtas kokiais nors faktais?

Puaro pažvelgė į lubas.

– Paaiškėjo, – ramiai tarė jis, – kad žmogžudystę galėjo įvykdyti ir grafas de la Rošas. Aš nustačiau, kad jo alibi buvo netikras.

– Kaip jums tai pavyko?

Puaro kukliai gūžtelėjo pečiais.

– Turiu savus metodus. Truputį takto, truputį proto – ir reikalas atliktas.

– Bet rubinai... – tarė Van Aldinas. – Rubinai, kurie buvo rasti pas grafą, pasirodė esą netikri.

– Jeigu grafas ir įvykdė šį nusikaltimą, tai tiktai dėl rubinų. Bet jūs išleidžiate iš akių vieną dalyką, mesjė Van Aldinai. Rubinai galėjo būti pavogti dar prieš pasirodant grafui.

– Tai visiškai nauja versija! – sušuko Naitonas.

– Ir jūs iš tikrųjų tikite šiais paistalais, mesjė Puaro? – paklausė milijonierius.

– Kol kas tai dar neįrodyta versija, – ramiai tarė Puaro. – Kol kas tik teorija, mesjė Van Aldinai, tačiau ją, užtikrinu jus, verta tirti. Jūs turite su manimi važiuoti į Prancūzijos pietus ir pradėti ten, tiesiog vietoje, naują tyrimą.

– Jūs rimtai manote, jog tai būtina... Noriu pasakyti, ar taip jau reikia, kad aš ten vykčiau?

– Aš maniau, kad jūs pats šito panorėsite, – tarė Puaro. Jo balse Van Aldinas išgirdo priekaišto gaidelę.

– Taip, taip, žinoma, aš važiuosiu, – atsakė milijonierius. – Kada jūs norite išvykti, mesjė Puaro?

– Šiuo metu jūs esate labai užsiėmęs, sere, – sumurmėjo Naitonas.

Bet apsisprendęs milijonierius į sekretoriaus žodžius numojo ranka.

– Manau, kad šis reikalas svarbesnis, – pareiškė jis. – Gerai, mesjė Puaro, rytoj. Kokiu traukiniu važiuosime?

– Važiuosime „Mėlynuoju traukiniu“, – atsakė Puaro ir nusišypsojo.

34 SKYRIUS

VĖL „MĖLYNASIS TRAUKINYS"

„Milijonierių traukinys", kaip kartais vadina „Mėlynąjį traukinį", lėkė dideliu greičiu, švelniai supdamasis posūkiuose. Van Aldinas, Naitonas ir Puaro tylėdami sėdėjo kupė. Milijonierius ir jo sekretorius užėmė dvi gretimas kupė, panašiai kaip anąkart įsikūrė Ruta su savo kambarine. Puaro kupė buvo truputį toliau, paėjus koridoriumi.

Van Aldinui ši kelionė buvo sunki, nes žadino liūdnus prisiminimus. Puaro ir Naitonas retsykiais persimesdavo trumpomis frazėmis, stengdamiesi netrukdyti jo apmąstymams.

Tačiau kai traukinys sumažino greitį, artėdamas prie Liono stoties, Puaro staiga atkuto. Van Aldinas suprato, kad vienas iš šios kelionės tikslų yra atkurti nusikaltimo aplinkybes. Puaro vaidino už visus scenos dalyvius. Jis persikūnydavo tai į kambarinę, kurią skubiai uždarė kupė, tai į misis Ketering, kuri nustebo ir sunerimo, pažinusi savo vyrą, tai į patį Dereką Keteringą, netikėtai sužinojusį, kad jo žmona važiuoja tuo pačiu traukiniu kaip ir jis. Jis vaidino kelias scenas, bandydamas suprasti, kokiu būdu žmogui geriausia pasislėpti gretimoje kupė.

Netikėtai jam į galvą šovė kažkokia mintis, ir jis čiupo Van Aldiną už rankos.

– *Mon Dieu*, būtent apie tai aš ir nepagalvojau! Mums teks nutraukti savo kelionę Paryžiuje. Paskubėkime išlipti!

Stvėręs lagaminus, jis nubėgo prie durų. Sutrikęs Van Aldinas ir Naitonas paklusniai nuėjo paskui jį. Van Aldinas vėl suabejojo protiniais Puaro sugebėjimais. Prie platformos

pertvaros visi trys buvo sulaikyti, nes paaiškėjo, kad bilietus turėjo palydovas, o jie tai visai pamiršo.

Energingai mojuodamas rankomis, Puaro bandė aiškintis, tačiau beaistriam stoties viršininkui tai nepadarė jokio įspūdžio.

– Gana, – pagaliau piktai tarė Van Aldinas. – Kiek suprantu, jūs, mesjė Puaro, labai skubate. Dėl Dievo, užmokėkime už kelionę iki Kalė ir be jokių kliūčių keliaukime ten, kur jūs norite.

Staiga Puaro žodžių srautas nutrūko, o jis pats tarytum suakmenėjo. Ką tik energingai judėjusi jo ranka sustingo it paralyžiuota.

– Ir koks aš kvailys, – atviraširdiškai prisipažino jis. – *Ma foi*[1], aš visai netekau galvos. Grįžkime ir ramiai tęskime savo kelionę. Laimei, traukinys dar neišvažiavo.

Jie suspėjo kaip tik laiku. Kai Naitonas paskutinis įšoko su lagaminu rankoje į vagoną, traukinys jau vis greičiau įsibėgėjo. Palydovas į juos įtartinai pažvelgė, bet padėjo įnešti bagažą į kupė. Van Aldinas tylėjo, bet iš visa ko matėsi, kad jis Puaro elgesiu nepaprastai pasipiktinęs. Likęs dviese su Naitonu, jis tarė:

– Tai paika užmačia. Jis tiesiog prarado gebėjimą protauti. Be abejo, jis susižavėjęs savo planu, bet jeigu žmogus neteko galvos ir blaškosi it išgąsdintas triušis, bėgioja pirmyn ir atgal, jam nieko nepavyks.

Po valandėlės juos aplankė Puaro, ilgai atsiprašinėjo ir atrodė toks susikrimtęs, kad Van Aldinas susitvardė ir niūriai, be kandžių pastabų jo atsiprašymus priėmė.

Po vakarienės restorane Puaro, visų nuostabai, pasiūlė nueiti į Van Aldino kupė.

Milijonierius susidomėjęs pažvelgė į jį.

– Jūs kažką nuo mūsų slepiate, mesjė Puaro?

– Aš? – išpūtė akis Puaro, nutaisęs nekaltos nuostabos išraišką. – Na, ką jūs!

Van Aldinas nieko neatsakė, nors buvo nepatenkintas. Palydovui pasakė, kad patalo kloti nereikia, ir šis nustebęs

[1] Garbės žodis (pranc.)

neištarė nė žodžio, juolab kad milijonierius jį dosniai apdovanojo arbatpinigiais. Trys vyrai sėdėjo tylėdami. Tiesa, Puaro nenustygo vietoje ir buvo aiškiai sunerimęs. Pagaliau jis kreipėsi į sekretorių:

– Majore Naitonai, ar durys į jūsų kupė uždarytos? Turiu omenyje duris į koridorių.

– Taip, aš jas pats uždariau.

– Jūs tuo įsitikinęs? – paklausė Puaro.

– Eisiu ir įsitikinsiu, jeigu norite, – nusišypsojo Naitonas.

– Ne, ne, nesivarginkite. Aš viską atliksiu pats.

Puaro užėjo į gretimą kupė ir netrukus grįžo linksėdamas galvą.

– Taip, taip, jūs visiškai teisus, durys uždarytos. Atleiskite nervingam seniui.

Jis uždarė duris į gretimą kupė ir atsisėdo į savo vietą.

Laikas bėgo. Trys vyrai knapsėdami snaudė, pabusdami nuo kiekvieno smarkesnio truktelėjimo. Matyt, niekada anksčiau žmonės, nusipirkę prabangiame traukinyje miegamąsias vietas, savanoriškai neatsisakė patogumų. Nubudęs Puaro nuolat žvilgčiodavo į laikrodį ir po to, matyt, nusiraminęs vėl pasinerdavo į snaudulį. Kartą jis atsistojo, atidarė duris į gretimą kupė ir, įdėmiai jį apžiūrėjęs, linksėdamas galvą, grįžo į savo vietą.

– Kas atsitiko? – sušnibždėjo Naitonas. – Jūs bijote, jog kažkas atsitiks?

– Tai nervai, – prisipažino Puaro. – Aš kaip katė ant karštų anglių. Kiekvienas garsas mane priverčia krūptelėti.

Naitonas nusižiovavo.

– Iš visų nepatogiausia kelionė... – sumurmėjo jis beveik snausdamas. – Tikiuosi, jūs žinote, ką darote, mesjė Puaro.

Jis įsitaisė patogiau ir vėl užsnūdo. Naitonas ir Van Aldinas saldžiai miegojo, kai Puaro, kažkelintą kartą pažvelgęs į laikrodį, pasisuko ir patapšnojo miegančiam milijonieriui per petį.

– A? Kas atsitiko?

– Po penkių dešimties minučių, mesjė, atvyksime į Lioną.

– Dieve mano! – blankioje šviesoje Van Aldino veidas atrodė išblyškęs ir išvargęs. – Atrodo, būtent šiuo laiku buvo nužudyta vargšė Ruta.

Jis išsitiesė ir įsmeigė žvilgsnį priešais save, jo lūpos virpėjo. Milijonierius vėl išgyveno jo gyvenimą aptemdžiusią tragediją.

Garsiai sužviegė stabdžiai, ir traukinys sustojo Lione. Van Aldinas nuleido langą ir pažvelgė į lauką.

– Jeigu Derekas nekaltas... jeigu jūsų naujoji versija tikra, vadinasi, šis vyras čia išlipo iš traukinio? – per petį burbtelėjo jis.

Jo nuostabai, Puaro papurtė galvą.

– Ne, – susimąstęs tarė jis. – Joks *vyras* čia iš traukinio neišlipo. Manau... taip, aš įsitikinęs, jog tai buvo *moteris.*

Naitonas nustebęs riktelėjo.

– Moteris? – piktai paklausė milijonierius.

– Taip, moteris, – linktelėjo galvą Puaro. – Vargu ar jūs prisimenate, mesjė Van Aldinai, bet mis Grėj savo parodymuose minėjo vyriškį su paltu ir kepure, kuris išlipo į platformą pamankštinti kojų? Aš asmeniškai manau, jog tai buvo moteris.

– Kas buvo toji moteris?

Van Aldino veide atsispindėjo nepatiklumas, tačiau Puaro atsakė rimtai ir kategoriškai:

– Jos pavardė, kuria ji žinoma daugelį metų – Kiti Kid, bet jūs, mesjė Van Aldinai, ją pažįstate kita, *Ados Meison,* pavarde.

Naitonas pašoko.

– Ką? – sušuko jis.

Puaro atsigręžė į jį.

– Ak, taip, vos nepamiršau, – jis kažką išsiėmė iš kišenės ir ištiesė sekretoriui.

– Leiskite pasiūlyti cigaretę iš jūsų portsigaro. Jūs pasielgėte labai neatsargiai jį išmesdamas, kai ėjote iš madam Ketering kupė, traukiniui artėjant prie Paryžiaus.

Naitonas akimirksnį stovėjo nejudėdamas, įrėmęs į

Puaro apstulbusį žvilgsnį. Po to jis jau ketino sprukti, bet Puaro grasindamas pakėlė ranką.

– Nejudėkite, – lipšniu balsu pasakė jis. – Durys į gretimą kupė atidarytos, ir jūs esate apsuptas. Kai mes išvykome iš Paryžiaus, aš atšoviau duris į koridorių, ir mūsų draugai policininkai įsikūrė jūsų kupė. Tikiuosi, jog žinote, su kokiu nekantrumu prancūzų policija laukia susitikimo su jumis, majore Naitonai, arba, kalbant tiksliau, mesjė le Markize?

35 SKYRIUS

PAAIŠKINIMAI

– Paaiškinti?

Puaro nusišypsojo. Jis sėdėjo priešais milijonierių prie pusryčių stalo „Negresko“ viešbučio kambaryje. Jautėsi, kad Van Aldinas lengviau atsikvėpė, nors jis dar buvo labai suglumęs. Atsilošęs į kėdės nugarėlę, Puaro prisidegė plonytę cigaretę ir susimąstęs pažvelgė į lubas.

– Gerai, aš jums viską paaiškinsiu. Vienas faktas mane privertė nustebti, ir žinote koks? Sudarkytas aukos veidas. Visi žino, kad aiškinantis nusikaltimą kyla būtinybė atpažinti auką. Pirmasis klausimas, kuris man kilo: ar iš tikrųjų buvo nužudyta misis Ketering? Šios minties teko atsisakyti, kadangi mis Grėj parodymai nekėlė jokių abejonių – taip, nužudytoji moteris buvo Ruta Ketering.

– Kada jūs ėmėte įtarti kambarinę?

– Ne iš karto, bet mano dėmesį patraukė viena nedidukė smulkmena. Apie nužudytosios kupė rastą portsigarą ji pasakė, jog misis Ketering jį neseniai nupirko kaip dovaną savo vyrui. Jeigu turėsime omenyje jų santykius, tai atrodė neįtikėtina. Nuo to momento ėmiau abejoti Ados Meison parodymais. Derėjo taip pat atsižvelgti į tą faktą, kad ji tarnavo pas jūsų dukterį tik du mėnesius. Antra vertus, atrodė akivaizdu, kad ji negali turėti su žmogžudyste jokio ryšio, kadangi pasiliko Paryžiuje, o misis Ketering matė gyvą jau traukiniui išvažiavus iš Liono stoties. Bet...

Puaro palinko į priekį, pakėlė smilių ir išraiškingai pamojavo priešais milijonieriaus akis.

– Bet aš geras seklys! Aš įtariu visus ir netikiu niekuo, kas man sakoma. Paklausiau savęs: iš kur mes žinome, kad

Ada Meison liko Paryžiuje? Iš pradžių tai atrodė visiškai akivaizdu. Jūsų sekretorius majoras Naitonas tai paliudijo, jo liudijimas atrodė nešališkas. Be to, pati misis Ketering pasakė palydovui, kad palieka kambarinę mieste. Bet šį faktą aš laikinai atmečiau, nes man šovė į galvą mintis – pasakyčiau, fantastiška ir neįtikėtina mintis. Jeigu mano spėjimas staiga pasitvirtintų, palydovo parodymai neturėtų jokios reikšmės.

Aš sutelkiau visą dėmesį į pagrindinį savo versijos faktą – į majoro Naitono tvirtinimą, kad jis sutiko kambarinę „Ritz" viešbutyje jau po to, kai „Mėlynasis traukinys" išvažiavo iš Paryžiaus. Šis tvirtinimas atrodė visiškai įtikinamas, bet, kruopščiai patikrinęs visus faktus, pastebėjau dvi įdomias aplinkybes. Visų pirma keistas sutapimas, kad jis, taip pat kaip ir kambarinė, pradėjo pas jus tarnauti tik prieš du mėnesius. Antras dalykas, jo pavardė prasideda raide „K"[1]. Tarkime, kad jūsų dukters kupė rastas *jo* portsigaras. Taigi jeigu Ada Meison buvo jo bendrininkė ir pažino portsigarą, kai jai parodė, argi nenatūralu buvo jos vietoje elgtis būtent taip? Netikėtai užklupta, ji greitai sugalvoja daugmaž į tiesą panašią istoriją, kuri metė šešėlį ant misterio Keteringo. *Bien entendu*[2], tai nelabai originali mintis. Iš pradžių atpirkimo ožiu turėjo tapti grafas de la Rošas, tačiau Ada Meison tvirtai žinojo, kad jis gali greitai įrodyti savo alibi. Po to, jeigu jūs prisimenate, atsitiko labai svarbus įvykis. Prie Ados Meison padariau prielaidą, kad vyras, kurį ji matė Paryžiuje, buvo ne grafas, o Derekas Keteringas. Iškart ji negalėjo pasakyti nieko konkretaus, tačiau vėliau, kai aš jau buvau grįžęs į savo viešbutį, jūs man paskambinote ir pasakėte, kad pas jus atėjo Ada Meison. Ji, anot jos žodžių, viską apgalvojo ir padarė išvadą, kad tas žmogus traukinyje *buvo* Derekas Keteringas. Aš kažko panašaus ir tikėjausi. Šitam netikėtam įsitikinimui galėjo būti tik vienas paaiškinimas. Man išėjus iš jūsų viešbučio, ji su kažkuo pasitarė ir gavo nurodymus, ką toliau daryti. Kas jai tas instrukcijas galėjo duoti? Tiktai

[1] Angl. Knighton, – *vert. past.*
[2] Be abejo, žinoma (pranc.)

majoras Naitonas. Ir buvo dar vienas faktas, kuris galėjo nieko nereikšti arba reikšti daug ką. Pokalbyje Naitonas kartą užsiminė apie brangenybių vagystę Jorkšyre, namuose, kuriuose jis viešėjo. Tai galėjo būti paprastas sutapimas arba eilinė įkalčių grandinės dalis.

– Visa tai labai gerai, mesjė Puaro, bet niekaip negaliu suprasti vieno dalyko. Atleiskite už bukumą, bet pasakykite, dėl Dievo, kas gi buvo tas žmogus Paryžiuje? Grafas de la Rošas ar Derekas Keteringas?

– Į jūsų klausimą nesunku atsakyti. Nebuvo jokio vyro. Ak, *mille tonnerres*![3] Kaip gudriai viskas buvo sugalvota! Iš ko sužinojome apie tą nepažįstamąjį? Iš Ados Meison. O ja mes tikime, nes taip liudijo Naitonas, neva ją matęs Paryžiuje.

– Bet juk Ruta pati pasakė palydovui, kad išsiuntė kambarinę, – paprieštaravo Van Aldinas.

– Teisingai. Aš kaip tik prie šito einu. Iš pirmo žvilgsnio mes turime pačios misis Ketering liudijimą, bet tikrovėje jo neturime, nes mirusieji negali liudyti. Tai ne jos liudijimas, o palydovo liudijimas, o tai visiškai skirtingi dalykai.

– Tai jūs manote, kad šis žmogus melavo?

– Ne. Anaiptol ne. Jis nuoširdžiai tikėjo tuo, ką sakė. Bet moteris, pasakiusi jam, kad paliko kambarinę Paryžiuje, buvo ne misis Ketering.

Amerikietis apstulbęs įsistebeilijo į Puaro.

– Matot, mesjė Van Aldinai, jūsų dukra buvo negyva dar traukiniui neatvažiavus į Liono stotį. O su palydovu kalbėjosi ir pintinėlę su vakariene užsakė Ada Meison, persirengusi šeimininkės suknele.

– Neįtikėtina!

– Ne, mesjė Van Aldinai, nieko neįtikėtino. Šiais laikais *les femmes*[4] tokios panašios viena į kitą, kad jas greičiau atskirsi iš suknelės negu iš veido. Ada Meison buvo to paties ūgio kaip ir jūsų dukra. Apsirengusi jos audinių kailiniais ir užsidėjusi mažą raudoną skrybėlaitę, prisegusi prie jos

[3] Po perkūnais! (pranc.)
[4] Moterys (pranc.)

keletą rudų garbanų, ji visiškai galėjo būti palaikyta savo šeimininke. Jeigu prisimenate, iki tol palydovas nebuvo nė karto kalbėjęs su misis Ketering. Su kambarine jis, tiesa, persimetė keliais žodžiais, kai ši jam atidavė bilietus, bet vargu ar spėjo ją įsiminti. Jeigu palydovas būtų pastabesnis, jis tikrai būtų pamatęs, kad kambarinė ir jos šeimininkė viena į kitą panašios. Tačiau tokia tikimybė maža. Be to, prisiminkite, kad Ada Meison, arba kitaip – Kiti Kid, buvo aktorė, sugebanti pakeisti ir savo išvaizdą, ir balsą. Ne, nebuvo jokios galimybės, kad palydovas galėtų pažinti kambarinę su šeimininkės drabužiais. Užtat *iškilo* pavojus, kad kitą rytą jis, žiūrėdamas į mirusią moterį, nepažins tos, su kuria kalbėjosi vakar vakare. Štai kodėl buvo sudarkytas lavono veidas. Bet didžiausias pavojus buvo tas, jog išvažiavus iš Paryžiaus į misis Ketering kupė galėjo įeiti Katarina Grėj. Dėl to Ada Meison užsisakė pintinėlę su vakariene ir sėdėjo užsidariusi savo kupė.

– Bet kas gi tada nužudė Rutą? Ir kada?

– Visų pirma supraskite, kad nusikaltimas buvo suplanuotas ir įvykdytas dviejų išvien veikiančių žmonių – Naitono ir Ados Meison. Naitonas tą dieną jūsų reikalais buvo Paryžiuje. Jis įsėdo į „Mėlynąjį traukinį“ netoli Paryžiaus. Misis Ketering, matyt, nustebo jį pamačiusi, bet vargu ar jai kilo įtarimas. Jam tikriausiai nereikėjo didelių pastangų sudominti ją vaizdais už lango. Vos Ruta nuo Naitono nusisuko, jis užmetė jai ant kaklo virvelę, ir po kelių sekundžių viskas buvo baigta. Durys į kupė uždarytos, Naitonas ir Meison ėmėsi darbo. Jie nurengė nužudytąją, įvyniojo kūną į storą vilnonį pledą ir padėjo jį ant sėdynės gretimoje kupė tarp lagaminų ir krepšių. Naitonas išlipo iš traukinio Paryžiuje, išsinešdamas su savimi dėžutę su rubinais. Jis visiškai saugus, nes policija turi nustatyti, kad žmogžudystė įvykdyta keliomis valandomis vėliau, o jo liudijimas ir misis Ketering tariamas pasakojimas jo bendrininkei garantuoja tvirtą alibi.

Liono stotyje Ada Meison gavo pintinėlę su vakariene, po to greitai persirengė misis Ketering suknele, prie skrybėlės pritvirtino netikras rudas garbanas ir apskritai stengėsi

būti kuo panašesnė į savo šeimininkę. Palydovui, atėjusiam kloti patalą, ji pasakė, kad kambarinę paliko Paryžiuje. Kol jis klojo patalą, ji stovėjo prie lango, nugara į atdaras duris. Einantys pro šalį keleiviai ją matė tik iš nugaros. Tai buvo papildoma Ados Meison saugumo garantija, kadangi pro kupė praėjo mis Grėj, kuri vėliau buvo pasirengusi prisiekti, kad misis Ketering tuo laiku dar buvo gyva.

Prieš pat Lioną Ada Meison padėjo savo šeimininkės kūną ant gulto, galvūgalyje kruopščiai sulankstė jos sukneles, apsivilko vyrišką kostiumą ir ketino palikti traukinį. Kai Derekas Keteringas įėjo į žmonos kupė, Ada Meison slėpėsi gretimoje, laukdama patogaus momento, kad galėtų nepastebėta išeiti. Kai tik traukinys sustojo Lione, ir palydovas išlipo į platformą, ji išėjo paskui jį ir valandėlę vaikštinėjo netoli vagono. Po to, įsitikinusi, kad niekas nekreipia į ją dėmesio, nepastebimai perėjo į kitą platformą ir jau pirmuoju traukiniu grįžo į Paryžių, „Ritz“ viešbutį, kuriame savo vardu Naitono bendrininkė iš anksto buvo užsakiusi kambarį. Jai nieko kito nebeliko, kaip tik ramiai laukti jūsų. Brangenybių ji niekada neturėjo ir dabar neturi. O Naitono juk niekuo negalima įtarti, ir jis atvežė rubinus į Nicą nė kiek nebijodamas, kad juos gali surasti. Vėliau, pagal iš anksto numatytą planą, Ada Meison juos perdavė mesjė Papopolus. Apskritai tai labai gerai suplanuotas nusikaltimas – to ir buvo galima tikėtis iš tokio specialisto kaip Markizas.

– Ir jūs iš tikrųjų įsitikinęs, kad Ričardas Naitonas – garsus nusikaltėlis su ilgamete patirtimi?

Puaro pritardamas linktelėjo:

– Mesjė, viena iš vertingiausių Markizo savybių buvo jo įtikinamos, simpatiškos manieros. Jūs buvote jo žavesio auka, mesjė Van Aldinai, sutikęs jį priimti sekretoriumi po tokios trumpos pažinties.

– Esu pasiryžęs prisiekti, kad jis pats nesiprašė į šias pareigas! – sušuko milijonierius.

– Tai buvo atlikta taip subtiliai ir gudriai, kad apgavo net jus, tokį patyrusį ir įžvalgų žmogų.

– Bet juk aš susipažinau su jo tarnybos lapu, kuris, reikia pasakyti, tiesiog nuostabus.

– Taip, žinoma. Tai sudėtinė žaidimo dalis. Ričardo Naitono biografija buvo ir turėjo būti visiškai nepriekaištinga. Jis buvo kilęs iš garbingos šeimos, turėjo ryšių visuomenėje, gerai pasireiškė karo metais ir apskritai nekėlė jokių įtarimų. Tačiau kai aš susidomėjau paslaptingojo Markizo asmenybe, radau tarp jų labai daug panašumų. Naitonas kalbėjo prancūziškai kaip tikras prancūzas. Majoras Naitonas buvo Amerikoje, Anglijoje ir Prancūzijoje tuo pat metu, kai ten siautėjo Markizas. Pastaruoju metu Markizo vardas buvo siejamas su brangenybių vagystėmis Šveicarijoje, o jūs būtent ten susipažinote su Naitonu. Ir tai įvyko kaip tik tomis dienomis, kai pasklido pirmieji gandai, kad jūs ketinate pirkti šiuos garsiuosius rubinus.

– Bet kam gi žudyti? – nervingai sumurmėjo Van Aldinas. – Protingas vagis būtų galėjęs pavogti brangenybes, nekišdamas galvos į kilpą.

Puaro papurtė galvą.

– Ši žmogžudystė ne pirmoji, kuri slegia Markizo sąžinę. Jis – žudikas iš prigimties. Be to, jis visada manė, kad neverta palikti įkalčių ir liudininkų. Mirusieji tyli.

Markizas turi didžiulę aistrą garsioms ir istorinėms brangenybėms. Išgirdęs, kad jūs ketinate įsigyti rubinus, jis parengia planą: įsidarbina jūsų sekretoriumi, tuo pat metu patiki savo bendrininkei gauti jūsų dukters kambarinės vietą, nes, kaip jis numatė, šie rubinai bus skirti jūsų dukrai. Šis gerai apgalvotas planas nesutrukdė jam Paryžiuje užsiundyti ant jūsų porą banditų kaip tik tą naktį, kai pirkote brangenybes. Užmačia nepavyko ir tai, kaip manau, jo nenustebino. O pagrindinis planas, jo nuomone, buvo visiškai patikimas ir saugus. Ant Ričardo Naitono neturėjo kristi nė šešėlis įtarimo. Bet kaip visi didieji žmonės – o Markizas savotiškai buvo didis žmogus, – jis turėjo savo silpnybių. Jis ne juokais įsimylėjo mis Grėj ir įtardamas, kad ji teikia pirmenybę Derekui Keteringui, negalėjo atsispirti pagundai suversti jam kaltę dėl šios žmogžudystės. O dabar, mesjė Van Aldinai, jums noriu papasakoti dar kai ką įdomaus. Mis Grėj jokiu būdu negalima pavadinti mistiškai nusiteikusia asmenybe, tačiau ji tvirtai įsitikinusi, kad kartą po

ilgo pokalbio su Naitonu parke prie Monte Karlo kazino ji išvydo jūsų velionės dukros vėlę, kuri, kaip pasirodė mis Grėj, bandė jai kažką pasakyti. Katarina staiga suprato, jog Ruta Ketering norėjo pasakyti, kad jos žudikas yra Ričardas Naitonas! Ši mintis mis Grėj atrodė tokia neįtikėtina, kad ji apie šį atsitikimą niekam nepasakojo. Tačiau ji buvo taip įsitikinusi savo įtarimų teisingumu, kad ėmė veikti savo rizika ir atsakomybe, kaip tada atrodė, neprotingai. Ji visaip skatino Naitono merginimąsi ir apsimetė, kad visiškai įsitikinusi Dereko Keteringo kalte.

– Nepaprasta, – ištarė Van Aldinas.

– Taip, tai labai keista. Tokių reiškinių niekas negali paaiškinti. Beje, viena nedidelė detalė ilgą laiką mane vedė į aklavietę. Jūsų sekretorius aiškiai šlubavo – tai kare patirto sužeidimo pasekmė. O Markizas visiškai nešlubavo. Tai buvo pagrindinis kliuvinys. Bet mis Lenoks kartą užsiminė, kad majorą Naitoną jos motinos organizuotoje ligoninėje gydę chirurgai buvo labai nustebę, kad jis šlubuoja. Jų įsitikinimu, šlubavimas turėjo visiškai išnykti praėjus keliems mėnesiams po operacijos. Šis šlubavimas – sąmoninga maskuotė. Londone aplankiau vieną iš tų chirurgų ir įsitikinau, kad mano įtarimai buvo teisingi. Užvakar šio chirurgo vardą paminėjau prie Naitono. Natūraliausiai jis būtų pasielgęs prisipažindamas, kad šis chirurgas jį gydė karo metu, bet Naitonas šito nepadarė ir taip visiškai patvirtino mano versiją apie įvykdytą nusikaltimą. Man taip pat padėjo mis Grėj, parodžiusi laikraščio iškarpą, kurioje rašoma apie pavogtas brangenybes iš ledi Templin ligoninės kaip tik tuo metu, kai ten gydėsi Naitonas. Tai, kad aš seku tais pačiais pėdsakais kaip ir ji, mis Grėj suprato tuomet, kai parašiau jai laišką iš „Ritz“ viešbučio Paryžiuje.

Ten apklausinėjęs sužinojau, kad Ada Meison atvažiavo į šį viešbutį kitą rytą po žmogžudystės, o ne iš vakaro.

Įsivyravo ilga tyla. Po to milijonierius per stalą ištiesė ranką Puaro.

– Manau, mesjė Puaro, jūs suprantate, ką man visa tai reiškia, – kimiai ištarė jis. – Rytoj rytą jums išsiųsiu čekį, bet jokiais pinigais neįvertinama tai, ką jūs dėl manęs pa-

darėte. Jūs – didis žmogus, mesjė Puaro. Iš tiesų jūs didis žmogus.

Puaro, atstatęs krūtinę, atsistojo.

– Aš viso labo tik Erkiulis Puaro, – kukliai tarė jis. – Ir vis dėlto labai džiaugiuosi, kad sugebėjau jums padėti. O dabar einu taisyti savo kelioniniam kostiumui padarytos žalos. Deja! Nepasiėmiau savo ištikimojo Džordžo!

Viešbučio hole jis susidūrė su savo draugu mesjė Papopolus ir jo dukra.

– Aš maniau, kad jūs jau išvykote iš Nicos, mesjė Puaro, – tarė graikas, draugiškai spausdamas jam ištiestą ranką.

– Mane privertė sugrįžti reikalai, mesjė Papopolus.

– Reikalai?

– Taip, reikalai. Beje, apie reikalus. Tikiuosi, jūsų sveikata pagerėjo, mesjė Papopolus?

– Beveik. Rytoj mes grįžtame į Paryžių.

– Džiaugiuosi tai girdėdamas. Leiskite išreikšti viltį, kad jūs galutinai nenuskurdinote buvusio Graikijos ministro pirmininko.

– Aš?

– Girdėjau, kad jūs jam pardavėte nuostabų rubiną, kurį – tik *entre nous*[5] – dabar nešioja garsi šokėja madmuazelė Mirelė.

– Taip, – sumurmėjo mesjė Papopolus.

– Rubinas, panašus į garsiąją „Ugnies širdį“.

– Taip, jie kažkuo panašūs, – nenoriai pritarė graikas.

– Jūsų lengva ranka brangenybėms, mesjė Papopolus. Aš jus sveikinu. Madmuazele Zija, kaip gaila, kad jūs grįžtate į Paryžių! Labai tikėjausi, kad dabar, kai mano reikalai sutvarkyti, galėčiau dažniau su jumis susitikti.

– Ar nebus nekuklu, jeigu pasidomėsiu, kokie tai buvo reikalai? – pasiteiravo mesjė Papopolus.

– Visai ne. Man pavyko pasodinti į kalėjimą Markizą.

Mesjė Papopolus veidas įgavo abejingą išraišką.

– Markizą? – pasiteiravo jis. – Kodėl šis vardas man

[5] Tarp mūsų (pranc.)

atrodo girdėtas? Ne, negaliu prisiminti.

– Tai nenuostabu. Markizas – garsus nusikaltėlis, svetimų brangenybių medžiotojas. Jį neseniai suėmė už anglų ledi misis Ketering nužudymą.

– Iš tikrųjų? Kaip įdomu!

Jie mandagiai atsisveikino, o kai Puaro nutolo, mesjė Papopolus kreipėsi į savo dukrą:

– Zija, – jausmingai tarė jis. – Tas žmogus – velnias!

– Bet man jis patinka.

– Jis patinka ir man, – prisipažino mesjė Papopolas. – Bet vis tiek jis – velnias!

36 SKYRIUS

PRIE JŪROS

Mimozos jau beveik peržydėjo. Nuvytusių gėlių kvapas vargu ar malonus. Ledi Templin vilos baliustradą puošė rožinės pelargonijos. Gvazdikai pripildė orą malonaus, bet pernelyg svaigaus aromato. Viduržemio jūra spindėjo ryškiu mėliu.

Puaro sėdėjo vilos „Margarita“ terasoje šalia Lenoks Templin. Jis pasakojo jai tą pačią istoriją, kaip ir prieš dvi dienas Van Aldinui. Lenoks jo klausėsi įtempusi ausis, retsykiais suraukdama antakius.

Kai jis baigė, Lenoks paklausė:

– O Derekas?

– Jį vakar paleido.

– Ir jis... kur nors išvažiavo?

– Taip. Iš Nicos jis išvažiavo vakar vakare.

– Į Sent Meri Midą?

– Taip, į Sent Meri Midą.

Įsivyravo tyla.

– Aš nesupratau Katarinos, – staiga ištarė Lenoks. – Maniau, kad ji nemyli jo.

– Ji labai uždara ir niekuo nepasitiki.

– Manimi ji vis dėlto galėjo pasitikėti, – nusiminusi tarė Lenoks.

– Taip, galėjo, – niūriai pritarė Puaro, – bet madmuazelė Katarina beveik per visą savo gyvenimą įprato tik klausyti. O tiems, kurie įpratę tik klausyti, ne taip paprasta kalbėti. Jie laiko savyje ir džiaugsmą, ir liūdesį, ir niekam nieko nesako.

– Aš buvau tiesiog kvailė, – prisipažino Lenoks. – Tvirtai tikėjau, kad ji myli Naitoną. Galbūt taip maniau dėl to... dėl to, kad man norėjosi taip galvoti.

Puaro paėmė jos ranką ir draugiškai spustelėjo.

– Laikykitės, madmuazele, – švelniai tarė jis.

Lenoks žiūrėjo tiesiai į jūrą, o jos paprastai sustingęs, nemalonus ir abejingas veidas staiga tapo tragiškai gražus.

– Taip, žinoma, – pagaliau atsiliepė ji. – Šito reikėjo tikėtis. Aš pernelyg jauna Derekui, o jis pats kaip kūdikis, kuris niekada netampa suaugusiu žmogumi. Jam reikalinga tikra moteris, tikra madona.

Lenoks, ilgokai tylėjusi, staiga impulsyviai paklausė:

– Bet juk aš jums *padėjau*, mesjė Puaro. Juk padėjau, tiesa?

– Taip, madmuazele. Kaip tik jūs man pakišote mintį, kad žudikui visai nebuvo būtina susitikti su misis Ketering Paryžiuje. Iki to laiko negalėjau suprasti, kaip buvo įvykdytas nusikaltimas.

Lenoks giliai atsiduso.

– Aš džiaugiuosi, – pasakė ji. – Šiaip ar taip, nors kuo jums padėjau.

Tolumoje pasigirdo pratisas lokomotyvo švilpukas.

– Vėl tas prakeiktas „Mėlynasis traukinys“! – sušuko Lenoks. – Traukiniai negailestingi, ar ne tiesa, mesjė Puaro? Žmonės juose miršta, juos ten nužudo, o traukiniai važiuoja lyg niekur nieko. Aš kalbu nesąmones, bet jūs juk suprantate, ką norėjau pasakyti...

– Taip, taip, suprantu. Gyvenimas panašus į traukinį, madmuazele. Jis nuolat juda. Ir gerai, kad taip yra.

– Kodėl?

– Todėl, kad traukiniai pagaliau atvažiuoja į galinę stotelę. Apie tai yra gera patarlė jūsų kalba, madmuazele.

– „Kelionės baigiasi susitikus įsimylėjėliams“, – tarė Lenoks ir nusijuokė. – Ši patarlė ne man!

– Ne, jūs neteisi. Jūs dar jauna, madmuazele. Jaunesnė, negu manote esanti. Pasitikėkite gyvenimo traukiniu. Pasitikėkite juo, nes jį vairuoja *le bon Dieu*[1].

Tolumoje vėl sušvilpė lokomotyvas.

– Pasitikėkite šiuo traukiniu, madmuazele, – tyliai pakartojo Puaro. – Ir pasitikėkite Erkiuliu Puaro. *Jis žino.*

[1] Gerasis Dievas (pranc.)

UDK 820-3
Ch525

Christie, Agatha

Ch525 „Mėlynojo traukinio“ paslaptis : [romanas] / Agata Kristi ; [iš anglų kalbos vertė Lina Bucevičienė]. – Vilnius : Sirokas Publishing, 2007. 240 p. (Agatos Kristi kolekcija, ISSN 1822-7376 ; 40)
Virš. aut.: Agatha Christie
ISBN 978-9955-740-10-0

Kai prabangus „Mėlynasis traukinys“ atvyksta į Nicą, palydovas mėgina pažadinti Rutą Ketering. Tačiau ji jau niekad nepabus, nes buvo nužudyta galingu smūgiu, beveik neatpažįstamai sudarkiusiu moters veido bruožus. Be to, dingo jos brangūs rubinai.

Pagrindinis įtariamasis – Rutos vyras Derekas, su kuriuo ji jau seniai negyveno kartu. Tačiau Puaro nėra įsitikinęs Dereko kaltumu, todėl, norėdamas atkurti nusikaltimo detales, surengia šiurpų kelionės pakartojimą...

UDK 820-3

Iš anglų kalbos vertė
Lina Bucevičienė

Kalbos redaktorė

Tiražas [illegible] egz.
2007-09-10. 9,15 leidyb. apsk. l.
Išleido UAB „SIROKAS PUBLISHING“
sirokas@takas.lt, www.knygup rekyba.lt

Dėl spaudinio kokybės galite kreiptis į spaustuvę:
tel. (837) 345698, poligrafija@takas.lt.

Spausdino „Mažoji poligrafija“,
Vokiečių g. 187, LT-45251 Kaunas

Per 56 kūrybinės veiklos metus Agata Kristi parašė 79 detektyvinius romanus ir trumpų apsakymų rinkinius, 19 pjesių ir 6 romanus, pasirašytus Marijos Vestmekot (Mary Westmacott) vardu. Paskutinysis romanas „Mieganti žmogžudystė", kuriame nusikaltimą narplioja mis Marpl, pasirodė 1976 metais. Agata Kristi gimė 1890 metais Devono grafystėje, Torkyje, Frederiko ir Klarisos Milerių šeimoje. Pirmasis Agatos vyras buvo Arčibaldas Kristis. Vėliau rašytoja ištekėjo už archeologo Makso Melouno (Max Mallowan). 1971 metais Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Mirė 1976 metų sausio 12 dieną.

MĖLYNOJO TRAUKINIO PASLAPTIS

Kai prabangus „Mėlynasis traukinys" atvyksta į Nicą, palydovas mėgina pažadinti Rutą Ketering. Tačiau ji jau niekad nepabus, nes buvo nužudyta galingu smūgiu, beveik neatpažįstamai sudarkiusiu moters veido bruožus. Be to, dingo jos brangūs rubinai. Pagrindinis įtariamasis – Rutos vyras Derekas, su kuriuo ji jau seniai negyveno kartu. Tačiau Puaro nėra įsitikinęs Dereko kaltumu, todėl, norėdamas atkurti nusikaltimo detales, surengia šiurpų kelionės pakartojimą...

„Vertas pagarbos sensacingas detektyvas, parašytas pagal tikras klasikines tradicijas."
New York Herald Tribune

„Ši knyga – detektyvinio romano imperatorė." *Sunday Express*

ISBN 978-9955-740-10-0

Agatha Christie